

מס' התיק

976. 976

מכירת פריטים (מכירת) פריטים למוכר

לשכת השר אהרן און - פרוטוקולי

שם

ג - 10 / 6604

מס פריט: 374645 מס פרטי: 97.2/2 - 388 מס פרטי: 02-107-10-03-02

מוזהה פיוז
מוזהה לוגי
כתובת

מדינת ישראל

משרד המשלה
976. 976

המשרד

המחלקה - המדור

המקום

ישיבת מזכירות המחלקה

להתיישבות

ת"א, 9.7.75

נכחו: סנסה יוספטל, י. בר-לבב, י. פרי, ש. גוטליב, בן-עמי הראל, ד. מירון,
י. סעדי, ד. פלג, מ. שור, מ. מלחי, א. בן-יעקב, ר. גרינקר, ע. גורביץ,
י. זכאי, ח. פלד, צב י. מגן.

היו"ר, סנסה יוספטל:

אני פותחת את הישיבה.

כדבר ראשון ברצוני למסור לכם, ששינינו את

ס"ה, היות וחברי הכנסת, שצריכים היו להשתתף אתנו לא באים. הסיבה היא,
מחלתו של גרשוני. היות וגרשוני נבחר כמרכז הפורום, בקש לדחות את הפגישה
לשבוע הבא.

בעצם שמחתי לדחייה, כי אנחנו צריכים להחליף
בינינו דעות, קודם כל בענין גמר המו"מ של המחירים. לזה מתקשרים כל מיני
רעיונות חדשים, של אותם פקידי אוצר שנכנסו לתפקידם, וגם הם רוצים להראות,
שהם בעלי מחשבה.

קודם כל מה נגמר? גמרנו על אותם מחירים

שסיכמנו עם משרד החקלאות אשר תחולתם בראשון ביוני. כידוע לכם, אנחנו
הבענו שזה יהיה בראשון באפריל, היות ואנחנו קובעים, שיש תאריכים קבועים
ראוין באפריל וראשון באוגוסט. ראובן איילנד אמר לי - שהוציאו פרוטוקול
מהישיבות בנובמבר, ששט היה כתוב - ששינוי יהיה שוב רק בראשון ביוני.
לכן נמסר, שבראשון ביוני יחנו לנו את החזר ההון שלא נתנו לנו באוקטובר,
נובמבר. הפרוטוקול היה בין משרד האוצר וישראל איתן.

אנחנו צריכים להביע את דעתנו, אם אנחנו מסכימים, שהמחירים יכנסו לתוקפם
רק מהראשון ביוני. אני חושבת, שלא רק שאין הרבה טעם לערער על כך,
אלא שאנחנו צריכים להסכים מעוד סיבה שהיא יותר כללית - שלא הייתי רוצה
שנעלה על הגל העכור של כל מיני קבוצות עובדים החובעים כל מיני הטבות,
למרות שאין שום דמיון בין זה ובין זה, כי אנחנו רק דורשים החזרי
התיקדויות התשומות. היות ואנחנו לא יכולים להטביר זאת מטפיק טוב
לכלל הציבור, אילו יצאנו עכשיו במחאה, שאנחנו תובעים מהראשון באפריל,
אני חושבת שהיינו נחלקים באי-הבנה די גדולה בציבור. היות והמחירים שנגמרו,

נגמרו בעיני בהחלט טוב, הקורבן הוא לא כל כך גדול.
במה זה נגמר בעיני קצת יותר טוב מאשר
חשבתי? - החל מה-6 ביוני הורידו את מחיר הקוטבה ב-145 ל"י, ואת מחיר
קמח הדגים ב-300 ל"י. בקשתי מחיית פלד לעשות חשבון, בכמה זה משפיע
על המחירים של התוצרת? - זה משפיע בבשר-פטימים ב-15אג', ואותם 15 אג'
הורידו כבר, במקום 7.25, המחיר נגמר ב-7.10. זה משפיע בבשר-ההודים
ב-19.7, והורידו את מחיר בשר ההודים. בכל יתר התוצרת לא משנים, בחלב בקר,
1,6, אישורו 1.69 כמחיר מטרה. ביצי מאכל 0,6, לא הורידו. בשר-עגלים
זה משפיע ב-9,7, לא הורידו, כי כולם יודעים, שהמחיר של בשר עגלים הוא מחיר
די מתוח. בכל אופן, כאשר בתוצרת הזו של החלב והעגלים והביצים, לא הורידו
את המחיר שעליו סוכם, נתנה בזה איזה הטבה קטנה, לא עשיתי את החשבון.
כך שאני חושבת, שאנחנו צריכים לאשר את גמר המו"מ עכשיו ל-1 ביוני. אני
אכתוב מכתב, שאנחנו מצטערים וכו', אבל בכל זאת אנחנו מאשרים.
מה שנראה לי יותר חשוב, מה שנאמר לגבי העתיד. שמעתם את ראובן לפני שבוע,
שהוא דבר על כך, שיש כל מיני מחשבות על העתקת זמנים, שלא רוצים כל חצי
שנה, אלא להגיע רק פעם אחת בשנה להתאמת מחירים. בענין זה האוצר דורש
איזה שהיא תביעה מוגדרת. אפשר להגיד כן, אפשר להגיד לא. מה מציע עכשיו
האוצר? - הם אומרים, בהחלט נסב מחדש באוקטובר, אבל עד אוקטובר, האוצר
חובע לבדוק את כל התחשיבים. היות וחלק מהתחשיבים נעשו לפני כמה שנים,
וכל הזמן רק מוסיפים עליהם את התיקרויות, האוצר תובע, שעכשיו, אחרי
שנגמור עם בעלי המקצוע, ז"א, בשמנו ח. פלד ישב על בדיקת התחשיבים
והאוצר רוצה שאיש משלו ישתתף, שגם הוא יהיה שותף לענין התחשיבים. הם
אומרים - שהם רוצים ללמוד את ענין התחשיבים, לא רוצים לקבל את מה
שמוטבם בין נציגי החקלאים ומשרד החקלאות כתורה מטיני. האנשים החששים
שיושבים עם אומרים - מותר לנו ללמוד את הענין ולדעת. כנראה, ממה שהם התרשמו
במיוחד, זו אחדות הדעים בין המרכז-החקלאי ומשרד החקלאות, וזה נראה להם
חשוב, לכן הם חושבים, שמותר להם להיות בתוך זה.
אחר כך יש להם שתי מחשבות נוספות: 1) שבדיון משותף, תקבע מדיניות
קבועה לגבי אחוז הטובסידיות במחירי התוצרת. ולא כפי שזה היה עד כה -
שכל פעם שיש מו"מ על התיקרות, האוצר מחליט, נוחנים תוספת טובסידיה
ומעלים את המחירים בשוק בהתאם לשיקולים כלליים של אינדקס תוספת היוקר
וכו'. אנשי האוצר החדשים אומרים - אנחנו לא רוצים להגיע למצב, שהטובסידיות
מהוות חלק חשוב מהתוצרת. הנה, לא שכחנו מה שקרה בנובמבר עם הפיתות,

שבבת אחת הצטרכנו להעלות את מחירי התוצרת, באותה תוצרת שהסובסידיות מהוות חלק רציני של המחיר, ננסה להפחית באופן הדרגתי ונקבע לנו מדד קבוע, כמה אנחנו חושבים, שמתו שתהיה הסובסידיה בתוך מחיר התוצרת. אחר כך יש להם עוד מחשבה, שצריך לקבוע איזה מחסום של התיקרות, בדומה לתוספת היוקר. במסקנות של "ועדת זוטמן" נחוב - שמסלמים פעמיים בשנה תוספת יוקר, במידה וההתיקרות יותר מ-5%. את זה, אנשי האוצר רוצים גם לגבי מחירי התוצרת - במידה שההתיקרות עוברת את ה-5%, כל חצי שנה נשב ונתקן. פחות מ-5%, החקלאים צריכים לספוג.

מה כאן ההבדל הגדול בין תוספת היוקר ובין מחיר התוצרת? - היות ובמחירי התוצרת אנחנו מכניסים את ההתיקרות של החשומות בכלל, לא אחיד. ובדרך כלל, עניין שכרעבודה לא מופיע בכלל. לגבי שכרעבודה של החקלאי, מותר לקבוע את אותו המחסום, זה בודאי, אבל צריך לחשוב היטב, אם נוכל להסכים לכך, שנוכל לספוג 5% התיקרות של החשומות, בעיקר באותם ענפים שהחשומות מהוות חלק רציני, בעיקר בענף החיי והאם אנחנו יכולים לבוא נניח עכשיו, באוקטובר, ולהגיד - היתה זו יקרות של 5% של החשומות, וזה די טביר, כי אנחנו עכשיו ביוני. ביוני, אוגוסט, ספטמבר, תוך 4 חודשים אם יהיה ריטון, יכול להיות שזה יגיע רק ל-5%, בעיקר שזה חלק של טחורות יבוא. יכול להיות שהמחיר בשוק העולמי ירד. האם אנחנו צריכים להסכים לכך, שאם תהיה התיקרות של 5%, נאריך את הסכמי המחירים לעוד חצי שנה?

כך שיש כאן כל מיני הצעות חדשות, של אנשים חדשים, שרוצים לתרום את מחשבתם לשטח הזה, ואני חושבת, שדוקא טוב עכשיו, להחליף על זה דעות. זה לא טוב שעושים זאת בזמן שצריך לנהל מ"מ על מחיר עגבניות, טוב לקבוע, כאשר לא מדברים על הדבר האקוטטי. אני חושבת שגם לנו מותר לחשוב.

עלינו קודם כל להתייחס, לאותם ההצעות שהם מעלים. עדבר ראשון אני שואלת, אם כולנו נאמר - טוב נסכים לראשון ביוני, אחר כך בא כל הקומפלנט הזה.

י. בר-לבב:
אני לא שייך לדמגוגים. גם את מי שאני מיצג, אי אפשר להאשים אותם בדמגוגיה. אבל אני חושב, שאנחנו לא יכולים בפשטות לקבל הפעם את החלטת האוצר, ואת ההסכם כפי שקרה, ואסביר למה.

קודם כל אנתנו נתנו יותר מדי הכרזות

בעתונות - שאנחנו דורשים מהראשון באפריל, ולזה היה הד די גדול ואחד של הציבור שאותם אנחנו מיצגים, ואסור לנו לשכוח, שליד ועדות הסיפסל בענף הרפת, הבחורים שבאו מהשנה וכו'. מטפיע עלינו הדבר, שאותם פקידים אוצר, אותו ממונה על התקציב החדש, המנכ"ל החדש של האוצר, הוא כבר לא כל כך גבור גדול מול דברים, תביעות לתשלומי שכר ואחריות למדינה, שזה גובל ממש לפשעים, ושוחקים. עלי מאד השפיע, אחד המאמרים של יואל קוטלר על נמל אשדוד, ושם הוא לקח מישהו, שהוא לא מוכן את שמו לפרסם, אבל מספר בדיוק, מה הולך שם בעניני שכר. וזו אחריות המדינה, ותשלומי המדינה, איך מרויחים שם אנשים שלא עובדים בכלל, רק באים ורושמים את שמת, 5.000-7.000 ל"י, איך יש רמאויות בענין הנורמות ומגיעים לתשלומים של 8.000 ל"י לחודש. ואין בנמל הזה פועל שמרויח פחות מ-5.000 ל"י לחודש. ואין מנהל רשות הנמלים שותק, ואין מזכ"ל ההסתדרות שותק ושר האוצר, וכולם. אותו הדבר, לבוא לרפתן, שלא מרמה שום דבר ולקחת ממנו מה שמגיע לו, והסכומים לא מבוטלים, לא במשק הקיבוצי ולא במשק המושבי. אני חושב, שהחודשים האלה יכולים את המאזנים של המשקים לשנות ולהביא להכרעות מסויימות, אם כדאי בכלל להתעסק בענף הזה.

לכן אני אומר, שאני לא מוכן להצביע על כך

שאנחנו מאשרים, לא הפעם, אני רואה מה הולך ביתר הטקטורים, לא הפשוטים, אלא המכובדים, באחריות המדינה. אני לא רוצה לומר גרוש אחד לאלה שמרמים את המדינה, כי זה בדיוק הולך לשם.

לפי דעתי, המרכז החקלאי צריך לכתוב מכתב

ולהודיע, שאנחנו לא מקבלים את ההכרעה. אנחנו מבקשים פגישה, ודורשים שזה יהיה מהראשון באפריל. ויהיו לנו די נימוקים. אם יש צורך, אפשר לארגן משלחת שקשה יהיה להתווכח איתה, ההבדלים האלה בין אפריל לינוני מסתכמים ב-25-30 מיליון. אני יודע איך מחליטים, אתמול הייתי בכנסת בוועדת העבודה באיזה שהוא ענין, המיליונים מתחלקים שם בקלות, ואפילו עשרות מיליונים, כדי שמישהו יהיה פופולרי. אני אומר, שזו אחריות גדולה, בעיקר כאשר נתנו לענין זה פרסום רחב, וזה לא פשוט להתקפל.

אני אגב אולי תחת השפעה - היתה לנו מועצה ובאו רפתנים, זה שבוע ימים באים אלי, מטלפנים ושואלים - איך נגמר ומה נגמר? אני חושב שלמרכז החקלאי הפעם אין מה לחתבייש. אנחנו לא דורשים שכר-עבודה, בכל ההתחשבנות הזו, שכר-עבודה כמעט כלום. זה ממש הוצאות ממשיות, שהופכים את ענף הרפת לענף שלא כדאי להתעסק בו. בעיקר תהיה פה השפעה, באותם מושבים שהתחילו בפיתוח

הרפת. לקחו הלואות רציניות, ואת החלואות צריך להחזיר.

מ. שור:

בעיני הדבר המרכזי, בעיית החחולה, כדבר

רציני בפני עצמו. מה נקרא, דבר רציני

בפני עצמו? - דנקא לאחר שבמרנו את ענין המחירים, אנחנו צריכים לעשות מאבק עצמי על בעיית החחולה. צריך באופן אוטונומי לעשות מאבק על ענין החחולה. אי אפשר לומר כל פעם כאשר מנהלים מו"מ על מחירים, מאחרי הדלת גומרים על אפריל, נותנים לך יוני. אני הייתי אפילו הפעם אומר כך - בבקשה, אני מוכן במקרה דנן להכנע מהראשון ביוני, בתנאי שמהיום והלאה נדע, שמתן שלא מנהלים את המו"מ זה יהיה מהראשון באפריל.

בענין החחולה, בואו נהפוך את הסדר. נתחיל

את הסדר מהחחולה, אחר כך תהיה מלחמה על מחירים, להשג מו"מ עצמאי, בלתי תלוי מכל דבר אחר, לנהל מלחמה על החחולה ולהשיג בענין זה סדר. בעיני זה נראה דבר מרכזי. אם נגיע אתם לידי הסדר עקרוני פרוצדורלי, אני בנידון של היום, הייתי משלם את המחיר - להשלים עם הראשון ביוני, בפרט מבחינת הערכה ריאלית, אינני רואה שנוכל להצליח יותר. בואו נעשה פעם סדר בענין החחולה. יש לזה סיכוי סביר, כיון שזה מא מאד הגיוני (בר-לבב: אם יש פרוטוקול, שאין סדר מהראשון באפריל, הסתירו זאת בפנינו, ולדעתי זה צעד בלתי אחראי).

לנו בפירוש אמרו - שזה לא נכון. פשוט לא

מסרו לנו אינפורמציה נכונה, בלי קשר עם המחירים, שפעם אחת נגיע להסדר בענין החחולה.

אני מציע, לא לפחד מפני תחשיב חדש. אנחנו

פעם לחמנו על תחשיב חדש, והם לא רצו להסכים. זה היה בענין הרפת. אמרנו - ברפת היתה התיקרות, לאור ההתיקרות דרשנו תחשיב חדש. הם ענו לנו - אצבע משולשת. אנחנו היום לא יכולים להגיד להיפך - אני לא מפחד. אם נעשה תחשיב מחדש בענין הרפת, יכול להיות שהכלכלנים ירצו לשים לנו מלכודת, אני סומך על המדור הכלכלי, שאין לנו מה לפחד. את הכסיה הזו אני מוכן להרים יחד עם חיים פלד.

אני מציע, שאנחנו בענין זה לא נגיד לא,

כיון שלדעתי זו תהיה מלכודת בשבילנו. זה שיש לנו אידיוליה עם משרד החקלאות, זה לא בגלל שיש אידיוליה, אלא לאט לאט המומחים של משרד החקלאות ראו את החשבונות שלנו, עד כדי כך, שבסוף מעתיקים אותם.

נקודה שלישית בענין ההתיקרות, מידת

ההתיקרות. אני אומר, בלי כל קשר, בעיני זו פונקציה של הדבר הראשון -

תחולה נזקית לעתיד לבוא, שלא תהיה אינפלציה. נדון על זה עוד-פעם היום. כל העסק הזה לא ריאלי.

טנטה צודקת, שכל העסק של התיקרות שייך

לשכר-העבודה. אם התיקר-הדשן, הזרעים, וכל הדברים האלה, מה פה ענין לספוג או לא לספוג.

אני מציע, שעל שלושת הדברים האלה נדון.

אני קצת רואה אנשים חשובים, שרוצים לדעת

וללמוד, אבל אני קצת מפתוח מהרעיון הזה.

ד. גרינקר:

דבר ראשון אני רוצה לומר ביחס להודשיים האלה - שאין לזה כל הצדקה. האמת לדעתי, שאנחנו צריכים להודיע את המחירים. איננו מקבלים כחקלאים את הורדת החודשיים האלה, שזה בשר מבשר החקלאים, ועל זה צריך לעמוד. כן נצליח, לא נצליח, אבל לא בצורה נדו חלקה לותר על העניין, כי אין לזה כל הצדקה. נאמר כבר ביחס לפרוטוקול. לא יכול להיות

דבר כזה. כאשר גומרים איזה דבר, והמרכז החקלאי שותף לזה, צריך שלא יאמרו לו דבר אחד וירשמו בפרוטוקול דבר שני. לא יכול להיות, שרק האנשים היושבים באוצר, הם הנאמנים, ואותו חקלאי שניהל מ"מ, הוא לא נאמן. זו בעיה שבכלל אינני מבינה, איך עוברים עליה. סו"ט ניהלו את המ"מ אנשים שמיצגים את ההתישבות כולה. מוציאים איזה פרוטוקול, אתם לא נאמנים למה שאתם אומרים, לא היה ולא נברא.

בעיה שניה, אם רוצים תחשיבים, נדמה לי שזו

מלכודת. כי אני יודעת כמה זמן לוקח עד שעושים תחשיב, אחרי כן מגיע הזמן והתחשיב לא מוכן, ואז מתחילים לסחוב את העניין, ואז מתחיל עסק חדש. רוצים לבדוק תחשיבים, בבקשה. אבל זה לא צריך להיות קשור לזמן התחולה. יכול להיות שהתחשיב יקח שנה עד שיעשו זאת. בפירוט צריכה להיות עיסוק חבילה. קודם כל תחולה, מתי היא התחולה, של פעמיים בשנה. עם התנאי הזה בלי התנאי הזה, אחרי כן תחשיבים. כלומר, שזה לא יפגע בתחולה. אני בכל אופן, כמה שאני יושבת במרכז החקלאי, על פי רוב, כאשר מתחילים עם תחשיבים, מתחילים לסחוב. זה צריך להיות דבר גמור, פרוטוקול, כי הפרוטוקול הזה צריך ללמד אותנו, שמה שאומרים, לא אומרים, זה צריך להיות גמור ורשום אצלנו.

נדמה לי, ששלושת הדברים האלה, קודם כל

מקבלים את המחירים, לא מקבלים את המצב של חוזים, ועל זה ידונו, ואיך יידונו, אבל אנחנו לא צריכים להגיד, שאנחנו מקבלים את זה.

ב) התחולה. שזו צריכה להיות עסקת חבילה.
רוצים תחשיבים, צריך לבדוק, אבל זה לא צריך לחול על זמן התחולה. יהיה
התחשיב מוכן, לא יהיה התחשיב מוכן, יהיה מה שיש לנו. מפני שאני יודעת,
שאחרת זו מלכודת שלא נצא ממנה.

דב פלג:

בקשר לתחולה, הייתי מציע, שלא נקבל, ונדרוש
בוררות. כלומר, לקבל אסור. יחד עם זה, לא
צריך לגרום בשום פנים ואופן לעיכוב הביצוע. צריך להזהר מהדבר הזה. אנחנו
לא צריכים לגרום לזה שהשאלה תשאר פתוחה. כלומר, השאלה צריכה להיות פתוחה,
יחד עם זה הייתי מציע, שהמרכז החקלאי יעלה את כל הנימוקים, ויציע, שתהיה
איזה בוררות מכרעה של שני השרים הנוגעים בדבר, ששמעו את הטענות ויפסקו.
בקשר לתחולה, אני רוצה להסכים שני דברים:
עד כמה שאני יודע גפסק הקודם של גבתי היה, שעושים חשבון על אפריל לפי
אוקטובר, יוצאים מהכלל שינויים מוניטריים מרחיקי לכת.
אני בעד זה שננהל דיון על התחולה כמו שמעלים שם רעיון של אחוז חסימה,
אני חושב, שאנחנו צריכים לדרוש חסימה נגדית. כלומר, לא רק חסימה, אלא
אם במועד מסויים ההתיקרות מצטברת, עולה על אחוז מסויים, 3%, 4%, חל
פיצוי על זה. כלומר, אנחנו לא יכולים להתחייב ציבורית, בשום מקום,
שלא נדרוש שום דבר במסך חצי שנה, כי יכולים לקרות כל מיני דברים.
אני לא יודע אם בדקו החברים, מה קורה עם הפיחות הקטן בקשר למחירי התשומות
שלנו. הפיחות הקטן הזוחל, שהוא עלול להגיע ל-28% לשנה, צריך לראות, מה
קורה כאן.

בקשר להצעה, על אחוז קבוע לטובטידיה, עקרונית,
אני לא חושב שהדבר רע לחקלאים, אבל צריך להזהר ממלכודת. כי מצד אחד, יש
התחייבות מהאוצר - ש-14 מוצרים יסודיים לא מעלים את מחירם, מצד שני,
תהיה החלטה, שלא מעלים את המחירים, מוטכם, שמחיר החלב 30% מהטובטידיה,
כלומר, אי אפשר להגיע להסכם על אחוז קבוע של הטובטידיה מבלי שמחירים את
ההחלטה של האוצר על התחייבות של מחירים קבועים.

מה שנוגע לבדיקת תחשיבים, זה דבר שאי אפשר
להתנגד לו, אבל צריך להיות ברור ומוסכם בכתב, כל זמן שלא נגמור, החישוב
הישן בתוקף. הדבר מוכרח להיות כתוב בפרוטוקול.

ב) בהזדמנות הגיגית זו, אני חושב שצריך להגיד
ברור, שבתקופה של התיקרויות, התחשיב של הוצאות חדשות חל על אחוז בסיס
בכל מוצר חקלאי שהוא, ואי אפשר להגיד לנו, שיש פיגור של כך וכך חודשים

על הוצאות והכנסות, ובאלמנטים טובים כמו"מ, להכניס את האלמנטים בתוך החישוב. אלא, כאשר יש מו"מ, דנים על הכל באותו היום.

ש. גוטליב:

בענין התחולה. אני חושב, שלא יהיה מהתבונה

לומר לא, כאשר אנחנו יודעים, שהלא שלנו

רק פלטפורמה ולא יותר, כאשר אין בצד הזה תכנית, מה אנחנו רוצים. אני חושב,

אולי עדיף היה לומר כן, מותנה, שאחת ולתמיד יהיה הסדר לגבי מועדים.

כלומר, כן מותנה בתנאי, שאחת ולתמיד, ויהיה פרוטוקול שיאמר דברים ברורים.

בקשר למחשבות האוצר לגבי העתיד. בדיקת תחשיבים,

אחוז מסויים של טובסידיה ומו"מ, אז מכיוון הפוך, עם עליה מסויימת של מחירים.

לפני שנה וחצי, זו הייתה תביעת התביעות של המזכירות, בינתיים קצת השתנו

הזמנים. אזי, לגבי הסעיף הראשון - בדיקת תחשיבים - אינני חושב שאפשר

להתנגד לענין זה. צריכים להיות זהירים. קביעת אחוז מסויים לטובסידיה

בתוך המחיר שמהווה את הטובסידיה, אני חושב שזה ענין לא רע. כי בטופו של

דבר, הטובסידיה תופחת, ואז צריך לעשות צעד דרסטי. מובן שזה צריך להיות

מובטח, שאם ההסתדרות תתנגד להעלאת המחיר, זה לא יכול ללכת על השבון הטקלאי.

מחסום אם פועל, בשני הכיוונים, זה לא רע. אם פועל בכיוון אחד, והייתה

התיקרות של 5%, אז מתדיינים. אבל אם וגם אם לא עברו, אז יש מו"מ על

פיצול. אני חושב שזה גם כן חיובי.

סנטה יוספטל:

כאשר אתם כולכם אומרים, אבל בעתיד, אקרא לכם

רק סעיף אחד מהמכתב שכתבתי לראובן, אחרי

הדיון הקודם: "יש לקבוע אחת ולתמיד המסתנים מ-1 באפריל

ו-1 באוקטובר, בכל שנה. אם נחזור ליציבות נקבע את התאריכים של 1 באפריל

ו-1 באוקטובר, בהתאם לסיכום ע"י שר החקלאות חיים גבתי, על פי המסמך

מ-15 לאוקטובר 72, המסכם את הישיבה בנושא שיטת חישוב התיקויות התשומות

בינואר ויולי..."

הח' יחזקאל:

אני חושב, שבנושא של התחולה, ראשון ביולי,

אני חושב שאחרנו את המועד פה. לי יש חשש

שאם התחולה תהיה מראשון לאוקטובר, לא ידברו אתנו. אם אני מסתכל על המלצות

"ועדת זוסמן" ההמלצות אומרות - שמו פת היוקר תחושב אחת לחצי שנה. הם היו

יכולים להגיע להסכם, שראשון ליוני כן, אבל בתנאי שבראשון לאוקטובר ידברו

אתם על מחירים, בהתאם לגובה התשומה, שלא ידחו אותנו לאפריל שנה הבאה.

יבואו ויאמרו, אם אנחנו עם הפועלים לא הולכים בראשון לאפריל, אז החקלאים

בגלל הפרש של חודש נמצאים במינוס. והחשש השני שלי - שאני מכיר בעבר

עוד חודשיים מו"מ, זו טוב משיכה של כמה חודשים. עד שידברו אתנו, מו"מ,

דיונים, נראה את עצמנו בסוף יולי, ואז אנחנו בעצמנו לא נבקש הראשון ביוני. אנחנו היום 40 יום אחרי הראשון ביוני. לפני שנה וחצי קרה לנו אותו הדבר. אמרנו לא, זה לקח 3 חודשים דיונים, בינתיים התעכבו דיונים אחרים (בר-לבב: לא אומרים לא. מה שמציעים, שתהיה בוורות).

אתה הצעת הצעה, שקשה לטוב. עכשיו אתה מחפשי

להצעה בוורות.

אני בעד ללכת לעוד פטרה אחת - אם בראשון

באוקטובר אנחנו מותרים על החודשיים, בתנאי שבראשון באוקטובר יהיה הסכם חתום, - שבראשון לאוקטובר אנחנו יכולים להגיע לדיונים, התחשבנות וגמר החשבון.

בנושא של בדיקת תחשיבים. אני חושב, שאין לנו

מה לחשוש מזה. אולי צריכים לשמוע את אנשי הכלכלה בנושא הזה, כי יש ויכוחים קשים מאד בין משרד החקלאות ומשרד האוצר, ויש ביניהם פערים גדולים מאד.

גם אצלנו יש כלכלנים, גם במשרד החקלאות יש כלכלנים, גם באוצר יש כלכלנים. אני לא יודע, מדוע אלה לא ימצאו ביניהם שפה משותפת. זו שאלה של אינסטרסים.

יכול להיות, שאם ישבו ביחד, יהיו לנו פחות בע זה. אבל פה צריך לקחת

דבר אחד בחשבון - שהיום אנשי האוצר, מדי פעם, מאיימים על ענף זה או זה

ביבוא, במידה שהמחירים יהיו מעבר. יש איזה שהוא גבול ליוקר, כמה אנחנו

יכולים לשלם בעד מחירים. הנושא הזה, לפי דעתי, ילך ויחריף יותר בעונות

מסוימות, יאיימו עלינו בנושא של יבוא. כאן צריך בהחלט להסביר בדרגים

יותר גבוהים מאשר דרג מו"מ - שענפים בחקלאות במדינת ישראל לא מקימים

אותם מהיום למחר. אם היום מצרך מסויים באיזה מקום בזול, יביאו. מחר

ביוקר, לוחצים על כפתור ואפשר ליצר בארץ. אנחנו לפני חודשיים היינו

עדים להתקפה על משרד החקלאות ומסחר ותעשייה, שלא נותנים ליצר בשו.

אנחנו צריכים להיות ערים בנושא הזה, ולהסביר ולהסביר, שענפי חקלאות

לא מקימים ביום אחת. אם מחר בקפריסטים יש שזיפים מיובטים בזול, מיבאים

מטם, ואם מחרתיים לא תהיה אפשרות ליבא מקפריסין, יתבקשו החקלאים לעשות

זאת. אי אפשר בעונה אחת לנסוע ולהתחיל לקטוף. אותו הדבר לגבי ענפים

אחרים.

בענין מחירים ותשומה. גם כאן, בתנאי שהמחירים

יציבים. אבל אם יש פיתוח, זה משפיע עלינו. אני חושב, אפריל-אוקטובר, במצב

יציב, מעבר לזה, התחשבנות מיידית.

ח. פלד:

בענין תחשיבים. שמעתי מה הולך, יש גם בעיות

קשות. קודם כל באופן כללי, עומדים לתקום

ועדות תחשיב במשרד האוצר ומשרד החקלאות. עד-עכשיו, האוצר לא הסכים לשבת עם המרכז החקלאי. אבל יכול להיות שנהיה בפנים, עם חיים רגב מהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה והמכון במפורש לא. קודם כל, היה דבר מוטב במשרד החקלאות - תחשיבים זה לא עסק של האוצר, זה תפקיד של המשרד, והאוצר יכול להתייחס לתחשיב, אבל הוא לא חלק בהכנת התחשיב. ברור לי שהיום ההצעה הזו היא בראש וראשונה הפוכה - אי אמון למשרד החקלאות. זו קודם כל שאלה של משרד החקלאות, שהוא צריך לעמוד על זה.

דבר שני, המגמה להכניס כוחות אובייקטיביים

ולא לטמון יותר על המכון. המכון, מוסד מוכר, מסוּף לחקלאים ולממשלה. זה דבר שצריך להתנגד לו בכל תוקף - להוציא את המכון ולהכניס את הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. אני שמעתי את הדברים האלה כך, ואני כבר אומר במה דברים אמורים (קריאה: מה הנימוקים שלהם?)

קודם כל להוציא את המכון שמודדת שינויים,

מחירים. פה מדובר באיש שהוא כאילו יותר אובייקטיבי מהמכון, שהוא מסוּף לחקלאים ולממשלה, ועד היום, אף אחד לא ערער על המכון הזה. הם אומרים במפורש - מכון לא, זה לא טוב, זה חסוד וצריך להתנגד לזה. ח. רגב, יש לו הרבה כובעים, המכון כמוסד לא, וחיים רגב כסטטיסטיקן, כן.

לעצם הענין, אין מה לפחד, כי הענין כשלעצמו

צודק. אני עד היום חשבתי, לא גנבתי לא בעבר, וגם היום לא. לפני שנה וחצי מחיר החלב היה מתחת לכל בקורת. אבל מה, יהיו הרבה בעיות ותהיה הרבה העסוקה, כי זה לא רק ענין של תחשיב. תחשיב אפשר להכין תוך יום, אבל מה היטודות של התחשיב? יש ענין, מה פתאום, ממוצע, עקרונות שהיו עד היום קדושים. המכון מודד ממוצע ברפת. היום רפת שיש לו פחות מ-3 פרות מחסל את הרפת. אפשר להגיד - אני רוצה שזה יהיה יעיל, מי שלא יעיל, ילך. אחר כך מחיר חומרי הייצור; מחיר יום-עבודה; אחר כך ענין של שערך. כל אלה בעיות שקובעות את התחשיב. פה יהיו מאבקים ואני מבטיח לכם שאני אעמוד על המשמר. נהיה עסוקים. בטופו של דבר אני מאמין שלא יהיה כלום. אולי להיפך, אם אתה בפנים, זה יחייב אותנו לשלם, אבל יהיה מה לעשות (סור: ענין הממוצע זה הדבר המכריע).

בקשר למה שיהיה בעתיד. יחזקאל, אני לא חושב

שצריך להגיד - אני מסכים יוני אם תתן לי אוקטובר. אוקטובר יש לך, זה מובן מאליו. הצד השני שיבוא ויאמר - שזה לא בטוח. זה כתוב וחחוס.

לפני שנה קבלת ביוני-יולי, גם לא קבלת

באפריל אוקטובר. אוקטובר קבלת.

לענין של "ועדת זוסמן" שהוא התחיל לעשות

סדר בענין תוספת היוקר. עד היום לא היה סדר קבוע, ההסתדרות מתי שהגישה, היה דיון. עכשיו יש קרטיונים ברורים. אנחנו צריכים לעלות על העגלה הזו. לדעתי צריך להביא הצעה. זה לא כל כך פשוט כמו תוספת היוקר, יש פה חשומה קנויה תוספת יוקר בענף של 20% עבודה, ברור שזה לא כל כך פשוט, צריך הכל ליחס למרכיב העבודה. אני מקבל על עצמי לקחת את החומר ולעבוד הצעה, לא פעמיים בשנה, אלא מתי שיש השפעה מצטברת מהחשומה, וכל מה שלא יהיה.

ענין אחוז קבוע, מה שדבלה אמר, זה מגוחך.

זו החלטה במדיניות הכלכלית של הממשלה, שיש לו גם צד הפוך. הכנסה לחקלאי וגם מחירי מזון יצויבים, מי שיסבול את היעדים שלו תהיה שגיאה רבה. אבל אחוז קבוע, בשום פנים ואופן לא.

יהודה טעדי:

בענין התחולה. אני רוצה להזכיר, שבנושא זה

יש לנו ויכוח עם משרד החקלאות. מי שמע טוב

את ראובן בשבוע שעבר, הוא אמר - שאם נתעקש על ראשון באפריל, יהיה לנו ויכוח עם משרד החקלאות. לכן, הייתי מיעץ, שנתחיל את הויכוח עם משרד החקלאות. אני חושב שבצד התחולה נקבעה. אינני מציע שנערער על מה שנקבע, יש לנו בעיות אחרות. והבעיה היא, שיש לנו הפרשיות שמסתכמת ה-40 מיליון ל"י במשך חודשיים (ט. יוספטל: הרבה פחות).

יש לנו בעיה של הפרשיות לתקופה של חודשיים.

אני מציע שלא נדבר על תחולה, גם התחולה נקבעה. נדבר על החודשיים האלה, על הסכום החסר בתקופה זו, כי החשומות חושבו לפי מדד של מכס. זה גם יעזור לנו במו"מ שיתקיים באוקטובר.

אני רוצה להדגיש, כאשר מדברים על הראשון

באוקטובר, שלא נתחיל לדבר בראשון לאוקטובר, נדמה לי שהנסיון הנוכחי צריך ללמד אותנו, שאם המו"מ צריך להתחיל כבר עכשיו. בכל אופן, לא בראשון באוקטובר (ט. יוספטל: אנחנו יכולים להתחיל בזה רק מתי שמתפרטם המדד של ספטמבר). אני מציע שנדבר על סכום שחסר בחודשיים האלה. אני חושב שזה די

מקרי, כי המו"מ אם היה מסתיים ב-25 במאי, היו קובעים את המועד להתחלת

התשלומים בראשון ביוני. אם המו"מ היה נמשך עוד חודש הייתה נקבעת התחלת

התחולה לראשון באוגוסט. אני בסוף, שלא חישוב מראש, שהענין הזה לא נקבע

שיתחיל בראשון ביוני.

אני מציע שנדבר על החודשיים, איך מפצים

את החקלאים עבור הסכום שלא שולם לחקלאים בתקופה הזו.

(ב) שענין התחולה בעתיד, ראשון לאוקטובר

בסוף. מה שלא בסוף, הראשון לאפריל.

(ג) שמענו בשבוע שעבר על בעיות המימון של

תנובה. הנושא מוחשי ומהותי מאד. אלינו מגיעים הרבה מאד מסקים בשבוע,

שבועיים אחרונים, על הפיגורים העצומים שמצטברים בתשלומים של תנובה, והנושא

הוא חלק מהמחיר. זה ניתן לחשב ולהראות כמה כספים הענין הזה מהווה.

במו"מ שהחקייים בשני הנושאים שהזכרתי. אני חושב, שצריך לנהל גם מו"מ על

הון חוזר. נדמה לי שהנושא הזה לא פחות חשוב מ-2-5אג' או התיקרות תשומה

אחרת.

בנושא של התחשיבים, אני חושב שחייב צודק. זה

ענין של ויכוח על עקרונות, ולא הכנת תחשיבים. וויכוח על עקרונות יכול להמטין

זמן רב. לכן מראש צריך לקבוע, שאם מטכימים על תחשיבים, חייב להיות, בחנאי

שמגבילים בזמן. התחשיב לא יכול לשמש בסיס של זמן ביחס למו"מ על קביעת מחירים.

יהיה תחשיב חדש, יהיה תחשיב חדש. לא יהיה, יתבטאו על המחיר הישן.

ביחס ליתר הדברים, אני שותף לדברים שנאמרו

ע"י החברים.

סנטה יוספסל:

אני אנסה לסכם. הדבר הראשון - אנחנו צריכים

למחות על הפרוטוקול של נובמבר שהסתירו בפנינו,

ואנחנו נדרוש לדעת מה שסוכם שם, ושלא יספרו לנו באוקטובר מה דובר, אלא

אנחנו רוצים לקבל עכשיו בכתב מה סוכם.

ב) אני מציעה, שאנחנו נודיע, שנסכים לתחולה

של אחד ביולי, אבל אנחנו תובעים הסדר קבוע פעמיים בשנה, כל עוד שיש

אינפלציה דוהרת.

אני לא מציעה, להעלות את הענין של הבוררות,

אני חוששת, שזה ידחה את התחולה מהראשון ביולי. הם יחפשו כל תרוץ לא לשלם

בראשון ביולי וירוויחו עוד 12 מיליון ל"י. לי נראה יותר חשוב, שיקבע עכשיו

הסדר לעתיד, ונוכל להסתמך על זה. אם עושים הסדר על פי "ועדת זוסמן" לגבי

שכר, אנחנו תובעים הסדר קבוע ושהוא יתקיים פעמיים בשנה.

י. פרי:

אני חושב שצריך להכניס החלטה, שהחלטה צריכה

ליפול סמוך לתאריך. הנה אומר, אם מדובר על

אוקטובר עם השינויים שנובעים מהמדר האחרון. מפני שאחרת, בכל מקרה, החודשיים

הולכים לאיבוד.

סנטה יוספטל:

לא. עכשיו גמרו ב-6 ביולי, והתחולה מה-1 ביולי.

י. פרי:

יש פה הכסף שבא באיחור. בל העובדה שבא ביולי, יש לה קשר על

התחולה.

סנטה יוספטל:

מבחינה היסטורית לא נכון. בדרך כלל, גמר המו"מ לא קובע את התחולה. מחליטים על התחולה ואנחנו צריכים לדרוש תחולה קבועה (פלד) אני מציע, לא לכחוב, בנוהג הקיים, אלא, במידה ותנודת המחירים מחייבת את זה. היו כבר שנים של 3 פעמים, למה לך לכחוב פעמיים). אני חושבת, שאנחנו צריכים לקבוע תאריכים קבועים. (שור: מה שאת אומרת, זה סעיף נוסף של חטימה. אבל שני תאריכים קבועים, אחת תמיו יסדרו אותנו).

אני קראתי לזה, התאמת המחירים. אנחנו מתאימים את מחירי התוצרת למחירי החסומה.

עוד אנחנו אומרים - שאנחנו נשמח שתהיה בדיקת

מחירים בתנאי שיסתפו את נציגי החקלאים. על זה אנחנו לא צריכים לותר. (פלד: אם הם רוצים לבדוק תחשיבים, אי אפשר להתנגד לזה).

לגבי מחסום וסובסידיות, לא נהמר על זה

עד שלא תבוא הצעה קונקרטית. (שור: המכון הוקם לנושא הזה. אם הם מוציאים את המכון, אין לו מה לעשות).

המכון עכשיו, עיקר עבודתו מסקייע, בבדיקת

ריוחיות המטק המשפחתי, כאשר היה דיון על ממצאי המטק, החקלאות, אמרו, שמחכים בכליון עיניים לממצאי המכון.

העניין של תחשיבים ומחסום וסובסידיות, לא

נתיחס, אבל כלפי פנים, לטיכומים שלנו, אנחנו בהחלט אומרים - תחשיב,

בתנאי שמשתפים את המכון ואותנו. אני חושבת, שאנחנו לא צריכים לותר

על השתתפותנו. אחוז קבוע של סובסידיות, בתנאי שלא כובלים את הידיים

ע"י הכרזה, שאי אפשר להעלות את מחירי התוצרת (רבקה: אז לא צריכים את

התנאים). יכול להיות שיתירו את מחירי התוצרת.

ענין מחסום ההתיקרות, זה רק יכול להתיחס לגבי

ההכנסה לעתיד. זה בשום פנים ואופן לא יכול להתיחס לחסומות, שפשוט צריך

להחזיר לנו.

אני עוד אשלח לכם העתק מהטיכום.

לפני שבוע הפסקנו את הדיון בנושא, אשראי למלאים, כי הופיע ראובן איילנד עם המחירים. ברצוני לקרוא לכם, מה אומר שפר על נושא זה של אשראי למלאים. הוא בפירוש התייחס לזה, כי היתה פנייה אליו מתנובה, חשבתו היתה שלילית מוחלטת. הטענה שלו, שזה הכל תוצרת של משק מתוכנן. צריך לתכנן, שלא יהיה מלאי גדול כזה, ואם יש, נממן את המלאי הזה. אז בכלל אין שום תמריץ להשאר במסגרת המכסות. לדרוש אפשר בהחלט, אבל אין הרבה תקוות לזה. אני אוסיף תביעה למימון המלאי, היות ועיכוב התשלומים מוריד מהתמורה שמקבלים.

בשבוע שעבר אמרתי לכם בשני משפטים - שהיתה

פנייה אלי מאגודת ארגון ההתיישבות העירונית החדשה, המרכזים העירוניים והכפריים בהתיישבות החדשה, הם פנו אלי בבקשה, לקבל את חסות המרכז החקלאי, משענה על המרכז החקלאי, היות ואין להם משענת ציבורית, והם רואים את עצמם ככדורי משחק בין המוסדות המישיביים.

שאלתי וקבלתי מכתב מהבחור שהוא המזכיר שלהם,

עוזי גדור - אלה שפעם היו מעורבים בגולן ודאי מכירים אותו - אמרתי - שאנחנו לא יכולים להתייחס לפנייה אם אנחנו לא בטוחים שהישובים הם על דעת המוסדות והממשלה. על כך הוא ענה לי בכתב (מצטטת את החשובה).

למה הם פונים למרכז החקלאי? - הוא אמר לי -

שיש מי שנורא רוצה לאמץ אותם, והם לא רוצים להיות מאומצים על ידם - גוש אמונים. הם מחפשים לעצמם גב, שהוא מקובל על ממשלת ישראל ונציגייהם יכולים לדבר, והם יש להם ארון קשבת באותם המוסדות.

ודאי יש גם קשר לזה, שלעוזי גדור יש יחס לתנועות התיישבות, היות והוא היה זה שטיפל בתכנון ההתיישבות החקלאית, אבל הוא אומר, דבר נוסף שהניא אותנו לפנות למרכז החקלאי - אחרי שהם שמעו, שהתחלנו לטפל בכפרי העסיה. כמובן, ההבדל המהותי בין אותם הישובים שאנחנו מטפלים בהם ובין הישובים האלה, שעד כה טפלנו בישובים קואופרטיביים כאלה שהם מאורגנים באגודות שיחופיות, מה שהסוכנות קוראת "ישובים פתוחים", שכל אחד יכול להתיישב בהם, והם ארגון חברתי ביניהם. הארגון הוא בין הישובים. וזה כמובן הבדל מהותי מאד. רק לדוגמה, במה הם היו רוצים לקבל את עזרתנו? אתמול עוזי סיפר לי על בעיה אקטואלית:

בני-יהודה, שזה ישוב בגולן שהוקם בשביל

העובדים במפעל הלטכת שהוקם שם, אחד האנשים שבא לשם לעבוד במפעל, לאחר שנת עבודה החליט, שהוא לא רוצה להמשיך במפעל, הקים לעצמו נגריה בבני-יהודה, ועובד בישובים בגולן, ויש לו עבודה. אותו אדם, קבל צו פינוי

מהסוכנות. הסוכנות טוענת בני-יהודה הוקם לפועלי המפעל וכמרכז אזורי ומי שלא הופנה לשם, או ע"י הסוכנות, או ע"י המרכז החקלאי, אינן לו זכות לפנות לשם. למה הם פונים אלינו? - היו רוצים שתהיה להם כתובת לאן לפנות. זוהי הבעיה שאנחנו צריכים להתייחס אליה.

פ. שור:
בקשתי מסנסטה, שלא נדון על זה כל זמן שהתנועות לא התייחסו לזה. סנסטה רצתה לעשות, מה שנקרא, קריאה ראשונה. אני יכול להתייחס לזה.

אנחנו לא דנו על זה באף פורום, אני מביע את דעתי האישית. אני רוצה להעיר רק שתי הערות קצרות: נקודת המוצא שלי לא פוליטית, אני פה לא מכניס שום אלמנט פוליטי, מה שמקובל עלינו, אנחנו לא מתוכחים על זה מה שהממשלה מחליטה, מחליטה. אני יכול בממשלה להתוכח. נקודת המוצא שלי, מדיניות המרכז החקלאי, או, יסודות המרכז החקלאי, מבחינת היסודות יש לי שתי הערות: הערה אחת - אני חושב שהמרכז החקלאי בנוי קודם כל, הייתי אומר, מבלי לפגוע ביחסי כוחות בוחרים, אבל, הוא בנוי על בריח של תנועות. אני לא הייתי מציע שאנחנו נכניס עוד איזה שהוא פרסנר יש יהודי טוב, והייתי רוצה שימצאן איזה גוף שיאקץ אותם וידאג להם. נקודת המוצא השניה, גם כן יסודות המרכז החקלאי - שאנחנו דואגים לחקלאות. בואו נקרא לזה, קואופרציה קיבוצית. אני זוכר איזה ויכוח היה לנו בר לבב, שהתנועה תבעה ססיה מהעקרונות - שאנחנו ניקח תחת כנפינו בניית ערים. ז"א, שהמרכז החקלאי יעודד יוזמה פרטית של מבנים ותנועה לערים. הדבר לא נראה לי, ואני, למען שלא יחשדו בי, בדיון שהיה בועדת ההתיישבות, בטא את החביעה הזו בענין העיר קצרין, -ואף איש לא יחשוד באריק שיש לו הסתייגויות פוליטיות בענין זה, אבל, הוא אומר, שזה דבר לא טוב. אנחנו כל כך במצוקה, במקום להשקיע את כל המשאבים ב-4 ישובים קואופרטיביים, אנחנו בונים עכשיו עיר בגולן. לא נראה לי שזה ביסודות המרכז החקלאי. פעם ראשונה סנסטה ספרה על כך, אמרתי - שאני אחשוב על זה. חשבתי, ונראה לי, שהמרכז החקלאי לא צריך לקחת תחת כנפיו את כל הנושא הזה. זה לא אומר, שאנחנו לא יכולים לעזור. אבל לא נראה לי שאנחנו צריכים לקחת תחת חסותנו את הנושא הזה.

י. בר-לבב:
מי שמכיר את עוזי גדור, יודע שהוא בחור ישר מאד, אולי חמים. גם לכן זורקים אותו מכל מיני מקומות, כי הוא אומר מה שעם לבר. זרקו אותו מהסוכנות, כי אמר את דעתו. מתס צודק, את נבדוק בעקרונות של "ניר שתופי", ברור שאין מקום

לדבר כזה. אני מבין, שהכונה שלהם, לא לשלוח נציגים, אלא רוצים שמישהו ידאג להם. בלי לקבוע עמדה, בוא נאמר, אני מהרהר בקול-רם, מה היה המצב בגליל העליון, אם היינו נותנים יד יותר, כדי שהדמות של קרית-שמונה וחצור תהיה קצת אחרת מאשר היא כיום. או, מה היה קורה עם כל העיירות בנגב הגדולות, אם היינו אומרים, שזה לא מעניין אותנו. הרי בטח הכל, זה באזורים הקלאיים וההתפתחות היא שלילית, כפי שזה נוצר היום. מי שמכיר מה הקימונו בקרית שמונה? כלפי המשקים, הם ירשו את מטולה, עכשיו הם מדברים עוד יותר גרוע. בטח הכל יוצא, שהם פועלים במשקים, ולהם אין שום דבר מאורגן. גם כלפי התדמית של האוכלוסייה, לא עשינו שום דבר, כולנו, ההתיישבות העובדת. לפי דעתי, אנחנו לא בסדר. יכול להיות שאפשר היה להספיע על זה קצת אחרת. עכשיו יש החלטות ממטלה, ומסקיעים כספים. ימית כבר קיימת, יש איקס יחידות, באוגוסט יהיו עוד איקס יחידות. אני לא מאמין שמסרד השיכון יכול להיות גורם מאכלס ומכוון עיר. (קריאה: קיים מסרד הקליטה). מסרד הקליטה ידאג ליחידה. הם רוצים להביא זוגות צעירים, ואין להם כלים לזה. כאשר היינו בסיוור, באזור מרחב שלמה וראינו את סארם-א-שייך, היו צריכים כל התנועות ההתיישבותיות לעשות איזה שהוא מאמץ ולהרים זאת לרמה מסויימת, שאנשים שיבואו לשם, יראו שמישהו עומד מאחרי זה. סארם לא קיימת, יש הכל, רק מתישבים אין.

לפי דעתי, אנחנו גם בועדה אמרנו, אנחנו,

מרכז הקלאי והתיישבותי. ההתיישבות אמנם במסגרות המקובלות עד כה, לעומת מושב, קיבוץ, מושב שיתופי, יש ישובים שבכלל אין בהם שמץ של הקלאות. קבלנו עקרונות, מה יהיה הכפר התעשייתי, וכולנו הסכמנו. אלה יכולים להיות חברים במרכזהקלאי, וגם לבחור בוועדה החקלאית.

אם פונה אלינו גוף כזה, כדאי לחשוב על זה,

האם אין בזה מסהו, בלי שיהיו חברים, בלי שיהיו להם זכויות חברים, יקבלו מאתנו שרותים טובים, וננסה להספיע על תדמיתם של הישובים האלה, שהם ישובים קטנים בסופו של דבר. אני אומר - בואו נחשוב. יכול להיות, שזה לא ניתן. אני חושב, שאם יש גוף, אני לא אומר בדיוק, המרכז החקלאי, יכול להיות שאם למקומות כאלה יצא צוות של 8-9 אנשים, מכל התנועות, כדי לכוון את החיים שם, לאותה קבוצה של עולים מרוסיה, או עולים מאה"ב, או מסכונת התקוה, כדאי לתת לזה צביון. ואם יקום בגולן אותו הדבר, לפי דעתי, באינטרס שלנו היה, שאלה ישתלבו מבחינה חברתית, מבחינה ארגונית.

אגב, אני בסיוור בארצות מזרח אירופה, ראיתי

עיירות קואופרטיביות מצויינות עם 10 אלפים תושבים, בגודל של קרית שמונה.

הכפר במסגרת של קואופרטיבו ומצליח יפה. האנשים מאושרים, חיים יותר טוב מאשר קודם.

אני לא מציע לדחות את זה על הסף. אני מציע,

שנבחון את העניין היטב.

את הועידה החקלאית פתחו 4 מזכירי התנועות

בנאום אידיאולוגי, כל אחד ומרכז הנאום שלו היה - שאנחנו לא רק צריכים לדאוג לעצמנו ולמחירים שלנו ולמשקים שלנו, אלא אנחנו צריכים להקדין ממה שיש לנו גם מסביב. אולי באמת אנחנו מסוגלים להקדין משהו ולמנוע שתקום עוד חצור ועוד קרית סמונה. זה גם יכול למשוך, אם יודעים מי עומד מאחרי הערים האלה, אולי חומר אנושי ברמה יותר גבוהה לאזור חקלאי בסביבה המעוניין בזה. אני לא יכול בדיוק להגיד איך עושים זאת, אבל לא לדחות זאת על הסף. אולי נטיל על ועדה בת כמה חברים, שתבדוק את העניין. לדחות יש זמן תמיד. נבדוק זאת כולנו יחד. זה לא יכול להצליח, אם לא תהיה פה פעולה מקובצת של כל התנועות במסגרת המרכז החקלאי. הרי זה מוקט באזור התישבותי חדש, וכל אחד רוצה שם להיות. אני למשל, מפחד מאד מהמרכז האזורי בבקעת הירדן. אם לא נדאג בזמן למה שקורה בבני-יהודה. לפני שנה וחצי ישבתי במועצה אזורית צפת, ובדיוק אותם המילים אמרתי. שאלתי אותם: מה תעשו אם תקום שם המסגריה הראשונה? לא חשבו עד הסוף. בנו בתים. משרד השיכון בונה בתים. הוא מטפל באיס, בחברה, בסביבה? - לא מטפל, גם לא מסוגל לטפל בזה.

הח' יחזקאל:

אני חושב, שנקודות כאלה, כל זמן שאין מסגרת

השלטון המקומי, שאינן שייכות למועצות האזוריות,

ז"א, שהן בגודל קטן, שהן עדיין מועצה אזורית, יכול להיות שתמצא אפשרות במסגרת, למצוא להם איזה שהוא פתרון לכעיה הזו. אני גם מכיר מרכזים אחרים, אמנם לא בטוחים החדשים, בטוחים הוותיקים, מרכזים אזוריים כיתחידה במסגרת מועצה אזורית, וזה הולך לא רע. יש מרכזים אזוריים כאלה, מרכזים כפריים, כולם מכירים אותם לא פחות טוב ממני, יש 50, 60, היום כבר מחקרבים ל-80. ברגע שיחידה כזו מתחילה להיות מועצה מקומית, אין כל הבדל בין מועצה של אופקים, גדרות וקרית גת. לזה יש מטרות - משרד הפנים, מסחר ותעשייה, משרד התיירות. כל זמן שהיחידות הן מרכזים אזוריים וכפריים, במסגרת מועצה אזורית, לפי דעתי אנחנו לא רק צריכים לחשוב, אלא צריך למצוא פתרון איך לתת להם מסגרת וטיפול, ואז זה צריך לחייב את המועצות האזוריות לטפל בנושא. הם עד היום היו כנויים אחרת, היום צריכים לבנות את עצמם, לגבי המרכזים האזוריים האלה, אחרת. כי גם מבחינה חוקית, הם שולחים נציג למליאת המועצה. אולי בהלך מחשבה כזה יש ללכת.

הח' גוטליב:

אני חושב, בלי שהתקיים על כך דיון מעמיק, לדחות את ההצעה, לא יהיה הגון. אין ספק שהם לא מצאו ארוזן קטנת כאן, לא מצאו אפוסטרופים אחרים, הם בכל זאת נמצאים באיזה שהוא מקום וזקוקים לאפוסטרופים ועלינו לכוון אותם לאפיק רצוי, כדי שלא נתחרט על כך כעבור שנים. הדברים מחייבים יותר ליבון.

השאלה שלא הובהרה: האם הם מתכוונים להיות חברים במרכז החקלאי? (סנסה יוספסלי: הם לא רוצים להיות חברים, הם יודעים שהם לא יכולים להיות חברים).

הח' סורין:

אמנם ביטית יש תכנית לעשות משהו, גם בקצרון. למה המכנה-המשותף? יש מכנה משותף של עיירות פיתוח, של ערים גדולות, ופה מדובר על יוזמה פרטית. הם גם הוציאו תקנון. זו למעשה אגודה עותומנית שנוחנת איזה שהיא מסגרת פיקטיבית, אבל יש לה איזה שהוא כיסוי לגבי משרד הפנים עם מכתם רום בעמק-הירדן ובגליל-העליון, אם יפנו. הם נמצאים בתוך המסגרת של הארגון האזורי, אם יפנו לעזרה, תנתן להם כל העזרה. איזה מכנה משותף יש בין ימית ומרחב שלמה וקצרון? - זה שב-75 הם מתחילים לבנות בתים.

מה מדובר פה על תדמית - רק ביום ראשון היתה ישיבת ברית התנועה הקיבוצית, יש מרחב עצום של פעולה שרוצים להשפיע לא על בסיס של פילנתרופיה, אלא שיתוף-פעולה. אני למשל מכיר מציאות, בסביבה שלי, לא כל כך גרועה, בשדרות. יש השפעה, יש פעולה, מדוע שהם לא יפנו לאיזור שלהם. אם העיר ימית תקום בצורה רציבית, מתפתח שם אזור רציני, כל החבל המערבי, ויחברו להם עזרה.

בתור מה הם רוצים להכנס הנה, כיחידה ארצית? אם הם חברי הסתדרות, אם הם בכנסים בפורמציה אזורית, כל האזוריים שייכים למועצה. איזה תנועה זו, איזה קשר כלל-ארצי יש לזה?

בהמשך לדיון שהיה לנו בברית התנועה-הקיבוצית, אני בעד זה שהיה לנו השפעה עליהם. אנחנו לא נמצאים במצב כזה של ערדף כוחות. חסרה לנו עבודה ופחאום יש איזה פנייה. כל הכבוד להם. אני אמנם לא מכיר את הבחור - אנחנו הקימונו פעם, במסגרת ישובי הנגד, קראו לזה "ועדת ישובי עזה", אגודה עותומנית. זה הדבר הסטריאוטיפי. זה לא בטוי שלשום דבר. זו לכל היותר פעלתנות הקשורה עם רצון, נאמר, לקדם איזה שהם דברים, אבל זו לא מסגרת ארצית שאנחנו צריכים לראות אותה כפרסבר או ככתובת כלפיו. אם פה רשם יפנו אליך, ולך יש קשרים אישיים, בבקשה. אבל לא בתור מסגרת, בתור יחידה ארצית זה לא גרמה לי, עמכל הרציבות לדברים שאמרת. הם פשוט מבקשים מהמרכז החקלאי יקבל אותם תחת כנפיהם.

היו"ר, סנסה יוספסלי:

במסגרת הסיכון החליטו, שאת הישובים האלה המנהל לבנייה כפרית בונה אותם, והם יודעים שלנו יש שם דריסת רגל. כל המלחמה שלהם קודם כל עם משרד הסיכון.

רבקה גרובקר:

רבותי, נדמה לי שאנחנו חוטאים לעצמנו

ולבית הזה. אנחנו מדברים על חברי .

הסתדרות, על קואופרציה. פתאום נהיה גיבורי לכל מי שבא לעיר, לעיירות, אנחנו יכולים בסביבה של כל כפר להגיע למצב שיבקשו את עזרתנו. אינני חושבת שיש כפר שפונים אליו ולא בותן את העזרה. אינני חושבת שנהלל לא היתה זו שבנתה את הישוב שע"י מגדל העמק. כל מי שפונה מקבל את העזרה אבל שאנחנו נקבל חסות המרכז-החקלאי, ההתיישבות? אני הייתי מאד מקבלת את הצעתו של זגג - שאלה שהולכים לתעשייה כפרית, יש תנועות, נביח לא י תנועה, אבל באותו אזור של מועצה, צריכים לפנות לאותה מועצה. שום מועצה לא תקבל חסות של מועצות ועיירות, לא ינתן לה, זה שלטון מקומי. אבל במידה שזה אזור כפרי, אז במועצות האזוריות יש מרחב נוסף, ביחוד כאשר זה עוד לא שלטון מקומי אלא שותפות של מועצה אזורית. אחרת לא בראה לי. סו"ס האנשים האלה רוצים איזה דבר, רוצים עזרה. אנחנו לא יכולים להבטיח עזרה ולא לקיים אותה. כי אם מבטיחים משהו צריך ללכת למוסדות. אנחנו יכולים לארגן ערים? זה גם לא תפקידנו. תפקידנו מאד מוגדר, ואם אנחנו רוצים לתת עזרה בהתנדבות, איש לא מפריע לנו, אבל לא כאחרים. אנחנו 4%-5% חקלאים בישראל, נקבל על עצמנו את בנין הארץ והערים? נדמה לי שזו בכלל פניה לא למקום הנכון.

היו"ר, סנסה יוספסל:

חברים, אני אעביר לכל התנועות את הסעיפים הנוגעים בדבר, ואבקש שתוך שבועיים

כל תנועה תתיחס ותתן תשובתה.

אני באופן אישי חושבת, שהיינו עושים מעטה טוב לו היינו עוזרים להם בצעדים הראשונים, לא כאשר יהיו ערים של סמט, אבל כפי שרואים אותם, כשהם מתלבטים בקשיים, כשהם בראשית של התחלות כל כך קשות. ואנחנו יודעים מה קורה בארץ הזו לישוב שאין לו איזה שהיא עזרה, איזה שהיא חסות. אני הייתי רוצה שנעזור להם בצעדים הראשונים, אחר כך סמילא לא ירצו לקבל את עצתנו. אבל כל אלה במצאים בשלב כזה שקשה להם מאד. ואני יודעת שהמועצה האזורית בענין זה אינני יודעת אם יכולה לתת את העזרה הדרושה. בעיקר, איזה מועצה אזורית יש לאופירה? - אין לא קיימת (קריאה: בין כך ובין כך, גם אם הצעתך תקבל, טוב-פעם כל הטרותים והנושאים הביצועיים שלהם יהיו במסגרת המועצה המקומית, כי שם מרוכזת המחשבה בקטר לתכנון כבישים, בניית טרותים וכו'). אני ברצינות חושב, אני בדעה שלא צריך לדחות אותם, אלא שיספלו גם במסגרת ארגון המועצות המקומיות. אני בהחלט חושב, שבמ גרת זו יש לקחת איש פיחד שיעסוק בנושא הזה להדרכה והכוונה.

מה שהם רוצים אי-אפשר לעשות במסגרת

המועצות האזוריות, אבל מה שאפשר בפנה לשם, והיתר אפשר לקבל את הסיפור שלנו.

תודה רבה

ק"ס כ ח"כ/ק"א

ישבה מזכירות המזלקה להתיישבות

נכחו: י. בר-לב; י. פרי; ט. גוטליב; בן-עמי הראל; נ. חובב; א. יודינפרוינד;
ד. מירון; י. סעדי; ד. פלג; מ. שור; מ. מלחי; א. בן-יעקב; ר. גרינקר
* זכאי; י. כוכבא; ח. פלד; מ. רונן; צ. מגן; ס. ארלוזורוב; י. הידיקר;
ח"כ א. אפרת; ח"כ צ. גרטוני; ז. ארנון; ח"כ י. כהן; ח"כ ב.צ. חלפון;
ח"כ סייך אבו רביע; ח"כ דוד קורן; י. טז; א. בן-מאיר; ר. איילנד;
ח"כ פטח גרופר; ח"כ י. גולן; ח"כ עמוט הורוביץ; טנטה יוספטל.

היו"ר, טנטה יוספטל:

חברים אני פותחת את הישיבה.

על סדר היום שלושה סעיפים:

- 1) תקציב פתוח המים
- 2) חוק עידוד החקלאות-מיסים.
- 3) מט ערך מוסף.

קודם כל, אני מברכת את אורחינו היקרים

אשר מפעם לפעם אורחים בביתנו, מתפנים אתנו פעולה, כל חברי הכנסת החקלאיים.
כן ברצוני לברך באופן מיוחד את סייך אבו רביע, שהוא בפעם הראשונה בפורום
זה, וודאי טוב הוא לו זיקה לענייני החקלאות ויסתף אתנו פעולה בהגנה
על אותם אינטרסים של ציבור החקלאים בארץ.

זה זמן רב לא התכנסנו במסגרת הזו, בגלל

פסדתו של עוזי ז"ל, שהוא היה היוזם והמאיץ והמארגן של ההתכנסות הזו.

לכולנו אבד לא רק ידוד יקר, אלא גם פעיל חשוב.

בקטנו מחברי הכנסת החקלאיים, סיבחרו

מחוכם יו"ר חדש, איש טיעמוד בקטר עם המרכז החקלאי וסדרנו נוכל להביא את

בעיותינו אל יתר חברי הכנסת החקלאיים. שהוא גם יעזור לנו, לארגן את

ההתכנסות של חברי הכנסת אתנו. לתפקיד זה נבחר ח"כ צבי גרטוני, אני

מברכת אותו, ומאחלת לו הצלחה בתפקידו החדש. אני בטוחה, שהוא יסקיע בזה

את כל המרץ והרצון, שתוך הרגשת הסליחות שהוא מטלא אותה בכנסת, וגם מטעם

החוב הזה.

אנחנו, כפי שהודענו לכם, דרצים להביא היום

לדיון שלושה סעיפים טעיקים עלינו, ואנחנו חושבים, שחברי הכנסת צריכים

לפעול יחד אתנו, על מנת להביא דברים אלה לפתרון הטוב והרצוי

לכולנו.

הסעיף הראשון והדחוף ביותר - תקציב פיתוח

המים.

זכור ודאי לכל הציבור כאן, רק לפני שבועיים

אשר את תקציב המדינה, ובתוך תקציב המדינה, אושר גם תקציב פתוח המים, שהוא מצומצם ביותר, צנוע מאד, במסגרת של 200 מיליון ל"י בערך, סך חצי מזה זה כסף תקציבי, והחצי השני אלה הלואות בנקאיות וערבות ממסלחית, או בהבטחת בטוח ההצמדה. אבל לצורך הפיתוח עומד לרשות מסך המים, 200 מיליון ל"י. בזמן אנחנו חשבנו, המינימום הדרוש, כדי ליצור חוטמה מים, בהתאם לצרכים התכופים והאמיתיים, צריכים להיות 700 מיליון ל"י. אנחנו כבר היינו מוכנים להתפטר באיזה שהוא מקום באמצע. לפני כשישה שבועות, הופענו לפני ועדת הכספים, ונסאלתי בטודי טודות: ועל מה בכל זאת אתם מוכנים להתפטר? ואז, אולי בקלות דעת אמרתי - 400 מיליון ל"י.

נאמר לנו, הובטח לנו ע"י יו"ר ועדת הכספים, שלמרות התקציב אושר באופן כולל, יבוא לדיון חוזר הסעיף הזה של פיתוח המים, מתוך הכרה שהסעיף הזה מקופח ואי-אפשר להסלים עמו בהיקף הקיים. אני מציעה, שמתן יטביר בקצרה מה הן הבעיות, מתוך הנחה, שרוב המטובים כאן קרובים לענין, יודעים אותו. אבל כדי לפתוח בדיון, רצוי להביא כמה מעובדות היסוד.

מ. טור:

יש לנו שלוש סעיפים לפניהם הזו עם חברי

הכנסת. אני חושב, יש טובי עצום בין

הסעיף הראשון לעניני המים, ובין יתר בני הסעיפים.

אם אנחנו נפגשים עם חברי הכנסת בסעיף המים, נדמה לי שהטאלה שאנחנו צריכים לענות עליה היא: מה קרה לנו? אני לא חושב, שפה חברי הכנסת לא יודעים את הענין. אנחנו בעצמנו הופענו בפניהם כמה וכמה פעמים לא מזמן. רוב החברים השתתפו בפורום של ועדת הכספים, והחומר הזה נמצא בידיכם, אותו החומר שהכינונו לקראת הפגיה עם ועדת הכספים. אני חושב, שאתם נתונים לנוטא הזה. אם אני מברך את צבי, שהוא עכשיו ירכז את הטיעה, הוא ודאי יודע את החומר, לשרות שאת אני שואל את עצמי: מה קרה לנו, מדוע הסעיף הזה לא מתקדם, מה קרה לנו? כמו שכתבנו פה בתזכיר שהגשנו לוועדת הכספים, בכמה מילים ניסחנו להציג את הבעיה, כתבנו (מצטט)

אנחנו לא יודעים שזו מדיניות של נגיבה.

אנחנו לא יודעים, שבאים לא נפתח את המים צפויה לנו ממש טכנה, שבמסך 10 השנים הקרובות, החקלאות עומדת להצטמצם ב-280 מיליון קוב מים, 300 מיליון קוב, שזה סליט מטסה השלחין. אם לתרגם על יטובים, זה 130 יטובים. אנחנו לא יודעים, אנחנו עומדים בפני טכנה כזו? - אנחנו יודעים. אנחנו לא יודעים, שאנחנו בפיתוח המים בנטיגה? יש פה דף שמראה זאת בגרף, שלו היינו מקיעים מים באותו טכום כסף כאשר הסקענו בטיא, אם זה פעם היה 3% מהתל"ג, היום זה לא 1%, אפילו לא 3/4%. האם אנחנו לא יודעים, שתקציב המים זה אחד התקציבים הבולטים ביותר, שהוא כל הזמן במינוס? האם אנחנו לא יודעים, שאם היום אתה מפתח מים, אתה מפתח מזון, אתה מקמץ דולרים, כל הבעיות המרכזיות של המדינה. לכן אני אומר, כאשר אנחנו דנים היום בטעיף

המים, זה לא דומה לטעיף אנחנו דנים, על התייחסותנו לרפורמה, או למט ערך וטף. מה שאנחנו צריכים להענות מנבחר העם, צריכים להענות על כך: למה אנחנו בנטיגה, מה קרה לנו? כיון שמים זו לא איזה פראזה, טגאולת מים, זה כמו גאולת קרקע. הייתי לפני שבוע בנגב, מרחביה עצומים, כדי לאתר מקום להתייבות. אני מח שאנחנו טוב-פעם בעליה בנוטא של התייבות, ושאנחנו החלטנו בועדת התייבות על 12 יטובים. התנועות הקיבוציות והתנועה המושבית, יש להם אנשים, יכולים ללכת. אבל כאשר אתה עומד בטטחים של רמת הנגב, טטחים עצומים, ואתה יודע שיש רק פתרון אחד כדי להטיב יטובים רבים, זו בעיית המים. וכל פעם מתברר לך, שאפשר היה. בעיני מים נחוצה היתה אמונה, ולאמונה היה צריך לתת דחיפה ע"י עטייה. היום כבר כולם אומרים - בואו ונראה, נקדה, נחפור. הויכוח ההיסטורי עם בלאס, לא בלאס, עם גיאולוג זה או גיאולוג אחר. היום כולם אומרים: בואו נקדה ונראה. אבל תנו לנו כסף כדי לנוכל לקדות. את זה אני מציג לויכוח בינינו: מה קרה לנו?

אני מעיד להגיד פה, בתוך יחה של חברי הכנסת, הטורטים יותר עמוקים. זה מתקשר עם כמה וכמה דברים טזנחנו והזנחנו. בשחר תולדות עמנו הדימוי עם מים קטור ע אגדה מפורסמת - "ומטה היכה על סלע ויצאו ממנו מים". לו בכל אחד בתוכנו היה קצת מטסה, כל אחד צריך להכות על סלע. אנחנו כנראה חדלנו מלהכות על סלע. אני חוטב בפירוס, שאנחנו בנקודה הזו, אולי בעוד כמה דברים, חיים בחף.

לכן, אני לא אומר, שזה לא איזה ויכוח, איזה חבורת אינטרסנטים. על כל פנים, בעיני פיתוח המים, אנחנו מיציגים את האינטרס העליון של המדינה - לל פיתוח התייבות, החקלאות, של אורח-חיים, ל גאולת הארץ הזו. ואנחנו בנטיגה: למה, למה למה? - בבקשה תענו על זה.

אני רוצה קודם כל להודות על האיחולים.

אני בטוח שהם מקרב לב. גם אני רוצה להצליח,

וגם אתם בהחלט מעוניינים שאני אצליח, והפורום החקלאי כולו בכנסת יצליח.

כל פעם שאני נזכר, שאני מחליף את עוזי, ונזכר בעוזי, נוסף לידע שהתפקיד

הוא תפקיד מאד אחראי, אני תמיד חושב לי, ולהחליף את עוזי בתפקיד, זה לגמרי

לא פשוט. הוא היה מעורה בידיעה עמוקה מאד של כל העניינים של החקלאות

בארץ, והוא היה אי עצה בסביל כולנו. אני נפרדתי מעוזי בזה, שיום לפני

כן, שאלתי אותו עצה, והוא ענה לי את חות-דעתו. בזה נפרדנו. אני יודע שזה

תפקיד לא פשוט.

אנחנו עכשיו באים על זה בהחלט, שהפורום

החקלאי בכנסת, מקיף את כל המפלגות. את החקלאים מכל המפלגות. מבחינת מספר,

אני חושב שכאשר נפגש בכנסת, היום זה קשה, נגמרה הכנסת מאוחר, אבל זה מספר

גדול של אנשים, ומכל זרמי החתיבות וכל המפלגות. טוב, אנטנו ביחד.

יש לי גם סגן, הח' דוברלס, ביקש שליחה על כך שלא יהיה היום. אנחנו רוצים

הלאה לפעול לטובת כל החקלאים, לכל טוביהם, ונורא שמחתי על הצטרפותו של

הטייך אבו רביע. לא רק שהוא יעזור לנו, אנחנו חושבים, גם אנחנו צריכים

לדאוג לחקלאי הערבי. כולנו ביחד, בלי הבדלים של החתיבות, צורות החתיבות

ומפלגות, ואני מקווה יבצעה את זה.

אם אני מתחיל פענין המים, ואני אנסה לענות

למה שאלו מחיט. זהו דוגמא אופיינית, שלא הפק אינטרסנטים, ואני אומר, אינ

אינטרסנטים זה לא דבר פטול. מותר לאנשים שהם מועסקים, והם קטור, וצריכים

לדאוג לעניינים חקלאיים, הם לא צריכים להפריז. אנחנו עדים בארץ, בזמן האחרון,

להפריזה גדולות של אינטרסנטים. האמת, מעד-עכשיו בכל זאת, גם בכנסת,

למרות זאת שאנחנו הקבוצה הכי מאורגנת והכי גדולה, ויש לנו הספעה, אנחנו

לא נחזקים שאנחנו רק אינטרסנטים, כי החקלאות. זה לא רק אינטרס של החקלאים,

אלא גם אינטרס של המדינה, ויבואו המים ויעידו. זה ענין רק של החקלאים?

כאשר הכנסת דנה על ענין המים, וזה היה בהצעה לחד היום על המים, בקטר עם

זיהום, התברר בכנסת, טבל הכנסת מאוחדת על ענין המים, וסצריך לטפל בענין המים

ולהגדיל את כמויות המים (טנטה יוטפטל: וזה מה שיצא). זה לא אינטרס של איזה

קבוצה. שמעתי את יצחק נבון בכנסת של התנועה שלנו, אמר דבר נורא נכון.

אמר - החקלאים ואתם, יש לכם הספעה בכנסת, אם הם יחליטו שהוא בקטר לעיירות

הפיתוח, זה יקבע כך. יצא בזה אמת. ועל ידי האמת הזו יש עניינים הנוגעים לנו.

אנחנו מטפלים בהם גם כן כמו שאנחנו, וזה גם כן לא רק אינטרס שלנו, אינטרס לאומי כללי. אני אומר בפירוש מפורט, זה מטפלים, שאי אפשר להבין, למה אנחנו טיפלנו בענין המים כפי שטיפלנו. ז"א, שלא היה טיפול במים נוספים כמה שנים.

אנחנו אמרנו משהו, עוררנו את הענין בועדת

הכספים. אני גם כן יכול להגיד - מצפוני נקי? - לא נקי. איך לא זעקו בארץ הזו, ואת אמי אני מאשים? - את עצמנו כציבור חקלאי, כולל המרכז החקלאי. אני לא אומר, המרכז החקלאי ומשרד החקלאות. אני אומר - כולנו ביחד כאן. איך הטלמנו עם הדבר הזה שנמשך שנים, וזה סיכן את מאדן המים. בטח הכל, אני לא מרוצה מזה, אבל אני מתרגל. אנחנו מדברים, לא על תוספת מים, אלא, לטמור על איזון, ואת זה לא עושים. אנחנו אפילו מרשים, טעדים מרקדים. בטח קראתם, פרופסור אחד מפרסם - כאילו לא מפתחים את הטרופים בארץ מפני שהחקלאות לוקחת מהם את המים, וצריך לכוון את המים לחרושת. אני לא יודע על אף בח"ר שלא קם, בכלל שאין מים. אני יודע שלא קמות יחידות חקלאות, בגלל שאין מים. אני יודע שאין רזרבות במים. האטמה בנו. מה שאני יכול לטפור, אני מצטער טברום איננו פה, הוא היה מנהל משרד החקלאות, היה איזה זמן שאמר - שאין בכלל חכניות מספיק. אנחנו טענו אז - שזה לא יכול להיות. אמרו אחר כך - שהיו חכניות, התחילו להגיד - שאין כסף. יש חכניות ואין כסף. אני כבר אמרתי, בפורום הזה אני מוכרח לחזור על זה, אמרתי זאת גם לטר האוצר - אני לא יודע איפה מוצאים כסף, אני לא יודע עד היום, למרות אני חבר ועדת הכספים, מוצאים כסף לעשות קידוחים של נפט, ולא חושבים שמותר להפטיק את זה. אני לא שולל את זה, חלילה. יש הסקעות. אע"פ בלי תקציב המדינה. ולמים אין כסף. חכניות יש.

עכשיו התחילו להגיד לנו, ואני רוצה להביא

זאת בפניכם, היה איזה מו"מ בלתי רשמי לגמרי, איזה נטיון, שנשלח כדור מהאוצר, והוזמנתי אני ובן-ציון בטביל להסביר לנו - שמקורות בין כה לא תוכל לבצע, אז למה אתם מתעקשים על טכום כזה. טאלנו קודם את מי צריך לטאול, אמרו לנו 200 מיליון, גם מצד המרכז החקלאי וגם מצד משרד החקלאות. אמרנו, צריך להוסיף 200 מיליון. הנטיון היה לטכום אותנו, שאנחנו דורשים טכום, שהוא מעבר ליכולת הביצוע. אני לא בדקתי את זה, בן-ציון ודאי לא בדק את זה, אנחנו לא קבלנו את זה, ולא קבלנו את הטיעון.

איך עומד עכשיו הענין באופן מעטיף - למרות

זאת שהוחלט על התקציב, ידוע בציבור, זה לא מוטח ואף אחד לא מסתיר את

זה, מפני שזה הזנה על הטולחן ועדת הכספים, גם באופן רשמי, שלמרות זאת
 אמצעייהם על התקציב, יט כמה טעימים קטנים שיהיה עליהם דיון, למרות זאת
 שהצבענו על התקציב הזה בטעיף אחד גדול, שיהיה עליו דיון, למרות שהצבענו
 עליו, וגם מה שהיה כלול בו, ענין המים. וזה, הדיון על ענין המים שאר
 פתוח בפני ועדת הכספים. דברתי היום עם שר החקלאות הוא אמר לי - שנדמה לו
 שבימים האלה, שחר, מחרתיים, יש פגישה בענין זה, והוא מאז שמת שהארכי
 את הענין פתוח בוועדת הכספים. בכלל, ההופעה של המרכז החקלאי בפני ועדת
 הכספים, בענין המים, היתה הופעה מכובדת ביותר, למרות שהטאלה די נדושה, היה
 לכם חומר מצויין: קצר ועטה רוטם. זה לא אומר, שזה יעשה כסף, אבל טוב
 טופייעים טוב. (סנסה: אנחנו עושים רוטם, אתם תעשו כסף).

עכשיו אני רוצה להגיד, איך מתגברית על הענין
 הזה. לי ידק הצעה אחת - בכוחות מנהתיים של משרד החקלאות, שר החקלאות,
 המרכז החקלאי וחברי הכנסת החקלאיים. אף אחד לא יכול לעשות את המלאכה
 במקום השני. אתה וואל אותי: איפה אתם, חברי הכנסת? - זה מצריך היאום פעולה
 מלא של אגודת הגורמים: גם משרד החקלאות, שר החקלאות וגם המרכז החקלאי
 וגם חברי הכנסת, יתעקטו על זה, שטכום זה מוכרח להכנס לתקציב. גם כולם
 מטובעים שהתכיעה לנו נודקה, אנחנו צריכים לעשות את זה.

ראובן איילנד:

רציתי להעיר הערה אחת לגבי הסכום הדרוש

ואולי קצת אינפורמציה.
 נושא המים הוא כמובן חמור מאוד. אינני רוצה
 לחזור על מה שנאמר כאן, ועל מה שנאמר בפורומים אחרים. עצם העובדה, שהתקציב
 נטגר עם הודעה, שהדבר פתוח, ועדיין יש לו זכות קיום גם בשנת התקציב
 הנוכחית, מצביע על כך, שלא מדברים פה על ענין שהוא של החקלאים בלבד,
 אלא ענין לאומי ממדרגה ראשונה, וכך אני הוא אותה, אני מצייץ, גם לאלה
 שמציגים את הענין ביניהם, וגם יציגו זאת כך.
 זה בתקופה של רצון להתמסס בטמט, וזה
 בתקופה של צורך ליצור יותר תוצות חקלאית, גם לצרכי הטוק המקומי וגם לצרכי
 ייצוא. אני חושב, ואולי יותר מהנתונים מופיעים כאן, שהרבים נתונים אחרים
 טמוכיהם את הכלכליות של פיתוח מקורות מים נוטפים גם לחקלאות.
 אני חושב, שהעמדה לנו לא צריכה להיות עמדה של התגוננות, אלא עמדה טמוכיהם,
 שגם במחירי האלה שהמים האלה יפותחו, זה עדיין עונה לכלכליותו של הייצור

החקלאי שייצור מאותם המים, שלא לדבר על פל מה שאנחנו בדרך כלל אומרים -
זוהי ישוב הארץ, קיום אותם 150-200 יטובים ועלולים לא להיות חקלאיים, אם
אמנם במסך 10 טנים 30 מיליון קוב מים, או 25 מיליון קוב מים בשנה יעברו
לצריכה העסייתית במקום לצריכה עירונית.

הערה נוספת. יש כמה דברים אינני רוצה

להרפות את הדיון הקיים, דברים טיפיים בכל זאת לדיון.

(1) כיצד אנחנו מתנהגים ביחס למחירי המים?

חלק מהטיקולים מצריכים להנות מטיקולים קיימים, החלטות קיימות, סיכומים
שרק לפני זמן לא רב אושרו מחדש, גם על ידי נציגי המרכז החקלאי, באותה
הועדה מטגדירים את החובה או את הצורך לקרב בין המחיר ובין העלות.
בועדה הזו היו גם נציגי המרכז החקלאי. יוסף פרלמוטר, הוא בהחלט נציג המרכז
חקלאי. אני אומר את הדברים, לא לט דיון היום, אבל באיזה מקום, אנחנו
צריכים לדעת מהדברים קטורים.

ההערה הבאה, ביחס לגודל הסכום. אני חושב

שהמצב, הפער שאפיק גדול, גם מבלי שנגזים. הסכום הדרוש לפיתוח הסנה, מבוטט
על התזכיר שהוגש ע"י נציב המים למטה לה לפני 7-8 חודשים, שמדבר על תכנית
של 10 טנים, הדרוש 4 מיליארד 200 מיליון ל"י, במחירים של 73.
ואז אנחנו אומרים, זה שהיה טוב במחירים של 4.2 73 מיליארד, היום צריך להיות
בטביבות 6 מיליארד. מחו ק ל-10 טנים, בממוצע זה יהיה 650 מיליון ל"י,
במחירים וטפים, כאשר החלוקה בין הטנים אינה חלוקה שווה, והכסף הדרוש לסנה,
השנתיים הקרובות, נמוך יותר מאשר בטוף החקופה, כאשר צריכים להכנס לפיתוח
ים בחנאים יותר קונבנציונליים מהקיימים היום. ואז להערכת, הסכום הדרוש
היום, הוא, בטביבות 550-600 מיליון ל"י. אם היינו רוצים ללכת לכל מה שנתן
לביצוע מבחינת התכניות הקיימות, וגם מבחינת כושר הביצוע שלנו, שהוא גם בלתי
מגבל.

אם אני לוקח את הסכום האמיתי קודם (550

מיליון ל"י, זה כולל בחוכו עוד בני אלמנטים שלגביהם קיים מימון. האלמנט
שלגביו קיים מימון, זה אלמנט הביוב. מחו 4,2 מיליארד, זה 1.2 מיליארד. מה
אני יכול לדבר בסדר גודל של 130 מיליון ל"י הסנה, ולזה יש לנו מימון מהבנק
העולמי. אם אני מצרף לזה עוד אלמנט, שהוא חלק מהתכנית הרב שנתיית, והוא יכול
בשימוש במים, החלפת צנרת, שגם לזה יש תקציב מיוחד טביב 40-50 מיליון ל"י,
כלומר שיש לנו כ-180-190 מיליון שנוסף על 210 מיליון שקיימים בתקציב מקורות,
וזה נותן לנו סכום כולל של ביצוע התכנית בעוצמה של 400 מיליון ל"י.
כך שמה שחטר לנו זה בטביבות 150-200 מיליון ל"י.

אני חושב, ואילו היינו יכולים להגדיל את

הסכום מ-200 ל-350-400 מיליון, אני חושב שבניגוד לטוב גדול מאד, זה ביתם
לסכום.

הערה אחרונה. יש פה נושא, שהוא טוב-פעם, אינו

נוגע ישירות לדיון היום, אבל הוא בהחלט נוגע לדיון. כאשר אנחנו מדברים
על כך, שכל העניין מבוסס על העברת 300 מיליון קוב מים מהחקלאות לצריכה עירונית
תעשייתית, דבר זה אמנם יתגמטו ההנחות על גידול האוכלוסייה ופיתוח התעשייה,
ואני מקווה שהם יתגמטו, הדבר קיים בכל מקרה. ואם הוא קיים בכל מקרה, ואם
כמות המים המופקת, המים המתוקים הבלתי קונבנציונליים המופקים מוגבלים באותה
כמות פחות או יותר שאנחנו טואבים היום, אין מנוס מאשר לראות בהפרת המים
האלה במים בלתי קונבנציונליים חלק מהתכנית. בין אם המדובר במי ביוב מוטאבים,
או כל מי שיש להם נמצאים במאזן. לכן אני חושב את זה על הטולחן, אם לא לדיון
היום, אבל בהחלט לדיון בזמן הקרוב, שבו אנחנו צריכים להגיע לדיון והנחיות:
כיצד פועלים בזה.

האינפורמציה היא - שהיתה צריכה להיות

פגישה בין שני הסדרים ושני המטרדים, ולשום ביום שני. בישיבה הזו, עסקנו
בה באיזה שהוא נושא אחר, והדיון לא הגיע לטעיף המים, והוא יתקיים מחר יחד
עם הדיון על הגדלת מקורות תקציב הפיתוח, שגם לגבי זה קיימות 2-3 הצעות,
במידה מסוימת בלתי קונבנציונליות. אני מקווה, שמחר בטביבות 11, נהיה יותר
חכמים - הוגדל התקציב, לא הוגדל התקציב.

אני חושב ברטוני צודק כאשר אומר - שהדבר

יוסג רק בטיפול מולט של הנובעים בדבר, פלוס חברי הכנסת וחברי הבית הזה.

יוסף פרלמוטר, יושב ב"ועדת ארנון", כנציג

טנטה יוספטל:

המרכז החקלאי. הוא הביא את מסקנות הועדה

לדולחן הזה, ובטולחן הזה נאמר לו - אנחנו נותנים לו יפוי כוח, וחופש מצפון
לחתום, או לא לחתום. כלומר, הוא נציג שלנו. הוא לא היה חותם על המסקנות
לו לא היינו מאפשרים לו זאת.

אני חושבת זה לא בסדר, כאשר מי הוא טוען

פה, שהיה בוועדה הזו לא היה נציג המרכז החקלאי. (טור: אנו את כבר אומרת,
תאמרי, שהמרכז החקלאי היה מחולק במסקנות).

בהחלט. אבל נתנו לו חופש מצפון לחתום. אני

רואה אותו כנציג שלי ולנו בוועדה הזו. הלוא שיהיו נותנים תקציב לפיתוח המים
כפי שהועדה הזו המליצה.

קודם כל אני רוצה לברך על הישיבה הזו, ואני מקווה, ישיבות כאלה תהיינה לעתים יותר

מזומנות ונדון בענינים מעסיקים אותנו, ושתהיה הפריה הדדית בין חברינו במרכז החקלאי וחברינו בכנסת, ולא רק יבואו ברגע האחרון ויאמרו לנו - יש בעיה בוערת צריך לפתור אותה. עכשיו למשל, צריך לדבר על התקציב הבא, עד שנגמור ונברר לעצמנו את המרכיבים, אנחנו יכולים משהו לתרום לענין זה. מתי? אל למה? הלמה הזה הוא חלק מהלמה הכללית

הענין של הגשמת הציונות ירד לטונים מינוריים ביותר, ואני לא מתכוון ברגע זה למחלוקת, וירוק, מחוץ לקו הירוק. אני אומר, גם זה וגם הכל, בטון מינורי ביותר, כי עסוקים בחלוקת העוגה, תוספת יוקר והבטחת הנטו לסכבות הכי מסודרות. כל המים הלך ברחו בנטו הזה וסכר הטופטים, וכו' וכו'.

אני לא אומר, וצריך להתעלם מכל המכלול, אבל צריך לשים את הדברים בעדיפויות המתאימות, ולא צריך למכור את העתיד ולאכול אותו בהווה. אנחנו אוכלים את העתיד שלנו. נדמה לי שחלקנו כהתייטבות, כחנועה העבודה, ואפילו אני מכניס את פתח לזה - בהרמת קולנו לענין של הגשמת הציונות, של פיתוח, של הגדלת היכולת הכלכלית של מדינת ישראל, בחקלאות, בתעשייה ובמדע. כל זה נדחק לקרן זווית, תחת הלהץ של הבעיות הבערות, של תוספות. תוספת סכר, תוספת רכב, תוספת יוקר וכו'.

אנחנו צריכים לענות לעצמנו תשובון נפש. הבדיחה שזרקתי אליך, כאשר אמרת - ומה היכה על סלע ויצאו ממנו מים - אמרתי - טאנחנו הכינו על הסא. בנקודה זו יש תופעה אחת חובה - אנחנו רגילים מאד לענין של מטבע חוץ. גם היום

יש תופעה בארץ של 220 אלף איש יצאו לחו"ל, וכל אחד לקח אתו 550 דולר, זה איזה נתח מענין. זוהי מציאות נפשית עקומה, כי אנחנו לא אחראים למדינה, אנחנו אחראיים עד פתח הבית, ההסקעה בחוץ, זה טיין לכלל, בתוך הבית צריך להיות נקי, גם עם טפטים, גם עם תמונות. החוץ לא חשוב, כי החוץ טיין לכלל. ענין המים זה פי 77. ענין של בזבוז המים בעיריות, בבתיים, הוא דבר קשה לסאת אותו. אני אולי בתור יליד ירושלים, וצריך היה לסחוב את המים מהבור, אני אולי רגילים לענין זה במיוחד, אבל נדמה לי, וכולנו צריכים להיות רגילים ולהעלות את הנושא על הפרק. האמת, הנושא עלה על הפרק כאשר החליטו על עליית מחיר המים, בטופו. לומר זה התנקז בדבר אחד - במחיר המים, וחטבו על ידי זה אפשר לפתור. גם זה עדיין לא פותר הכל. זה עדיין לא מטפיק בטביל לחסוך מים.

אני בדעה, אנחנו צריכים לצאת לפעילות

רבתי. זה נו א שהמרכז החקלאי צריך לקחת על עצמו ולהפעיל גורמים נוספים.
דבר נוסף - ענין החקציב. כאשר אנחנו הצבענו. עבור תקציב המדינה, אנחנו, לא אומר התנינו את זה, אבל כמעט התנינו. היה ברור שיש לנו לא הבטחה, אבל חצי הבטחה, וענין המים ידון מחדש, ונדבר עליו בענין תקציב פיתוח המים. ואם אתה היית ברשת הנגב. ברמת הנגב יש הרבה מים, רק צריך לעצור את המספונות, ואז לא נצטרך לגרום את המים מהכנרת. אני לא יודע אם ראיתם פעם מה זה מספון בנגב - זה כמויות עצומות שאפשר להכניס אותם לאדמה ולטאוב אחר כך, אפשר לאגור אותם. יש אפשרויות להוסיף מים למדינה.

אני קצת מפתח מדבר אחד ורוצה להביע את

חרדתי. אומר לנו כאן ראובן - מחר ב-11 אחיה יותר חכם. אם אתה דורש 111 מי ידון ותגמרו ב-70 מיליון, אני חושב, שחבר ב-11 לא נהיה יותר חכמים, אלא יותר מתוסכלים. אני מיעץ לך, לא להתפטר. הנה אנחנו הפסדנו מערכה גדולה. עכשיו אנחנו מרכזים את כל הנאומים על זה שצריך הרבה מים, ושהרבה זמן לא עשינו, והם יגמרו זאת ב-70, 80 מיליון, אנחנו מחסימים את המטרה. אני יודע שבשבוע הבא י פגיה ול חברי הכנסת בסיעת המערך, סנטה חמרה - שהיא מוכנה להתפטר על 400 מיליון (טורי: זה מחוץ לביוב). הבעיה ל מי ידרוש יותר. אני לא בטוח בשיעור 400 מיליון. אינני כל כך אופטימי, מפני שהכסף הזה הלך לרפורמה, והולך לעוד דברים. דברתי עליהם, אבל צריך יהיה להתפטר בסוף על 200 מיליון הסנה, בהנחה שחלק מהסנה כבר עבר. בהנחה, שכבר הפסדנו מספר חודשים. אם נקבל 200 מיליון, זה יהיה דבר שאפשר יהיה להסתדר, מתוך הנחה, שבסנה הבאה תהיה תאוצה ומ רד החקלאות חייב לעבוד ביתר תאוצה, כדי למצות את כל האפשרויות. מה שיהיה בעוד שנים, אם נעשה הסכם עם לבנון, ונעשה הסכם על מי הליסני, כל זה יכול להיות, והמחקר בתחום זה צריך להמשיך. הבעיה, מאין לקחת מים מאינם, והמים אינם גם בטמים, והם גם בים, את זה אנחנו צריכים ללמוד ולחקור, ועל זה לעמוד. אני בעיקר רוצה להדגיש את הנקודה, שטרד החקלאות, לא צריך להגיע לעמק-השווה, כי אם הוא יגיע לעמק השווה, אני מח ראובן אמר. אפשר להשיג זאת רק בכוחות מותפים.

בן-ציון חלפון:

אני חרוב ואנחנו עומדים בפני סתייבוע:

הבעיה האחת - זו הבעיה הכספית, ואני

אופטימי מבחינה זו ונקבל איזה שהוא סכום. אותי מדאיגים דוקא כלי הביצוע למים. דק עם כסף, לא נבצא מים. האוירה שהולכת מטביב למקורות היא אוירה כזו, שגם לא מאמינים לה. כל מה שנעשה מטביב לענין ההלוואות בסך החקלאות מאשר את זה, אין לו ברירה.

בעיה אחרת - אף אחד לא בטוח שאותו תקציב שנלחם עליו, לא יהלך לחברות הבת למירה על הנטר באיזה מקום, ומיט לא יהיו. אם אני רוצה להלחם על מהו, אני רוצה לדעת, אותו תקציב ילך לאותה מטרה שכולנו מצפים לה.

אנחנו צריכים לסיים את הענין של חברות

הבת במקורות ולהכין אוירה כזו במקורות, שהם יהיו ראויים לתקציב הנוסף.

חברים, אני מציעה שהיום לא נדון על מקורות.

סנטה יוספטל:

אני מבקשת היום לא התעכב בנושא הזה, כי

צריך לטפל בו בהרבה וקול-דעת וזהירות. היות וכולנו רוצים אותו הדבר,

אני מציעה לא לדון על מקורות. אנחנו עוד נקיים על כך דיון, אבל לא היום.

הבעיה של פיתוח המים, עלתה למעשה פעמיים:

יבאל כהן:

פעם אחת בעקבות הצעה לדור=היום. סגרטוני

הזכיר אותה, ומבלי שנדברנו, רוב הנואמים יתייחסו לבעיה של פיתוח מים נוספים

כבעיה מרכזית. כל אחד הציע הצעות ונות, וההצעה עברה לוועדה הכלכלית.

מה שנראה לי צריך לעשות, ולא עשינו זאת כהרגיל או אופוזיציה, אלא להיפך,

בטיעה שלנו חטבו סצריך להוסיף. אנחנו התכנסנו ואמרנו, סצריך להוסיף עוד

100 מיליון, מה שנראה לנו בדחיפות סצריך לעשות. הנושא נדמה לי יעלה, תוך

זמן קצר בוועדה הכלכלית, ויהיה קשה להוסיף ולקבל את הכסף, למרות כל הטריקים

דוד וגרטוני עשו, נדמה לי, שהם לא כל כך יצליחו בשלב זה. כך נדמה לי, הלואי

ואתבדה, ונגע בזה כבר בן-ציון.

טוטל עלינו בוועדה הכלכלית, אנחנו יכולים

להכין את הרקע, היות וההצעה הועברה אלינו כהצעה לדור=היום, ונמליץ המלצות.

כן אני מציע להקים ועדת מנהל הוועדה הכלכלית, ולפי דעתי, אנחנו בוועדה

הכלכלית נצליח להוביל להסכמה. נקבע ועדה מיוחדת ל הוועדה הכלכלית וועדת

הכספים. כך זה יעבור יותר קל, אחרת נדמה לי, שזה לא יעבור חלק.

שייך אבו-רביע:

יש לי הכבוד להתחף בי יובה הזו ולברך את

הועדה הזו. אני מאחל לוועדה, הצלחה וסתניב

פירות טובים.

הדיון כאן נסב על יוני נומאים: גוסא המים

והנוא התקציבי.

מבחינת התקציב, כאשר אני מסתכל על החברים

פה, אני רואה פה הרבה חברי כנסת ומספרם אינו מעט, אני חושב שהם יכולים

להלחם בענין זה ויצליחו. בנוסף לזה שיש להם כוח די גדול שהם מורכבים, חברי

הכנסת, מכמה סיעות וכמה מפלגות ולא רק מפלגה אחת.

מבחינת המים במדינה. הנכון הוא, שהחקלאות

היא אחד המקורות העיקריים אל המדינה. כולנו יודעים, אנחנו לא קבוצה

של פיאודלים, אלא אנשים שפועלים למען אינטרס הכללי. על כן אנחנו חייבים

לסמור על האינטרס של החקלאות.

הנכון הוא בעולם, בכל מדינה מתקדמת בעולם,

ענין החקלאות נסוג, ואילו התעשייה מתקדמת. אולם, היות ויש לנו מ פיק קרקעות,

הרי אנחנו צריכים לומר על כך שיוקצבו התקציבים המתאימים כדי לפתח את

מקורות המים ולומר על החקלאות.

אני מאחל לכולנו הצלחה.

בנטה יוספטל:

אנחנו מודים לשייך אבו-רביע. שייך אבו-רביע

מיצג את הכדואים בכנסת, ואני חושבת, שאין

כדואי יודע להעריך את נושא המים. לכן, אין ספק שיש לו אינטרס גדול

בנושא הזה.

שאול ארלוזורוב:

אני רוצה להתחיל בענין של חוקר מודעות

שישנה בתחומי המים, בתוך עצמנו לגבי

הענין של המים.

בויכוחים הקיימים בינינו ובין אנשי האוצר,

אותם רמות יש להם לא מעט השפעות על הוצאת כספים. אני רוצה קודם לחזור

סיפה אחורנית, מספר נים אחורנית, להבהיר, איזה יינוי מהותי חל בתחום אט

האוצר, שהוא התחום הכלכלי המובהק.

עד לפני שנתיים היה פער נכור בין העלות

הטולית של המים לבין הערך הטולי של המים. היתה לאוצר הנמקה כלכלית חזקה

ביותר נגד הקצאת כספים בערך התפוקה הסולית, מתחת לעלות הסולית. הובר קבל
טובי מהותי בשנה, נתיים אחרונות, והיום י קונצנסיס בנו א הזה, גם בין
הכלכלנים, י קונצנסיס, טעל אף היוקר אל פיתוח המים, ערך התפוקה הסולית
של מים, נופך באותה רמה. ופה י טינני מהותי. כי רק לפני שלו טנים, עמדנו
על ערך של 20 אג' או ל"י, עמדנו על פער פי 3, והיום הפער הזה נסגר. כך
טחלק ניכר של הויכוח המהותי מתחיל להעלם, וזה יוצא מהכלל לטובתנו.

המיטורים האחרים ל הויכוח הם כאלה. נקודה

ראשונה - אנטי האוצר גורסים, שכל עוד מחירי המים נמצאים במידה נכרת, כעטירית
מהעלות הסולית ל המים, י טפה מוטיבציה א לבזבוז של מאב לאומי. וי
קבוצה חזקה עם שחופכת, טענין מחירי המים גורם לבזבוז המים. קטה לכנע אותם
להקצות את הכספים.

נקודה שניה - אנטי האוצר ואחרים, טוענים,

טקודם כל י מצב, חלק מהחקלאים טומר חוק, אבל החלק האחר, מסתכל על טכנו
טעובר על הריטוי וגם הוא עושה זאת, ואז גובים ממנו תלום מיוחד. המרכז
החקלאי אינו עוזר בענין זה ל התלום המיוחד.

קודם כל תופעה זו אינה עוזרת בטכנוע של אותה קבוצה טידה על הכסף.

נקודה שליטית - לגבי הפער הזה בין 700

מיליון ו-200 מיליון. י עור. ני טעיפים טי עליהם הוצאה כספית: החלפת
הצנרת ומחקנים למים. איך טהוא, אנחנו מגיעים להוצאה ממזית בשנה זו של
קרוב ל-150 מיליון. מאידך, כלל מחקן. ההטפלה, למעלה ממיליארד ל"י, ואינם
צריכים להיות בטיא הגבוה שלו בתחילת החקופה. על כך, לפחות כאן בוחד נדע
את האמת, הפער בין המטמן והוצאת הרמה של מדינת-ישראל, בטנת 76/75, אינו
כה גדול, אני לא אומר שההקצאה של הכסף מספקת, ומתאימה, אבל טנדע אם אנחנו
הולכים לויכוח. (טור: זה הכל טמירה על הקיים. להיפך, אם כך, נחוף לא 7מיליארד
אלא הרבה יותר). הפער הקיים לא כל כך גדול. י ויכוח עם אנטיס יודעים
את הפרטים, ומוטב טגם אנחנו נדע את הפרטים.

נקודה נוספת בוויכוח, וגם נקודה טוביקטיבית,

מפריע לנו מאד מוד בוויכוח בטמטלה, באוצר ובמקומות אחרים, טלא כחטמל, אם לא
מוקצה כסף, אין חטמל, והדבר טורגט. בנו א המים טטינו דבר נהדר, טהוא, אינטגרציה
של כל מערכת המים. מאחר טטינו זאת, הטכנוע קטה מאד. כי מה טנעטה מתחת
לפני הקרקע, קטה לראות. טטינו אינטגרציה של כל המים בישראל, כדי טנוכל
להטתם ב 90% של מים. זה הטב טמכה אותנו, כי אין רואים מה טנעטה במי
התהום. זו בעיה טוביקטיבית טמאד טכבידה על הויכוח, כאטר במקומות אחרים

באירופה, כל המאגריט הם על פני הקרקע ואפשר לראות בדיוק כמה יש וכמה אין, בישראל הויכוח קשה מאד, כי אין רואים את המים.

והנקודה האחרונה - גם ב-200 מיליון אנחנו

לא מסתמסים בצורה נכונה. האנשים העומדים בראש הזרם הזה, לא מקצים את הכסף הזה נכון. זה אנשי המרכז החקלאי, הכספים במניס האחרונות, וסנסה ומתס מודעים לזה, לא הולכים ל יתוח מקורות מים, אלא לחלוקת מים. זה הולך כך כבר קרוב ל-5 שנים. נכון שהאנשים הם אנשים חדשים, ומיטבים את הגליל ואת הנגב ורוצים לתת להם עוד מים, אבל אנדע את הענין הזה. האוצר עושה חשבון, לוקחים את 5 השנים האחרונות ומראים כמה כסף שהוקצה והלך למקורות מים חדשים ולחלוקת המים, להעלאת רמת החיים ול המתייבים.

בינינו צריך לדעת את האמת, חלק קטן הולך לפיתוח מקורות המים. בתוך זה גם ביוב דן, שיכולנו לעמוד היום עם מפעל שמטהר מחצית ומספק קרוב ל-60-80 מיליון קוב מים. נטוגונו נטיגה מוחלטת בגלל דעת הקהל, כאשר בנטיגה שלנו, העוצמה של החקלאים בענין זה לא היתה פחותה מהעוצמה של עיריית ראשון ו-3/4 תושבים מגו. דן לא מטוגלים להתרחק מים. אני יודע, שאם היינו מבצעים את המפעל, היו יכולים להופיע מטרדים וריח רע, אבל אזו טיבה לדחות מפעל עד 83/82, שהוא מקור המים הגדול ביותר שלנו, וכאשר אנחנו היום מקיעים קרוב ל-500 מיליון נוספים, ועכיו יונה נטיגה נוספת. המפעל בכלל לא הולך למי חיה, י טבירות, שהוא הולך לחקלאות, וזה גורר אחריו עוד כמה מיליונים ל דחיות מדרום הארץ. לי י על זה, איטית, בקורת חריפה ביותר, על כל המערכת ועל החקלאים בתוכם. אני חושב, והולכים לים עשרות מיליונים של קובים בגלל נטיגה שנטוגונו לפני כמה נים, ועכיו אי8אשר לתקן את זה. וזה פרט, גם בתוך התקציב הקטן שיטנו, הקצאת הפיתוח אינה נכונה, והחקלאים מיצגים את קבוצת הכוח הגדולה ביותר, ואנחנו לא מטוגלים לעמוד במאבק. אנחנו מסטידים טנה אחר טנה.

הנקודה האחרונה - ענין היעול בטימוט במים.

אין בזבוז ל מים גדול במדינת-ישראל. לא בחקלאות, לא בתעשייה ולא בעיר. יש בזבוז איטי בבית, כמו ב, בקיבוץ. י דלף מצנרת, שהוא לא מטופל. הזבוז האיטי הוא בראש וראשונה כתוצאה מחוסר מוטיבציה כלכלית, להסתמם במים בצורה רציונלית. אין ום מוטיבציה לחסוך. בדקנו זאת וראינו, אין מודעות לענין מים במדינה. זהו מצרך יומיומי וזורם, כאשר באים להעלות את מחירי המים נוצרת בעיית האיזון בין התעשייה, החקלאות והעיר, מאחר והחקלאות עומדת בפרץ

ומכאן המוטיבציה לבזבוז, אפילו בחקלאות, אם כי בחקלאות פועל העניין של המחיר. האלטרנטיבה, יותר מאשר המחיר האמיתי, היא פה בזבוז, בעיר בתעשייה ובחקלאות, אל כמה מיליונים, לא בזה נושא, ועניין מחיר המים מסתק פה מסתק לא קטן (קריאה: מה אתה מציע?) להעלות את מחיר המים, לא שמעת.

טנטה יוספטל:

י. בר-לבב: לא התכוונתי הערב לדבר, כי מחסר הציב יותר טוב מכולנו את הבעיה, אבל לאחר ההערות שמעתי, אני מוכרח מסתן להגיד. קודם כל, אני מברך את חברי הכנסת, כיוון שכולם ברכו אותם, אני רוצה להגיד - לא לגמרי מרוצה מעבודתכם בוועדה הכספית של הכנסת, לא של הקואליציה ולא של האופוזיציה. אתם יותר מדי מופעים מדברים של ארלוזורוב, ואתם נמצאים תחת טיפת מוח מתמדת של כלכלני האוצר. לפעמים אני שומע אותכם, אתם עד כדי כך בהטפתם, שאתם מצטטים אותם, ומקבלים כל מה שאומרים. חבל שהרצפלה אינו יכול היה הרבה מאד לענות על כך. אנחנו גם יודעים, עם מי יש לנו הויכוח.

הבעיה המרכזית, אם לא יהיה פיתוח המים, צרכי העיר יקטינו את החקלאות ולא יאפשרו את המטח טוב הארץ. ואם לא מתחילים לספל בזה בצורה רצינית, אל מצב חירום כמו מחקן ההתראה במיתלה, לא ידאיג את כולם, מה יהיה בלי זה, גם בשנה הבאה תבואו ואנחנו נבוא אליכם והכלכלנים יעשו בדיוק מה שהם ירוצים והרבה מאד יטובים יחדלו להיות חקלאיים ומוטבים יעלמו על המפה בתור מוטבים. אני לא חושב שזה יוטיף לדמות העיקרית של מדינת ישראל.

לכן אני אומר, לא מטיף פה לעמון כשתדלונט ולבקש עוד 200 מיליון ל"י, ותר החקלאות יפגש עם שר האוצר, אולי יגיעו לטעיף המים. - ון גוף אחר שיכול להציג לממשלה ולאוצר כמו חברי ועדה הכספית שלנו, ובעיקר כאשר שורת אהבה וידידות ביניהם, כפי שרואים את זה.

אני שומע כל יום ברדיו ובעתונות כל אותם התיאוריות וההכרזות על הסכר והנודת רמת-החיים, ובכל זאת פרץ עוטה מה עושה ומטל לוחץ לאחר מכן את ידו, ולוחשים באוזניים - שגם המספט לא יהיה כל כך נורא. אותם הכלכלנים, על כל הרעיונות שלהם, לא קיימים. באותו הרגע. תהיו אתם היוזמים, אמרו כאן שמדי שנה נוטעים 220 אלף איש לחו"ל, עשיתי חטבון, כי ההפרט של אותם הדולרים שהממשלה מקציבה לבין זה שהוא לוקח בשוק השחור זה יחד כ-165 מיליון ל"י, מי מקבל מזה מסתן? יטלמו על זה מיסים. אם היתה הממלה מוכרת את הדולרים ובריות נותנת זאת לנציב המים, לא היה צורך בטוט פגישה עם האוצר. תיזמו כמה דברים אתם.

אתם שומעים לכלכלני האוצר, תיזמו דברים ותארנו פעולות מיוחדות לאיטוף
כספים. בואו נאמר, כל מי נסע לחו"ל, היה מוכן לשלם לבנק ישראל 7,5 ל"י
עבור דולר ולא בלילינבלום, כדי שזה לא יהפוך אותו לעבריינין. הנה יתן לך את
ה-175 מיליון ל"י

כיון דברו מה על המקל של משה, הדבר מזכיר
לי בדיחה ממלחמת העולם הנייה - לאחר שהיטלר התיאס, איך יבצע את הפליטה
לאנגליה אמר לעוזריו - הביאו לי איזה רב מלומד, הביאו לו איזה רב,
שאל אותו: איך אברהם עבר את הים מצריים? הוא ענה - פטוט טאד, למטה היה מקל,
הוא היכה במקל, והמים נסוגו. שאל אותו היטלר: איפה המקל? ענה לו היהודי -
ב"בריטיש מוזיאון".

לכן, אני חושב, שהוא נמצא באיזה שהוא מקום, ה
תמצאו אותו.

פסח ברופר: רבותי, אני גם כן רוצה לברך על הפגישה
הזו, זו הוכחה נוספת ליכולת ההתארגנות
שלנו. אני גאה על הכינוי ויצא לנו בכנסת, קוראים לנו "המאפיה הירוקה",
או "המאפיה החקלאית".

מה שנוגע לענין המים. אני מצטרף לדעה
שהושמעה פה, ומאשים את עצמנו. אני חושב שבסנים האחרונות, אני מאשים את
עצמנו, כולל מרד החקלאות, שהזנחנו את הנושא. אולי החיים בחקלאות היו
קלים בנוא המים. בנוא המים פחות או יותר הסתדרו עם הכמויות ולא חשבנו
מה יהיה הלאה. אני חושב, שהיום הגענו למצב חמור ביותר. כולנו כאן
מדברים על הנוא, ואנחנו בעצמנו עוד לא יודעים מה תהיינה ההשלכות ומדוע.
זה כבר, כמו שנאמר על ידי אחד החברים, זו לא שאלה של כסף, אלא שאלה של
ביצוע. כמו במקרה של הנפט, גם הכסף ישנו ואין מכוונות לביצוע הקידוחים.
הקציבו את הכספים ואי אפשר לבצע את העבודה. בנוא שלנו, נושא הביצוע
מאד חשוב ומוזנח.

רבותי נוצרה דעה, ובסיקור בין רוב חברי
הכנסת, שהחקלאות, לא צריכים כל כך לדאוג לה. וזה דבר מפחיד. אנחנו
נפגשים בכל מיני הזדמנויות בכנסת, אומרים לנו - "אתם לא המסכנים" וכמו
שנאמר פה על ידי חלק מהחברים שלנו - טביחה אחת, כל העולם רץ ורץ. זה
מיליונים מתחת לזולחן, מעל לזולחן.
אנחנו לא היינו צריכים לאשר את התקציב,

למרות שהטאירו זאת פתוח. דוע צריך היה להטאיר זאת להיום. היום המצב קשה, בטחוני, לא בטחוני והתפטרנו, ולא נקבל את מה שצריך לקבל. מדוע? מדוע? האם אפשר יהיה להתקיים בלי המים, או שהדעה המתחזקת בהרבה משרדי ממטלה, - שלא צריך לפתח חקלאות, אפשר ליבא. יש הרבה חברי כנסת ואומרים - מספיק עם מה שיש נסחפץ, אפשר ליבא. וזו הטכנה הגדולה. אני חושב, שיש לנו עבודה קשה ביותר להחזיר את הגלגל אחורנית ולהביא את הציבור למודעות - שענין המים לא פחות חשוב מהנפט. לנפט הקציבו מאות מיליוני ל"י, הביאו מכונות מכל העולם לקידוח עמוק, עושים הכל, רצים. מה עשו במים? טומעים את הסטטיסטיקות של ידידנו ארלוזורוב. בהרבה מאד מהסטטיסטיקות, אין חקלאות. מכל הסטטיסטיקות, אתה מספר לנו על ענין של בירוב, ועל ענין של התבצע, וכן התבצע. מזה מים לא יהיו.

אני לא רוצה להכנס לענין של חלוקת המים מהם מהמטבצת. אתה יודע מה זה, זה אותו פועל שלא קבל תוספת יוקר. אני רוצה לראות במפעל שפועל לא יקבל תוספת יוקר, הם יסתקו. בטוף מביאים בפנינו את הענין הזה, 100-150 מיליון ל"י קנסות, לא ילמו. כן יביחה מגיעה לכנסת, אבל אותם יטובים לא קבלו מכסות מים, דנו בזה? רק עכ"ל, ביטוח האחרונה אנחנו מטפלים בזה.

אני חושב, שאת העבודה הגדולה צריכים לעשות במזרח, המרכז החקלאי והתאחדות החקלאים. מוכרחים לעשות את כל המאמצים ולא להרפנת מזה. הסגירה היתה החבריה לנו הסכימו, איטור תקציב כל כך קטן, ודוקא בנושא הזה האופוזיציה פתוחה. אנחנו יודעים מה יקרה לנו, ואם יקרה, חס וחלילה, לא יהיו דיונים על המים דוקא בחקלאות. זה נכון, יש ויכוחים, שר החקלאות נאבק, אולי לי יותר קל לדבר, אבל בנושא הזה לא צריך להתחשב בזה, צריך לעמוד על שלנו וצריך להקציב לנושא הזה לפחות תוספת של 200 מיליון ל"י, כי בעוד כמה שנים, אנחנו לא יודעים מה יהיה.

לפי דבריו של נציב המים, המקורות הקיימים מחוץ לזה, עם הגדלת התושבים, הגדלת הישוב העירוני, יורידו מהחקלאות. אנחנו גם לא יודעים, מה יכול לקרות בתוך המטאבים, ואז יצטרכו לעשות קיצוץ כללי. דברו לפני שנה על קיצוץ של 10% לכל החקלאים במדינה. בעוד שנה ידברו על 10% קיצוץ כללי, ועוד 10%, שום מפעל לא יעסיקו, אני לא מדבר על מי שתיה, אבל האם יבואו למפעל שצורך מים ויאמרו לו - תפסיק, או חרד ב-20% בייצור? לא, לנו באים ואומרים.

אנחנו מוכרחים בכנסת לעשות פעולה נמרצת,

ואפשר לעשות אותה עם הגיבוי של כל הארגונים החקלאיים במדינה.

חברים, אני אנסה לטכנ את הסעיף הזה,

תרשו לי להוסיף כמה הערות מסלי.

אני לא מסכימה לכל הדברים שאול ארלוזורוב

אמר כאן, אבל לדבר אחד אני מסכימה בהחלט - אין מודעות במדינת ישראל למצב המים, למחזור המים. ואנחנו יודעים איך יוצרים מודעות, לא כל כך על ידי העלאת המחיר, כמו ע"י הסברה שחוזרת יום יום, כמו אותה טיפת מים שנופלת על אבן ומטאירה את עקבותיה במשך הזמן, וזאת לא עשינו במשך שנים. אנחנו חיינו באסליות ונתנו לכל הציבור בארץ לחיות באסליה הזו, וזה אחד התפקידים של הציבור הזה של חברי הכנסת, הארגונים, לא להרפות מלהתריע כל הזמן.

גם אני חושבת שהתעוררנו יותר מדי מאוחר, אבל מוטב מאוחר מאשר בכלל לא.

עכשיו צריך לגמור לגבי הסנה הזו ולהתחיל את הדבר הזמני. אני חושבת,

שדו"שים ה-200 מיליון, ואנחנו צריכים כבר להתחיל לעבוד לקראת התקציב של הסנה הבאה, על מנת שיהיה לנו מספיק זמן לפני שמגיעים להחלטות, לעורר את כל אלה שיכולים לעזור ולתרום את תרומתם להטבת הענים.

אמרו בצדק פה, מים וחקלאות, זה ציונות.

אמנם היום הציונות לא עומדת ברומו של עולמנו ועולמ האזרח הישראלי, אבל זה ציבור שהוא עדיין ציוני וגאה בזה שהוא ציוני. אנחנו יודעים מה זה התייטבות. אחמול הייתי בסיוור עם חיים אור וטסנו מעל הארץ היפה שלנו, וכולנו הרגשנו מה היה קורה פה לולא התייטבות. רואים מלמעלה את כל הנקודות שהפכו את הארץ הצחיחה הזו לארץ ירוקה ופורחת. ועל זה לא רק צריך לשמור, אלא להוסיף איזורי התייטבות נוספים, ואזורי התייטבות אי אפשר להוסיף בלי מים.

לכן באמת, נעשה יד אחת ולא רק נאמץ את הסרירים,

אלא נאמץ את המוחות כדי לטכנע את מי צריך לטכנע לכמה דברים ספציפיים שנאמרו כאן.

דובר פה על הביוב, שי לו תקציב. אינני

יודעת מי מכנ יודע, לביוב הכפרי יש 5 מיליון ל"י בלבד, והמפעלים הכפריים אלה מפעלים נחנים לביצוע תיכף ומיד. בדרך כלל היטוב מטוגל לבצע זאת בעצמו, בעזרת קבלן קטן. זה לא תלוי בתכניות גרנדיוזיות ולא במיליונים (ד. קורן: הבנק העולמי נותן גם לתכניות גרנדיוזיות).

אני יודעת ועומדות בתור הרבה תכניות

שאפשר לגשת מחר להפעלתן, ואלה הם מים במקום ישתמשו בהם ובמקום יפיקו מהם תועלת. כאשר מדברים על ביוב, מדברים על הדברים הגדולים, לא צריך

לשכוח את הדברים הקטנים.

אני לסיכום מציעה, שאנחנו קודם כל ניתן את כל הגיבוי לטר החקלאות שייטיב מה שניתן להטיב. נדמה לי שגם מותר לנו כאן לשכם, כמו שכתב ע"י כולנו - אם טר החקלאות לא יטיב את המימון הדרוש, לא נטלים ונארגן את כל הכוחות, את כל הדביזיות שלנו ונפעיל אותם איפה צריך להפעיל אותם, מבלי לסגור טערים. אנחנו עוד יודעים לפתוח טערים.

אני מבקשת מראובן למסור את הדברים האלה לטר - שלא יכנע, היות ואחריו אנחנו עומדים בכל הכוח, המרוכז שלנו.

צבי גרסוני:

מה שאני הולך להגיד, אני רוצה להגיד בכל הרצינות, גם בשם חברי הכנסת, ואני מקבל את האטמות שהוטחו, גם אנחנו לא בסדר, אם יכול היה להיוצר מצב כזה. אם נוצר, אנחנו אטמים.

אני גם כן רוצה להגיד בשם החברים - אנחנו מחכים לתוצאות הפגישה מחר, אם טר החקלאות והנהלת המטרד לא יטיבו מה שברצונם להטיב, נעמוד לימינם חזק. כבר נקבעה פעולה ליום שני, אנחנו במסך הסבוע הבא נדווח לחברים על המסך המאמצים, אם צריך יהיה.

סנטה יוספטל:

אני מציעה לעבור לטעיף השני - חוק עידוד החקלאות-מיסים.

זה חוק שעליו דובר כבר שנים רבות. אני חושבת לפני מספר חודשים, עוד בחייו של עוזי. עוזי וראובן באו לאיזה שהיא הבנה עם האוצר על הפעלת החוק הזה, ומאז לא שמענו שום דבר.

יוסף הידיקר:

אני מאכזב אותכם שאני צריך לדבר במקום הזה מעיינות היסועה, לדבר על מיסים.

כפי שנאמר כאן, אנחנו במצב משונה. כביכול קבלו את הדרישה שלנו. אני רוצה בכל זאת, לאותם החברים שלא מודעים לנושא, לומר בקצרה על מה מדובר. קיים חוק עידודו הטקעות תעסיה. למעשה זה

גם במלונאות. לפני מספר שנים יצאה יוזמה, אם אינני טועה והגשנו הצעת חוק תפורה לפי אותה מתקונת טפעלה בהצלחה רבה. הגשנו זאת לפני 5-6 שנים, בחטיבת המרכז החקלאי, האיגוד החקלאי, והכל היה יפה. זה נטאר במגירה הרבה זמן. היו קצת פגישות וחברים אמרו - אולי לא צריך חוק נפרד אלא אפשר להחיל את

ההוראות הנוגעות לחקלאות לחוק הזה. זה הוחלט, אבל לא נעשה דבר. טוב-פעם, אולי גם אנחנו לא היינו ערים לענין זה. אחר כך עוררנו את הדבר מחדש, היתה פגישה עם עוזי המנוח, והוא הסכים לכל מה שדרשנו, כולל חיפוט דרך טגם החקלאי הבודד, שימצא איזה פטנט, שיוכל להנות מזה.

על מה מדובר? - החוק נתן לתעשייה הקלות

מפליגות, זה היה 40% בסנה ראשונה; 20%. עכשיו זה 50% בשנתיים הראשונות, שיעור מט מוקטן. הקטנת המט ב-10% על הרווח בתנאים, בסייגים מסויימים.

לא אעיף אותכם בפרטים, ניכוי של כספים שטולמו בגין הצמדה.

דברים חשובים שענפי כלכלה אחרים, הודות לזה, יכלו לפעול ולהטקיע.

החקלאות, כידוע לכם היא ענף כלכלי, הוא נתון לאותם הכוחות המספיעים במישור

המימון. אבל הענף הזה לא הסכיל לקבל אותם הקלות.

השאלה היא עכשיו: מה צריך לעשות כדי שנוכל להנות מזה? על הצורך בזה, אין

צורך להרחיב את הדבור. היום בחקלאות ההסקעות הן בסדר גודל כזה, שבלי עידוד

דומה, אנחנו נתונים לכסלון. כודאי גם הסקעות שדרושות לא נעשות.

כפי שאמרתי, עקרונית קבלו את זה. מה הקטנים.

א' - חוק עידוד הסקעות בתעשייה מתייחס לחברות ולא ליחידים. מתייחס גם לתאגידים.

חלק מהחקלאות מאוגד כתאגידים חלקיים גדולים מהחקלאות פטולים, כי לא בנויים

כתאגיד, ומוכרחים למצוא את הדרך הזו, לשלב אותם. יש מאגרי ציוד לרוב, ובסדר

ובסדר גודל שמצדיקים זאת.

המכסלה השניה, שלמעשה מדובר כיום על ציוד

הסקעות בחקלאות וחלקים בציוד באחוז די גדול במבנים ודברים די קטנים שצריך

להקים אותם.

את הניסוח נמצא במסגרת הועדה שתפגש לכם כך. הענין לא של הגדרות, אפשר לקרוא

למתקן מבנה. השאלה, איך להביא את האוצר לידי כך שיואיל בסיתוף המומחים שלו

להביא לידי חקיקת החוק.

אני חושב, שאנחנו, בעזרת חברינו בכנסת, ואני

טמח לפגוש אותם כאן, אני יכול להעיד בפני אחרים, שהיו מפגשים אחרים בכנסת,

והיו תוצאות. אני בטוח שגורסוני יעשה זאת לא רק באהבה אלא גם בהבנה.

אני חושב שאתם צריכים לפעול, כדי שאת כל הדברים היפים נחרגם לטפח מעטים.

אין פה בעיות של שכנוע, הענין נתן ע"י הכנסת 2-3 מספטים לחוק הקיים.

נוידרפר מתחמק מזה, אינני יודע איפה הכלב קבור.

ראובן איילנד:

טוב, רק אינפורמציה.

אנחנו באמת גמרנו בישיבה לפני חצי שנה

שהקיימה בכנסת, עם הממונה על הכנסות המדינה ועם עוזי המנוח.

יצא מכתב בעקבות זה בעל שלושה סעיפים, 4 סעיפים.

סעיף ראשון - להחיל את חוק עידוד התעסיה גם על החקלאות, על חברות

חקלאיות.

(2) להכיר בהוצאות הייצור הטוטלות

על הפרטי ההצמדה, ואת הפחת המואץ.

(3) הדבר הזה יחול על אותם החקלאים העובדים

על פי חקיקה.

(4) הממונה על החקלאות באגף מס' הכנסה יוציא

את ההוראות המתאימות.

זה היה הסיכום. זמן קצר אחרי זה, ביקש

נוידרפר פגישה נוספת, ובפגישה הזו, הוא חזר בו מהסיכום הזה.

לאחר מכן, היתה לנו שיחה עם כמה חברים. השבוע ביום שני, לפני יומיים, היינו

צריכים להפגש בקטר לנושא הזה, ברגע האחרון נוידרפר צלצל, שאם הזעקתם אותו

לועדה הכספים, והוא לא הופיע לפגישה.

אני מותר על הטיפול, כי זה לא כל כך קל

עם החברה האלה, אם מיטהו מכם יקח זאת על עצמו.

יש לי הודעה מנוידרפר, שהוא מוכן

א. אפרת:

להחיל את חוק עידוד ההסקעות על החקלאות.

אנחנו רק צריכים לזרז את תהליך החקיקה.

האינפורמציה של ראובן חדשה בטבילי.

י. גולן:

אני ידעתי מעוזי שהחוק גמור וצריך להכין

הצעת חוק, אבל חשבתי שהעניין לא מתדר בכלל מותר של עוזי.

אני מציע, נודיע לטר האוצר ולא רק

לנוידרפר, שכמה חברי כנסת, מגישים הצעת חוק פרטית. הואיל והיה סיכום, אני

לא מתאר לעצמי לר האוצר יודיע לנו שהוא יציע לנו להסיר את ההצעה הזו

מסדר היום.

אני מציע, שנביא הצעת חוק מנוסחת, ואז

העניין ירוץ. אם נוכל להעביר זאת לועדה, מה טוב.

פסח גרופר:

אני שותף להרבה מהעבודה הזו של החוק.

אני מרשה לעצמי לומר זאת - טיקרו את

כולם. פקידי האוצר הבטיחו, ול קיימו. אני הופעתי בפני פקידי האוצר במסלחת, והבטיחו לנו זאת. אחר כך אמר לי נוידרפר - רגע אחד, לכם בכלל החוק הזה לא כדאי, למה לכם, לכם אין תאגידים, יסא לכם את המסך המספחתי, אתם לא תהנו מזה, למה אתם צריכים לדאוג לקיבוצים.

בצורה כזו ניהלו את הרומן הזה. פעם הבטיחו, ואחר כך ביטלו.

עם כל הכבוד לפקידי האוצר, רבותי בחקלאות

בשנים האחרונות הם מזלזלים. אני עניתי לנוידרפר - אתה תכין את החוק, מה איכפת לך, אנחנו לא נהיה, הקיבוצים ייהנו, תחיל אותו על התאגידים ובמוטבים זה תאגידים, לא מנהלים ספרים, אתם חיים לפי חשבים וכו' וכו'.

אם לא נעשה מה שיצחק אמר - הצעה חוק פרטית ונזמים אותם לפגישה יחד אתנו, אתם רק תעזרו להם בזה שהם כך מוכנים את זה. מדוע לתעטיה נתנו זאת כל כך מהר? כך מתייחסים בשנים האחרונות לחקלאות.

גם בנושא מס ערך מוסף, יש לי הרגשה לא טובה. הסכם יש, ראיתי אותו חתום, נדמה לי שברגע האחרון יהיה פה מוקס, ואני לא מדבר בעלמה, יש לי על כך סמועות.

משה רונן:

הבעיה היא, ואמר לנו נוידרפר, הבעיה

היא המסך המספחתי. בתעטיה זה ניתן לתאגידים,

לחברות בלבד. על חברות בחקלאות אי אפשר להחיל את זה, על המסך המספחתי

אי אפשר להחיל את זה. בדיוק כמו שזה לא הוחל על מפעל תעטייתי טאינו

תאגיד. הוא גם אמר, שהאוצר לא מוכן להרחיב זאת על התעטיה והמלאכה

הפרטית. לכן גם לא ינו את זה לחקלאי הבודד. לתאגידים אפשר לתת.

המעוניינים היסירים, אנשי המסך המספחתי. האם המרכז החקלאי רטאי לבוא

ולהגיד - תחילו את החוק כפי שקיים על החברות והתאגידים בחקלאות, ואחר כך

נחיל להאבק על המסך המספחתי. לזה האוצר לא יכול להתנגד. כי גם אם חסר

פה מאותו סיכום שהיה לו אתנו, הוא חסר בגלל הנקודה של המסך המספחתי.

ליקב בראסון, שהוא תאגיד, יתן את זה, לקיבוץ, חייב לתת, לחקלאי הבודד

לא נותן. או בינתיים לא נותן.

דבר ראסון, צריך לתבוע, שאותה הוראה

שלפיה נקבע פחת של 50% על ציוד שנרכס, יחול על כל החקלאות.

סנסה יוטפטל:

חברים, הטיבה שבחעטיה זה ניתן רק לחברות
וחאגידים, עדיין לא צריך למנוע לעבד
הצעת חוק סיותר מחאימה לחקלאות, על כל זרמיה ועל כל צורותיה. אין דבר טאי-
אפטר לנסח בחוק, אט יודעים בדיוק מה רוצים. היות וכאן די ברור מה רוצים,
אני בהחלט מקבלת את ההצעה של יצחק, שכמה חברים יטבו עט היועץ המטפטי.

צבי גר. וני:

חברים, אני רוצה שתחננו לי את זה לעשות.
אני לא מקבל בדיוק את ההצעה של פסח. ההצעה
שלכם טובה, אני מכיר את העניין, עוזי שיתף אותי כל הזמן במו"מ, אני חוטב
טצריך לדאוג מההתחלה גם למטק הפרטי ולא אחר כך לנסות ולמצוא לזה דרך.
היות ואנחנו בין כה יוצאים לפגרה, אני רוצה שנזמן איזה חברים מכל הזרמים,
יחד עם המרכז החקלאי והתאחדות האיכרים, וטם נקבע מה אנחנו רוצים
נלך לאוצר, יחד עם ראובן, ונאמר, או טאחם מגישים את ההצעה, אט אהם לא
מגישים את זה, בהתחלה המועד הבא של הכנסת, נגיש את זה כהצעה.
אנחנו נבחר כ-5 חברים יחד עם ב% המרכז החקלאי, וקודם נגיש את ההצעה שלנו.

סנסה יוטפטל:

חברים, יט לנו עוד בסדר=היום, מט ערך מוסף,
היות והטעה מאוחרת, והנוטא כבר, נדחה זאת

ליטיבה הבאה.

חודה רבה, היטיבה נעולה.

1888

... ..

... ..

1889

... ..

... ..

1890

... ..

... ..

תוס' נאס' בראשית ה'תשנ"ה
רשמה: פרידה גרסוני

90

פרוטוקול טנוגרפי
מישיבת מזכירות המחלקה להתישבות
ה"א, ס' בתמוז תשל"ה - 18.6.1975

נוכחו הח"ח:-

טנטה יוספטל - היו"ר,
מ.מלחי; ד.פלגי; ש.גוטליב; צ.מגן; ז.ארנון; מ.רונן;
י.אזולאן; ר.גרינקר; ד.מירון; ח.פלד; בן-עמי הראל; מ.שור;
י.הידיקר; ע.גורביץ; ד.מבצרי; י.פרי; א.בן-יעקב; א.פינקלמן;
י.טעדי; א.גולדברג; ח.יוליוש; ע.יפה.

סדר היום:-

1. המו"מ על מחירי התוצרת החקלאית,
2. הנצחת זכרו של א.הרצפלד - ז"ל, - תערוכה מתמדת להתישבות,
3. מס ערך מוסף.

1. המו"מ על מחירי התוצרת החקלאית.

ס.יוספטל - היו"ר:- אתחיל באינפורמציה לגבי מהלך המו"מ על מחירי התוצרת

החקלאית ועל מה שנמסר לי במשרד החקלאות.

איתן ישראלי מסר לי כי היום הם ישבו משך שעות רבות ודנו עם איש התקציבים, במשרד האוצר, לאחר שקוים בירור בעניני תקציב. היות והוא שמע את הדברים לראשונה, הוא גילה נכונות ללמוד את הענינים.

ראובן איילנד ואיתן ישראלי החליטו לפנות לארנון בפני, שהיה ממונה על התקציבים במשרד האוצר, אם כי, בינתיים הוא החליף את התפקידו, אבל היות והוא היה יו"ר אגף התקציבים, ובמקומו נכנס אדם חדש, שאי-אפשר לפי שעה לגמור אתו, - הם החליטו ללכת אליו. יחד עם זאת אמר איתן ישראלי שמצדם אין התנגדות, שנקבל כאן החלטה נמרצה, לפיה אנו מוחיט. על הסכמת בהתאמת מחירי התוצרת החקלאית, לאחר ההתיקרות שחלה בתשומות, בעיקבות הפיחות האחרון בנובמבר 1974.

ברשותכם, אנסח הודעה שאוחה נפרסם בכל העתונים, שבה

תבוא לכלל ביטוי מחאתנו הנמרצת נגד הסכמת הזאת בהתאמת מחירי התוצרת נוכח ההתיקרות ולכך אוסיף את התביעה שלנו, לקבוע חאריכים קבועים לצורך ההתאמה בתקופת אפריל - אוקטובר, כל שנה מחדש.

אני מקווה שלא תתנגדו למחאה כזו. להלן אני מקריאה

את נוסח ההודעה:

ההודעה לפירסום:

"מזכירות מחלקת ההתישבות של המרכז החקלאי, שמעה אמס, בישיבה השבועית, שבניגוד לצפוי, עדיין לא סוכם המו"מ בין משרד החקלאות ואגף התקציבים של משרד האוצר, על התאמת מחירי התוצרת החקלאית, נוכח התיקרות החשומות, שחלה מאז הפיחות בנובמבר 1974. תאריך התאמת המחירים חל ב-1 באפריל 1975, בהתאם להסכם הבסיסי, על בדיקת מחירי התוצרת, כל $\frac{1}{2}$ שנה, מאפריל עד אוקטובר.

ציבור החקלאים לא ישלים עם סחבת זו, כי הם משלמים את מלוא ההתיקרות על החשומות, מבלי לקבל על כך פצוי.

המרכז החקלאי מוחה נמרצות, נגד הנוהג הפסול, לדחות הביעות מוכרות ומוצדקות, מסיבות של ביורוקרטיה ותובע להפעיל, ללא דחיה נוספת, טרואקטיבית מ-1 באפריל 1975, את ההסכם שהושג בדרגים המקצועיים ושנתקבל בדרג הניהולי."

2. הנצחה זכרו של א. הרצפלד ז"ל, - תערוכה מתמדת להתישבות.ס. יוספטל - היו"ר:-

הנושא השני, שהוא פחות שייך לנו, אבל היות ואין לנו כיום, מזכירות במרכז החקלאי, החלטתי להביא אותו - לפחות - לפורום הזה. כידוע לכם, הנצחתו של הרצפלד ז"ל על ידי כל המוסדות, שהיה קשור אהם, תהיה ככל הנראה, בקנה מידה יותר גדול, משחשבנו קדם. בזמנו הוחלט להקים תערוכה חקלאית מתמדת על שמו של הרצפלד, מטעם המרכז החקלאי. יו"ר הועדה הוא יצחק שפירא. ישנה ועדה ציבורית שהיו"ר שלה הוא יו"ר הכנסת, ישראל ישעיהו וחבריה הם השרים: אוזן, ידלין, יגאל אלון ועוד. זו ועדה די מכובדת.

כאשר יצחק שפירא הביא את ההצעה על הקמת התערוכה החקלאית המתמדת, ההנחה שלנו הייתה, שיקימו אותה במידרשת כפר רופין, כדי שיגיעו לבקר בא, אנשים שיש להם ענין לראות אותה, כדבר חי ולא כמוזיאון, שמבקרים בו מפעם לפעם תיירים. העדפנו את מידרשת רופין, כיון שאלפי חקלאים עוברים בה, במסך השנה, ובצורה זו, יראו אותה אלפים.

יצחק שפירא הביא החלטה זו, בפני הועדה הציבורית, ובהשפעת יעקב צור, מטעם הקרן הקיימת, החליטו החלטה אחרת, דהיינו, שיקימו "פארק" לאומי גדול ובמסגרתו תתקיים תערוכה מתמדת על שם הרצפלד.

ביקשתי את יצחק שפירא שיערער על כך בשם המרכז החקלאי, ויעמוד על ההחלטה שלנו, שמפעל זה יוקם במידרשת רופין, על שטח של 300 דונם. הועדה הציבורית השיבה ששטח כזה אינו מספיק ומוטב שהמפעל ישתרע על פני 1000 דונם.

אני סבורה שמספיק השטח היותר קטן. יש לזכור שהקמת תערוכה - זהו דבר אחד ואילו לספל בה ולשמור עליה, זה משהו אחר ולטם כך חשוב שישנו מנגנון של מוסד המטפל בתערוכה באופן מתמיד. היות ובמרכז החקלאי אין לנו גוף כזה, חשבתי כי מוטב שנביע את דעתנו. לפיכך אני שואלת, האם אתם חושבים כמוני, שמן הראוי שמפעל זה, יתקיים במסגרת שלנו?

אוכל להביע הרהור זה, בפני הועדה הציבורית, בשם המרכז החקלאי.

האם החברים מסכימים אתי?

ר. גרינקר:- אני מבינה כי, במידה והמדינה רוצה להנציח את זכרו של הרצפלד, זכותה לבטא זאת באמצעות ועדה ממשלתית, אבל אם אנו - בתור המרכז החקלאי רוצים ג"כ להנציח את הרצפלד, אין לנו מה לפקפק (היו"ר:- זהו מפעל ציבורי), אני יודעת שיש גם יער הרצפלד ואינני יודעת האם מישהו מגיע לשם?

אני מבינה שהכוונה היא למפעל חקלאי, שחקלאים מגיעים אליו. לכן, לדעתי, חייבת להיות פה לא רק הבעת דעה, אלא אפילו דרישה, לרביזיה ויש לעמוד על החזרת הנושא למידרשה.

מ. שור:- כיצד לשכנע? אמנם אנו חושבים בכיוון הנכון, באשר אנו רוצים שזה יבטא הן את הרצפלד והן יהיה גוף חי. השאלה היא איך להפעיל את זה? כיצד לשכנע שזוהי הדרך הנכונה. זו בעינינו.

3. מס ערך מוסף.

ס. יוספטל:- הגענו לסעיף המרכזי בסדר היום. הערב לפנינו סדר יום חשוב, מענין וקשה, שנוגע לכל השנויים המהוכננים במערכת המסים. נתחיל בנושא מס ערך מוסף. ודאי ידוע לכם, שבזמנו הוקמה ועדה מישנה, מטעם ועדה הכספיים שהוטל עליה לספל בנושא הזה. נצטרך לסכם מספר דברים, ואחר כך נשמע על ענין הרפורמה, כפי שעשויה להשתקף במשק הקיבוצי ובמשק המושבי, שיש בו שוני גדול למדי.

למס ערך מוסף יש הרבה יותר נגיעה לכל נקודות ההתישבות. יפתח

בנושא מ. שור.

מ. שור:- אשתדל לקצר בדברי הפתיחה שלי ואומר כמה דברים כלליים: עצם המצב לגבי מס ערך מוסף והנהגתו, כלל וכלל אינו ברור. עדיין לא ידוע, האם יגיע לידי הכרעה עוד השנה - היות והמדינה עסוקה מאד, ברפורמה של מס ההכנסה. קיימים לחצים, מכל הצדדים, שמס ערך מוסף לא יוכהג השנה ויידחה לשנה הבאה.

מכל מקום, ענין זה לא ברור עדיין. יתר על כן, הכנסת תצטרך להיות יעילה מאד בעבודתה, כדי להעביר את הרפורמה במועד שנקבע ולכן לגמרי לא בסווח האם תספיק לשמוע על מס ערך מוסף, למרות שהיא כבר הקימה ועדה לנושא הזה. עם זאת, למרות שקרוב לודאי הנהגת מס ערך מוסף חדשה, אנו, מצדנו, צריכים להיות מוכנים להכרעה. מתן חוות דעת בענין זה שאנו ערים לו. הועדה המרכזית קיימה ישיבות ודנה בענין הזה. נפגשנו מספר פעמים עם שר החקלאות. בשקטו הוקמה ועדה משותפת, של האוצר, אתנו ועם משרד החקלאות. ועדה משותפת זו עבדה, והיא עובדת במשך הזמן, טיוטה ובה הצעות והערות לחוק מס ערך מוסף.

טיוטה זו מונחת לפניכם. אני מקווה שקבלתם אותה ועיינתם בה. בטיוטה סיכמנו את עיקרי הדברים שהועלו, הן מו"מ ממושך בוועדה זו. ומה היא מסכמת? היא מסכמת שלושה דברים:

(א). בעית ניהול חשבונות על ידי החקלאים: - צוין שבעיה זו אפשר לפתור, בעזרת עיבוד שיטת ניהול רישום, במיגזר שבו ניהול החשבונות אינו מלא. באשר למס ערך מוסף, עיקר הבעיה של ניהול החשבונות במשק המשפחתי, זו בעיתם של אלה, שיש להם קשר עם המס הזה. הוצע ע"כ שתעובד שיטה, לקראת הפעלתו של המס, על ידי ועדה משותפת, שתיישם את השיטה ותעביר אותה במציאות.

(ב). ירקות ופירות: - היה מוסכם עלינו, שבעצם, לגבי מס ערך מוסף, אנו חובעים שיעור המס שיוטל על ירקות ופירות, יהיה שיעור "אפס". איננו אומרים "פטור", כיון שאם הנך אומר: מס ערך מוסף שיעור 0 (על כך היתה לנו מערכה), אחת מקבל בעד כל החשומות ששלמת, אלא שלירקות ופירות לא מוסיפים מס ערך מוסף, כי השיעור הוא 0, גם מתוך כך שטעננו כי מוצר זה נמצא בחוק הצע וביקוש בשוק. דבר זה הוסכם ומה שכתוב בטיוטה, מהווה חלק מההסכם.

(ג). בעית הבשרים: - בחינם זה היה לנו ויכוח קשה מאד ולמעשה לגביו עלינו להכריע. נציגי החקלאות תבעו שגם על ענף הבשר יחול שיעור מס 0. ולמעשה תבענו שדין המס על בשרים, יהיה כדין המס על אותם מוצרים, שמחיריהם מבוקרים. לדוגמא: מאחר ולגבי פטימים יש מחיר מינימום מובטח, תבענו שגם ערך מוסף יהיה שיעור 0. אלא שפה נחקלנו בהתנגדות חריפה מאד. למעשה ענין זה עדיין לא מוסכם עלינו, על כולנו. גם בוועדת המסים היו הדעות חלוקות. היו מוכנים ללכת לקראתנו על אותו הפרט, בין מחיר השוק והמחיר המובטח שגם זה יהיה שיעור 0, אבל על מה שהשוק יתן יהיה מס ערך מוסף רגיל. כלומר זה נותן משהו, אבל אינני יודע האם זה הרבה? ביחוד הדברים, דינם כדין כל "עם ישראל" ונכללים במס ערך מוסף, שיהיה אחיד בלי דרגות.

בינתיים הופיע הנוסח של הצעת החוק שחוגש לכנסת וכפי שמסתבר מנוסח זה, כל מה שדיברנו, לא קיים, לא דיברנו, "יוק" ובסך הכל מופיעה הצעת החוק ב-2 - 3 שורות, שאני מקריא להלן:

סמכות כללית

לתקנות 150.

"שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה ורשאי בנוסף על האמור במפורש, בחוק זה - להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו, אלא שתקנות על פי חוק זה, בכל הנוגע לעוסקים שעיקר עיסוקם הוא מכירת מוצרי חקלאות או מתן שרותים לחקלאות, יתקין לאחר שיתיעץ עם שר החקלאות."

אם כן, לא מוסכם בנושא ירקות ופירות בנוגע לביצוע וכן מה שחשוב

למשק המשפחתי.

פנינו לאנשי האוצר, שישבו אתנו, וטעננו שהרי זה אינו מוסכם? השיבו שיתחילו לגלגל את החוק, ובינתיים? "אתם עדיין מחלבטים; או שאנו נקבל או שנסוג מכל הסכם? וכך זה אינו מופיע עדיין בהצעת החוק וכאשר נגיע לחוק - נמליץ".

נפגשנו עם החברים שנמצאים בוועדת המישנה של ועדת הכספים ועם

החקלאים שקרובים לנו, ותבענו הכרעה. יש ביניהם, אנשים שחוקרים מהי ההתייחסות לחוק, מצד ההסתדרות. חלק מהם אומר, שההסתדרות תאבק על כך, שמוצרי מזון, יהיו בכלל משוחררים ממש ערך מוסף, אחרת הם יגלגלו את "כדור" חוספת היוקר וכן הלאה. בצורה זו עשויה להיווצר חזיה משותפת להסתדרות הכללית ולהסתדרות החקלאית, אשר תאבק יחד, למען שיעור 0 של מס ערך מוסף, על מוצרי החקלאות ואז ניתן יהיה להכניס במכירת זו, גם את הבשר.

יש האומרים שענין זה עדיין אינו ברור, האם מקבלים טיוטה זו או שלא

מקבלים את חוות דעתנו.

אלה הם הדברים שרציתי למסור בתמצית ובקיצור. בשלב זה עלינו להכריע

בשאלת הבשר, האם אנו מוותרים על כך שדינו של בשר יהיה כדין ירקות ופירות, דהיינו מס בשיעור 20 ונוסף לזה, עלינו לשקול את שאלת הביצוע, כדי שיקום סידור משותף בינינו ובין האוצר.

המרכז החקלאי הודיע לא אחת, בכל הזדמנות, שהוא מתנגד לחוק הזה.

ז.ארנון:-

אין ספק שמש ערך מוסף, כפי שרוצים להטיל אותו, פוגע יותר בחקלאות,

מאשר במל סקטור אחר.

כאשר מס ערך מוסף הונהג בארצות אירופה, היה מס מחזור שהוחלף במס

ערך מוסף. אצלנו אין מס מחזור ויבוא מס ערך מוסף אשר יוטל על כל הענפים ויפגע בהם

וכתוצאה מכך: (א). הביקוש ירד,

(ב). הפגע שורה של מיצרכים שיש להם רגישות מיוחדת וביניהם ירקות,

פירות ובשר.

בזמנו הועלתה טענה - אם צודקת או בלתי צודקת, בנידון זה. משרד החקלאות והמרכז החקלאי, מנו לפאקולטה לחקלאות וביקשו את הכרעתו של בן עמי צוקרמן, אשר, מהבחינה המקצועית - , הוא היוזם והמבין את החוק. הוא השתכנע שהטענה היא צודקת. כן מתברר מחוך הנסיונות שנעשים בכל הארצות, אשר בהן הונהג המס, כי מצב דומה קורה מפעם לפעם, בארצות אירופה. רוב ההסתדרויות החקלאיות דרשו לשחרר מצרכים חיוניים ותוצרת חקלאית מן המס, פרט לנורבגיה, שוודיה ודניה. בנורבגיה הוכר כענף חיוני, הדייג; בשוודיה - שהיא ארץ יותר קפיטליסטית ובדניה, מצאו פתרון יותר אלגנטי. ברוב הארצות, שחררו מוצרי מזון חיוניים, אבל לא את התוצרת החקלאית.

אם נתיחס להטלת מס ערך מוסף, זהו בעיקר, ענין משפחתי, שכולל גם מס הכנסה ותחשיבים שונים. לכך נמצאה דרך. אמנם המס הוא נמוך יותר ומתקרב לשיעור החטומה בתוצרת. לראשונה הונהג דבר זה בהולנד. החקלאי אינו מקבל חזרה את הזכוי על המס ששילם, ו"דה-פקטו" הוטל עליו מס בשיעור נמוך יותר.

מינהל הכנסות המדינה היה מוכן לסידור זה, כתנאי, שהיו מצטרפים לסידור הזה, בעלי מקצועות ועיסוקים אחרים. ברור היה מלכתחילה, שועדה זו לא היתה צריכה, לעסוק בשיעורי מס. אמנם אמרנו, שאנו רוצים שעל פירות, ירקוח ובשר יוטל מס בשיעור 0 ושיעור נמוך על נושאים אחרים. למעשה מדובר בעסקה חבילה.

חוך כדי הדיונים בועדה, נוכחנו שאין טעם להמשיך לדבר בנידון, ואז נסינו להיפגש ישירות עם מינהל הכנסות המדינה, בדרישה לפטור ממס, ברגע שמוצר, אשר לגביו קיים מחיר מובטח בשוק, ירד מתחת לאותו מחיר מובטח. כן תבענו שגם על הבשר יחול שיעור מס 0. עם זאת הוסכם, ששיעור זה מוגבל לסוגים מסוימים של בשר. טענתנו היתה שנושא זה ניתן לפתור, על ידי מתן השלמה של הכנסה, הניתנת לחקלאי, עד למחיר המובטח, מבלי שדבר זה ישפיע על המחיר לצרכן, וכן לא יכלל בבסיס המס.

היפנו אותנו תמיד, להנהלת המשרד: "וושאלו את רבינוביץ". רבינוביץ השיב בלאו. זהו טכום אחר ויצא כך שיופיע פחיר ההשלמה, שאינו יוצא מהמס, ביחוד לאור העובדה, שסידור זה הונהג לאחרונה באירופה וכאשר היתה עליה, הורידו למחיר הספלי.

מצב דברים זה סיבך מאד את הענין, וכאשר השר אוזן רצה להביא אותו לממשלה, התפתח ויכוח גדול מאד. השרים טענו שאם יתנו לחקלאות, ידקוש השר עומר ושרים נוספים, שיודעים על כך. בכל זאת החליטו שיהיה שיעור יחיד ואחיד.

מה קרה מאז? היו לנו חששות רבים, שרוצים להנהיג את המס. ההסתדרות הכללית, איננה מתנגדת להטלת המס - כעיקרון, זאת כתנאי שהוא לא יופעל בשנת 1975. סנסה הופיעה בנושא זה בהסתדרות וכן אהרן אפרת וקובה וילן. לגבי מיצרכי מזון, ההד אינו די חזק. יהושוע וושצ'ינא מרכז ועדה זו בהסתדרות ועדיין לא נראה שכבר מחר

יהיה לחץ. היה טוב אילו ההסתדרות היתה עומדת בתוקף מאחורי 14 המיצרכים החיוניים, מיצרכי היסוד, ותוצרת החלב, הירקות והפירות, היו נכללים בתוך זה.

החוק הונח על שולחן הכנסת והוא נמצא בדיון בוועדת הכנסת. במידה והחוק לא יופעל באוקטובר 1975, וקרוב לוודאי שמינהל הכנסות המדינה יחליט להפעיל אותו בראשית שנת 1976, הרי שכבר היום, אסור לנו לסמוך על זה, שישחררו את כל מיצרכי המזון החיוניים. עד כה לגבי החלק הראשון. כעת לחלק השני.

איך ובמי יפגע החוק? חמיד אמרנו, שאיננו רוצים לשלם יותר מכל צרכן אחר במדינת ישראל. יש להבדיל בין מעמס המט לבין המס עצמו. במידה ונעשה חשבון, יתכן שהמסך הזעיר לא ישלט הרבה, אבל העם היחסי יהיה גבוה.

החשומה הישירה וכל החשומות, יכולות לרדת, ואולי יתקבל ש"דה-פקטו" לא משלמים וזה קצת מטעה. על מה מתבטט המס?

הבסיס למס היא ההכנסה הנובעת, הערך המוסף, הכנסת כל התפוקה, - פחות החשומה ופחות ההשקעות היצרניות בחקלאות ממש. לפי החשבון בשנת תשל"ד נשאר סכום של 1,7 מיליארד ל"י כלומר, כל אחוז לפי תשל"ד הוא 10 מיליון. במידה ונשקול מהו המצב לאחר שעברנו 8 חודשים: ערך המחירים, טה"כ התפוקה והחשומה, בשני כיוונים היא בין 36% ל-38% והסכום הוא 2,8 מיליארד ל"י, כאשר כל הסכום הוא 28 מיליארד ל"י.

זה מה שענלה לחקלאים, מבלי שידובר על אדם שבונה בית. על זה הוא ישלם בעקיפין בעד כל צריכה שחל עליה מס. גם זה שאינו משלם בצורה גזבריה, גובים ממנו מס בעקיפין. במידה ותהינה נקודות, מעבר לירקות ופירות וכן מוצרים אחרים, מחר יטילו עלינו כפי שמוטל על כל עם ישראל ואנו נשלם.

אמנם נאמר בחוק שהוא איננו מפלה, אולם לגבי החקלאות חייבת להיות החיעצות בין שר החקלאות ושר האוצר. בהמשך לכך, אולי תתעורר בעיה ויגיעו למסקנה שצריך לשחרר בשר וכל מיצרך, שלגביו תהינה געיות. בעצם, שום דבר לא הובטח לנו על גבי הנייר, שזה יהווה חלק בחוק. אבל בזמנו אמר לנו בן-עמי צוקרמן, שסיכום זה יובא בפני ועדת הכספים.

מה הובטח לנו? טעיף אחד שמאפשר לשר החקלאות, מעבר לכל סקטור אחר. בינתיים הזמן עבר ללא פעולה. לא הוקמו ועדות משותפות. למעשה לא הקימו את הוועדות האלה מסיבות טכניות עד היום הזה.

מאחר והלחץ גובר מיום ליום. אומרי שאין היום מצב מיוחד. ובינתיים?

מאחר והפקידות הגבוהה באוצר שובחה בגלל תוספת מקצועית והפקידות הנמוכה שובחה בגלל "תוספת בושה", מציעים לנו הצעה, שאיננה נראית לי. כלומר שאנו נעבד את כל התקנות הדרושות ונעמוד לרשות הצוותים. יעמידו את היועץ שכתב את החוק ויהיה מוכן לעזור בניסוח, זה כאילו: תרכיב לך את המכשיר לבדיקה. אני סבור שבצורה זו אי-אפשר להרכיב חוק. הטענה שלי היא, כי למרות הכתוב בנוסח החוק, הם אינם רוצים להכנס לתחום של ההתישבות העובדת.

בנייר שחילקתי לכם, נסיתי לפרט כל דבר. כתוב בין היתר, שכל העניין מהווה עסקה. כאשר אני מוביל תוצרת בעגלה או במכונית, הרי זו עסקה; אלה שירותים כדין כל אותם השירותים, שועד המושב נותן לחבריו. הטענה שלהם היא, ששירות זה לא צריך להינתן בתחום היישובים. קבלנו את חוות דעתו של ירון. נוכל להבחין מה טוב ומה לא טוב. ההצעה אומרת, שבכל סעיף וסעיף, יכול להיות כתוב, כי מה שניתן אינו מפעל, אלא תנאי להפעלה בחקלאות.

קיים שוני בין מס הכנסה לבין מס ערך מוסף. בכל שרות שניתן, למטרה צריכה, יש בו אלמנט של ריוח. כאשר באים לחשב זאת בשירותים, פה לא נאמר על כך, אלא שכל אחד צריך לדווח על האלמנטים של ריוח. מצב זה אינו נוח ביותר, כאשר אדם שהוא נוסא למס הוא גם נוסא של ריוח.

טוגיה אחרת, שלא הוכל לפעול, הוא ההחום המספחתי (היו"ר: -) האיש איננו מצהיר; הוא מגיש חשבונית), אבל אם לדוגמא, ביישוב פועלת נגריה שאיננה שייכת לחלק החקלאי - זה נכון לכל הדעות - ומישהו באותה נגריה נותן שרות - לפי הכללים הכתובים כאן? הרי זו לא רק עלות, אלא משהו נוסף? כל דבר מוגדר, די יפה. עם זאת, מוטל עלינו לקבוע.

הזהירו אותנו בזמנו. אמרו לנו: "אל תפלילו את עצמכם בדברים, שעלולים אחר כך, להתפרש נגדכם". אינני יודע האם מכשיר זה יכול להתקבל?

נקודה נוספת: מתי מוטל המס? לפי ההצעה, הגשת הדו"ח לאחר 15 יום. אבל מאחר שיש עניין של ארגון השיווק, ניתן להאריך את התקופה עד 30 יום אחרי הדיווח. בצורה זו ניתן לתקן את הסעיף.

שנית, במידה והחשבונות מגיעים באיחור, לפי אותו סדר, יש לצלם את המצב העובדתי ולקבוע בתאריך הדיווח את התאריך לאחר תקופת הדו"ח, ולפי מציאות זו תחייב ההתישבות. בדו"ח יהיו כלולים כל הרישומים, לפי סדר הגעתם. נדמה לי שזה ניתן להרכבה עצמית וזה פחות או יותר מה שניתן.

בין היתר יש נקודות, שאני רואה אותן מסוכנות מבחינת הכתיבה וכן יש בחוק סעיפים, אשר כפי שהם כתובים, אינם נוגעים לנו. לפנינו שתי אפשרויות. נגיד שנדרוש תקון בכל אחד מסעיפי החוק. נזמין יועץ רציני, שיודע לפרק חוק, וכל פעם, כאשר בסעיף זה או אחר תהיה נגיעה לחקלאות, נדרוש שינסח את הסעיף אחרת.

ישנה הצעה מאד נבונה של עו"ד ירון לגבי הסעיף 141 וכל אחד ממסעיפים שנוגעים לחקלאות. סעיפים אלה אינם מופעלים אלא על פי סעיף 141. אינני רוצה להכנס לפרטים. כל זה דורש החלטה. לדעתם אין בעיות, אלא שזה לא כל כך קל.

יש עוד נושאים שהם נקראים כפי שמשמע: "מי חייב - על מה?" יש אפשרות, שארגון קנייה, או ועד מושב ידווחו (סעיף 18) לגבי השאלה: "מי, על מה?" ועל מי מוטל? נוכל לקבוע הצעות מחייבות בשיווק.

בין הסעיפים יש כאלה, שפוגעים בשיווק המאורגן, בין מי שמוכר בשדה ועד מי שמשווק באופן בלתי מאורגן. מכל מקום, אנו צריכים לדרוש שהחוק יתוקן, בהתאם להצעות שלנו. עם זאת אני חייב להוסיף, כי החוק טעון השלמה ויש להוסיף את בעיה הבשר.

י. הידיקרן - אשתדל לקצת. לא אחזור על הדברים שבהם נגעו קודמי, אבל יש לי מה להוסיף.

קדם כל אדגיש את העובדה, שהסיכומים של הועדה הפריטטית, לא באו לידי בסוי בהצעת החוק. זה איננו רלבנטי, כאשר מישהו צופה, שיבוא לביטוי. אני רואה שזה מבטא הסכמ. אולי זה טוב? אבל מה יש פה בעצם? יהיה אולי אפיקורסי, לומר: מה בעצם נחנו לנו נציגי האוצר, בזמן שסיכמנו 3 סעיפים?

הם הסכימו, שצריך למצוא שיטה לניהול חשבונות במשק. הם הסכימו שפירות וירקות יהיו בשיעור 0. היחה איזו הידברות פרלליית, בין משרד האוצר ומשרד החקלאות והגישה היחה פרגמטית, מצד אנשי האוצר, שאמרו כי על שני סוגי חוצרת אלה, לא ניתן להשתלט. כלומר חלק ניתן להעביר ויהיה קיזוז והאוצר יצא נפסד מזה.

אני, למשל, הייתי בדעה וכן גם חנועת המושבים היחה באותה דעה, שחיוני להכניס את הבשר לשיעור מס 0. זהו סוג חוצרת דומיננטי. זהו מזון בסיסי. נוכחנו לדעת, שאפשרויות השיווק נפגעות קשה ואנו צריכים לדרוש ששיעור המס יהיה 0, על שלושה סוגי חוצרת חקלאית: פירות, ירקות ובשר. זוהי, לדעתי, תביעה בסיסית.

באשר למיבנה החוק: אני רוצה להתיחס לסעיף אחד וזהו סעיף מס' 141. סעיף זה הוא סעיף מפחה, האומר שיש להתחשב עם דעה מיעצה של שר החקלאות. הסעיף הזה מוגבל בהיקפו ומדובר בו על ביצוע תקנות בלבד, בלי אפשרות של השפעה ושל פירושים.

אני רואה בזה עניין של החיפזות עם מומחים, מה יש לקבוע בו? וכן הכנסת סעיף מקביל נוסף. יותר לא נסוג. אנו צריכים לרכז את מאמצינו, על שני דברים אלה. אינני חושב שבפורום זה יכניסו את כל הפריטים.

אנו צריכים לקבוע: מדיניות, יעדים ודרכי ביצוע.

א.פינקלמן:-
אני רוצה לנסות למיין את הדברים. השאלה הראשונה, היא שאלה מהותית, של שיעור המס על תוצרת חקלאית שיהיה 0. שאלה שניה - שיעור מועדף על החקלאות ושאלה שלישית, נוכח אפשרות להטיל שיעור מס כזה, שעשוי לגרום לנו נזק.

כללית - אני מסיל ספק, האם בכלל צריך להפעיל על תוצרת חקלאית מס ערך מוסף. אבל אם אמנם יפעילו מס זה, צריך להטיל אותו על כל המוצרים. אינני שותף לקונצפציה, כי בסופו של דבר, החקלאות יוצאת נפגעת. אם יש מוצרים נוספים, אשר עליהם מוטלים מסים, ואילו על תוצרת חקלאית לא יוטל מס, או ששיעורי המס יוקטנו, התוצאה תהיה שמצב החקלאות ישתפר.

בעצם, הרעה יכולה להיות בשני חומרים:

(א). כחוצאה מזה שיחול שנוי לרעה בביקוש ואז נמצא במצב נחות יותר בחקלאות, כאשר בגלל הרגישות לביקוש אנו שואפים למס בשיעור 0, זאת כאשר ההצע שלנו גבוה והצריכה חרד. אלא שדוקא אחרי פרשת החלב, אני פחות נרגש מזה.

זו בעיה מסוג אחד והיא פחות מדאיגה אותי. כל מה שאיך עליו מסי עקיפין, נמצא במס הזה.

(ב). התחום השני - כאשר אנו מוכרים מוצרים בהכרזה ולא נוכל לשמור אותם מהיום למחר בתקופה של שפע בפירות וירקות ובסוגים אחרים של תוצרת. ואז אנו נהיה חייבים מראש, לשלם מס ערך מוסף, מכיסנו, במלואו. כאשר כל המוצרים נמכרים בהכרזה והמחירים נקבעים בהכרזה, לגבי פירות וירקות, כל פגיעה של מס ערך מוסף, תהווה פגיעה בחקלאים.

עלינו לעשות חשבון נפש, למה אנו הולכים בבשרים? האם אני חיים עם מחירי המינימום? זה אינו שווה. האוצר משלים לי את מחיר הקניה? (מ.שור:- אינך מבין את העניין) זהו ויכוח שאינני רוצה להכנס בו עכשיו.

הבעיה שלנו מתרכזת באותם עניינים, שאנו עוברים על המחיר המובטח. המחיר המובטח נוצר, כתוצאה מתנאים מסחריים וזה יורד מההכנסה שלך.

אורה גולדברג:- האם המס מוטל מעל למחיר המינימום או על הפדיון? אחרת אינך מקבל את המחיר המובטח?

א.פינקלמן:- השאלה לגבי הבשר, היא שאלה חשובה והיא מחייבת אותנו, להכנס לבירור השאלה הזאת. זו נקודה שמחייבת הכרעה. אני מציע שזה יטוכם היום (היום"ר:-) אחת מציע שהמס על בשרים יהיה שיעור 0?) אני מציע קביעה 0, או לשחרר. יש לי דעה אישית שלי, שאינני מוכן כעת לפרט אותה.

אם השולחן הזה יחליט שבכל עסקי הבשר, אנו עוברים למחירים קבועים, - "מאי נפקא מנה" (מה יצא לי מזה) במחיר הבשר?

זהו סוג אחד של בעיות.

סוג שני, זוהי שאלת החשבונות. אנו חתות מוטרים מבעיה זו במערכת הקיבוצית. אולם העניין יוהר קשה בחחום המושב, כי מס ערך מוסף יחייב את המושב להכנס למערכת חשבונות יותר מסובכת.

סוג שלישי, של הבעיות, זקיפת חשבונות וזהו תהליך. על פי נוסח החוק, הבעיה היא בזה, שמבצעי הגבייה, יכולים לבוא למושבים והם יכולים לטעון, על הכנסה שיש לדקוף על המשק - פנימה. זו בעיה שטומנת בחובה "חומר נפץ".

סעיף 141 אולי עונה על בעיה זו. נניח, שיש מוסך בקבוץ. מוסך זה נותן שרוחים לחקון טרקטורים. היום בחוץ החישוב הזה, איננו מחשבים את הריוח.

ומכאן, לבעיה מסוג רביעי, שאני רואה בה, בעיקר מוקש, בתחום המפעל האיזורי. יש מפעלים איזוריים, שמקבלים תוצרת חקלאית, ומעבדים אותה ואחרי כן מוכרים, מבלי שהם מוסיפים את הריוח. הם מוסיפים, למשל את ה"קוסט" במשחטה. על זה אי-אפשר לטעון. כלשונו של החוק היום, אפשר להחיל על משחטות, ריוח. אותו דבר לגבי המנפשות, המחלבות ותנומה. לגבי תנובה, אני אשמה, שיפעילו על תנובה מס ערך מוסף. אולי סו"ס יכירו בזה ויחליטו שלחקלאים מגיע ריוח?

יש לנו חלב וחוצר חלב. יש לנו מפעלים שפועלים בלי כוונת ריוח וזה אינו מוסיף, לליטר החלב שאנו מוטרים, אף "מיל" אחד. במחלבות, הריוח הסביר הוא 10%. אני מוכן לקבל 10% אלה. ישנה בעיה שעל פי נוסח החוק, עשויה ליצור קשיים.

ראשית - אני מציע שנקבל החלטה ברורה בנושא הבשרים.

שנית, אני מציע שנערך בשני אופנים, נוכח החוק הזה. אני מציע שועדה המסים, תעזר, בצוות של משפטנים טובים. פה אין "חכמות". ינסחו את הסעיפים הרלבנטיים ונתיצב אתם. כל הבעיות שמתיחסות להתישבות, הן פרוצדורליות. את קביעת החשבונות יעשו בדרך של תקנות. את התקנות, יחקין שר האוצר, לאחר התייעצות עם שר החקלאות.

זו "משענת קנה רצוף" ואינני מציע לקבל אותה.

משה רונן:

לגבי שאלת שיעורי המס והמס על הבשרים. כאן צריך להחליט על עמדה ברורה. אשר לבעיות ביצוע החוק, מינקלמן ואחרים, הזכירו את הזקיפות. אני רואה בזה ענין חמור מאד. הכוונות שלהם, להיבנות מסעיף זה במיטב היכולת. הוזכרו מפעלים איזוריים. כאשר משק שולח את העופות שלו, על זה יחייבו אותו, בריוח, כאילו הוא קנה במחיר השוק?

לא המוסך מענין אחי וכן לא הנגריה. יכולים להיות שרותים מוניציפליים בחון יישוב, בבנייה עצמית, ואז יגידו שהמשק בונה לבד ולכן עולה לו פחות. אולם, יחייבו אותו על גי מחירי השוק.

הייתי מציע שנתבע משר האוצר, הקמת שתי ועדות:

אחת - למשק הקיבוצי ושניה למשק המשפחתי. משק אינו יכול להגיש חשבון, כשמדובר על מערכת יחסים בין המשק לבין המפעלים האיזוריים. כתוצאה מזה תועלינה בעיות חמורות במשק המשפחתי. יש לתקוע מהאוצר הקמת ועדה מקצועיה, שתפעל בשני צוותות, בכל בעיות ביצוע החוק הזה.

אינני בונה כלל על סעיף 141, בפרט כאשר מדובר על מכירת מוצרי חקלאות. זה בכלל אינו מתיחס למשק, לכן אינני מאמין, אפילו היה כתוב "ייצור" לא מענין אותי. התקנות לא תתפרטמנה על ידי שני השרים יחד, כי האוצר הוא "בעל-הביח".

אם מסיבות של שביתות במשרד האוצר - כפי שהזכיר זאב - ואם מסיבות של נוחיות, אנשי האוצר לא יהיו מיכנים להקמת ועדות, לא הייתי רואה בדבר זה, אפילו הוא נוסח על ימי, משפטן מעולה ביותר, דבר שיחייב אותנו. לא נושע מזה, כיון שהן האוצר והן ועדת המיסנה של ועדת הכספים, לא יתחשבו בניסוח הזה.

לכן צריך להעזר בכל גוף עצמאי, בעזרת בעלי מקצוע, בתחום המשפטי.

עודד יפת: - הקשבתי לדברים שנאמרו מה. אם נבוא בחביעה להקים ועדות. ועדה היא מסוכנת ביותר. חביעה להקים ועדה, אומרת שאנו מכירים בחוק. אני חושב שהחקלאות לא תהיה ערוכה לזה. אינני מדבר על הטטח הקיבוצי, אלא על המשק המושבי. לא יחזירו לו, כי הוא איננו מנהל חשבונות. ולכן עלינו לתבוע שמש ערך מוסף לא יחול על החקלאות. זהו העיקר.

מרדכי מלחי: - לדעתי צריך היה להבוע, את החלת החוק מהמפעל האיזורי והלאה, כיון שהמפעל האיזורי, הוא המשך של המשק החקלאי וזה דבר סביר. כאשר לפעלי שרות ומפעלים איזוריים, זו בעיה חמורה. היא תפגע בראש וראשונה במשק הקטן. באותם מקומות שבהם ישנם הרבה קבוצים קטנים שאינם מסוגלים לספק לעצמם שרותים. הקבוצים הגדולים, יסתדרו.

בענין הבשרים, עלינו לקבוע דבר חד משמעי, שאינו נופל מפירות וירקות. הבלבול הוא די גדול. אותו דין לגבי ההודים ולגבי הלול. כל הנושא הזה מחייב שכן, אם לא יעשה משהו, המשק המאורגן ישלם וכל היתר ישחטטו מהמס.

אם אנו עומדים על ארגון הבשר, נכניס אותו לארגון ולסדרים, אחרת יחזירו אותנו אחורה. על הבשר שהוא מיצרן חיוני, יש להחיל אותם חוקים כמו על ירקות ופירות. אין מוצא אחר. כל החלטה אחרת תחזיר את הגלגל אחורנית.

דב פלג: - לפנינו שתי אפשרויות:

האחת - מחיר קבוע לבשר, כשהממשלה קונה את המוצר, במחיר קבוע מהחקלאי ואז אולי כדאי שלא להכניס מחיר ארצי אחיד. לגבי בשר יש בעיה נוספת: שיעור אחיד של מס לגבי בשר, זהו דבר טוב, אבל קרן נזקי טבע, מפצה על נזקי טבע, ולא על אסונות. ולכן אטוה להכליל זאת במס ערך מוסף, כי כלול יש מחלות וכל מיני צרות אחרות.

אנו מקבלים מחיר קבוע ואין לנו שום סיבה שלא יוטל מס ערך מוסף ושיעור רגיל מבחינת המוצר. לכן רצוי שנגיע בתחום הבשר לזה. עלינו להדגיש סעיף זה, יחד עם זה, יכול להיות שזהו המוצא.

השניה - יש להפריד בין העניינים, לחוד בעיה של החקלאות ולחוד בעיה ההתארגנות ההתיישבותית. עם כל התסבוכת הקיימת, בעיה הגופים ההתיישבותיים יותר מסובכת. לא נוכל להתעלם מהשאלה הנפרדת, כי בכל זאת, ההתיישבות איננה גוף מיזערי במדינה. שאר התסבוכות של הגופים ההתיישבותיים, הם סיבה נוספת, לתבוע תקון כל פיסקה, כי בכל סעיף כלול כל עם ישראל ויש להבחין בין קבוצ לבין מושב.

כל הבעיות שלנו צריכות להיות מרוכזות בטעיף אחד.

ונקודה שלישית: אנו צריכים לשים דגש חזק על בעיה השיווק המאורגן. לזה תהיה רגישה ההסתדרות והממשלה כאחד. המצב בתחום זה יהיה חמור. זהו נימוק שמוטיב בכל הארצות, שבהן קייס שיווק מאורגן. אייני חושב כי מה שמציע פינקלמן, סותר את הצורך בהתייעצות.

אני מציע שנחבע ועדות נפרדות לנושא ההתישבות ולנושא החקלאות.

יחד עם זאת, נקים ליד המרכז החקלאי ועדות לענייני מס הכנסה ומס ערך מוסף, לצורך ייעוץ לחברינו בוועדות המשותפות לממשלה ולחברינו בכנסת. יעוץ לניהוח הווק או במידה שיהיו חוקים אלטרנטיביים.

בן-עמי הראל:- אני רוצה להתיחס לכלכלה פלורליסטית, שבה אי-אפשר להתיחס לכל הצדדים.

אם הוקמו מפעלים משהפנים באיזור, מהוך אינטרס של אותו רגע, ולא למטרת הכנסה? מנהלים אותו בניפרד עם מאזן ניערד כשהוא פועל מבחינה יורידית, כמפעל בפני עצמו? איננו "ממזרים" במדינה. ואם תקום בתאריך מסוים פתאום והגיד, שהמפעל משלים את המושב ואת הקבוץ? זו אחת הבעיות שהיוט מותר לדבר עליהן. אבל איך זה משתלב עם כל המפעלים האיזוריים? איך מציגים ענין זה? אם זה המשך המשק, למי הזכויות השונות?

הקימות את המפעל, כי כדאי לך. ואם כדאי לך, אנא, חסיק מסקנות.

הענין לא כל כך פשוט ועל מנת לא לקלקל את הקיים, אני מציע לראות זאת כך.

ובענין הבשרים, אני סבור, שעם כל ה"התחכמויות" שלנו, צריך להגיע

למחיר אחיד, לא למחיר מינימום מובטח, אלא למחיר ייצור. לפי דעתי, אנו גם כן איננו רואים את זה, כי כל אחד חושב שהוא "תופס" את המחיר הגבוה.

בהזדמנות חגיגיה זו אני מציע, לחשוב על זה. כי אף אחד לא יתן

זאת למושבים, בגלל זה שיש "בלגן" ולא יודעים כיצד לנהל חשבון, ולא בגלל זה שלא מסוגלים, אלא שזה עולה כסף. זה אינו ענין טכני. איזו מין שיטה אתה מחפש? אני לוקח דוגמא מהחיים היומיומיים.

מושב אחד ליד מושב שני. לאחד יש כל החשבונות, והם מסודרים ולשני

אין כלום. חמיד כאשר מתחיל ויכוח, אני חושב על מי שיושב מולי, האם יש לו שכל והבנה. מסתבר שמשקים שיש להם הכנסה גבוהה, טפהלים לרוב חשבונות ושם צריך להגיע למס גבוה בו בזמן שזה שאינו מנהל חשבונות, מצבו הוא הפוך.

בויכוח הזה צריך יהיה להגיע לריאורגניזציה ולארגון מחדש. נודה שהשיווק

המאורגן גרם לא פעם לויכוח. היו לנו "מלחמות" עם היהודים שלנו. או נקח לדוגמא את כל ענין האגודות. יש להן כל המגמות לצבור הון, אבל אילו היה להן ענין לחזק את המשק?

אילו היו פועלים מתוך מגמה לחזק את המושב? אבל פה המגמה היא צבירת הון.
מי שהיה מעוניין לחזק סקטור זה, היה נותן תמריצים. האם רצית בחנוכה, שיתנו לך
הפחתות? ולכן צריך לגשת בזהירות לעניין, כדי שלא יכו אותם.

כללית - אני מציע בקשר לויכוח על מחיר הבשר, לקבוע מחיר
אחיד מובטח לייצור. אחרת יוצר שיווק בלתי מאורגן וכולנו נהיה מוכים.

ש.גולליב:-
אני חושב כי הועדה שתוקם לנושא זה, צריכה להחליט את דעתה
לניהול חשבונות במסגרת המשפחתי, באשר המשק המשפחתי הוא
לא כל כך מאורגן, והוא יעמוד בפני בעיה חמורה.

ובעניין השיווק המאורגן, טועה מי שחושב שנקבל עזרה מההסתדרות.
אותה מגמה של היצרן לצרכן, איננה מדברת על שיווק מאורגן. מגמה זו עשויה לפגוע
בשיווק המאורגן.

בעניין הבשרים, עלינו לנצל את הזמן, כי מס ערך מוסף, לא
יוטל היום או מחר. יש בינתיים זמן, לענות על עניין זה. לבשרים צריך להיות מחיר
קבוע, כמו שיט מחיר לביצה ואז לא תכריע הטלת מס הערך המוסף. בקשר לחשבונות, איש
עדיין לא חשב פמס ערך מוסף יש להטיל לא על היצרן אלא, בפירוש, על הצרכן.

ה.פלד:-
יש לי דעה קצת אחרת מבחינת השיקולים. הדף הזה מכיל עקרונות.
נוסף לזה יש 1001 סיבות לייצור. יש מקום להוסיף עוד דברים.
נגיד עגלים והגבלת המשקל. אמרו שהעיקרון, כן, אבל רוצים עוד כמה עשרות ק"ג.

אני מסכים עם החברים שאמרו כי צריך להקים צוות או ועדה
לצורך יעוץ ליד שר החקלאות ושר האוצר. זהו השיג שבאמצעותו ניתן לעשות הרבה דברים.
ובאשר לעקרונות: אי-אפשר להתעלם מהעבר. אי-אפשר לגזור על חלק ובזה לסכן את הכל.

המדינה, לאחר הרפורמה במס, החיה הרבה יותר נוקשה מבחינת
העקרונות לגבי הבשר. אינני מטפל כל כך בנושא הזה. לאחר שקראתי הצעה זו ומאחר ויש
מחיר מובטח לבשר, בכל משרה, זה מעל למחיר, המובטח. אני סבור שבעית מס ערך מוסף
קטורה במעבר, וגורלה יהיה כמו בכל העולם. העיקר למנוע בכיות בתקופת המעבר.

אני סבור שבכך שיעור המס על פירות וירקות הוא שיעור 0,
יש לראות השיג גדול. אני מציע לא לעשות מה שחברים הציעו, לדרוש שיעור 0 ולעמוד
על קיום ההסכם לגבי הבשר, שעליו חתם משרד החקלאות ומשרד האוצר. אולי ניתן יהיה
להוסיף עוד משהו, אם כי אינני רואה בזה עניין חמור. אני חושב שזה אינו פוגע.

אני מצטרף להצעת החברים לגבי צוות וכן יש להאבק על הענין הזה של הבשר שלא בא עד כה על סיפוקו בקונסטלציה זו.

מ.שור:-

אין יסוד לפסימיזם שהשתמע בדברך, בנוגע לפירות וירקות. לא יוכלו להפעיל סיעור מס יוחר גבוה מאשר 0. אין כל סכנה. כאשר לניהול חשבונות, הוחלט על חיפוש דרך, אין להתיחס לזה.

כאשר לבשרים, אני באוהה דעה עם בן-עמי ועם פינקלמן, שצריך להגיע למחיר אחד. זה אינו מונח בכיס. מה אנו מפסידים?

איננו מפסידים שום דבר, במידה וייקבע מחיר הבשר, כאשר אתה עומד בחזית אחת עם הציבור. לפיכך נדמה לי, שאיננו מסכנים שום דבר. זאת עלי לומר לאור החשש לסיכון ההישג.

עומד להכרעה ענין הבשר בלבד, ואט נחלים בענין זה, לתבוע מס סיעור 0, זו צריכה להיות ההכרעה. השיקולים ישנם. אני מעריך את ההסכם.

סנטה יוספטל:-

חברים, אנסה לסכם, - קדם כל את הדברים שעליהם אין חילוקי דעות:

(א) עלינו לקבוע ועדה משותפת. הידיקר הביע דעה שהוא מבקש ועדה אחת משותפת, שלנו יהיה בה יותר משקל. אנו צריכים לתפוז בחביעות המושבים והכל יחד, כאשר יהיה לכך יוחר משקל. אני מקבלת את ההצעה של פינקלמן, שהחברים שלנו בוועדה זו, יתיעצו במשפטן רציני, בכל השאלות שהן די רציניות.

כאשר נקבל תשובה חיובית, נתיעץ מי הנציגים שלנו בוועדה המשותפת, מתוך ידיעה כי מי שיכנס לוועדה, יצטרך להקדיש הרבה זמן לעבודה זו.

אפילו אם מס ערך טוסף יכנס לזוקפו בינואר 1976, גם אז, אין לנו זמן ארוך דיו, ועלינו כבר להקים ועדה שהבטיחו לנו.

(ב) עלינו לתבוע שבסעיף 141 יוסיפו את המילים: "יצור ושירותים". ודאי וודאי שאנו צריכים להסתמך על דברים שסוכמו בדיון הטרומי.

(ג) בנושא הבשרים, אביע את דעתי ואחר כך נסכם את דעותינו. היות ומספר פעמים כבר קבלנו תשובה שלילית על סיעור 0 לגבי בשרים, אין זה אומר עדיין שלא נדון.

כאשר נדון ענין הפירות והירקות, הענין נחשב ולגבי הבשר, היתה תשובה שלילית מוחלטת. לכן אינני חושבת שיהיה זה מן החכונה, לספל בדבר

שעליו קבלנו תשובה שלילית כמה פעמים, אלא יהיה נכון יותר ללכת עם אותם מוצרים, כמו חלב וביצים, שיש עליהם מחירים קבועים ונקשטבן, על פי מחיר קבוע. נדמה לי שזה יכול להתקבל הרבה יותר קל.

חברים, אחם שוכחים שלא פעם היה בינינו ויכוח, האם אנו רוצים מחיר קבוע על בשר. עכשיו בקשר להנהגת המס, אני סבורה שאנו צריכים לרצוח בזה. גם יצחק לנדסמן וכל מי שמטפל בזה, יראה שזה מכניס מחיר קבוע לבשר ואם איננו רוצים להינזק, זוהי הדרך.

בעיני יש לזה עוד ייתרון: זה מקדם את השיווק המאורגן. אינני יודעת האם תקבלו את דעתי. בעיני נראה שצריך לסכם כך עם כל הגורמים שלנו בפנים. בקשר למס ערך מוסף, זהו המוצא הטוב ביותר ויש ללכת עם הביעה זו. גם על זה נצטרך להאבק. אפילו אנו מחליטים על זה בפורום הפנימי שלנו, עדיין זה לא "בכיס" שלנו. משום כך עלינו ללכת עם כל הכח המאורגן לכיוון זה וקדם ללכת למשרד החקלאות וזוהר כך עם משרד החקלאות, למשרד האוצר ולועדת המסים.

בקשר למס, אנו צריכים להגיע לשנוי מהותי בקשר למחיר הבשר. אני מציעה שנברר דבר זה עם כל הגורמים הנוגעים בדבר - עם תנובה, עם ארגון מגדלי העופות, עם המשטחה. אני בטוחה שהמשטחה מעוניינת בזה.

אורה:- האם נעשו מאמצים בקשר למס שיעור 0, על בשר ועל מחיר מובטח?

מ.שור:- ודאי. זו הייתה הצעה ועל מה שהשוק נותן, נוסף מס ערך מוסף. זו הייתה הצעה של מרה.

ס. יוספטל:- להערות של עודד, שעלינו להוציא מהמושב, שכן אנו יכולים להיות מתוך למערכה. אנו יצרנים פעילים בהרבה שטחים כלכליים. לא נוכל להוציא את עצמנו, כי ברגע שיסכימו להוציא את החקלאים, יהיו עוד כמה סקטורים שירצו לצאת.

ומה לגבי בעיות אחרות, כמו זקיפת הוצאות וכל הבעיות הסבוכות? החברים, צריכים, בהחלט, להתייעץ במשפטנים. עלינו להציע הצעות, מבלי לחכות עד שיציעו לנו. אנו נבוא בהצעה ואז יש לנו סיכוי יותר גדול. נקבל רק אם נלחץ למען קבלת ההצעות שלנו.

אני מבקשת שועדת המסים תמצא לה משפטן, כדי לעבד הצעה לגבי הנהוג במסים, להקארגנויות של ההתישבות שהן מסועפות מאד. זה מפעל קניות, תנובה, והרבה הרבה אגודות, איחודים וחברות. כל אחד מאורגן בצורה שונה.

אני חושב שמיציתי את כל מה שנוכל לסכם כקו לפעולה.

דב פלג:-

יש לי הצעה לפנות להסתדרות, לזרז את העניין. אני חושב שמן הראוי להקים גוף משותף. אני מציע שהועדה תקרא בשם: "ועדה לחקלאות ולהתישבות".

ס. יוספטל:-

אינני מסכימה להצעתך להקים גוף משותף עם ההסתדרות. יש הרבה ניגודי אינטרסים ואין זהוה אפנטרסים, בינינו ובין ההסתדרות. אגיד איפה יש ניגודי אינטרסים ואיפה יש זהוה אינטרסים. ודאי יש זהוה אינטרסים בינינו לבין ההסתדרות שלא להטיל מס. ואז? פירות וירקות, כבר השגנו. בשר - לא השגנו.

איפה הם ניגודי האינטרסים? בחנוכה, במפעלים, כאשר הצרכן אינו הולך יחד איתנו (מ.שור:-) אדרבא, זה בדיוק אותו דבר). כל המפעלים האזוריים שלנו, כמעט כולם, בכל זאת, מונחלים על בסיס של הוספת אגורה. המשחטות רוצות להשיג מהיר יותר טוב. בתי האריזה, בתי הקירור, כולם רוצים להוסיף למחיר. אני מציע שנברר זאת, לפני שנכריע. לעת עתה עדיין לא השתכנעתי.

לחלק השני בהצעתו של דב פלג, אני מסכימה. אני מניחה שאלה

הם הדברים שנוכל לסכם כאן.

א. פינקלמן:-

אני סבור שנוכל ללכת לדברים מוסכמים לגבי הבשרים. השאלה היא האם תוך הליכה לדיון שיסהיים, אם לחיוב ואם לשלילה לגבי מחיר קבוע, מכאן ולהבא נפסיק לדבר, על מחירים הן בוועדה והן בוועדה הכספיים?

ס. יוספטל:-

אנו צריכים להשיג. אם יסכימו למחיר קבוע, כמו לגבי חלב וביצים, אתה יכול להגיד במס ערך מוסף, שינהגו באופן מקביל. פרט זה אנו מבררים.

א. פינקלמן:-

השאלה היא בזה שזה עלול להימשך כמה שבועות ואז נלך למסקנה שלילית, שלא הולכים למחיר קניה, כמו למשל בעגלים. בצורה זו אנו רוכשים זכות לקבל שיעור 0.

ס. יוספטל:-

אין לנו שום סיכוי להשיג מס שיעור 0, על בשר. שלוש פעמים פנינו וקבלנו חשובה שלילית. אינני אומרת שלא צריך לדרוש, אלא שלא צריך להתחפר בזה.

אולי ננסה מהלך כזה שיהיה אחד מן השניים: או מחיר מובטח או מס שיעור 0?

מ.שור:-

למעשה הויכוח לא על מחיר אלא מה יהיה עם העודפים? צריך לאחוז באמצעים נגד אלה שעושים ללא תכנון להיווצרות עודפים. היות ובענף הלול יש אחוז ייצור לא מתוכנן שהוא עצום, השאלה, מה עלינו לעשות?

בן-עמי הראל:-

אין הכרח במחיר קבוע, כדי לדעת מה אנו רוצים? כאשר מסובר על מחיר מובטח, המחיר המובטח יכול, מס ערך מוסף. אם התוצאה היא מחיר מינימום, נקבל מס ערך מוסף ואז המחיר יהיה מובטח. הבעיה היא מה מעל לזה?

יהודה טעדי:-

הבעיה היא מה קורה, כאשר השוק משלם לך יותר? חברים תקבלו את ההצעה שהצעה בדבר הבשר. איננו מקבלים שבחוך זמן קצר נציע הצעה משלנו. נכנס לפני כן את כל המוסדות כדי לחשוב בצורה מסודרת. ואז נסכם סופית.

ס.יוספטל:-

הודה. הישיבה נעולה.

90

פרטי כל מזכירות המחלקה לזהות ישבות מ-11.6.1975

נוכחים : סנטה יוספטל; ר. גרינקר; י. סעדי; א. פינקלסון; ד. פלז;
א. בן-יעקב; ס. גוטליב; צ. מגן; מ. אוזילבסקי; ח. פלד;
ד. מירון; י. כוכבא; נ. חובב; א. יודנפרוינד; א. גולדברג;
י. בר-לבב; ע. גורביץ.

פוזמנים : ז. למדני; ש. יופגרייס; ב. מורי; א. זיו; י. רוזנברג;
ד. גרסטן; ניסן שפיצר; סמי ריין; י. לבוסמן; א. ישראלי;
א. פרלמן.

- (1) הנושאים: אינפורמציה;
- (2) מ ח י ר י מ ;
- (3) מחיר סלק סוכר.

רשם: א. כ.

יו"ר - סנטה יוספטל.

(1) אינפורמציה

סנטה יוספטל: ערב טוב, חברים! לפני שניגש לענין המחירים אמסור אינפורמציה קצרה, שבדאי תשמח אתכם. אתם זוכרים, שלפני חודש מסרנו, שבענין איחוד עונות לגבי התחשבות מחיר א' ומחיר ב' למים, החליטה מועצת המים שאיחוד העונות יתקיים אך ורק לגבי הקנס. אנחנו טענו, שזה אבסורד. כי אם העונה נגמרת ב-30 ביוני, הרי מי שמסקה ב-29 ביוני ועובר מעונה א' לעונה ב', הוא צריך לשלם מחיר ב' ולהיפך. אתמול סוכם עם שר החקלאות ועם נציב המים טעוד הקיץ יאחדו את שני העונות - א' ו-ב' ורק עונת החורף תיחשב בנפרד. לפי דעתי, זוהי הקלה רצינית. אנחנו גם תבענו בהזדמנות חגיגית זו איחוד מחיר א' ומחיר ב' ושייחשב מחיר מסוקלל. בקשר לתביעתנו זאת סוכם שנציבות המים תכדוק במשך השנה באיזו מידה ביתנים העיוותים הקיימים (ואין כלל ויכוח על כך סקיימים עיוותים) לתיקון. ואם לא ינתן לתקנס (ואנחנו, בעצם, כולנו חושבים שאי-אפשר לתקן אותם) לקראת העונה הבאה - כי אז יאחדו את מחירי א' ו-ב' וייחשב מחיר מסוקלל.

הנימוק המכריע של מנחם קנטר ש לא לעשות את זה עכשיו (ואני הסכמתי לדבריו שהוא כמצב לא כל כך נוח מבחינה זאת) הוא זה שלפני חודש ימים הוא חתם על דו"ח ועדת ארנון, שהוא כלל בתוכו מחדש את המלצות ועדת גד יעקבי, שבהן היה ענין מחירי א' ו-ב' ענין יסודי בעצם לכל המסקנות. הוא אמר: זה פשוט לא יהיה רציני, שלאחר שחתמתי על הדו"ח לפני חודש, אני בא ומביא את זה היום בהצעה לדון על שינוי... אבל יש פרוטוקול (ואתם כולכם תקבלו אותו) שלקראת העונה הבאה תבוא הבעיה הזאת על תיקונה. אך השנה כבר יהיה איחוד של שתי העונות - א' ו-ב'. זה, לפי המשיביות הסודרנית, צעד אחרי צעד, סלב אחרי סלב - ואנחנו נפתור את הבעיות האלו.

היה לנו עוד על סדר יומנו סעיף של מס ערך מוסף, אבל אנחנו דוחים את הדיון בסעיף הזה, היות ומתים חולה, והן הוא תופס בוועדת המסים מקום חשוב. אחרי שהכל אומרים לי סועדת הכספים עסוקה ברפורמה, ולא תתפנה עוד סבועיים ימים לפחות, הרי שאין סכנה פן נאחר את הרכבת. כך שהיום נוכל בהחלט להקדיש את היטיבת לענין ה ס ח י ר י מ .

מחירים (2)

סנסה יוספסל: כולכם קיבלתם את הדף בענין המחירים. יש עוד כמה דברים שלא סופקו סופית. קודם כל, לא סוכט ענין התחולה: מאימתי? אנחנו תובעים את העלאת המחיר מה-1 באפריל ותוספת מה-1 ביוני על חשבון החזר הון מן השנה הקודמת. בגלל זה שהסוכט נסחב ונסתב, ובין כך הגענו ליוני, סנסה, כסובן, מסרד האוצר לקבוע סכל המחירים החדשים יכנסו לתוקפם ב-1 ביוני. אך מסרד החקלאות עדיין מסתדל, וראובן איילנד אמר לנו שיראה את זה כהיסג, אם הוא יסיג את זה מה-1 במאי. על ה-1.4 לא מדבר כבר אפילו איתן ישראלי. בכל אופן, עטינו חשבון, סכל חודס איחור בתחולת המחיר החדס יעלה כ-20 מיליון ל"י. הרי סכדאי לדבר וכדאי להיאבק, כי 20 מיליון ל"י - זה בכל סכום סכדאי להתכבד בו. אבל הסעיף הזה עדיין לא ססוכט, כאמור, והוא צריך להסתכס בין מסרד החקלאות ובין מסרד האוצר, ונקווה שהוא יסתכט עד כמה סאפשר טוב יותר.

עכסיו לגופם סל הענינים. קיבלתם את הדף סחייט פלד הדפיס, ותיכף נדבר על הפרטים. אפשר סכאנו, פחות או יותר, על סיפוקנו. יסנכ כמה פרטים סעליהם יס עוד בהחלט מה לדבר ועל מה להיאבק.

בתחיל ב ח ל ב. אתם זוכרים, שהמחיר הקודס היה 1.45 ל"י אנחנו ביקסנו 1.71 ל"י. המחיר החדס נקבע ל-1.69 ל"י. אולי זה לא דיפלומטי להגיד, אבל אנחנו לוקחים בחשבון סמסחו מורידים. הננו במידה כזו כמר בעלי נסיון שאיננו פסליט את עצמנו סנקבל הכל עד לפרוסה האחרונה. אבל מה סקיבלנו פה - זה, ללא ספק, היסג. וזה המחיר מה-1 ביוני סכולל את 4 האג' החזר הון מהסנה הקודמת. אם המחיר החדס יכנס בתוקפו מה-1 במאי - אז תוך חודס מאי זה יהיה 1.65 ל"י, ואט החל מיוני - 1.69 ל"י. אם זה יכנס באפריל - אז זה יהיה כמסך אפריל ומאי 1.65 ל"י.

בכיצים אתם מוצאים הפרס לעומת מה סחשבנו, והוא סתבטא כאן בהוצאות הסיווק סל "תנוכה". פעם הן היו כמחיר הקודס, ומה סאנחנו קבענו - זה היה כלול, ועכסיו בחיסוב הורידו. פלד, אתה הוספת מסהו? (ח. פלד: יסנה עוד אגורה אחרת!) אגורה זו היא הפסדי הסועצה. באחת היסיבות הקודמת הסביר דורון איזה מיני הפסדים יסנכ למועצה. הואיל ואין רוכריקה כזאת במועצה לכיסוי הפסדים, ואם רוצים להזרים כספים לכיסוי הפסדים אלה, הרי יס להזרימט למועצה לסס כיסוי ההפסדים, לפחות באופן חלקי, - אז מוסיפים עוד אגורה אחת לכיצה, סלא תגיע ליצרן, אלא רק למועצה. אבל יס בתוך זה גם הוספה לענין "תנוכה". (ח. פלד: 4.5 אג' ליצרן!) איך הגעת, חייט, ל-748.7? (ח. פלד: 0.442 ועוד 0.045 זה 0.487). ז.א., הוספת את עלות הסיווק סל "תנוכה". גם כאן רצינו להגיע ל-50 אג' הביצה, אך הגענו רק ל-48.7 אג'. ההפרס הוא לא כביר.

בבסר פסמים אוטר המחיר החדס ב-7.25 ל"י הק"ג. התביעה האוריגינלית היתה - 7.33 ל"י. בהודים אוטר מחיר חדס סל 8.55 ל"י הק"ג, ואילו התביעה האוריגינלית היתה - 8.60 ל"י.

עכסיו בא הסעיף הפרו בלמטי יותר - ענין העגלים. כאן כתוב - 10.95 ל"י הק"ג. זה לג מדוייק. כי, בעצם, מה סמוצע הוא

סהמחיר יהיה 10.65 ל"י ושלעגלים טיטווקו במסקל עד 400 ק"ג נטו יוטיפו
 תמריץ לצורך טחיטה מוקדמת בטיעור של 30 אג' לק"ג. גם ביטיבה הקודמת
 סיפרנו טיטנה מחסבה במסרד האוצר להפחית את היצע הכסר ולסחוט את העגליט
 כשהם במסקל נמוך יותר, כדי להפחית את ההיצע של כסר עגליט, גם מתוך ידיעה
 שניצולת המזון בגיל הצעיר טובה יותר מאשר בגיל הגבוה יותר. וכדי להטריץ
 את היצרן לסחוט את העגל כשהוא צעיר יותר - מוסיפים על כל ק"ג כסר עגל,
 אם הוא במסקל נמוך יותר, 30 אג'.

אני ביקשתי את חיים לנסוע ל"מרבק" ולחקור סמ מה פירוש
 הדבר מבחינת התפוקה וההוצאות הכלליות על כל עגל וכו', ואני אבקש עתה את
 חיים טיסביר לנו את העניין.

ח. פלד: אולי אקדים כמה הערות לחשבון עצמו. החשבון האחרון היה
 מורכב משני חלקים: (1) גמר חשבון שנתי שוטף, כבכל שנה;
 (2) והיתה טיפורה על חשבון הפיחות. בגמר החשבון היה סעיף של החזר הון,
 שנדחה ל-1 ביוני. על הפיחות ניתנה טיפורה. בחשבון הזה מופיעים 4 אג'
 החזר הון לליטר חלב ו-19 אג' לק"ג פטימים. בחלב, למשל, התיקון הוא
 בסעיף המספוא, והוא התבטא בגבולות של 16-22 אג'.

דבר שליטי שצריך לדעת אותו בקשר לחשבון הזה. היות וזה
 חשבון-ביניים, הרי ישנם כמה סעיפים שבאופן חשבונאי הם מוכרים, אבל הם
 ניתנים רק בסוף השנה. לדוגמא: לגבי החלב התביעה היתה 1.71 ל"י. 2 האג'
 שירצו הן בהחזר ההון של מספוא ירוק וסחת. אגורה אחת של התייקרות ריבית,
 שבחשבון הביניים לא הכירו בה, כפי שהוברר לי אחרי בדיקה, לא הכירו בה גם
 לפני שנה. בסוף השנה - היא תיכלל בחשבון. אנחנו רואים היום, טיט לזה
 ערך. החשבון הוא 1.69 ל"י, 2 אג' מהחזר הון במספוא וריבית. מבחינה
 חשבונאית מוצע למארס 1975 - 1.78 ל"י. יש לזה כיסוי וערך. זה, באופן
 כללי, בנוגע לחשבון.

מה אין לחשבון זה כולל? - החזר הון וציוד לתקופה החדשה,
 התייקרות ריבית לוון חוזר והתייקרות העבודה כ-50%. מבחינת גובה יוט-
 העבודה, חשבון התייקרות עומד על 88 ל"י: 78.5 ל"י - בשנת תשל"ד פלוס
 9.5 התייקרות בשנת תשל"ה.

כלוח הריכוז יש פה איזה חידוש. אנחנו נתנו בו את המחיר,
 תוספת, ואיננו מודדים את הצלחת המו"ט לפי מה שדרשנו ומה שקיבלנו, ומה
 שנשאר אחר כך. פה עשיתי חשבון של תסומות - א' ו-ב' - למוצרים הסובנים.
 בחשבון זה לקחתי מחיר של 110 ל"י, הון חוזר וריבית בחשבון ריאלי.
 ההוצאות הן למארס 1975.

אני חושב, שכל אחד יודע את החשבון שלו. ליטר חלב - 60 -
 61 אג' וכו'. אלא שהמספרים האלה יכולים לתת איזה מושג. כרגיל, בחשבון
 שלנו החישובים הם ממוצעים ארציים, וזה טובה בכל מסק ומסק. אבל, בכל
 אופן, זה נותן איזה סדר-גודל.

עכשיו אני רוצה לעבור לעניין העגלים. עניין זה עמד לא טוב
 בחשבון התייקרות של אוקטובר. התעוררנו יותר מדי מאוחר. הוטכם שהחשבון

הבא יתבטל על תחטיב. - ואכן, הוא התבטל על 10.92 ויחד עם זה גם על חסכון
התייקרות לאורינטציה, שזה היה 11.21 ל"י. הס"מ עם סטוד האוצר התנהל -
טוב - על התייקרות בלבד, וזו טובה על מה שאנחנו הגטנו. הטבה נדמה היה
סיסנן 32 אג' החזר הון מסיבנים מאוקטובר, אבל התברר שלא היתה תורדה של
החזר הון מסיבנים, ולמעשה הבסיס היה רק של 9.85 ל"י, שעל זה חוסכה
ההתייקרות. פה מתעלמים מזה שהבסיס היה מעוות, והוא לא יתוקן עד לעריכת
תחטיב חדש.

עכשיו, במידה שהעגלים ייסחטו בגיל צעיר ובמסקל עד 400 ק"ג
נטו - ינתן תמריץ בגובה של 30 אג' לק"ג בטר.

סמי ריין ואני נסענו היום ל"מרבק", כדי לברר אם מה הן
ההסלכות של ההצעת הזאת בתחום הסחיטה ואצל הקצב ומה דעתם. דיברתי עם דב
אילן ממסרד החקלאות. הוא התנגד בתוקף לענין הזה. הוא אמר שזה בכלל
איזה עיוות, דבר שלא יתכן שיהיה, והוא יפעל נגד זה. קבענו גם פגישה עם
ס.ה.ס., ואם הוא יוכל להוכיח את צדקתו סם - מה טוב.

נסענו ל"מרבק" ודיברנו עם דוד עומר ויוחנן האוזמן. הם
אומרים - וזה, כמוכן, לא חדש - שכאשר המחיר נמוך, אז מסקל נמוך הוא עדיף.
הם גם אומרים, שמסקים רבים, בעיקר מסקים קיבוציים, גוהגים כבר היום כך,
וזהו המסקל שבו הם מטווקים. התנאי למסקל נמוך יותר של העגל הוא להגיע
לעגל שהוא בנוי טוב. אך השאלה היא: באיזה מסקים ישנו הידע הדרוש לכך?
זה מחייב אופן גידול אינסטנטיבי יותר, כדי להגיע לעגל בנוי כמו שצריך.
היום ישנו ציבור מגדלים כמו שהוא ישנו. הם אומרים, שהם יעשו חסכון סכדאי
לעבור למסקל נמוך יותר. גם סם זה יהיה בשני סוגים נמוך יותר מאשר בעגלים
אחרים. מי שעובר היום על 420 ק"ג בעגלים, הרי בהסקעת המזון, הוצאות
הריבית וכו' - הוא עושה בכך חסכון לא נכון, והוא מפסיד.

ישנן הוצאות קבועות מראש, והן מייקרות, כמוכן, את ההוצאות
כמו בחובלה, ואותן צריך לגבות מהתמריץ של 30 אג'. אם העגל מגיע למסקל
גבוה יותר - אז ההוצאות הנוספות האלו יכולות להגיע ל-7 אג', והן צריכות
להיות מנוכות מ-30 אג'.

עשינו גם את חסכון הקצב. גם פה הם אמרו: 220 ל"י לטפחה,
זה בסך הכל מביא להפסד של 40 ל"י לעגל. אבל יש, מצד שני, ב-2% יותר
תפוקת בטר, וזה מכניס 100 ל"י.

הם גם אומרים שתהיינה בעיות ביצוע מבהינה טכנית. אחת
הבעיות היא: מה תגיד למסק סייס לו עגל שהוא שהגיע למסקל של 400 ק"ג, ואתה
אינך לוקח ממנו את העגל לסחיטה, ובגלל זה לא יקבל את התמריץ של 30 אג'
לכל ק"ג? הם אומרים שישנן כל מיני אפשרויות איך לעשות את המסקל נכון.
אני לא מוכחה לזה. זה מה שביררתי.

סנשה יוספסל: ישנו עוד דבר שעליו לא דיברנו עם מסרד החקלאות, אבל צריך
לדבר עליו, והוא - מחיר בטר פרוט. (קריאה: זה הולך
יחסית!) צריך שזה יהיה יחס, נדמה לי, של 70%. (איתן ישראלי: יש
עוד גם כבשים!)

ז. למדני: אני לא אתיחס לענין של המחיר בכללו, כי אני גם לא כל כך בקיא בפרטים. אני גם מבין שמצידנו נעשה הכל כדי להגיע למחיר המבוקש. אני יודע על סחיר-תחטיב שדובר בו על 11.21 ל"י, וגם זה לא היה מחיר נכון.

אני רוצה להתייחס לענין של שני סוגי הכקר עם התמריץ של 30 אג', ומסני אספקטים: (1) האספקט האחד בעיני הוא קודם כל וכראש וראשונה בכך שזאת הזמנה ברורה ל ש ח י ת ו ת, שהיא תהיה לא רק נחלת המגדל, אלא גם של הקונה. ז.א., שהקונה ידע למה עושה את זאת. ואז הוא יאמר: "אתה מקבל 30 אג'. הבה נחלק את זה בינינו!" פירושו של דבר הוא שזאת תהיה יד אחת של המגדל ושל הקונה בכדי לרמות את האוצר.

אנחנו חיינו מספר שנים רציני עם 9 סוגי בשר, כאשר הקריטריון לכל סוג היה ה ס ס ק ל. דבר זה בוטל כבר כמה שנים. אינני יודע מי יעמוד בפיתוי הזה, ולו גם יהיה החסיד הגדול ביותר. אם אז היו עוד, בכל זאת, הרבה מגדלים במסק המטפחתי במוטבים, שלכל אחד מהם היה עגל אחד, הרי היום זה כבר לא קיים. בדרך כלל, הקבוצה הכי קטנה היא של 5-6 עגלים וזה גם מגיע ל-20-30 עגל. אין כל קושי בסוג שקילה כזה לתמרן עם מסקלו של העגל הכבד ולהגיע למסקל המבוקש. (ס. יוספסל: אני כבר הצעתי לאיתן שנעשה כמו במים: מחיר א' ו-ב' ו-85%...)

בסך הכל, הדבר הזה רע. שנית, אנחנו כבר נתנסינו בדבר כזה, והוא כבר בטל ועבר מן העולם, בגלל הסיבה הזאת. עוד חסר לנו סמגולי הבקר היום יהיו מעורבים בענין של שחיתות, שמישהו מלמעלה מנסן להם את המציאה... אני אומר, שצריך אפילו לוותר כליל על 30 האג' ולא לקבל אף פרוטה, ולא לעשות את זה. אני מכריז ומודיע קבל עם שאינני מקבל עלי אחריות אפילו כהוא זה על הענין הזה. כל פיקוח לא יעזור כאן. זה לא בא בחשבון! תסקלו את זה כמו שאתם מבינים. אני יודע שיגידו שהמועצה תהיה אחראית לכך. אני אישית, בכל אופן, לא מוכן לקבל את זה.

חיים הזכיר בקשר לתצובה של דב אילן. דב אילן הוא המדריך הראשי לבקר לבשר במשרד החקלאות, והוא יחד עם הכלכלן של האגף הזה עבר עבוד על זה הרבה זמן. בקשר למהומה הזאת ביקסתי - וקיבלתי - את הנתונים המעודכנים. אפשר אולי לחלוק עליהם, אבל נדמה לי, שבמצב זה ובמקום הזה ראויים האנשים המוסמכים האלה לכך שהנתונים שלהם יתקבלו.

יש לנו שני עדרים - עדר הבשר ועדר החלב. בעדר הבשר נעשו בשנים האחרונות מאמצים לספר את ההכלאות. עברו לפרים אירופיים. זה עלה כסף רב למטקים, והמועצה תמכה בזה. כתוצאה מכך הגיעו להיסגים מקצועיים יוצאים מן הכלל. לדוגמא, במסך שנים רבות היה העגל המוכלא בחוות לעומת הפריזי הישראלי, והוא קיבל אז ב-30 אג' פחות. הוא היום המבוקש ביותר והוא מקבל את המחיר השוב ביותר. הגזעים ההם הם כבדים מטבעם, ועגל כזה, אם הוא יימכר במסקל של 400 ק"ג נשו - הוא לא יהיה נשל, בטפת הקצבים, והתמורה שיקבלו עבורו תהיה נמוכה. הוא יוריד את המטוזה ויגדיל את הסובסידיה, וגם שכר החיסכון ביחידת מזון (שהיא מסתכמת לגבי פר בכל 100 ק"ג) יצא בהפסדו.

היום ישבן שתי הכלאות בסיסיות. הראשונה - הכלאת "סארולט", וזה בכנסו צריך להיות מינימום 430-440 ק"ג. אם תוסיפו לזה את ה-5% - תקבלו את הכרוסו של 450-470 ק"ג. השנייה - הכלאת "סימנטל" וזה במסקל פחות ב-5-10 ק"ג. ואילו ה"פריזי" הישראלי - הוא לפחות-לפחות 420 ק"ג נטו. יוצא כי כל הקונה עגל ערבי ומגדל אותו למסקל האידיאלי המבוסס של 380-390 ק"ג וטיקבל עליו את 30 האג' סובסידיה לכלל ק"ג - הוא יצא כמצב טוב יותר מבעל העגל של ההכלאה "סארולט" או "סימנטל", שאנחנו כל כך הרבה פעלנו עליהם והסקענו בהם בשביל להגיע לזה.

אני פה הופתעתי ממשהו, שעל כן לחס לי, בדמה לי, סארה. נדמה לי, שכאן הכוונה היא ייעול בתצרוכת המזון, אבל סארה אכר לי סהכוונה היא, בכלל, להכפיל את ייצור הבשר. אנחנו מייצרכים בסך הכל כ-50% מכמות הבשר שאנחנו צורכים. אם יש לנו מלחמות במחירי הבשר הקפוא, הרי זה כדי שלא להכות את מחיר בשר העופות. אבל אנחנו סואפים להגיע למצב שבו לא נצטרך לרדת למטה מ-30%. כי אם נרד - אז בעוד שנה לא יהיה בכלל מי שירצה לדבר אתנו ● איזה שהוא מחיר. כי מה יהיה מסקלנו?

אני חושב, שאנחנו צריכים לדחות את הענין הזה לגמרי. כמובן, האידיאל הוא לקחת משהו מה-30 אג' הללו ולהוסיף את זה ל-11.65 ל"י, אולם שלא יהיו שני סוגים ושלא תהיה גם חותמת-גומי ממסלתית על שחיתות, שהיא צפויה כאן, ללא כל ספק.

בני מור: בנקודה אחת אני רוצה להתיחס לנושא הפייגור בהוצאת העגלים. עם כל תשומת הלב שמסרד החקלאות גילה בשנה האחרונה לבעית העודפים, וחלקו של איתן היה לא מעט בנושא הזה, הרי גם איתן, עם כל רצונו לקדם את הוצאת הבקר מהמטקים, נתקל בגורמים חיצוניים. לדוגמא, ענין הפיקוח הוטריברי "מרכק". לאחר העודפים הגדולים של בקר שהיו לנו, נכנסנו במרץ רב לשחיטה עבור הצבא, והוצאנו 530 ראס, לפי הנתונים שבידי. אולם, פעולה זו נפסקה. היום אנחנו מסוגלים להרכיב מהבקר המצוי ב"תנובה" שלושה סיכרזים. ● 21 יום של תוספת של 1 ק"ג ליום גורמים לכך שהעגל שהוא היום בשל - יוצא כבר מכלל האפשרות לקבל עבורו מחיר גבוה יותר.

נקודה נוספת - מחיר הבשר הפריזי גבוה. העוף מתחרה בו בצורה רצינית, ויש לזה השפעה ברורה. ישנה גם בעית הבשר הקפוא.

ועתה לנקודה אחת שלמדני הזכיר אותה. לי ברור שכין אם ארצה או לא ארצה, אני אראה בכל קבוצת עגלים, עגל אחד של 2 טון ו-7 עגלים בני 370 ק"ג כל אחד... (קריאה: או שמספר העגלים יגדל...), לכן, ענין זה של "סעויות" בריטום יהיה כל כך סכיה שלא נעמוד בזה. ואני טואל, בכל זאת: למה צריך, בסופו של דבר, להכות את הענף הזה, כאשר המכה הכרורה היא לאו דוקא לרפת החלב, כי אם דוקא לענף שהוא צריך להיות עצמאי - ענף הבקר לבשר? הן גם מדינות מסרד החקלאות היא לפתח אותו בטטחים מסויימים של רמת-הגולן ובמקומות אחרים של פיזור האוכלוסיה וכו'. לכן, אני חושב, שהמכה הזאת היא מיותרת לחלוטין. צריך להתאחד על 10.95 ל"י ולמחוק את הפיסקה האחרונה, והכל יבוא על מקומו בשלום.

ספי ריין:

לא סוכנעתי מהדברים שסמעת ב"מרבק". הפחד שיסנו בקטר לעגל
ה"גמור", כפי שלמדני התיחס אליו, הוא לא מבוסס, היות ומדובר
כאן על עגל של כ-400 ק"ג. אומרים שהבטר שלו (וזאת אומרים המומחים ב"מרבק")
הוא בטר אכיל, בטר "גמור". ברור לכל, שאם מדובר על עגל צעיר יותר, הרי
הבעיה עומדת, כי זה לא בטר שניתן לעשות ממנו מאכלים רגילים.

אשר להצעה בדבר העגלים במסקל של 400 ק"ג ותוספת של 30 אג'
על כל ק"ג. אל נגע בזה! כי אם ניקח את הסכום הכולל של 10.95 ל"י, ואם
נפתח את החוברת שהכין חיים פלד, ניוכח שיסנו פער רציני בין הצעת מסרד
החקלאות ולבין מה שאנחנו דרשנו, בהתאם לחישובים של חיים פלד. זהו פער של
כמה אגרות רציניות. ואם נדבר רק על 10.95 ל"י, אני חושש שמעטים יהיו
החקלאים שירצו ללכת לעסק הזה.

עגל שהצליח להגיע, תוך פרק זמן קצר, נניח, של 11 חודש, כפי
שחיים כתב בחוברת, ל-420 ק"ג ברוטו, דהיינו 400 ק"ג נטו, יש לו גם כן יעילות
בהזנה לחדשיים הבאים. אותו עגל שהוא מלא בטר - הוא מגיע בקלות לרובותיות
מתקבלת על הדעת. לכן, אינני חושב שיש צורך כרגע לקבל את ההצעה הזאת.
אני תומך בטאה אחוזים בדברים שנאמרו ע"י למדני והם כי מה שאנחנו עושים -
זה אומר למחוק את הענף הזה שהוא בקושי-בקושי מתקיים. כוונתי ברורה - אני
מדבר על ענף הבקר לבטר. אותם מושבניקים וקיבוצניקים שחיים על הרפת - הם
יעשו את החשבון אם פדאי לגדל את העגל או אולי יותר כדאי לגדל את העגלה.
אבל לגבי ענף הבקר לבטר אנחנו חייבים לתת פה את התשובה. הנכון הוא שהתשובות
לגבי בקר לבטר הן קצת אחרות, זולות במקצת יותר. אבל 10.95 ל"י לא יכולות
לענות בשום אופן על התשובות.

פ. אוזילבטקי: התרכזנו סביב העגלים, אז גם אני אדבר על העגלים ועל אותן

30 באג' לק"ג. האמת היא שאינני מבטל את הטענה שזה חור
סקורא לגנב. אבל יחד עם זה אני רוצה להגיד שב-10.65 אנחנו עומדים בסכב לא
טוב מבחינת המחיר. המחיר של 10.95 ל"י - מתחיל להתקרב לרצוי. בכל זאת,
לבוא היום ולהגיד שאנחנו מסתפקים ב-10.95 ל"י - אסור לנו. (קריאה: מי
הציע את זאת?) אך יחד עם זאת צריכה המגמה להיות ללכת לגידול עגלים
קטנים יותר ולרדת לרמה של 400-450 ק"ג. זה סביר גם מבחינה כלכלית וגם
מבחינה זאת שהבטר הקיים היום הוא לא כל כך בר-תחרות עם הבטר הקפוא. את
המגמה הזאת צריך לעודד.

יתכן, שלא נוכל לעמוד במיבחן ונצטרך למצוא פאטנט אחר ל-30
האגרות. אני מציע, שבשלב זה נטכס על 10.95 ל"י. והיה ונראה אחרי חודש,
כ שידור זה איננו עובד, נצטרך למצוא שכניקה אחרת, לאחר שסיכמנו על 10.95
ל"י. מה שהכרחי הוא זה - שנעמוד על מסקל סביר. ואם הנתונים מראים,
שזה לא 400 ק"ג, אלא 425 ק"ג - על זה אפשר לעמוד. בתור עיקרון אני מציע
שלא נוריד את העמדה שלנו המחייבת להגיע למסקל סביר. ואם זה צריך להיות
לא 400 ק"ג, אלא 425-430 ק"ג - כי אז צריך יהיה לנקוב במסקל הזה ולומר
שזה אנחנו הולכים. ואם יהיה לנו מלאי רב אחר כך - נבוא טוב למסרד החקלאות
ונטען מה שנטען. אילו אפשר היה להגיע ל-10.95 ל"י בלי ה"פאטנט" הזה - אני
בעד. (ז. למדני: מארה, מה זה אומר שזה לא יפעל ולא ילך? זה ירוץ!)

כבר היום ישנם מסקים שמגיעים לרמה הזאת. (ז. למדני: יופיו תן להם את זה!) תן להם את זה ותיתן לכך ביטוי בתמריץ. אם לא נוכל - נצטרך למצוא טכניקה אחרת.

אני מציע לספק על 10.95 ל"י על עגל באותו מסקל שעליו נסכס. כי גם מסקל של 400 ק"ג "סארולט" - לא נראה לי סביר. אולי לגבי עגל מעורב - זה כן סביר. ויש להתחיל לרוץ עם הענין הזה. אולי נצטרך לחפש כעבור חדשים תכנית אחרת. בינתיים לא נוריד מ-10.95 ל"י.

בני סור: אולי כדאי להציע למסרד האוצר לסבסד כל עגל שנשחט במסך השבוע הראשון להיוולדו ב-500 ל"י. אז לא נצטרך להוציא דולרים של המדינה על קניית מזון בחו"ל. האמינו לי שזה יעלה למסרד האוצר בזול יותר. (א. ישראל: אם יחליטו כן - אני אקבל את זה! ס. יוטפטל: ישנם, בכל זאת, לא מעט חקלאים שפישוטם העגלים במסקיהם - זה ענף! נסלם להם אזי את סכר העבודה מראש! (ס. יוטפטל: אבל כבר מגיע לרמה האמריקנית בטאלה הזאת: שהמטלה מסלמת לחקלאי בעד זה שהוא לא זורע...)

י. סעדי: אני יוצא מתוך ההנחה שהמחירים סוכמו, והיטיבה הזאת נועדה על-מנת למסור לנו ס' ה סוכס, ובעיקר לאחר שהדברים נמסרו כבר ברדיו. אבל, בכל זאת, כמה הערות.

הערה ראשונה בקטר לשיטת המחירים. אינני רוצה להתייחס לזה אם המחירים שהוסגו הם טובים או רעים. אבל נדמה לי, שלאחר שישנם כללים מוטכמים ומקובלים על שיטת ההתחשבות ולאחר שהמספרים תואמו יחד עם מסרד החקלאות, הרי ההורדה הזאת של כמה אגורות מכל טוג של תוצרת היא לא במקומה. הורדה של 2 אג' במחיר ליטר חלב, 1.6 אג' במחיר הביצה ו-8 אג' בפסטים (מתוך 7.63 ל"י) ו-5 אג' בהודיים - אני חושב שאלו הן הורדות לא מכוונות לא למסרד החקלאות, לא למסרד האוצר ולא לנו. נדמה לי, שהגיע הזמן להפסיק עם הנוהג הזה. אפשר להתוכח על כללים ועל כך איך מתאמים מספרים ואיך בודקים אותם. אבל לאחר שמסכמים את הדברים, צריך ללכת בדרך הזאת. אני מציע סלקראת הדיונים הבאים, סיהיו לקראת ה-1 באוקטובר, הסיטה הקיימת תיפסק.

הערה שניה היא בקטר לתחולה. אני בטוח, שהחלטנו וסיכמנו עוד בסוף הקודם, שהתחולה תהיה מה-1 באפריל 1975. אינני מוצא טום הצדקה סיהיה ויכוח בנושא הזה. ואם סוכמו המחירים כפי סוכמו - הדבר הזה סהייב. אני חושב, שאילו היה מתקבל הסיכום על המחירים באמצע אפריל או בסופו או ב-1 במאי, ואילו היו אומרים אז "נתחיל מהיום!" - יכול להיות שזה היה טובן וצריך להתחיל בסוף אפריל או ב-1 במאי. אבל המו"ם נסחבר עד היום. אינני רואה כל הצדקה לכך שהתחולה תהיה מאוחר יותר מאשר מה-1 באפריל. לכל, לא צריך להסכים להצעות שהיו לא לגבי ה-1 במאי ולא לגבי ה-1 ביוני. היה הסכם מפורט על ה-1 באפריל, וצריך לעמוד על מילואו.

הערה שלישית - בקטר למחיר העגלים. פשוט לא צריך לקבל את המחיר הזה. אינני שותף לדעתו של מארה צריך ללכת כבר בצורה כזאת שנקבל 10.95 ל"י לעגלים במסקל של 400 ק"ג. זה לא מכוונד. מדוע אנו צריכים ללכת בתככים? המחיר הזה של 10.65 ל"י איננו מוצדק! במחיר זה אי אפשר לקיים את הענף הזה! אם המחיר יהיה 10.65 ל"י - אזי ברור יהיה לכולנו שאי אפשר

להתקיים. יתכן שאותם מעטים בלבד שיסארו יגרמו לכך שהם יוכלו לקבל את המחיר המתאים מהשוק. מוטב, להערכת ימי שיתיה מחיר מתאים יותר למעט חקלאים. זה יספיע על מחיר החלב על ידי העגל, ואותם מגדלים שיסארו - יקבלו את התמורה מהשוק. אם לא יקבלו אותה - אז יפסיקו גם הם.

לכן, אני מציע שלא נקבל את מחיר העגלים לא בצורה זאת ולא בצורה אחרת. התחסיב של המרכז החקלאי הוא של 11.52 ל"י. ההפרט בין זה לבין המחיר המוצע הוא 87 אג' פחות. אי אפשר לעמוד בזה. לכן, אני מציע לדחות את המחיר המוצע ולא לקבלו!

י. כוכבא: ראשית כל, משהו שכני בקטר להצעה ה"בחדה" הזאת של 400 ק"ג מטקל העגלים. נניח, שמחר כבוקר יחליטו שזה יהיה כך. אז פירושו של דבר יהיה, ראשית כל, הכרח בחיסול, אני מעריך, בין 3,000 ל-4,000 אגלים שנותרו במסקים אחרי הפסקת השחיטה עבור צ.ה.ל., על-מנת לאפשר להגיע מבחינה טכנית למטקל כזה. אך ישנה גם "אפשרות" שניה, אשר למדני תיאר אותה לנו כאן - שכל העגלים יהיו במטקל של 400 ק"ג כל אחד... אני פומך על הגאון היהודי שימצא שיטה לזה. אני מציע לכל החברים לחשוב על כך איך לעשות זאת מבחינה טכנית. כי זה לא ענין אוטומטי.

לפני שבועיים הפסיקו את השחיטה עבור צ.ה.ל., כי ישנן באמת בעיות יסודיות בקטר לשחיטה זו. הרופא הוטרנרי ב"מרבק" לא החליט מה שהחליט משום שהוא רטע. (ס. יוספטל: מדוע באמת הפסיקו עם את השחיטה לצ.ה.ל.?) כי הוטרנרים של צ.ה.ל. אינם מוכנים לקלוט את הכשר שנשחט ב"מרבק". בחדר הסגור הזה אפשר לומר ש"מרבק" היה, אמנם, מודרני לפני 13 שנה, אבל היום הוא אינו עונה על הצרכים. יוחנן האוזמן היה אצלי לפני שבועיים, והוא יודע את הענין הזה. אבל זאת בעיה אחרת, ונצטרך להתיחס אליה בחדשים הקרובים באופן רציני מאוד.

עכסיו לענין הרבה יותר יסודי. בני אמר בחצי הלצה או כלי הלצה, שהוא מציע שיקנו אצל הרפוננים את העגלים בהיותם בגיל שבוע ויטלמו עבור כל עגל כזה 500 ל"י. זאת תוצאה גיונית מהמדיניות הקיימת.

מארה, אני מוכרח לומר, שאני קצת מתפלא עליך. דוקא במוטב תהיה הבעיה הזאת הרבה יותר חמורה. אני יודע שבבאר-טוביה עמדו העגלים, לפני 3-4 חדשים, במטל של 500 ו-600 ק"ג. עד שחברייך במוטב זה יגיעו לכך שמטקל העגל יהיה רק 400 ק"ג ידרט תחום לא של חודס-חדשיים, אלא תחום הרבה יותר ארוך, והמוטבניקים יסברו את ראסם בענין זה.

אני מכין, שממשלת ישראל מותר לה להחליט (אם כי אני מתקומם נגד זה) שלא נחוץ לה הבטק ממסקינו. במקרה כזה אני אוכל באופן מוטרי לדרוס שיקנו את העגלים של רפת החלב ויעשו עמם מה שיעשו. אופי אפשר יהיה לטווקם לחו"ל. הן זה בסר לבן! (ס. יוספטל: זה בסר הכי טוב לשניצל!) אם יתנו 500 ל"י על כל עגל כזה - יהא 500 ל"י. אני כלל לא מתוכח על המחיר. חברים, אינני אומר את מה בצחוק. כי החקלאים שלנו יצדקו בכך שיחדלו לגדל עגלים, ואלה שבינינו שימטיכו לגדל - יקבלו את מחיר השוק. על כל פנים, רוב החקלאים "יצביע ברגלים". הכלכלנים יעשו את החשבון הזה ויגידו שזה לא כדאי. בגיד, שסטי יחליט לסכור את העגלים הצעירים. לא נקטף על ידי זה

את ההיצע של בשר. אנחנו נעביר את זה, בניה, מעין הנציב לסלוחות או למוסב. פה צריך להגיע למסקנות ברורות והגיוניות בענין זה.

בסוף, אני רוצה לומר, שנדמה לי שבטישה זו, אני מבין בזה קצת מבחינה מקצועית, לא קל להגיע לעגל שנראה לקצב כ"מרבק" או במקום אחר ב-400 ק"ג בדיוק, ואילו אם הוא במסקל של 402 ק"ג - הוא מקבל כבר בעדו ב-2 אג' פחות. גם היום יש כ"מרבק" עגלים במסקים שאני מקבל עבורם מסהו יותר. אבל הטווח כאן הרבה יותר גדול וגמיש. זה לא יהיה גמיש כלל וכלל.

ברור שזה מוכרח להביא אותנו לסידורים כאלה, שאינני יודע מי ישתלט על זה. ז.א., מי שירצה להמשיך לגדל עגלים ולמכור אותם באמצעות מיכרזים או באמצעות "מרבק" (וזה לא טובה לגמרי); ואם דוד אורן ויוחנן אמרו שאפשר לעשות רישומים, אז אני סומך עליהם שאפשר לעשות רישומים. אז אם משרד החקלאות או ממסלת ישראל ירצו בכך - מה טוב. אני סומך עליהם שיוכלו לעשות זאת. אני מודיע לכם שכל העגלים של יבנה יגיעו למסקל של 400 ק"ג בדיוק, על"המאזנים של בית-פרקחת".

א. ישראלי: אני רוצה להתיחס לכמה דברים. אתחיל מהדברים הכלליים יותר. אני מעונין, קודם כל, שלא יתקבל הרוסט שהמספרים האלה, שברוב הדברים הם קרובים למה שדרסנו, האוצר חתם לנו עליהם בקלות רבה כל כך. ההצעה הנגדית של משרד האוצר היתה רחוקה מאוד מזה. בטלב מסויים חסבנו שאנו מפסיקים את המו"ס, כי לא היה על מה לדבר.

היו נקודות רבות למדי שבתקופה זו אי אפשר להגיד לגביהן שהן לא נכוונות. בתקופה של אינפלציה הפריזון גדל, כי חוסכים יותר במזון. גם הפריזון גדל בהיקף ניכר יותר מאשר קודם, לא רק ההוצאות. (ס. יוספטל: זאת איזו תיאוריה/חדשה לגמרי!) משהמזון יקב - מסגיחיים יותר על יעילות הסימוס בו. מוצ הדין אם מתייקר החסמל - דואגים אז לכבות את החסמל למטילות בבוקר, והוא לא דולק עד הצהריים. אותו זכר לגבי החסמות. (ח. פלד: גם ברמזור אני כבר לא מכבה את מנוע האוטו!...) יש לזה משמעות.

ישנה עוד נקודה אחת שהיא חשובה. אנחנו תובעים כל הזמן לקחת כחשבון את המחיר הסיטונאי כמתיר בסיסי. אבל אנחנו דורשים נוסף על המחיר הסיטונאי גם את התייקרות על החומרים שלא קיבלנו אותה באוקטובר וסזו נדחתה ליוני. זה לא היה חלק מהמחיר הסיטונאי במארס. זה קשה למדי לתבוע עבור אותם 4 האג' של החלב או 19 האג' של הפסימים עוד 40% התייקרות, שרצינו את זה מקודם ולהוסיפם על התקופה הקודמת. בפסימים בלבד - זה 8 אג'. אני מדבר על נתונים שמשרד האוצר השתכנע לגביהם. אינני מדבר עדיין על ההבדלים שדיבר עליהם יהודה סעדי.

הוא הדין בקשר לחיטובים בנושא האפרוחים, שחישוב אותם כן או אחרת וכן לגבי השרותים הוטריןיריים לבעלי החיים, ואם לקחו את זה לפי מדדים מוסכמים או לפי איזו שהן הנחות אחרות.

זה בחלק שהוא הביא אותנו ליציאה מעמדת האוצר לעמדה שלנו. אינני יכול לומר שעמדתנו היא ב-100%, אבל היא ב-99% קרובה לזה מה שהיתה תביעת משרד החקלאות ביחד עם החקלאים. ואני אסביר למה. זה בסביל יהודה.

אנחנו רואים שבחלב ישנן שתי בעיות. אנו הסכמנו לא לתבוע עבור החזר הון במסך תקופה של 5 חדשים, ועשינו בזה עיסקה טובה, בקטר לנימור על-הטריון. בזה הסכמנו מראש בצורה מסודרת החקלאות והחקלאים. וכאשר התחסיב הגיע ל-1.71 ל"י - היתה בתוך זה 1 אג' של החזר הון שהיא סיכנת לטרקטור של הקס ובטביל הטרקטור של הירק, שהם חלק מהרפת, שהחלטנו - ובצדק - לקזז את זה מתוך המחיר, ושזה מסתכם באגורה אחרת. ויש עוד אגורה אחת איך מחסבים את מחיר בשר הפרות. גם על זה ישבנו יחדיו והסכמנו. באותה שיטה ירדנו ב-5 אג' בלול, אם זה בפסמים או בדבר אחר. האוצר בעיר לנו בנוסאים אלה, ואי אפשר היה להגיד שזה לא צודק.

לפני שאני עובר לענין העגלים, שעל זה בעיקר הסיחה כאן, אגיד שאני חושב, שבקטר לביצים א י נ לנו סיכום עם מסרד האוצר על אגורה שלמה מעבר ל-4.5 אג', אלא רק על 0.5 אג' מעבר ל-4.5 אג'. אגב, ב-4.5 אג' יש לנו, גם כן אחרי התקון, 0.5 אג' יותר ממה שהגיע לנו בהתאם להתחטבות שהיתה. אבל אינני רוצה להיכנס לפרטים. אולם, אני חוזר ואומר שאנחנו תובעים ממסרד האוצר שיתן לנו אגורה שלמה ולתתה ב מ ז ו מ נ . אנחנו מדברים עכשיו על 12 חודש - מאפריל. זה מעין סעיף תקציבי שעובר דרך כאן. אנחנו רוצים 5-6 מיליון ל"י ולא לחלק את זה כסובסידיות, כי חלק מהם יגיע במארס בשנה הבאה, אלא לתת אותם כמיקדמה ו ע כ ס י ו , זה יהיה קצת יותר מאשר אג', אם נקבל את זה במזומן. וזה על חשבון הוצאות הסיווק, כפי שאנחנו קוראים לזה.

ישנן יותר מדי הוצאות סיווק במועצה (ואתם יודעים למה) ואם נקבל את 4.5 האג' פלוס אגורה שלמה במזומן - אז זה יהיה, הייתי אומר, יותר מהמצופה במצב הזה. אני מקוה, שנמצא לזה את כל השמות המתאימים כדי לקבל את האגורה הכוללת את מחציתה בלבד, אם זה יהיה ל-10-12 חדשים. וזה תלוי בכך א י נ ייגמר הענין. אני מוכן לכל מספר שהוא גבוה יותר. לפסמים והודים לא אתיחס. ואם אתיחס אחר כך לפסמים - אז רק מבחינת הסיווק.

בנושא של החלב, על-מנת לגמור את זה סופית, אני יכול לומר, שהענין כרגע מותנה קצת ב"תנוכה". דיברתי ביום חמישי עם סיכה, והוא אמר לי שזה ישנו. כסקבענו את מחיר החלב ל-1.45 ל"י זה היה מותנה באיזו שהיא תחזית של פדיון מהסוק, ומסרד האוצר/וגם מסרד החקלאות צריך לדרוש את זה, כי זה היה באמת פדיון מהסוק, וזאת הטלמה שצריכה להתבטא בעוד 24 אג'. אולי לא צריך להוסיף 24 אג' אלא רק 15 אג'. את זה צריך להוכיח. ואם זה מוכח ואם נוכל לשכנע גם את הפארטנרים שלנו - אז יוכל הענין להיגמר ולהסתים. ועכשיו - לנושא של העגלים. אני מסוכנע שהיים מיצה את מיטב יכולתו בקטר לתחסיב על העגלים. אבל מסרד החקלאות לא קיבל את זה. היות וחיים הגיש את התחסיב לנו, לא עמדנו במצב כזה שמסרד האוצר לא קיבל אותו. (קריאה: הוה לא התיחס!) היתה התיחסות וגם בכתב, שאמרה ולא בצורה מפורטת, שזה הרבה יותר גבוה. אבל לא היה דיון. (קריאה: "לא" זאת גם כן תשובה!?) אבל לא היה דיון.

לעצם הענין אני חושב שבנושא של העגלים ישנו כאן איזה שהוא עיוות. כאשר אנחנו מדברים על פסמים, שהם גדלים תוך 5 חדשים, אז ההתייחסות

היא ממשית. אבל לגבי עגל בן 11 חודש חלק גדול של התסומה שלו לא בא מהמחירים של התחסיב של חיים. על זה לא יכול להיות ויכוח. אנחנו באמצע הסנה. (ס. יוספטל: אולי כאן קבור הכלב?) מה שאנחנו עושים עכשיו, באמצע הסנה - זה כעין מיקדמה על חשבון התייקרות שחלו בתקופה הזאת, וזה לפי קריטריונים מסויימים. לא מתקבל על הדעת שיוכא תחסיב שהוא כולל בתוכו את כל החזרי ההון לאותו רגע ואת כל המערכת כאילו גידלו את העגל בסבוע האחרון של חודש מארס... זה לא כל כך פשוט.

עכשיו לחשבון של העגל עצמו. כאשר הלכנו על בסיס של

התייקרות, הגענו למעשה לתוספת של 60 אג' לעומת 1 ל"י שנתבעה. היתה לירה תוספת מבינת ההתייקרות, וההפרט של 40 אג' נבע מזה ש-32 אג' קיבלנו אותן מראש. אמנם, לא קיבלנו אותן מראש ממש, אבל בחדשים דצמבר-ינואר. בכל פעם הוסיפו 15 אג' ונסאר הפרט של 2 אג' שלא נתקבלו. וכאשר הוסיפו ל-32 האג' את ההתייקרות - זה היה את ההפרט. מהתוספת של 60 אג' הגענו ללחיצה מסדר האוצר ל-80 אג'. כלומר, מ-9.85 ל"י - ל-10.65 ל"י. ועל המערכת הזאת הרכבנו את הפאטנט. אף אחד לא אמר שזאת הדרך הכי טובה להגיע למחיר. אבל במצב שאנחנו נמצאים בו, אני, למשל, לא רואה דרך טובה יותר לספר את המחיר לעגלים, כאשר הממשלה במודע מעוניינת בהקטנת הייצור. כך שאת ענין המסקל של 400 ק"ג נשו לא קבענו סתם.

אני באמת לא מתוכח אם זה 415 או 420 ק"ג לזן זה או אחר.

לא קבענו גם שזה יהיה 400 ק"ג בדיוק. אמרנו רק זאת, שבמצב זה, יכולה הממשלה בהחלט לבוא ולדרוש מהחקלאים לסחוט את העגל במסקל אופטימלי (וזה מסקל אופטימלי) ואז יקבלו את התמורה. אז מה קרה פה? (ר. גרינקר: אבל יקבלו את כל העגלים?) רגע, רגע! קודם כל, הסצב העקרוני. אחר כך נראה אם אפשר לבצע את כל הצדדים הטכניים.

קודם כל, היינו נתונים, לפני כחודש ומחצית החודש, במספר

בענף העגלים, והיו רשומים 2,500 (בני מור: 2,100) או 2,100 אצל בני, ואני הגזמתי ב-400, ואצל הפרטיים היו רשומים עוד 800. היו רשימות גדולות מאוד. אולם, כשהגענו לסחיטה - אז צריך היה לחפש את הרגלים... היו לנו קסיים עם צ.ה.ל. מכל הכיוונים גם קודם, והכל צריך היה להיות על אחריותנו. וכאשר התחילו לסחוט - היו רק 530 ראש לסחיטה. חלקו את המספר הזה לסניס, כי הצבא מקבל רק את החלק הקדמי, ואז תקבלו כ-270 ראש. אז לגבי 270 עגלים אלה הצלחנו להעלות את המחיר בלירה אחת הק"ג במסך 3-4 שבועות. זה, בעצם, מה שקרה. כך שהסד לא נורא כל כך. זאת עובדה. זה כך קרה. איבני יכול למסור על הדברים אחרת מכפי שהם אירעו. אני מעריך שאפשר יהיה להגיע עם הצבא (והוא צבא של עם ישראל) גם להבא. אבל הואיל והמחירים התחילו לעלות, וגם המחירים התחילו לעלות, הרי שלא היה לחץ על הצבא ועל מסרד הבטחון לקלוט את העגלים. אבל אפשר יהיה לבוא אתם בדברים שיקלטו עוד עגלים, אשר בספק אותם בתנאים כאלה או אחרים. בטך הכל אני חושב, שענין העגלים ניתן לפתרון, וזאת אני אומר לפרוטוקול. בתחיל את הענין ובבצע אותו. זה לא איזה שהוא דבר שרק רוצים בו וסנסים אותו. יעבור קצת זמן ושה יסתדר.

ב. ע. פ. ו. ת. הולך מסרד האוצר לקראתנו, מתוך הנחה שזה לא יעלה לו בכסף. זאת הסיבה לכך שלא היה כאן ויכוח על המחירים של פטימים והודים. ב.י. הוא מקבל את יכולתנו להשתלט על בעית הסיווק ולהכתיב מחירים בסוק. זה מחייב אותנו ללכת לקראתו.

בהודים אין לנו בעיה מסוג זה, ואפשר להתאים את המערכת בצורה הדרגתית, ולא צריך לקפוץ עם העניין, כדי שלא לפגוע בסוק.

בפטימים יש לנו בעיה הנובעת לאו דוקא מדריסת, אלא מבקשת

האוצר, להתרום, לפחות, ב-20 אג' לק"ג, על אף הקפטי סיטנו בסוק. אבל היות ואנחנו נמצאים כאמצע המו"מ, ואני מעריך כי לפני 10 ימים הוא לא ייגמר (כי ישנם ראש אגף תקציבים חדש ומנכ"ל חדש במסרד האוצר) הרי יש יסוד להניח כי אחרי ישיבתנו זאת אנו נוכל להתקדם. לכן, גם לא הלכנו לגמור סום דבר מבחינת המחיר, ומבחינת העיתוי. אני חושב, שבין אם נקבל מבחינת הסוק 20 אג' הנה או סמך - זה לא יטנה. אולם, מבחינת העניין שזה יאפשר לקבל את המחיר שפגיע לפטימים - זה יעזור מאוד-מאוד. אני מציע לקבל את זה.

בתחילת השבוע הבא תהיה פגישה עם הדרג הבכיר ביותר במסרד

האוצר, ויתכן שלקראת סוף השבוע אפשר יהיה לקיים פגישה עם הדרג העליון.

אבל אי אפשר לתאם פגישה כזאת עם השרים לפני שגומרים בדרג של המנכ"לים סם. לכן, הבעיה תהיה, לפי דעתי, בעית העיתוי. אנו לא נסכים לגמור על סום דבר לפני שנגמור גם על העיתוי. וזה יקח מינימום עוד 10 ימים.

(קריאה: ומה לעשות בינתיים בקשר לעופות?) להעלות את המחיר ב-20 אג'!

דב פלג:

(א) אני מציע, שבכל מו"מ להבא, יהיה הסעיף הראשון סעיף התחולה. כי ב-5 באפריל נערך דיון על התחולה, והיא הסכם בין הצדדים מתי התחולה, גם אם הדברים יסוכמו בעוד חודש או חודשיים אפילו. אם מדובר על דברים שמבזים, הרי אני חושב שזה הדבר הכי לא מתקבל על הדעת שימסכו את המו"מ. זה לא נהרג בשום מו"מ מהסוג הזה בכל תחום ציבורי. בהתחלת המו"מ קובעים את התחולה ולא בסופו של המו"מ!

(ב) כתבתי פעם סכתב לחיים עם העתק (ואינני זוכר אם לסנשה

או עוד ליוסף) ובו הסיפור על המחירים הנוכחיים ורגובה ההוצאות, והפעם - בכותנה ואחר כך נגעתי גם בסעיפים אחרים. אם זה מחייב בירור - הרי אני מציע שיהיה בירור כזה, לפני 3 שנים היה בירור, ובסוף סוכס עם גבתי איך עושים את זה. צריך להיות בירור על כך כיצד מקיימים בירור.

אני מציע שיהיה בירור יסודי ויהיה הסדר בין התקלאית ומסרד החקלאות ומסרד האוצר בבקשר לסאלה הזאת. אנחנו דורשים לנהל כל מו"מ לפי כל הסעיפים ולפי זה כמה הם עולים היום. כל חשבון אחר - אינני מקבל, מפני שלערבב לירות של היום כלירות שמלפני חצי שנה - זה לא מוצדק. המצב הוא כזה, שבכל מו"מ תוקעים לנו ברגע האחרון גם את הניסוק הזה, שהוא לא מתקבל על הדעת.

עכשיו בקשר לסעיף הקריטי של העגלים. אנחנו יודעים, שלא

תמיד צריך לדבר על הכל, אלא מספיק לדבר על הסוליים. אני מציע שהחקלאים יסכימו שמסרד החקלאות יוציא באופן שוטף מספר מסויים של עגלים בני שבוע או שבוע ומשהו. אני מעריך, שהוצאה קטנה למדי אפילו תיצור אירה פסיכולוגית

מחסור צפוי. ההוצאה לא צריכה להיות בכלל בכמויות גדולות. אילו היה מסרד האוצר נכון לסלם 30 אג' על עגלים במסקל של 400 ק"ג ובניית שהחקלאים היו מספיק מתוחכמים שסלושת רבעי מהבשר הזה של העגלים היה נמכר במחיר הזה, - כי אז אפשר היה לראות במה מסתכם העניין, ואפשר היה אולי להציע את התהליך הזה לנסיון. אם תהליך זה יצליח - לא נצטרך לסקר בפומבי ויכול להיות שבמסך הזמן נוכל לייסר את הקו לא לפי מה שמארה מציע, אלא בדרך טעל-פני השולחן.

ד. גרסטן: נכון שהמו"ם בקשר לכל הבעיות האלו נמסך הפעם קצת יותר מדי זמן. בשלוחות של ענף הלול ישנה התמרמרות גדולה על כך. במידה שאני בתוך העניינים ויודע את הנעשה, אני יכול לומר, שהמרכז החקלאי ואפשר להגיד גם מסרד החקלאות הגיעו לידי הסכמה ברורה לגבי השלוחות בענף הלול. המסקנה שלי היתה בפירוש, שבין המרכז החקלאי ומסרד החקלאות ושר החקלאות אפילו, העניין הזה כמעט סוכם. על זה שהכניסו את מסרד האוצר באמצע - אני מצטער. אני כמעט בטוח שהעניין הזה ייגמר בצורה חיובית לגבי השלוחות האלו. לא רציתי להכניס את רבינו ביקץ בעסק הזה.

אני בהחלט רואה שהבעיה כרגע היא של סיווק פטיסיים. לפני כמה שעות ישבנו ליד שולחנות אלה באולם הזה בישיבת מועצת הארגון ושמענו טענות כבדות מאוד, קודם כל, על "תנובה". במקרה, מנהל "תנובה" וגם מרכז ענף הלול יצאו, אבל המגדלים דורשים את הכסף מ"תנובה". וכשאינם מקבלים - הרי ששוררת התמרמרות לרגל המצב הכספי וכו'. אני מצטער שיוגבריים לא מסכים אתי. אם אנחנו דורשים מחיר מעל ל-7 ל"י, אז עוד בטרם הספקנו לקבל את זה, נבקש רק 5.5 ל"י בשוק? - זה לא מתקבל על דעתי. אני בכל זאת מקווה שאולי נצא מזה.

יחד עם זאת החלטנו במועצת הלול ובוועדה המרכזת, ואנחנו מכקטים את איטורן, איתן, להפסיק את ההדגרה לשבוע ימים, כי אין לנו כל אפשרות להסתלט על זה. (א. ישראל: ניתן!) אני כמעט בטוח, שלא תהיה לבעיה להעלות את מחיר הפטיסיים. אנחנו רוצים רק להתאוסס קצת מהמצב הקיים. אבל אני בהחלט מקבל את התמחיר כמו שהוא, אלא סרציתי לראותו כבר אתמול. עוד מלה בקשר לתחולה. כל חקלאי יודע, שהמרכז החקלאי הודיע לנו על כך, שהתחולה של המחירים בכל הענפים תהיה סה-1 באפריל. לכן, לא כל כך לרצים החקלאים בעניין זה. זה מוכרה להיות בכל שטח. אני מבין, שגם מסרד החקלאות תומך בדרישה הזאת.

ס. יוגריים: גרסטן חוטב סאם יסגור את המלצרות אז יהיה לנו פחות בשר. בינתיים ישנם במסקים כ-9 מיליון עופות ומטילות, והם אוכלים בסבוע כ-1 או 1.25 מיליון ל"י. אינני יודע כמה בסך הכל נותנים בזה בשר. אין סום אפשרות לעמוד בלחץ. אנחנו ירדנו במכירת עופות חיים כ-20% לעומת הסנה הקודמת והחדשים הקודמים.

אני רוצה להגיע למצב שיקנו קצת פחות עופות שחוטים וקצת יותר עופות חיים, אולם מחירם של העופות החיים הוא כזה שבמלאי שלהם בכת-הקירור הוא לא יותר מ-400 טון, בשעה שיטנם 1,000 טון של עופות שחוטים. אני שואל - וטאלתי זאת גם במועצת הלול - האם אין אפשרות להגיע להסדר

סכמקום להוריד את מחיר הבטר הקפוא יורידו את מחיר העופות החיים? כי אין סום אפשרות לסחוב את הדבר הזה עוד 3 חדשים.

ועתה בקטר לביצים. כאשר דנו במועצה על התקציב שלנו, ידענו שכל מה ששייך להיטל - מחילים על זה באופן אוטומטי את ההתייקרות. היום התבטרונו שזה לא כך. אני הצבעתי על זה בטעתו בעד זה, מתוך ההנחה שמכירים בזה באופן אוטומטי בתור התייקרות. זה 7 מיליון ל"י. (א. ישראלי: זה תלוי פתי עושים אותם! זה יבוא לידי ביטוי בשנה הבאה. ס. יוסטטל: זה שהתחסיב הוא עד ה-31 במארס ידע כל אחד.) דובר על 7 פרוטות. מיטהו הציע אחרת. אמרו לנו: "למה לכם להתנגד? תקבלו את זה בשנה הבאה!"

מ. אוזילבסקי: אני חוסס, שאגורה אחת זו, שביתנת כתוספת לסובסידיה במטרה להקל על המועצה בנושא הסיווק, עלולה להיות איזה סם-הרדמה. ישנם במועצה גרעונות בסדר גודל מעל ומעבר למה שהאגורה הזאת מסוגלת לתרום. (א. ישראלי: יונגרייס מציע להקטין את ההיטל!) 100 מיליון ביצים שהצטברו - אלו הם 100 מיליון ביצים שנותרו בגלל ירידה או אי-ירידה של כוח הקניה. ביצים אלו מצטברות במחסנים.

להערכת, אנחנו עומדים בסבוע הבא בפני הסמדת ביצים, בלי חכמות. אז מיטהו צריך לממן את זה. השאלה היא: האם צריכים לממן את זה החקלאים או אותו גוף התוכע תיכנון? ברגע שיש תיכנון וניתנות הנחיות למועצה ליצר, בגיד, 1.2 מיליארד ביצים, והביצים האלו מיוצרות ונשארים עודפים - לא יתכן שאת ההפסד הנגרם על ידי כך יספוג המגדל. ואז אין אגורה נוספת זו פותרת את בעית הגרעונות של המועצה, שהם בסדר גודל של עשרות מיליוני לירות. הבעיה שלנו היא בכך שמיטהו צריך להקל על המועצה במצבה הכספי הקשה. ברגע שיטנו איזה שהוא מסבר, לא יתכן שאת ההפסדים שהם תוצאה ממנו יספוג המגדל הכודד. לכן, האגורה הנוספת איננה פותרת כאן את השאלה. אם רוצים לעשות זאת באמצעות הסובסידיה - יש לעשות זאת באמצעותה. מכל מקום, צריך להיות מימון שיכסה את הגרעונות ולא ע"י מתן תוספת של עוד אגורה.

הנושא השני הוא הנושא של העגלים. אני נסאר בדעתי. בסחיטת העגלים הקטנים לא נפתור את הבעיה. כי גם אם נסחוט אותם, אינני רואה מחיר מובטח של 10.65 ל"י, ועלינו להסתדל להתקרב ל-11 ל"י, אם ברצוננו להבטיח סמגדל המגדל עגל בטסקל של 450 ק"ג יהיה כדאי לו הדבר. כתוצאה מזה שתחסס כמה מאות עגלים קטנים, אולי יתוקן המצב. אבל אני רוצה סיהיה מחיר כזה, שאוכל ללכת עמו כעל גשר-כרזל. לדעתי, אי אפשר להסתפק במחיר של 10.65 ל"י בגידול העגלים, אלא צריך להגיע לסביבות של 11 ל"י, כדי להבטיח את כדאיות גידולם.

אם יתנו למיטהו 500 ל"י במקרה שהוא שחט את העגל הקטן - זה עוד לא יפתור את בעית העגלים האחרים. הממשלה צריכה - ובצדק - לסקול את ההצעה בדבר הוצאת מספר עגלים קטנים לטוק, כדי להפחית את מסקל הסובסידיה בבטר, בין שהמחיר הוא 10.65 ל"י או 10.95 ל"י. כלומר, הממשלה צריכה לבדוק ברצינות את ההצעה לסחוט עגלים קטנים, כי זה עשוי להקטין את השתתפותה בסובסידיה. אין בין זה ובין תביעתנו למחיר מוכסח סום דבר. ככל שהמחיר יהיה גבוה יותר - כך יהיה לממשלה ענין רב יותר לסחוט את העגלים הקטנים.

אבל בין זה ובין האפירה שאז אני מוכן ללכת על מחיר טובה נמוך יותר - זאת תהיה שגיאה.

אנחנו גם איננו יכולים להתעלם ממה שקורה בשוק. לגדל היום עגל של 550 ק"ג לא כדאי לא למדינה ולא למגדל. אנחנו צריכים לסאוף לגדל את העגלים עד למחיר האופטימלי, ואחרי זה לטחטס. אני מצי שבטאף לזה ונעודד את המסקים לפעול כך, אבל לא לקבוע את המספר של 400 ק"ג כמסקל סופי, אלא לנהל עוד מו"מ, כדי שלא נימצא באיזה מצב שבגיד לעצמנו כי פה פייספסנו. כי מסקל של 400 ק"ג - זה באיזה שהוא מקום מדוייק יותר מדי. צריך להתקרב ליציבות של 430 - 450 ק"ג. אם יהיו המחירים גבוהים והמסק יגדל עגלים כאלה - יבוטס לו. ואם יהיו המחירים נמוכים יותר - נוכל לטחוט את העגלים הקטנים.

בקטר לסחיתויות - דבר שדיבר עליו למדני. בסך הכל, אין לך בעיה ב"מרבק", אלא אם אתה חושב שהיהודים הם גנבים מההתחלה עד הסוף. במידה שמדובר במיכרזים - אז במחילה, צריך אחת לתמיד לדאוג לכך שהפקחים יהיו פקחים. לבבי כל עגל שאתה מוכר היום במיכרז צריך להיות עד מטעם המטרוק על-יד המסקל. והיה אם אתה חושב שהוא מרמה אותך - תעיף אותו! אפשר להתגבר על זה. אבל יחד עם כל זה, אני מסכים שעלולים להיות מקרים שמישהו ירמה. בגלל זה להפסיד את העניין? אני בהחלט מציע שבקבע איזה אופטימום של מסקל ונעכוד בהתאם לו. בזה רק נרויח. אם נעודד מסקים להוציא מהר את הבטר - אז נרים יותר מהר את המחיר.

סנטה, בקטר למסקל של 400 ק"ג אני מציע שלא יהיה עדיין

סיכום.

א. ישראלי: אני חושב, שצריך ברצינות לבחון את הנוטא הזה של בטר לבן

מהעגלים אולי גם לעשות איזו-שהיא פעולה לפיטום במסך

תקופה קצרה, וזה גם כן יתן פרנסה, ולהוציא חלק מהעגלים לסחיטה. אני בדע שצריך לסקול את זה וללכת לזה.

אני חושב, שאנחנו בהיה מסוגלים להבריא את הענף ולחזור

לתכנית הקודמת של החקלאים בדבר השתתפות קבועה של הממסלה. אז דובר על

חצי לירה, והיום צריך לדבר על סכום אחר. אם אנחנו מגיעים ל-10 - 10.5

לירות הק"ג, צריך לדבר על זה מחדש ולהיכנס למסגרת, ואז לא יהיו הרבה

ויכוחים על התחסיב.

אינני חושב, שאנחנו צריכים לנקוט בשיטה של הסמדת ביצי-

מאכל. זאת לא רק בעיה כספית. זה יכה קשה את החקלאים מבחינה ציבורית.

כי יצא כך שאנחנו יוסבים ומתכננים את הייצור של הביצים ואיננו נותנים

אותן לאלמנות וליתומים, אלא מסמידיים אותן... אנחנו יודעים, שזה לא יגיע

אליהם. בכל אופן, לא להטמיד ביצים. 1,150 מיליון ביצים שמחולקים הם

מתוכננים על בסיס של ייצור אינדיבידואלי, כאשר ידוע שייצור אינדיבידואלי

הוא ב-100 מיליון ביצים פחות. אחרת לא היו מחלקים מספר כזה. בכל

אופן, אי אפשר לבוא ולהגיד "אתם חילקתם ואתם אחראים על הכל", ומצד שני

להגיד שמועצת הלול לא אחראית לתיכנון. זאת בעיה, ואי אפשר להתחמק ממנה.

אי אפשר להגיד שהממסלה אחראית בעד 1.2 מיליארד ביצים. (קריאה: כמו יס?)

אנחנו תיכננו שלא כל מסקי הלול יוכלו לייצר, אלא רק אלה שיש להם סיכסה. אבל זה לא פעל כך.

בהסכם החדש לענף הלול יצרנו, בגלל הקסויים שיטנם בענף, מין מסגרת כזאת שתוסיף 5-6 מיליון ל"י לענף, עם טבלה עולה ויורדת. כלומר, לא היה מצב שהממשלה לא עשתה שום דבר ויטבה מהצד. ישנה גם השתתפות שלה בהוצאות איטום 76 מיליון ביצים, השתתפות שולית כזאת או אחרת. זה בתן 5-6 מיליון ל"י אני מקבל בהחלט את ההצעה בדבר סגירת המדגרות. זה מעבר לתקופת החגים. אני מעוניין שיתחילו בזה בשבוע הבא. (קריאה: ביום חמישי) בבקשה!

אני גם מבקש שבנושא העלאת מחיר הפטימים ב-20 אג' לק"ג ניקח את זה בחשבון ונתחיל בזה גם כן בשבוע הבא, מיום ראשון.

ספי ריין: בקשר לבשר לכן. העסק הזה צלע גם כאשר היתה תיירות. אשר לצריכת השוק המקומי, הרי אותם העודפים שיטנם - והם ישנם! - צריכים היינו להכניסם לבתי-הקירור. העסק הזה לא הולך.

סנטה יוספסל: אני אנסה לסכם, אבל לפני כן אעיר גם כמה הערות מצדי. אני, כמו כן, הייתי רוצה גם כן סנקבל בדיוק לפי מה שאנחנו תובעים. מי לא היה רוצה בזה? אבל תחסיבים זה לא איזה דבר אבסולוטי לגמרי. יש ויכוח. יש מישהו שמחשב כך ויש מישהו אחר שמחשב אחרת, והעניין איננו ברור במאה אחוזים. ואם בתחסיב מסויים מתקבלות 2 אג' פחות מאשר בתחסיב אחר - זה לא אומר שזה בזיון, כפי שאמר חבר פה. זה לא כך! זה אף פעם לא היה כך שבדיוק על האגורה שביקשנו - גם נתקבלה תביעתנו, גם עכשיו זה לא כך וגם בעתיד זה לא יהיה כך.

אני מסכימה עם אותם החברים שטענו שעל תאריכים לא צריך סיהיה לנו עוד הפעם מו"מ. אני הוצאתי כאן דף מהתקופה של גבתי, מה-25 באוקטובר 1972, שאז ערכו את התחסיב, אמנם, רק פעם אחת בשנה, ואז תאריך שינוי המחירים נקבע ל-1 באוקטובר. מאז שיטנה אינפלציה דוהרת כזאת, אמרנו שיהיו שני תאריכים בשנה, ואז זה צריך להיות פעם ב-1 באפריל ופעם סניה ב-1 באוקטובר. ועל זה לא צריך, לפי דעתי, כאמת לוותר, בעיקר כאשר מדובר כאן באמת על סכומים כבדים מאוד. וכבר אמרתי לכם, שזה 20 מיליון ל"י בחודש אחד. זה לא דבר קל-ערך, שאפשר בקלות לוותר על זה. אבל בעיקר מוכרחים לקבוע בזה איזה דבר ברור, חדמשמעי - מה סקסה לעשות, אגב, לגבי התחסיב של חיים פלד ולדרוש שלא יהיה עליו ערעור. אבל אנו חייבים בהחלט להכניס סדר לעניין תאריכים קבועים להחלטת אמתם של המסחרים. דרך-אגב, השכירים הסיגו את זה ללא בעיות. לגביהם ישנם תאריכים קבועים למתן תוספת היוקר. ואם לא מספיקים לגמור את המו"מ - אז תוספת היוקר חלה רטרואקטיבית. אינני חושבת, שמישהו במדינת ישראל מעלה על הדעת שיטנו את התאריכים של תשלום תוספת היוקר. הן המדינה תהיה אן כמקרה איש לא יכנס להרפתקא כזאת. ולא צריך להתייחס לציבור החקלאים כאל ציבור שקל מאוד לתמרן אותו...

עכשיו אני רוצה להגיד משהו לעניין העגליים. היות ואני יודעת שמסרד האוצר לא כל כך מעוניין (פשוט, לא מעוניין) סנגדל הרכה עגלים, הרי

עמדת-הם יקוח שלנו היא חלטה. כי אם נגיד שלא כדאי לנו ולא נגדל, יגידו לנו: במקשה! הם לא יודעו מזה כלל וכלל. לכן, אני חושבת, שאנו צריכים לעשות, בכל זאת, מאמץ להעמיד את המחיר על 10.95 ל"י ולא בתנאי זה או אחר. אני חושבת, שהדרך המוצעת היא הדרך לקבוע את המחיר ב-10.95 ל"י.

אני רוצה להגיד משהו גם לענין העגלים המעורבים. אינני יודעת אם הם באמת במסקל של 400 או 420 ק"ג, אבל אני יודעת וכולנו יודעים, כי לגדל עגל כזה, שגומלים אותו, בכל זאת, כשהוא במסקל של 240-250 ק"ג, הסיפול בכך עולה יותר בזול. זאת עובדה. לכן, אם מוכרחים לגדל עגל כזה למסקל גבוה יותר, וגם אם לא יקבלו בעדו לפי 10.95 ל"י הק"ג, אני יכולה להגיד, על-סמך נסיוני בקיבוצי, שזה עדיין כדאי יותר לגדל עגל מעורב כזה, שהוא נגמל במסקל של 240-250 ק"ג. ואם הפרה-האם היא עד אז במרעה - כדאי יותר לגדל עגל מרפת החלב למסקל של 400 ק"ג ב-10.95 ל"י הק"ג.

הכוונה כאן צריכה להיות להגיע למחיר של 10.95 ל"י. לכן אנו צריכים לקבל, לתקופת נסיון, את הצעת האוצר. נגיד במפורש: לתקופת נסיון, ובתקופת נסיון זה נבדוק גם את ענין המסקל האופטימלי וכן נבדוק את הסיכונים. אני חושבת, שאם יתברר שההיצע של העגלים הוא רב יותר מן הביקוש במסקל האופטימלי הרצוי, כי אז נצטרך לבוא בתביעה שיוציאו את העגלים האלה אם על ידי שחיטה עבור צ.ה.ל. או על ידי זה שיוסיפו גם על המסקל העודף את התמריץ של 30 אג". אם אנו אוסרים שהננו מוכנים לשחוט את העגלים האלה כשמסקלם הוא עכשיו 420 ק"ג, אבל השוק איננו קולט אותם, כי אז ישנן שתי אפשרויות. האחת - שהמסלה תוציא אותם לשחיטה עבור צ.ה.ל. או להכניס את בשרם לקירור; והשניה - שהיא תסלים את המחיר של 10.95 ל"י גם על המסקל העודף שיהיה. אני חושבת שזוהי תביעה שהיא נשמעת כתביעה הגיונית. אנחנו בזה אוסרים כי הננו רוצים לשתף פעולה עם האוצר ואנחנו נכונים יחד עמו לנסות את הסידור הזה. אם זה לטובת המגדלים ולטובת האוצר כאחד, איננו צריכים להתקומם נגד זה. ננסה. בלך לנסיון הזה, בית, יד לו. כעבור 3 חדשים נשב מחדש לשולחן הדיונים ונבחנו מהו ההיצע, מה היה כושר הקליטה בשוק, מה היה מצב הענף אחרי שהלכנו באותה הדרך המוצעת לנו. אני חושבת שזה יכול להוביל אותנו - לפחות - למחיר של 10.95 ל"י.

אבל אני רוצה להעיר עוד דבר. לפי חצי שנה, כאשר ניהלנו את המוס"ם, נאמר לנו בפירוש, שהיות ובמסך שנים לא היה צורך רב כל כך לבדוק את המחיר הקבוע, משום שהשוק שילם הרבה יותר, הרי קשה מאוד עתה להסתמך על המחיר ההיסטורי שמלפני שנים ולבנות על זה התייקרות ולהגיד כי זהו זה וכי צריך לערשן תחסיב חדש. זה נאמר לנו באפריל.

ערכנו תחסיב מחדש. אחרי שעשינו כן, אמרו לנו: "לא! עכשיו צריך לערוך טוב תחסיב. נבדוק את התייקרות". ואכן, אנחנו צריכים לתבוע (ואני רוצה שזה יתקבל גם על ידי איתן) ונכתוב את זה שחור על-גבי לבן, כי לקראת אוקטובר נערוך יחדיו עוד הפעם תחסיב, והמחיר באוקטובר ייקבע על יסוד תחסיב למסקל כזה ואחר, אבל תחסיב, ולכל יגידו כל פעם "בפעם הבאה". כי זה אחד המוצרים החקלאיים, אשר במסך שנים לא התבסס על תחסיב, ניות ולא היה צורך בכך. צריך לחזור לדרך הנכונה ולבסס את הדבר על תחסיב כמו בענפים אחרים. אני חושבת, שגם במסרד החקלאות יבינו את זה, והוא יצטרך יחד אתנו

להילחם על זה במסרד האוצר כדי שזה יתקבל.

לגבי יתר המוצרים אני מציעה שנאשר את הצעת מסרד החקלאות עם התיקון שתאריך שינוי המחירים ייקבע מה-1 באפריל.

3. מחיר סלק סוכר.

סנטה יוספטל: עכשיו אני רוצה למסור לכם איפוא אנחנו עומדים בקשר לסלק הסוכר. כאן ישנן כמה בעיות לגמרי לא חלקות. אתם זוכרים, שמחיר סלק הסוכר נקבע לפני שנה וחצי ל-210 ל"י. אחר כך, כאשר מחירי הסוכר בסוק העולמי עלו לגבוהים דמיוניים, רצו לקבוע מחיר-תמריץ על-מנת שיזרעו יותר סלק-סוכר, וקבעו 240 ל"י. זה היה לפני הפיחות. אחר כך היה פיחות, והיה ברור לגמרי כי בהתחשב בזה צריך להוסיף על המחיר, והוסיפו עד 290 ל"י. זה היה המחיר עד דצמבר 1974.

בשיחות שניהלנו במסרד החקלאות טענו תמיד: אתם רוצים שתהיה כמות סלק סוכר לפחות כדי להבטיח את קיבולת שני בתי-החרושת לסוכר, לשם כך אתם צריכים לקבוע את המחיר מראש, על-מנת שכל מסק שמכיון את תכנית הזריעה שלו ידע מראש אם כדאי לו להכסיר שטח ולהקצות כמות מים לסלק סוכר. הם קיבלו את טענתנו והציעו אז מחיר לשנה מראש בסכום של כ-325 ל"י והוסיפו ואמרו כי אם עד ה-15 בדצמבר תחול התייקרות גדולה מ-15% - יתווספו ל-325 ל"י לטובה גם אחוזי התייקרות על הוצאות הייצור. (לא על המחיר, אלא רק על הוצאות הייצור.) אם התייקרות הוצאות הייצור תהיה, לפי הערכת האוצר, כ-200 ל"י עד ה-15 בדצמבר 1974, על 16% - אז נקבל עוד בעד 1% - שזה עוד 2 ל"י. אם התייקרות הוצאות הייצור תהיה בשיעור של 20% - נקבל 10 ל"י.

325 הלירות הן לתקופה הנורמלית של קבלת סלק הסוכר, שמשכה הוא 65 יום. לעונות השוליים, כפי שהן נקבעו עוד הובח זמן לפני כן, שהן אחרי או לפני 65 הימים של העונה הנורמלית, תהיינה תוספות של 10.5% ל-10 ימים לפני זה ויחד 385 ל"י הטובה, ואם זה עוד 10 ימים אחרי העונה - יהיה המחיר 391.60 ל"י, ואם זה עוד 10 ימים (שזה לא מתקבל על הדעת) עד 412 ל"י. הסמוצע של המחיר, לפי זה, אם לא תהיה התייקרות מעבר ל-15% עד ה-15 בדצמבר, הוא יהיה 340 ל"י.

כאשר קיבלנו את ההודעה הזאת, אז על יסוד הדיון בפורום הסלק מחינו נגד אחוז-החסימה של התוספת, ובעיקר מסום שחששנו מאוד לתקדים. כי אם ישנה התייקרות אז היא יסנה, וצריך לעשות חשבון.

דבר שני שטענו הוא שאם מסק צריך היום, שנה מראש, לתכנן אם להסאיר שטח לזריעת סלק סוכר ולהקצות לשם כך גם מים בכמות הנדרשת, - הרי זה בהחלט על הגבול.

על שתי הטענות קיבלנו תשובה, ואני פשוט אקרא לכם את מכתבו של ראובן איילנד שקיבלנו בעניינים אלה.

5.6.1975"

ברצוני להבהיר את ההצעות שסיכמנו עם האוצר ואת המסמעות של התיקון הזה ביחס לסלק הסוכר וגם ביחס להשלכות של תיקון זה על גידולים

אחרים, כפי שבאו לידי ביטוי במכתבך האחרון.

- א. כזכור, נקבע מחיר סלק הסוכר לעונה אסיף 1975 ל- 210 ל"י לפני כשנה.
- ב. בעקבות האמרת מחיר הסוכר בעולם והעניין של הממשלה להגביר את הייצור המקומי, סוכס בין משרד החקלאות והאוצר להעלות את המחיר ל- 240 ל"י.
- ג. אחרי הפיחות, כאשר רוב השדות היו כבר זרועים ובעיצה אחת אחכס, כדי ליצור אווירה חיובית להמשיך עליית הייצור המקומי, סוכס להוסיף למחיר עוד 50 ל"י שהיו בהן משום "מקדמה" לרצון טוב לעונת הזריעה של סתיו 1975 והעמדנו את מחיר הסלק על 290 ל"י.
- ד. במשא ומתן שניהלנו עם האוצר, על יסוד שיחות מוקדמות אחכס, הבאנו בחשבון התייקרות המחושבת על ה-290 ל"י הנ"ל והגענו לסביבות ה-320 ל"י, בו בזמן שהוצאות הייצור, כפי שחושבו על ידי המרכז לתכנון היו בסביבות ה-180 ל"י.
- ה. מכאן ברור שלמחיר לא היה כל קשר להוצאות הייצור והוא סוכס במגמה לעודד את הייצור.
- ו. אולם, מאחר והמחיר שנקבע בסופו של דבר על רמה של 325 ל"י לעונה המרכזית (ולמכוצע של כ-340 ל"י בהתחשב עם מחירי עונות השוליים) נקבע במועד מוקדם מאד, היה צורך לקבוע איזה שהוא מנגנון שיקבע התייחסות הממשלה אם תחול התייקרות מעל לאחוז מסויים. כאמור במכתבי מ-18.5.75, שיעור התייקרות שמעבר לו יתוקן המחיר נקבע ל-15%. אנתנו ראינו בכך מטוס ביטוח בפני טענה שהמחיר נקבע באופן סוטי ובלתי קשור להוצאות הייצור ולהתייקרות שיחולו וגם ביטוח בפני תנודות מחירי הסוכר בעולם.
- ז. אשר לטענה כאילו בזה אנו קובעים תקדים מסוכן, הרי נדמה לי שביחס לענפים אחרים אשר בהם קיימת טענה שהמחיר איננו מכמה את הוצאות הייצור, תקדים כזה - אם אמנם הוא תקדים - דבר שאני מטופק כלפיו, יכול רק להיות חיובי מנקודת ראות חקלאית.
- ח. בסופו של דבר, המדובר הוא עה-325 ל"י מחיר ממוצע כולל בחוכו התייקרות אפשרית של כ-27 ל"י, כך שבמונחים ריאליים המחיר בכל מקרה יהיה מעל המחיר של השנה שעברה.
- ט. לבסוף, דווקא מתוך הגישה המשותפת לממשלה ולמרכז החקלאי שיש לעודד ייצור סוכר בארץ, לא נראה לי רצוי לחרוג ממחיר לסלק שמצד אחד יכול להצדיק את המדיניות ומצד שני יהווה תמריץ למשקיס לגדל סלק.
- י. במכתבי הנ"ל נפל אמנם שיבוש ולא הודעתי על כך וברצוני לחקן זאת עתה, שמדיניותנו לטווח של מספר שנים תהיה יציבה ובלתי חלויה במידה רבה בתנודות בשוק הבינלאומי.
- יא. על יסוד כל הנ"ל אני מקווה שנצליח להעלות את ייצור הסוכר בארץ ולזה אני מבקש ומצפה לסיוע פעיל שלכם, מה עוד שאם יחולו תנודות חריפות במערכת המחירים בארץ, הרי חמיד יהיה אפשרי לשקול במשותף את מסמעות תנודות אלה.

ב ב ר כ ה ,

ר. אילנד

המנהל הכללי

העתק: התאחדות מגדלי סלק סוכר

כאשר התיעצנו כמה פעמים בקשר להצעה זו בענין סלק הסוכר, השאלה שעמדה לפנינו היתה: מה נודיע למגדלים? כי, בסופו של דבר, כל מסק יעשה את חשבונו אם כדאי לו הדבר או לא. המסקנה שלנו היתה שנביא את ההצעה הזאת כפי שהיא: שהמחיר יהיה 325 ל"י לטונה לעונה המרכזית; 340 ל"י בממוצע; שלזה תתווסף התייקרות מוגבלת עד ה-15 בדצמבר רק על התייקרות שמעל 15% - ישנם חילוקי-דעות אם זה מחיר-עידוד או לא. הדבר תלוי בכך מה הן ההצלחות של כל מסק בגידול הזה. יש מסקים שבטבילם זה מחיר טוב וישנם אחרים שבטבילם המחיר הוא לא כל כך טוב. אני חושבת, שבטלב זה איננו יכולים לעשות דבר זולת זאת שנודיע למסקים: זהו המחיר. עשו את חשבונכם! על כל פנים, לא נוכל במצב זה להתחייב על שטח זריעה מסויים. לא נוכל לקבל על עצמנו שנדאג שייזרעו 50-60 אלף הדונמים הדרושים כי לספק את חומר-הגלם לסני בת-החדושת. יתכן שזה יתמלא ויתכן שלא. אך דעתי היא, שבמצב זה אנו לא נוכל לקבל על עצמנו התחייבות כזאת, אלא רק להעביר את ההצעה למסקים וסכל מסק יעשה את חשבונו ויחליט מה כדאי לו ומה לא כדאי לו.

א. בן-יעקב: מחיר זה טוב עבור אותם מסקים שהיו מגדלים סלק סוכר גם במחיר אחר, ושלם הפסיקו לגדלו כאשר המחירים היו 195-196 ל"י הטונה. אני מניח שאלה ימשיכו או שיקטינו במטהו. להגיד שזהו מחיר-עידוד, בהתאם למה שקיינו, כדי להפוך באמת את הענף הזה לענף גדול ורציני, שיספק את חומר-הגלם לסני בת-החדושת ובהרחבה, כפי שצריך לעשות כ"סוגת", ולדבר גם על מפעל סליסי לסוכר, על-מנת שזה יהיה ענף שיספק חלק גדול של תצרוכת הארץ בסוכר - להגיד זאת אי אפשר.

צריך להזכיר לחברים, שכאשר ראינו מה קורה בעולם בקשר למחירי הסוכר, כשהללו הגיעו ל-1,900 דולר לטונה, חשבנו שיתנו לנו 390 ל"א ז.א., כ-400 ל"י לטונה ובלבד שנוסף ונזרע. אבל כאשר המצב במחירי הסוכר בעולם השתפר, הדבר הזה נסכה מיד, כאשר חלה ירידה ניכרת ורצינית למדי במחיר, חידט מסךד מסחר ותעסיה את המיקוח עצמו ואת הויכוח, כאילו סום דבר לא קרה וכאילו אין כלל מדיניות אחרת בטטח זה. אני אפילו חושב שאפשר לומר שהמדיניות לא קיימת. יש קצת מדיניות במסרד החקלאות, אשר קיוה באמת לעודד את הנושא הזה. אבל ביחס למסרד מסחר ותעסיה אי אפשר לומר זאת, ובו היא לא קיימת יותר; והוא מוכן ללכת ולקנות טוב סוכר בחו"ל, על אף זאת שהוא סילם בעד עשרות אלפי טונות מחיר גבוה של 1,100-1,200 דולר לטונה בשוק העולמי. הענין נידחה מהר מאוד, והמיקוח מתנהל כפי שסנסה תיארתי אותו, בו יכוח על הלירה וכו'.

למעשה, אם אנחנו רוצים לעודד את החקלאים שבכל זאת יגדלו סלק סוכר, האפשרות היחידה בכיוון זה היא אם הדבר ייענה לצרכים של המסק בנושאי-סוליים: כאשר המסק צריך להוריד את יבול הסלק מוקדם כדי לפנות את השטח לגידול אחר. כתוצאה מזה הוא יוכל לקבל מחיר גבוה יותר עבור סלק הסוכר. במקרה כזה הוא יצטרך גם להקדים בזריעת סלק הסוכר, כדי שלא לאבד את גובה היבול ושיבול זה יהיה שווה ליבול שאמור להיות, אם זורים כתחילת אוקטובר ובנובמבר. כאן החשבון יהיה פנימי מאוד של כל מסק ומסק בנוגע לכדאיות הדבר עבורו. לדעתי, אנו צריכים להודיע למסקים, כפי שאמרה כבר סנסה, בדיוק לפי הנוסח של מכתב איילנד: 325 ל"י בעונה המרכזית בת 65

הימים; בעונות-השוליים - המחירים הנוספים; ובידיעה ברורה שעד 15% של התייקרות שתהיה עד ה-15 בדצמבר - לא תינתן כל תוספת, ובמידה שתהיה התייקרות מעל ל-15%, הרי כל אחוז שלה ייחשב על הוצאות הייצור בלבד.

אני רוצה להגיד, שאני מאוכזב - מצד אחד - מהמדיניות הזאת, שהיא מכאיבה מאוד; מצד שני, כפי שאמרתי, מסקים שגידולו ומגדלים סלק סוכר - הם ירויחו עתה יותר מכפי שהרויחו לפני שנה. והיה אם חשכון תהוצאות יגיע בערך ל-1,000 ל"י לטובה סוכר לדונם, הרי יסאר להם ההפרס הזה של 700 ל"י. אבל אם יקבלו פחות בהרבה מזה - ברור שהרויח יהיה קטן יותר. כלומר, הרויח שלנו בכותנה, שלכך היתה הכוונה, או בגידולים אחרים - לא תהיה בצורה חדמסמסית.

יחד עם זאת אני לא מציע שאנחנו נלך למסקים ונגיד שלא יגדלו סלק סוכר. (קריאות: מי הציע את זאת?) יש גם מי ש... את זאת חבל, הוא איננו פה. אבל ישנה גם תגובה כזאת. לעומת זאת, אני אומר לא לדחות את זה, אלא כל מסק שיש לו צורך לנצל את המים האביביים, בתקופת האביב המוקדם, ושהוא מעוניין לגדל גידול אשר צריך לבוא אחרי סלק סוכר מוקדם - רצוי לו לגדל את סלק הסוכר בהקדם. לדעתי, אנחנו צריכים למחות בצורה נמרצת על המדיניות של משרד מסחר ותעשייה בנושא זה של מחירי סלק הסוכר. במקרה זה, אני לא מאשים את משרד החקלאות.

י. סעדי: מה במקרה של התייקרות אחרי ה-15 בדצמבר?

ס. יוספסל: נקבל על זה פיצוי על בסיס הוצאות הייצור. כל אחוז נוסף שמעל ל-15% התייקרות - יפוצה על בסיס החיסוב של הוצאות הייצור.

א. פרלמן: 75%-80% מההוצאות הקודמות עד ה-15 בדצמבר.

ס. יוספסל: רק ההוצאה יכולה להתייקר מאוד. בכל מקום, אם התייקרות באה אחרי ה-15 בדצמבר - אז גם על ההוצאות הייצור שישנן אחרי תאריך זה חלה התייקרות.

א. פרלמן: עצם העובדה שקבענו מחיר מסוף מאי עד סוף יולי - אומרת שהוא לעונה הזאת. אחר כך ישנו מחיר מודרג. זה מאפשר להכניס סדות, סטחים או מסקים למעגל גידול סלק הסוכר, דבר שלפני זה לא יכולנו לעשותו. זה מאפשר, על-סמך הנסיון שיש לנו גם מזריעה של תחילת אוקטובר, לקבל היום הכנסה של 1,600-1,700 ל"י לדונם, לעומת 2,000 ל"י במסוצע שצפויים מדונם. יהיה, אמנם, פחות יכול, אבל המחיר יהיה גבוה יותר.

ח. פלד: אברהם, אפשר יהיה לפתוח את בתי-החרושת לסוכר גם קודם?

א. פרלמן: אם האיסוף המוקדם של סלק-הסוכר יוכיח את עצמו גם מבחינת הטיב - הרי זה אפשרי כהחלט. אנחנו מוכרחים לגמור את איסוף היבול עד 27-28 ביולי.

ח. פלד: אפילו אם בית-החרושת יכול לסיים את עיבוד כל הסלק ב-65 ימים, הוא יהיה פתוח יותר זמן?

קריאה: האם בית-החרושת יסאר פתוח יותר זמן, כדי לקלוט את הסלק שנזרע יותר מוקדם?

א. פרלמן: אם הכותנה תעלה במחירה ל-95-97 סנט ויבטלו את כל הגדולים ויוותרו גם על סלק הסוכר - אז יפתחו רק בית-חרושת אחד, ולא תהיינה עונות-סוליים.

יש בזה היסג מסויים. ואם מסקים יחליטו לזרוע - הם לא יסכנו בזה מאומה, גם אם יכניסו למעגל הייצור יותר סדות; גם אם יאספו את הסלק במאי.

סנטה יוספסל: דבר אחד ברור: בסביל אלה סיודעים לגדל סלר-סוכר - זה מחיר שתקבל על הדעת. אבל להמריץ מסקים להיכנס לגידול סלק - המחיר אינו מספיק.

א. ישראלי: אני חושב, שאנחנו פסימיים במקצת. קודם כל, ישנו היסג אחד והוא שהביאו את הענף הזה - לפחות, לתעריף מסויים - לרמה של הכותנה. 325 ל"י לפי עבודה יפה מאוד, שנעשתה בחלקה על ידי חיים ובחלקה ע"י היחידה הבינקיבוצית - זה מכובד. לקחנו ענף שהיה כל הזמן כמחירי כמות כמות כמות / ענפים בצלי החיזום, והבאנו אותו למצב שהוא ענף התלוי במחירים בינלאומיים, וזה ב-70% יותר מעל להוצאות הייצור.

בכון, שזה בגלל מדיניות מסויימת של הממסלה, שהיא לא כל כך יציבה (ועל זה אינני יכול לדבר. אבל אנדר סטייטמנט. וגם הנושא של הכותנה לא כל כך טובה; גם לא לכל המסקים זה בדיוק ענף מחליף). אבל גם לאותם מסקים שיהיו חדשים בענף הסלק - יהיה הדבר, במחירים האלה, טוב יותר מאשר תחליף הכותנה, בגלל בעיות מקומיות. לדעתי, צריך לעודד מסקים לראות בזה ענף, שבתנאים המקומיים הוא יכול לעמוד ולהתחרות בכותנה, שאיננו יודעים מה יהיה עמה.

ואשר לבתי-החרושת. אם יהיה צורך - אז כל בית-חרושת יפתח קודם וגם יוכל לעבוד יותר זמן. הוא גם לא מוכרח לפעול כל יום בתפוקה מקסימלית. אנחנו נספק את הסלק כאשר הוא יהיה בטל.

דב פלג: המכתב הוא יפה. אבל איננו צריכים, בכל זאת, לקבל את ה"פאטנט" של 15%. מוטב לנו לנהל את המו"מ בכוא העת.

סנטה יוספסל: את זאת הצעתי לאיילנד, והוא ענה לי שעל זה מה שהוא מציע - הוא יכול היה לגמור עם האוצר. אם אתם רוצים - הוסיף - להודיע במכתב שאם שופרים לכם את הזכות לדרוש שינוי - בבקשה.

א. בן-יעקב: בסלב זה הדבר לא יותר גרוע.

דב פלג: אם הסכמת בדיעבד פעם אחת שזוהי הסיטה - זה יסאר כבר לתמיד.

סנטה יוספסל: ראובן איילנד טוען שזה לא דומה ליתר הגידולים, שעליהם אנחנו מנהלים מו"מ בדיעבד על התייקרות שלה. כאן

אנחנו מסערים איזו שהיא התייקרות סתהיה. לכן, המסל אינו דומה לנמסל, והדבר הזה איננו קובע. אם ההתייקרות תהיה עד ה-15 בדצמבר פחות מ-15% - אז בודאי לא הפסדנו; ואם יותר - נקבל עבודה פיצוי.

דב פלג: למה לנו להיכנס לענין הזה? הדבר החשוב והקובע ביותר במדינתנו זה ענין התקדימים. אבל לאחר הסעה 8 בערב, אינני רוצה להיכנס לויכוח הזה. זה גם לא נכון סזאת התייקרות של העתיד או של העבר.

סנטה יוספטל: אף פעם עוד לא היה כדבר הזה! לא בסלק ולא בחיטה לא היה מצב כזה, שבזמן האיסוף או הקציר אנו עושים את היטובי

דב פלג: אני מציע שבנושא זה אנו נשמור לעצמנו זכות לדון בו שנית.

סנטה יוספטל: אנחנו נודיע כך!

א. בן-יעקב: נסכם את זה בפורום הסלק.

סנטה יוספטל: אנחנו נכתוב שהננו שומרים לעצמנו את הזכות. לדרוש שינויים, אם עד לגמר הורדת היכול המצב יחייב את זאת.

הישיבה נסתית.

=====

ז'אס

פרטי כל מזכירות המחלקה להתישבות פ-19/3/75

- נוכחים :** סנטה יוספטל; א. יודנפרוינד; ח. פלד; א. גולדברג; בן עמי הראל; ד. מירון;
 י. כוכבא; א. פינקלמן; ש. גוטליב; ר. גרינקר; מ. ארזי; מ. אוזילבסקי;
 ד. רביב; צ. מגן; ע. גורביץ; י. סעדי; י. בר לבב.
- מוזמנים :** ש. ריין; ש. יוגנרייס; ד. גרסמן; י. רוזנברג; ז. למדני; א. בן אהרון;
 י. לנדסמן; מ. סל; ב. מור; י. בייסר; א. זיו

הנושא : מחירי החוצרה החקלאית.

סנטה יוספטל : לפני חודש וחצי הודעתי למשרד החקלאות, כי לאור ההתפתחויות נדרוש מו"מ על חיקון המחירים לקראת אחד באפריל, אנו נכנסים עתה לתקופת החגים וקשה יהיה לקיים ישיבות באופן מסודר. בשבוע הבא נקיים ביום ב' ישיבה של המזכירות ובה נדון על נושא דחוף - מסקנות ועדת ארגון לפיתוח רב שנתי של מים - ע"מ להחליט מה להורות לנציג שלנו, הח"י פרלמוטר אם לחתום על המסקנות. ע"כ הקדמנו את הדיון על המחירים, למרות שהח"ה פלד ועוזריו טרם הספיקו להכין את החומר, כפי שהם רגילים לעשות זאת. הח"ה פלד יסביר לכם את הממצאים המופיעים בדף שחולק לכם.

ח. פלד : חשבון החיקרות של מוצרים מן החי בין אוקטובר 1974 לפברואר 1975 הוא כדלקמן :

חלב בקר ליטר	ביצי מאכל ביצה	בשר פטימים ק"ג	בשר הודיים ק"ג	בשר עגלים ק"ג	קרפיונים ק"ג	
145 *	40.2 *	665	772	985	730	<u>מחיר קיים - אב</u>
34	13.2	185	204			<u>הוספה אחרונה</u>
12	4.3	41	37			מזה: עד אוקטובר 1974
22	8.9	144	167	137	140	<u>מפרעה ע"ח אוק' 74 - אוק' 75</u>
50	13.8	186	222	235	238	<u>התייקרות אוק' 74 - פברואר 75</u>
28	4.9	42	55	98	98	<u>יתרה לאחר ניכוי מפרעה</u>
						<u>מזה : הוצאות משתנות</u>
11.8	2.0	2	13	51	-	מזון מרוכז - כולל רביה
-	-	7	6	-	-	חומרי רביה - פרט למזון
3.4	-	5	3	25	44	מזון גס, הובלה וסונות, ביטוח עזרה וטרינריה וכו'
4.2	0.5	5	5	6	12	<u>עבודה אדם</u>
7.3	0.5	7.5	12	8	28	<u>ה"ה מכניס ואינונסר חי</u>
1.3	0.5	7.5	9	5	9	<u>מינחלה וכלליות</u>
-	1.4	8	7	3	5	<u>שיווק סיטונאי</u>
4	1.2	19	31	32	-	<u>הוספה מ-1 ליוני ע"ח ה"ה עד אוקטובר 74</u>

* מחיר ליצרן

זהו חשבון ביניים, כפי שאנו רגילים לעשות בתקופות של אינפלציה. ההתיקרות מחושבת ל 5 חדשים, אפשר להניח, כי במרץ לא יהיה שינוי מהותי. ההחשבנות האחרונה והמסודרת נערכה עד אוקטובר 1974 ובינתיים בא הפיחות. נתקבלה תוספת כוללת שהיחה מורכבת משני חלקים. למשל, בחלב התוספת הכוללת היא 34 אג', מזה מפרעה ב'ך 22 אג' ע"ח אוקטובר 1974 - אוקטובר 1975 ו- 12 אג' עד אוקטובר 1974. מחיר החלב היה, כידוע לכס, 1.1 ל"י ועם התוספת של 34 אג' הוא הגיע ל- 1.45 ל"י. למעשה, אוטרו אז לא 12 אג', אלא 16 אג', אבל זהו ביצוע 4 אג' ע"ח החזר הון למבנים.

ההתיקרות בחלב מסתכמת ב' 50 אג'. לאחר נכוי המפרעה של 22 אג', יט צורך להטלים רק 28 אג'. אח היתרה הזאת של 28 אג' פרקנו למעיפים שונים, כדי שאפשר יהיה להתיחס בעת המו"מ לכל מרכיב ומרכיב. כידוע, לא מחשכנים בתקופת הביניים לגבי החזר הון. סעיף עבודה נתון במחלוקת.

חשבון התיקרות של מזון מרכז בחלב היה 27,8 אג' (בחון ה 50 אג'), מזה נתקבלו 16 אג' ונסאר, איפוא, 11.8 אג', כפי שזה רטום במבלה.

אם אני מרכז את המעיפים של מזון, הובלה ושונות, סיווק סימונאי המוגדרת כהוצאות משתנות המסתלמות ישירות ע"י היצרנים נקבל לגבי חלב :

הוצאות משתנות 15,7 וחוספת של 4 אג' מ 1 ליוני ע"ח החזר הון למבנים עד אוקטובר 1974.

באותה צורה אפשר לעשות את החשבון לגבי יתר המוצרים ונקבל את הריכוז הבא :

בטר הודיים	בטר פטימים	ביצת מאכל	
222 אג'	186 אג'	13.8 אג'	חשבון התיקרות
167 "	144 "	8.9 "	ניכוי מפרעה
55 אג'	42 אג'	4.9 אג'	יתרה לאחר ניכוי
29 אג'	22 אג'	3.4 אג'	מזה משתנות
			חוספת מ 1 ליוני
			ע"ח החזר הון מבנים
31 "	19 "	1.2	עד אוקט. 1974

מרכיבי חשבון התיקרות של בטר עגלים וקרפיונים דומים למוצרים הקודמים.

אולם חשבון בטר עגלים לא התנהל כמו בחלב, ביצים ופטימים, בגלל חילוקי צעות שהיו לפני שנתיים על התחשיב. התיקרות היא קטנה יחסית, היות וערך הולד לא עלה. זה מתבטא, כמובן, בחלב בקר בכיוון הפוך.

התמונה לגבי שני המוצרים היא דלקמן :

קרפיונים	בטר עגלים	
238 אג'	235 אג'	חשבון התיקרות
140	137	ניכוי מפרעה
98 אג'	98 אג'	יתרה לאחר ניכוי
49 "	79 "	מזה משתנות
-	32 "	חוספת מ- 1 ליוני ע"ח החזר הון מבנים
		עד אוקטובר 1974

התנהל מ"מ עם מטרה החקלאות על עריכת החטיב לקרפיונים. הוא לא נגמר ובינתיים בא הפיתוח ובמסגרת השינויים הוא עבר לסוק. נקבע מחיר ארעי של 7.5 ל"י ואח"כ הוא הורד ל 7.3 ל"י. נלפי החטיב הערכתי לקראת הועידה, המחיר הזה אינו מכסה את הוצאות היצור. צריך יהיה, איפוא, לחדש את הדיונים עם מטרה החקלאות על החטיב לקרפיונים.

ברצוני להוסיף, שאנו הנחנו בחישובים שלנו, כי ההתיקרות בחסל"ה של יום עבודה עצמית תהיה 25%. לא כללנו בחשבון הרביח והתיקרות של מרכיב זה. הרביח עבור הון החוזר הועלתה ב 12% לגבי כל 5 המוצרים.

סנטה יוספסל : אם הבינוחי נכון מה סחיים פלד מציע לנו אז עלינו לדרוש החזר התיקרות התוספות הקנויות, היות ומדובר בעת על החשבונות ביניים ואילו את החזר יקור הון נקבל, בהתאם להחייבות, בעת החשבונות הסנתית. (ח. פלד : נכון. אבל יש לי ספק, ואם לא צריך לדרוש גם החזר התיקרות עבודה). לדעתי, המועד של אפריל אינו מתאים להעלאת תביעות של החזר התיקרות עבודה. יש לחכות עד יוני, כאשר יסכמו אז את בעיה חוספת יוקר לגבי הסכירים. (א. פינקלמן : מה עם חוספת היוקר שלא קבלנו בינואר ?) זה לא כל כך ברור שלא קבלנו. (א. פינקלמן : קבלנו רק חלק). אנו נחליט את עמדתנו, אם יעלה עתה את התביעה של התיקרות עבודה. עלינו להבוע רק את החזר התיקרות של הוצאות מסתנות, שלגביהן לא יכול להיות ויכוח.

ההצעה היא, איפוא, לדרוש החזר התיקרות. 15.2 אג' עבור חלב בקר, כאשר

4 אג' נוספות יש לקבל ביוני	
3.4 אג' עבור ביצי מאכל כאשר 1.2 אג' נוספות יש לקבל ביוני	
22.0 " " פטימים, " " " " " 19.0	
29.0 " " הודיים " " " " " 31.0	

לעומת זאת, לא ברור לי עדיין אם עלינו להספיק רק ב 76 אג' לגבי בשר עגלים. אנו יודעים כי הפער בין המחיר שנקבע לבין החטיב דאז היה גדול מאוד. גם החישוב של 49 אג' לגבי קרפיונים נראה לי כצנוע, בגלל זה שהמחיר שנקבע לא תאם לחטיב שהגענו. יש מקום, איפוא, לגולל מחדש את בעיה החטיב לגבי שני המוצרים הנ"ל.

ז. למדני : ברצוני להסב את תשומת לבכם למצב של שיווק עגלים. המחיר המובטח, שלפיו אנו פועלים עכשיו, הוא 9.85 ל"י ואינו עולה, לכל הדעות, על הוצאות היצור. לאחר הפיחות קרו שני דברים. מצד אחד, חלה ירידה דרסטית בביקוש ומצד שני, המגדלים רצו לראות מה יקרה ועצרו את המכירה. כל זה גרם לזה, שלמרות שהגדלנו השבוע את השיווק פי 3, לעומת מה שהיה לפני חודש וחצי, עדיין אנו עומדים בעודף היצע גדול והעגלים הסזויים אצל המגדלים מגיעים למסקל של 500 - 550 - 600 ק"ג. וזהו מצב קטסטרופלי! מומחי מטרה החקלאות ערכו חישוב והעבירו אותו לידיעת המגדלים, לפיו רנטבילי להחזיק עגלים במסק עד לסיזוק רק עד מסקל של 350 - 400 ק"ג. הבינו, איפוא, מה קורה כאשר העגלים מגיעים למסקל של 500 ק"ג ומעלה במחירי האספקה הקיימים כיום.

בנוסף לזה קרו כמה דברים, שלכאורה הם טובים, כגון, מכירת עופות במחיר מוזל של 7,5 ל"י הק"ג וכן הוזלת בשר קפוא, אבל הם פגעו קשות בענף בקר לבשר (סנטה יוספסל : הוזלת מחיר בשר טרי לא עזרה להגברת השווק ?) אני נמנע מלהגיד דברים קשים בענין זה. בס"ה הלכו לענין זה רק הצרכניות של חיפה ות"א. שניהם יחד היו קונים באופן רגיל 100 ראש בקר. נניח שהוזלה 70 הכפיל את הצריכה שלהם ובמקום 100 ראש יקנו 200, אז איזה ערך יש לזה כאשר אנו עומדים במלאי של 2500 - 3000 ראש !?

מהו המצב כיום ? - במכרז של אחמול הסגנו מחיר ממוצע של 8.77 ל"י לק"ג.
ז.א. סובסידיה של לירה לכל ק"ג, או 450 - 500 ל"י לעגל. מרבית הבקר הינה מטיב בינוני ומטה מזה ונמכרה ב 8,2 - 8,4 ל"י. תוספת סובסידיה של לירה נתן להם המורה מקסימלית של 9,4 ל"י וזה עדיין אינו מגיע למחיר המובטח של 9,85 ל"י, אשר אינו מספק לכל הדעות. המצב יחמיר עוד יותר עם צמצום הביקוש שיחול לאחר החגים. אני חושב, איפוא, שהענף עומד בפני מצב של "להיות, או לא להיות". הבעיה אינה מתמקדת רק לבקש בטר. 80% מהבקר הטרי באים מעדר הבקר לחלב ואם ההכנסה חרד, אזי יהיה לזה השלכה גדולה גם על ענף רפת החלב. (מנסה יוספטל: מה אחת מציע ?) אני חושש שחכמים ממני לא יודעים מה להציע. נניח לנקבל ביוני החקר יקור ההון בסך 32 אג" או החמורה תהיה לכל היותר 10.17 ל"י (ת. פלד : אחת צריך להוסיף לזה גם החזר התיקרות בסך 98 אג" ואז תקבל 11.15 ל"י לק"ג) זה כבר ככיס שלך !! זאת היא עדיין בגדר חביעה. לדעתי, צריך להתחיל לדבר על הינוי המחיר המובטח מאפריל שנה זו.

ט. יוגנרייס : ברצוני לשאול, אם יינו מיהו האוטר עלינו מכירת בקר במחיר יותר זול ? נראה לי, במידה ונמכור בקר ב 7,5 ל"י הק"ג ולא ב 8,6 ל"י נוכל להגביר את הצריכה.

ז. למדני : אף אחד אינו מגביל אותנו במכירת בקר במחירים זולים יותר. אולם עלינו לזכור, כי 9,85 ל"י אינו מחיר מינימום, אלא מחיר מובטח ממוצע. אם נמכור ב 7,5 ל"י, אזי ההילמה לא תהיה בסדר גודל של 2,35 ל"י, אלא הרבה פחות מזה.

ט. יוגנרייס : אני עושה הקבלה עם ההודיים. לגביהם אנו אומרים שמכירים לא פחות ממחיר מסויים וסומרים שההפרש בינו לבין המחיר המינימום לא יהיה גדול מדי.

ז. למדני : יסנו יוני רב בין שני המוצרים. הבקר המובא למרכזים מורכב ממצב סוגים ובהתאם לטיב מקבל המחיר הממוצע.

ב. מור : אני מסכים עם הח" ז. למדני, שהמצב הוא חמור מאוד. ישנה תחרות קשה מצד מערכת הפטימים ובטר קפוא והבעיה הולכת ומחמירה. אני מקבל את הנתון של מלאי בגודל של 3000 ראטי. להערכתי, המחייב עגל במסך עולה 10 ל"י ליום ותעזו בהתאם את חשבון ההפסד.

לדעתי, ישנן שתי אפשרויות. צריך להגיע להסדר עם הממשלה על הפסקת סיווק בטר קפוא עד לחיסול מלאי בקר במסכים. במידה וזה לא ניתן להשיג, אז יש ללכת בדרך של הוצלת מחיר בטר טרי, כדי 6 ל"י הק"ג. הוצאת 3000 ראטים במחיר של 6 ל"י הק"ג יעלה לממשלה כ 4,5 מליון ל"י. החשבון הוא לפי 3 ל"י השלמת מחיר ל 1500 טונ. מכירה ב 6 ל"י הק"ג תביא את המחיר ל 18 ל"י לצרכן וזהו מחיר דומה לברטר קפוא. זה יאפשר לנו להגביר את הסיווק של הבקר.

ז. למדני : הממשלה לא תסכים ללכת בדרך זו. ישנן אפשרויות טובות להגברת סיווק בקר. אחת מהן היא מכירה לצה"ל. באנו בדברים בענין זה עם משרד הבטחון, אבל הוא מוכן לקנות את הבקר במחיר של בטר קפוא.

ט. אוזילבסקי : אני לא רוצה להיכנס כאן לפרטים טכניים איך להיפטר ממלאי העגלים. לדעתי, ישנן רק שתי אפשרויות :

- (1) להגיע לידי הסדר עם הממשלה על יקור בטר קפוא
- (2) אם זה לא ילך, אז צריך להוריד את המחיר של הבקר לברטר.

מקובל בצבור שלא מורידים את מחיר בשר קפוא, כדי לסמור על החקלאים "המסכנים". עלינו להביא, איפוא, לידיעה הצבור שזה נעשה אך ורק מתוך הסכוך כספי. יקור הבשר הקפוא נומרי על מסלול המסים, באשר הוזלתו תחייב מכירת בשר טרי במחיר מוזל יותר וחלום סכומי סובסידיות גדולים לצורך הסלמת המחיר המובטח.

נראה לי, איפוא, שאם לא ניתן להגיע ליקור בשר קפוא, אזי עלינו להכנין לאחר חג הפסח הורדת מחירי הבקר הנמכרים במכרזים. צודק הח' ז. למדני בזה, שאנו מקבלים הסלמה למחיר המובטח המיוצע. ככל שנוריד את המחיר ילך ויגדל הפער בין התמורה לסוגי העגלים. אם כיום ישנו הפרש כדי 80 אג', אזי הוא ילך ויגדל, אם ההסלמה למחיר המובטח תצטרך להיות 3 ל"י לק"ג, במקום לירה כיום. אולם אין להירתע מזה. במצב המלאי של עגלים הקיים כיום, אנו יכולים לכוון את הסוגים. איני נבהל מזה, אם במכרז אחד נופיע בלי העגלים המעורבים, המקבלים את המחיר הגבוה יותר, ובמכרז השני הם יהוו עיקר המכירה. צריך להכנין את המכרזים בתכונה ולהביא לידי כך שהממסלה "תרוץ" אחרינו לסם מציאת הסדר.

אין לי מה להעיר בקשר לנתוני ההתיקרות שהובאו בפננו. אני מציע להגיש את החומר בפני משרד החקלאות כפי שהוא, הכולל גם את התביעה להחזר הון, ולדרוש סהסיכום יתקבל מיד לאחר הפסח.

י. לנדסמן : אני מציע לא לעסוק כאן בנושא של מחירי בשר עגלים. יש לקבוע ועדה מצומצמת, אשר תגבש סיכומים לגבי הרעיונות שהועלו.

ד. גרסטן : הדיון היה מיועד לקבלת סיכומים בנושא המחירים, ולא צריך לנצל אותו, כדי שכל אחד "יבכה" על מצב הענף שלו. אני גם חושב שאין כל קשר בין בשר עוף לבין בשר טרי. יותר מזה, אפילו הפסים השחוט הנמכר ב- 6.25 ל"י אינו עומד בתחרות עם העופות החיים. רוב הצרכנים מעדיף את העופות החיים למרות מחירי הגבוה יחסי.

הח' ט. יוגנרייס זרק פה משהו בקשר למכרזים של עגלים. גם אני חושב שהם לא מתנהלים בצורה נכונה, אבל אין צורך כיום להיכנס לויכוח זה. מה שחשוב הוא, לסיים בהקדם את המו"מ על המחירים. אנו נסכים לכל סיכום אשר הח' סנטה תחתום עליו - אם זה לגבי 7 ל"י פסימים, או חוספה מסוימת לביצי מאכל. העיקר שתצליחו!

פ. טור : אני חושב שהח' י. לנדסמן צודק בזה, שאנו לא צריכים לדון כאן על דרכי ביצוע הוזלת מחירי העגלים. לדעתי, יש לקיים בהקדם ישיבה מיוחדת לבעיה שיווק בשר עגלים, אשר תתייחס גם לנושא של בשר קפוא.

בענין המחירים, הקובע הוא הזמן והדינמיות של המו"מ. חוספת של 20 אג' לחלב ז.א. הגדלת סובסידיה של 100 מליון ל"י לגבי מוצר אחד, אם לא ירצו לשנות את המחיר לצרכן. ברור, איפוא, שנעמוד בפני מערכה רצינית וקשה. עלינו להימנע מויכוחים מיותרים ולפעול במהירות.

ב. עמי הראל : בעיה בשר עגלים הינה חריפה יותר ממה שהוצגה כאן ע"י הח' ז. למדני. לדעתי, צריך לקבוע ועדה, אשר מתפקידה יהיה לבדוק אם זאת היא תופעה חולפת, או הנה ענין לסוח ארוך. במידה ויחברר שזה ענין לסוח ארוך, אזי יהיה צורך לקבל מסקנות גם לגבי מחיר החלב. מחיר הולד נכלל בתוך החשיב מחיר החלב והוא קובע את גובה ההכנסה לענף הרפת. יהיה צורך להחליט אם העגל הוא חלק מענף הרפת, או שמדובר כאן על שני ענפים נפרדים.

סנטה יוספטל : אני מציעה שלא נדון היום על נושא העגלים, אלא נסיל על ועדה בהרכב הח"ח ב. מור; ז. למדני; מ. אוזילבסקי; ש. רייך; וי. בייסר, אשר מתפקדה יהיה לגבש הצעה של מדיניות שיווק, לקראת דיון מסכם במזכירות המחלקה להתישבות.

א. בן אהרון : שנים רבות יכול היה השוק לתת תמורה גבוהה יותר עבור הקרפיונים, אבל מנעו מענף מלקבל אותה. ברגע שהמצב נהיה קשה זרקו אותנו לשוק. למדלנו, אנו נמצאים במצב נוח ביותר בהשוואה לענפים אחרים, היות ולא היו לנו עודפים. בעוד שבוע נסיים את שיווק הכמות האחרונה של קרפיונים בעונה זו.

עלינו, איפוא, לתכנן את דרכי פעולתנו לקראת העונה הקרובה. אנו חובעים קודם כל, שמטרת החקלאות יקבע יחד עם המרכז החקלאי את גובה המחיר המובטח בהתאם לתחסיב הוצאות הייצור. הענף יתארגן בצורה כזו שיאפשר לו לקבל את מלוא התמורה ע"י השוק. אבל יש לקבוע מחיר מובטח ריאלי למקרה של מסבר בשיווק.

בנוסף לקביעת המחיר המובטח יש לערוך תכנית יצור של דגי בריכות. אם יגידו לנו, למשל, לגדל 8000 טון במקום 14 אלף טון כיום, אזי נבצע בהתאם. אולם זה מחייב שמישהו יהיה אחראי למחיר עבור אותה כמות שאנו הולכים לגדל.

סנטה יוספטל : הענף עומד לסיים אתה את שיווק המלאי של עונה זו. האם זה הרגע המתאים לקביעת מחיר לעונה הבאה ?

א. בן אהרון : בעוד שבועיים אנו נתחיל בשיווק של הייצור החדש וע"כ חשוב לסיים עתה את המו"מ על המחיר.

סנטה יוספטל : אני מציעה, איפוא, לסכם לעם סיום התאמה נתוני התיקרות ע"י המדור הכלכלי, נגידו את החומר להנהלת מטרת החקלאות ונתבע את מלוא החזר התיקרות כפי שהח"מ. אוזילבסקי הציע. עם זאת אנו קובעים לעצמנו, כמו אחרון, להסכים לקבלת התיקרות הוצאות המסתנות בלבד מתחילת אפריל ואילו את היקור הון-חוזר י נקבל ביוני, בהתאם להתחייבות הקימת.

א. פינקלמן : אני מקבל את מה שאח מציעה, אבל יש להוציא בטלב זה את נושא העבודה. ביולי תינתן בוודאי חוספת יוקר לשכירים ולדעתי, נצטרך אז לפתוח בהתקפה בנושא זה. ועדת בן שחר קבעה שחלק נכבד של הסכר רשום בצורה הוצאות. יהיה עלינו לסעון, כי החישוב המורת העבודה, כפי שהוא נעשה כיום בתחסיבים, אינו מסקף את המדד הריאלי של התיקרות.

סנטה יוספטל : אנו נציג בין היתר גם את נושא העבודה, אבל הוא לא יטמט עילא למאבק. נעלה את הנושא בצורה קטיגורית בחודש יולי עם תסלום חוספת יוקר לשכירים.

טובס :

(1) המדור הכלכלי יתאם סופית עם המרכז לחכנון את נתוני התיקרות והחומר יטמט בנושא לדיון עם הנהלת מטרת החקלאות.

חוצג בין היתר גם התביעה להחזר התיקרות ההון והעבודה, אבל הם לא יטמטו עילא למאבק. מנהלי המו"מ יעמדו בחוקף על החזר התיקרות ההוצאות

המסתנות וחחולת המחירים החדשים מראשית אפריל שנה זו. החזר יקור ההון ימומש
ביוני בהתאם להתחייבות הקימה ואילו נוסא העבודה יועלה כתביעה מיוחדת ביולי
עם תשלום חוספת היוקר לסכירים.

(2) ועדה בהרכב הח"ח ב. מור; ז. למדני; מ. אוזילבסקי; ט. ריין וי. בייטר חגבט
הצעה של מדיניות שיווק בטר עגלים, אשר חובא לדיון ולסיכום סופי במזכירות
המחלקה להתיטבות.

ישיבת מזכירות רעדות ומשק של המרכז החקלאי

תל-אביב, כ"ב באדר תשל"ה - 5.3.75

סטנוגרמה רשומה
ע"י אריה כ"ץ

נוכחו: ס. יוספסל - יו"ר, מ. אוגילבסקי, ראובן איילנד, י. בר-לב, ש. גוטליב, אורה גולדברג, ע. גורביץ, ב. גל, ר. גרינקר, מ. הרץ, מ. הררי, א. יודנפרוינד, י. כוכבא, י. לנדסמן, צבי מגן, מ. מלחי, אריק נחמקין, י. סעדי, א. פינקלמן, דב פלג, ח. פלד, י. פרי, מנחם קנטור, דן רביב, ש. ריין, מ. שור, י. שלם, ב. שני.

היו"ר ס. יוספסל: למרות זאת שאתם כולכם יודעים, אני רוצה, בכל זאת למסור לכם על כך איזה מצב קסטרו-פלי נוצר בתקציב פיתוח המים, כשמכל התקציבים שמופיעים בספר הגדול על 56 מיליארד ל"י בשנת התקציב, זהו התקציב ה מ ק ו צ ן ביותר.

לפני 2-3 שבועות קיבלנו כאן את ההצעות האלטרנטיביות של "מקורות", והן אמרו שאם לא לעשות כלום, אלא לשמור רק על הקיים ולהמשיך במה שמוכרחים להמשיך - זה מחייב הוצאה של 250 מיליון ל"י. כל תקציב המים שאוסר, כולל תה"ל וניהול, הוא 190 מיליון ל"י. מזה - 100 מיליון ל"י כספי תקציב, ו-90 מיליון ל"י כספי בנקים. לפי המחירים הקבועים של התקציב הלאומי, שהממשלה הדפיסה, השווייתי את המספרים וראיתי, שאת תקציב פיתוח המים קיצצו בין 1973 ל-1974 ב-23%, ובין 1974 ל-1975 ב-11%. ז.א., שהתקציב קוצץ במשך שנתיים ב-34%. אין אף תקציב ככל הספר הגדול שקוצץ במידה כזאת.

אנחנו עוד נצטרך לדון איך לתכנן את מלחמתנו. בינתיים הזמנתי את עצמנו לישיבה בוועדת הכספים של הכנסת, ונצטרך לגייס, כרגיל, את כל החברים הקרובים לנושא וגם קצת יותר רחוקים, את כל החקלאים לפעולה זו. אני רואה את העניין בחסור ביותר. כי בתקציב הזה לא ניתן לעשות אפילו את המינימום, כדי לקיים את הדרוש ביותר.

הסעיפים שאנו רוצים לדון בהם הערב הם הרבה יותר פשוטים, אבל בכל זאת צריך לטכם בהם. לכן, ביקשתי את מנחם קנטור שיהיה אתנו.

מנחם כתב לנו מכתב כדלהלן:

"הנדון: סיכום עם המרכז החקלאי בנושא מים.

למען הסדר הנני מעלה על הכתב הסכמים שהגענו אליהם בנושאים כלהלן:
א. השלמת מכסות מים לרמות מינימום. ייעשה ככל שניתן להסליט מכסות מים לישובים שלא הגיעו לרמות של 70% עד 1.4.75. השלמה זו תיעשה בהתאם לזמינות המים ולאפשרויות הפיתוח של מקור מים מתאים".
אינני חושבת, שיסגן הערות לגבי סעיף זה.
הסעיף השני הוא עדין יותר, אבל תיכף גם יסביר לנו מנחם מה הן הכוונות שבו.

ב. האחריות ההתישבות לגבי השלמת מכסות המים. אם יתברר בעת קיצוץ מכסות המים בעתיד הקרוב, כי תוספת המים לישובים האמורים, איננה מתישבת מבחינה משפטית עם פעולת הקיצוץ - תפריט ההתישבות הקטורה למערכת המים הארצית כמזכירות מים מתוך המכסות לישובים האמורים. בנשל זה יסאו ישובים הנמנים על ההתישבות בשיעור יחסי שווה ובהתאם למכסותיהם.

אני שוחחתי קצת עם מנחם על פירוש הסעיף הזה. מה זאת אומרת "אם יתברר"? איך אתברר? מי יברר? מה יתברר? בינינו, בכל אופן, סיכמנו בשעתו כי לפני סתייעסה אידו שהיא פעולה - תהיה התייעצות בין נציגי המים והמרכז החקלאי על דרך הבירור, כדי להסדיר את הדברים כאופן הטוב ביותר. במכתב לא כתוב שה ייעטה ברגע שיתעורר הצורך בקיצוץ, אלא פירוש הדבר הוא שאם יתברר שצריך לקצץ - נבוא ונדון על הדרכים. יכול להיות שאנחנו צריכים לנסח את זה קצת אחרת.

מנחם קנטור: כאשר תאשר לי קבלת המכתב הזה, תוסיפי פסקה כזאת.

היו"ר ס. יוספטל: ז.א., שבקיים עוד התייעצות לגבי פרוצדורת הבירור.

ס. שור: העסק הזה מציק לי כל הזמן. עוד ברגע הראשון הסתייגתי בקשר לנושא הזה. אתמול אמרתי למנחם ידידי, ברוח הטובה ביותר והידידות הגדולה ביותר: "מנחם, אתה מוליך אותנו למלכודת, ברצון הטוב ביותר". לי ישנה כל הזמן הרגשה שהעסק הזה לא נחוץ, והוא גם עקרונית לא תופס. אני פשוט רוצה להזהיר את עצמנו בפני זה. כי אני שוען, שלא צריך להיות שום קשר בין זה שאנו מפלאים עכשיו את המכסות עד 70% עם ענין הקיצוץ שעלול להיות. זה מגיע למסקים האלה! זאת זכותם האלמנטרים לקבל את המים. כך שאין בשום פנים ואופן לקסור את זה עם מה שיקרה במקרה של קיצוץ במים. אם יצטרך להיות קיצוץ - זאת פרטה לחוד. אז ניאבק בנושא זה. מהמכתב מתקבל הרושם שהבעיה המספטית תלא העיקר. לא נראה לי, שבגלל הבעיה המספטית אנו נצטרך להתחייב להחזיר את המים.

הניסוח שישנו פה אינו מסנה במאומה לגבי הגישה הבסיסית העקרונית של א צריכים היינו לקבל אותה עלינו.

היו"ר ס. יוספטל: את הגישה העקרונית קיבלנו על עצמנו. עליה החלטנו

כאן. מה שאנו צריכים לעשות עכשיו זה - להבטיח שההבטחה שלנו לא תופעל, אם לא יהיה הכרח. ולסמ כך כאן כתוב: אם יתברר שזה בלתי-אפשרי מבחינה מספטית. היות וזה ניתן לפירושים, אנו חושבים שלא צריך לעשות שום דבר בלי התייעצות מוקדמת בעת ההיא, ואנחנו מקוים שהיא רחוקה ולא קרובה.

י. טעדי: בנושאים שמדברים עם מנחם כל הזמן, שנמצאים בגדר דיבורים, אפשר להסכים. אבל כאשר זה מגיע לכתובים

- הרי הדברים מסתבכים. אנחנו הסכמנו לעקרון, אבל לא הסכמנו לניסוח הזה. העקרון אומר שאם וכאשר יוסכם על קיצוץ במכסות המים, ואם הצרכנים יגישו תביעות משפטיות בגלל זה שהם נפגעים בשל השלמת מכסות המים ל-70%, אז המרכז החקלאי יגייס את כסות המים מתוך יטוביו. נדמה לי, שכך סוכם בפעם האחרונה, ואילו הניסוח המתוקן, החדש - הוא נוגד את הסיכום שהיה. ואם כל פעם מסנים - הרי שיש לדון מחדש על העקרון. אינני מסוכנע עתה, וגם אז לא הייתי מסוכנע, אבל חשבנו, כאשר דיברנו על כך שיסנה הבנה בינינו והצבענו בעד הסכמה כזאת.

אבל אם הניסוח מתחלק מדי פעם, אני מציע שנסקול את הענין הזה מחדש. יתכן, שבשיחה אצל שר החקלאות יקבל הענין הזה צורה שונה מאשר בהצעה זו שהסכמנו עליה. אני מסתמך על זה שעל השלמת שלב 70% הוסכם עוד בזמנו של גבתי, וזה קיבל חיזוק ע"י השר החדש.

אם נסכים על העקרון הזה ולא נשנה אותו, הרי שניסוחו חייב להיות שונה וברור: "אם וכאשר יוסכם בין המרכז החקלאי לבין נציבות המים על קיצוץ במכסות מים, ואם פעולת הקיצוץ תגרום לתביעות משפטיות מצד הצרכנים הנפגעים בגין השלמת מים לשנת 1970, מתחייב המרכז החקלאי וכו'". וחובת ההוכחה חלה על נציבות המים". אני מציע שהדברים יהיו ללא פירושים. אם זה לא מתקבל על דעת נציב המים, כי אז אני מציע לפנות לשר החקלאות על השלמת שלב 70 בלי כל התחלקויות.

מנחם קנטור: כנציב המים, הייתי מקבל את הניסוח של יהודה בستی ידים, וגם לקבוע כך. אני מוכן. אבל מחובתי לייעץ לבית הזה בשום פנים לא להציע את הנוסח הזה, באשר זה נוסח הכי מכשיל שיכול להיות. ואני רוצה להסביר לכם איך העסק הזה עומד. אינני רוצה לפרט מדוע. כי מה שיהודה מציע יגרום לכך שבפגישה הקלה ביותר על טולחן בית-המספט, הרי למעשה, גם ללא דיון בו, יכנס המרכז החקלאי לסבך שאין לו מוצא ממנו. כי אין בכוחו של המרכז החקלאי בלי נוסחה אחידה לגייס מים. זה לא הולך כך. יתרה מזאת: גם התוצאות תהיינה מחמירות מאוד. כי אז יאמרו: "על מה אנו דנים? איזו כמות אנחנו מקצצים?" אני חושב, כי מה שיהודה מציע - זאת הצעה מכשילה. כפי שבקי הישב בסוגיה זאת, אני אומר, שזאת הצעה מכשילה.

מה קרה? אני רוצה שתהיו שותפים עמדי בפיתוח הענין. אין מצב שבו יכול שר החקלאות להחליט שהוא מחלק מים. אין דבר כזה! פשוט, אין אפשרות כזאת. אין אפשרות חוקית ושמפטית כזאת. אלא מה? - אנחנו נמצאים נמכוך (ואני מסכים שאנו נתונים במכוך) שבו אין התאמה בין מה שהתחייבנו, נגיד, לתת ולבין מה שיש. ישנו מכוך כזה. לפני שנה או שנתיים, כאשר הענין נדון בחריפות ובאריכות במסרד החקלאות, הוחלט שלא מסלימים יותר, אלא בודקים כל מקרה לגופו. זאת ההחלטה האחרונה בנושא זה. כי אם לא כן, הרי המצב יכול היה להיות, כפי שאמרתי בשעתו לשר החקלאות גבתי: "אדוני, תחליט בפני איזה סיכון אתה עומד!" ובכן, אמרתי לכם מה היתה ההחלטה האחרונה. (מ. שור: ב-31 במאי 1972 זה היה במסרד החקלאות!) האמן לי, מתיים, שלא היתה החלטה עד עתה. זאת לא הנאה להתעסק עם העסק הזה של קיצוץ מים. גם לי ישנן הנאות גדולות יותר.

עם כניסתו של השר החדש למסרד החקלאות, אמרתי לו שאינני רואה פתרון נאה לענין הזה מלבד זה שנקנס את המרכז החקלאי ונבוא אתו לכלל הסכמה, שאם איננו רואה שיש לנו מים, הרי הוא, כמרכז חקלאי, מגייס מישוביו אותם 12-14 מיליון מ"ע מים. וזה נתקבל. ברגע שזה נתקבל יעצתי לשר החקלאות: הכה נלך קדימה! והנוסח הזה שהבאתי כאן - פעם בצורה שתונה יותר ופעם קצת יותר חדה - היה הנוסח שהבאתי אותו למרכז החקלאי באופן פורמלי.

הצעת יהודה היא, לדעתי, הגרועה ביותר שיכולה להיות לבית הזה. אני לא מציע לכם ללכת למצב כזה שתאמרו "כל תביעה". בדיון שהיה בהסתתפותי היתה הסכמה מפורשת.

עכשיו עומדת בפני בעיה והיא עומדת גם בפני הבית הזה. הדרך לבירור היא ללכת ליועץ המשפטי של הממשלה ולשאול כיצד לנהוג. ואני לא הייתי רוצה להסתכן היום בהליכה ליועץ המשפטי של הממשלה או לפרקליט המדינה להתייעץ בנושא הזה. כי אינני יודע אם הדבר דרוש לי. משום כך הצעתי לסגנה שכאשר יתברר שיש צורך בכך - גתייעץ. כי אני חייב בהתייעצות מוקדמת לפני ענין הגסת המשפט. כי משהוגש כבר משפט - אז כל מה שאנחנו מדברים פה כבר איננו תופש, כי המשפט הוגש, ואז כל הענין של סוביודיצה לא הולך במסלולים שאנחנו רוצים ללכת בהם.

היו"ר ס. יוספטל: ההצעה היא אחרת: בכוא העת, כאשר יתעורר הצורך בקיצוץ - תהיה התייעצות על דרכי הפעולה.

מנחם קנטור: בלעדי התנאי הזה לא היינו באים לבית הזה ולא היינו מוסיפים את ההשלמה של 70%. אנחנו איננו יכולים להכטיל את עצמנו בצורה כזאת.

הסברתי את הדברים, ואינני מבין למה אנו חוזרים כל פעם אל אותם הדברים.

אבל מה? לפני חדשיים, כאשר עוד לא הייתי מודע למצב הטוב בטוח המשקעים, שאנחנו נמצאים בו הסנה, הייתי אומר שאני רוצה עכשיו התייעצות, כי אינני רוצה לעמוד בפני הפתעות. היום אינני מציע את זאת. כי אם ללכת לפי הנחת כוכבא, שתוך 3 שבועות כל הענין הזה מתיסן והוא - טוב - איננו רלבנטי, הרי יכול מישהו לבוא ולומר: "איזה אפקט משפטי ישנו להחלטה הזאת?!" גם בקטר לכך קיים סימן-שאלה. (קריאה: מנחם, ובאמת, איזה אפקט משפטי ישנו להחלטה הזאת?) אינני צריך אפקט משפטי. אני צריך לעצמי איזה שהוא גיבוי ולא החלטה - לא של ראש הממשלה ולא של שר. אסור לה להחלטה כזאת לחטפיע עלי בענין זה. (קריאה: איזו אסמכתא היתה לך בחלוקה הקודמת?) ההכנה שלי שזה עוד ניתן. עכשיו אני בספק אם יש לי כזאת. והואיל ואני בספק אם יש לי, הרי שאני צריך להבטיח את עצמי. כוכבא, אתה בגדאי תגיד שזאת לא הבטחה משפטית. זאת דקלרציה. כאשר אני אתיעץ עם מסק - זה לא תופש. ובכל זאת, זאת עבורי אסמכתא ציבורית, ואל סמך זה אני יכול לתת הסלמת מיט.

משום כך, אני מציע לבית הזה לקבל את ההצעה האחרונה שהיא לדעתי הכי טובה לבית הזה. זאת דעתי. אינני מציע שתכנסו לסבך הזה.

ס. שור: אתה צריך לומר לטי שאתה צריך להגיד: "אני נותן לך 14 מיליון ממ"ע מים, כי הם התחייבו לתת כמות זו של מים". אבל בדיוק לזה אני נני רוצה להסכים!

מנחם קנטור: כאשר יבואו להוריד ממעגן מיכאל 2% מים - אז תבוא מעגן-מיכאל ותגיד: "אדוני המכובד, למה אתה מוריד? מִשׁוֹם שאתה רוצה להוסיף למעין-צבי? מה ענין שמישה להר סיני? מי הסמיך אותך?" - זה נושא משפטי מסדרגה ראשונה. עמדתי לפניו (כוכבא; אולי אתה זוכר) הישב בפרשת המליחות. אני שמח שזכינו אז במשפט. אבל היום אני רואה, שאני יכול להיכשל.

ס. שור: כל שנה הוא לא נותן 14 מיליון, אבל נותן 2-5 מיליון מס"ע מים. הרגני הרוג, אבל אינני מבין את זה.

ס. יוספטל: להרוג - איננו רוצים. אנו רוצים למצוא ניסוח, שיתקבל על הדעת של נציבות המים והמרכז החקלאי.

מנחם קנטור: היה לי ברור, שבענין זה ישנה הסכמה עקרונית בستی בקודות: א) שהחלטה על אחריות הדדית קיימת; ב) שעל-מנת שלא להסתבך בוויכוחים, נאמר במפורש איך וכמה אחוזים יקחו מכל אחד, באופן שיהיה לכולם. זה מה שהיה פה.

ס. אוגילבסקי: אם יהיה קיצוץ בגין 14 מיליון מס"ע מים אלה, נקצץ באופן שיהיה?

ס. קנטור: כן!

ס. יוספטל: אני רוצה שנזכור מה החלטנו כאן. החלטנו שאם צריך יהיה לקצץ במים, אנו רוצים שנציבות המים תקצץ מכלל ישראל. ואם יתברר, שבגלל ההקצבה של 14 מיליון מס"ע מים אי אפשר לקצץ מכלל ישראל, הרי שאת 14 מיליון מס"ע אלה אנחנו נקצץ מתוך המספחה. (קריאה: למה אי אפשר לכתוב את זה כן?) זה כתוב כן: "אחריות ההתיישובות לגבי השלמת מכסות המים". אם יתברר בעת קיצוץ מכסות המים בעתיד הקרוב, כי תוספת המים לישובים האסורים איננה מתיישובת מבחינה משפטית עם פעולת הקיצוץ - תפריט ההתיישובות הקשורה למערכת המים הארצית כמויות מים מתוך המכסות לישובים האסורים. בנוסף זה ישאו ישובים הנמנים על ההתיישובות בשיעור יחסי שיהיה ובהתאם למכסותיהם".

ס. אוגילבסקי: למה צריך להוסיף את השיסקא האחרונה "בשיעור שיהיה"?

ס. קנטור: הואיל וקיצוץ כזה יהיה צמוד לקיצוץ גדול, שבו יש דופרנציאציה גדולה מאוד, אמרו החברים סדיברו פה: "לא נערוך שני ויכוחים על דיפרנציאציות!"

ס. אוגילבסקי: נערוך ויכוח אחד! בסביל 14 מיליון מס"ע מים לא תלך לקיצוץ. ואם תרצה אותם בחזרה - הרי זה מסוים שצריך לקצץ הרבה יותר. אז קוטב שנוסיף לכמות שצריך לקצץ בה גם את 14 המיליון מס"ע מים.

מ. קנטור: מסומם שהקיצוץ יהיה לחקלאות כולה ולא רק להתיישבות. אני חייב להבדיל בין הסל הזה והסל האחר.

מ. אוגילבסקי: מה זה ענינך איך יחליט ציבור החקלאים לקצץ בתוכו?

מ. קנטור: סנשה, אני מסכים. אבל זאת הכסלת המרכז החקלאי.

מ. אוגילבסקי: לפי אותה שיטה סנציות המים תקצץ את 100 המיליון, אני אקצץ את 14 המיליון.

מ. קנטור: את שיטת הקיצוץ הכינונו בהסכמה עם המרכז החקלאי, והנוסחה קיימת.

מ. יוספטל: אנחנו פה החלטנו על קיצוץ שווה כדי שלא להסתכן עם כל העולם בבת-אחת. כי אני צריך להוכיח למעגן-מיכאל, שממנה אקח 15% ומחבל לכיש רק 10% שזה נכון, ואז - אני מסתכן עם מעגן-מיכאל, ואם אעשה להיפך - אני מסתכן עם הכל לכיש. אם יהיה שווה - זה יהיה טוב. אף איס בכית הזה ולא בבתים שמסביב לא יוכל לעמוד בזה, אם זה לא יהיה שווה.

מ. אוגילבסקי: אנחנו הולכים להוסיף את 12-14 מיליון ממ"ע. אחר כך, אם יהיה קיצוץ, אנחנו מתעלמים מהעיוותים שישנם. אני מבין, שלנו לא כל כך בוח להיכנס לשיטת הקיצוץ. אני מציע איפוא לקצץ את 14 מיליון הממ"ע לפי השיטה שבה יקצצו את 100 המיליון. אני לא מפחד כל כך מה-14 מיליון, כי עד שלא יקצצו את ה-100 מיליון - לא יקצצו גם את ה-14 מיליון ממ"ע.

מ. קנטור: מבחינתי אני, בין אם יהיה כתוב "שוה" או "לא שווה" - זה לא איכפת לי.

מ. יוספטל: אבל לנו זה צריך להיות איכפת!

מ. אוגילבסקי: איך יכול המרכז החקלאי להחליף לקצץ באופן שווה למי שיש 100% ולמי שיש לו רק 70%?

מ. יוספטל: אל הפיסקה שקראתי קודם אני מציעה להוסיף: "לפני הפעלת הוראת הקיצוץ במכסות המים, תתקיים התייעצות עם המרכז החקלאי".

מ. קנטור: לי לא איכפת אם ימחקו את הפסוק שלפני זה.

מ. יוספטל: חברים, אאתם מסכימים למחוק את המשפט שציטטתי מן המכתב? (קריאות: כן!)

אני מסכימה, את הקובעת האומרת: "לפני הפעלת ההוראות בקיצוץ המים, תתקיים התייעצות בין נציגות המים והמרכז החקלאי על דרכי הפעולה". בסדר? (קריאות: דרשה הפעולה) - מסעותו פרוצדורה. מה יש גם אופן ה-14 מיליון? בכתוב: "על אופן הקיצוץ". ונות העבר בנ... התיקון 1975 נחשב. זדר מלהלן:

מ. אוגילבסקי: סימפנו שבסגרת הסלמת 70% השלול ספטה מסקים פרו בלמסילם, לזה לא כל כך מסתדר. האם אנו מוסיפים אותם לריטה הזאת או לא?

מ. קנטור: זה לא נוגע לבעיות הכלל.

מ. יוספטל: גם עכשיו מתייבשים מפעט לפעט ודברים במקרים מיוחדים. זה לא שייך להחלטה הכללית.

אנו עוברים לסעיף נוסף, הכלול במכתב הזה:

"ג) תשלום מיוחד - חובות העבר.

- כל חובות העבר בגין תשלום מיוחד עד 1973 ייקבעו לפי הסדר כלהלן:
1. התשלום בפועל יהיה בגובה 20% מסיעור התשלום שנקבע לחיוב סופי לאחר בדיקת הועדה הציבורית ואושר ע"י נציב המיס.
 2. התשלומים יהיו בסיעורים שייקבעו בהתחשב בסכום החיוב. הסדר התשלומים המפורט ייקבע ע"י קרן האיזון.
 3. לא תיגבה ריבית פיגורים על האיחור בתשלום.
- המרכז החקלאי יסייע לנציבות המיס ליישם את הגביה, יודיע לחכריו על ההסדר שסוכם ויבקש לבצעו הלכה למעשה.
- מה שחסר פה (וזה היה במכתב הראשון שלך, מנחם) זה על 3 שנים. ועל זה הסכמנו גם אנחנו.

קריאה: ומה בנוגע לאלה שאין להם 70%?

מ. קנטור: שר החקלאות הודיע בכנסת, שבשביל אלה שלא הגיעו ל-70% - הוא ישלם במקומם. זאת הודעתו של שר החקלאות בכנסת. היא שזה אפילו יותר ממכתב. סנשה, את תכתבי אלי כי את מחזקת את דעתו של שר החקלאות.

י. בר-לבב: אנחנו החלטנו שלא יתכן שנפר חוקים.

מ. יוספטל: היות ולא רצו להפר חוקים קיימים, חיפשו דרך שהזאב יהיה שבע והכבשה שלמה. יחזירו את הכסף לאותם ישובים. אני אוסיף במכתב את הפסוק: "בהתאם להודעת שר החקלאות". אני גם רוצה להוסיף שהתשלום, פרט לאלה שחייבים פרוטות, ייעשה תוך 3 שנים. וזה נוגע לחוב עד 1973.

מ. קנטור: הכוונה היא פשוטה מאוד (אבל לא יכולתי להכניס את זה למכתב): זה ייעשה לפי הדירוג, שהוסכם עליו.

מ. יוספטל: "ד. קריטריונים להמרת מיס באיכות נחותה והכללתם במערכת הריטוי. - נציבות המיס תתחיל לכלול במסגרת הפסדות מיס באיכות נחותה, שניתנה בעבר למסקים מחוץ למכסה. ההכללה תיעשה לפי מערכת כללים, אשר תסוכם בפירוש לאחר דיון עם המרכז החקלאי".

יתקיים דיון ונשב גם שעות מרובות עד שנמכס.

מ. אוגילבסקי: אינני כ"כ בעד השיטה הזאת. אנו ניתן אשראי של 3 שנים. אם רצונך, מנחם, שהתנועות תעזרנה, נשלח

פ. קנטור: אנו הסכמנו שעד 30 אלף ל"י חוב: - יסולק החוב תוך שנה אחת; עד 60 אלף ל"י - תוך שנתיים; וחוב בסכום למעלה מזה - תוך 3 שנים.

קריאה: לגבי סעיף ד', פיסקא אחרונה בו. כתוב: "אשר תסוכם בפירוש לאחר דיון עם המרכז החקלאי". כלומר, נציב המים רסאי, לאחר שהוא יקיים דיון מפורט עם המרכז החקלאי, להחליט את ההיפך?

פ. קנטור: הוא יכול תמיד להחליט כך.

ס. יוספטל: אבל הוא לא מעיז. הוא צריך לחיות אתנו בשלום גם להכא. לכן, כתוב: "אשר תסוכם בפירוש לאחר דיון עם המרכז החקלאי".

פ. קנטור: שום נושא כזה של רישוי או של הקצאת אמצעים של כסף או של מים לא יכול להיקבע בצורה של הסכמה כללית, אלא יש לסכמו בהתאם לצורות חוקיות. אמרנו שזה יסוכם במסגרת הממשלתית של משרד החקלאות, אבל לא נסכם דבר לפני שנקיים כאן דיון מפורט. לפי דעת, אינכם יכולים לדרוש שזה יהיה אחרת.

י. בר-לבב: איך קרה בימים אלה, שהממשלה, לאחר שהחליטה יחד עם סר האוצר על פס עסקים בשיעור של 7.5%, היא התחשבה בדעתם של כמה יהודים בעלי דעה וכבר הפחיתה את שיעור המס הזה, ואילו המרכז החקלאי יכול רק לדבר, ואילו מישהו אחר ישלש? אינני מקבל את זה. אנחנו - לפחות - שויים למארק מוסביץ וחבריו!

ס. יוספטל: בר-לבב, אני מעריכה את כווננו כמו זה של מארק מוסביץ וחבריו.

בעירות רפת החלב

היו"ר ס. יוספטל: ביקשתי את ראובן איילנד לבוא הנה הערב לסיחה על פיתוח הרפת, וזאת בעקבות הדיון אשר נתקיים בטורום החלב של המרכז החקלאי, ולאחר ששמעתי מפי ראובן שיש לו מחשבות אחרות. הנושא הוא חשוב מאוד, ושוב סנגיע להסכם בינינו איך אנו נגלגל את עבייננו בענף הרפת. אני מציעה לראובן שהוא יציג את הבעיה.

ר. איילנד: אני אציג את הבעיה לא בנוסח של פיתוח רפת החלב. השאלה היא יותר בתחום הקצוועי ובתחום התקציבי. אני חושב, שהנושא של פיתוח הרפת הוא בהחלט לגטימי וטוב שנדון בו גם כן באיזו שהיא הזדמנות. אבל הנושא שאנחנו צריכים, לצפרי, לדון עליו היום הוא דבר שמחייב דיון רציני, ונראה לי שאין לנו מנוס כלתי עם להתמודד עם זה.

מה קרה בענף החלב בסנים האחרונות ומה התחזית לשנה הקרובה? רבותי, המצבה הוא כזה שבשנת 1971/2 הסתכם הייצור ב-421 מיליון ליטר חלב - כמות שגדלה לעומת השנה הקודמת ב-4.1% בערך. בשנת 1972/3 גדלה כמות החלב ב-6.7% והגיעה ל-449 מיליון ליטר חלב. בשנת 1973/4 (ואני מדבר בשנות תקציב) הגיע ייצור החלב ל-500 מיליון ליטר. כך שהגידול היה בשיעור של כ-11% ומטהו. לעתמת זאת, בשנה שתסתיים בחודש מארס אנו מעריכים שהייצור יגיע ל-507-508 מיליון ליטר חלב, וזה יהיה גידול לעומת השנה הקודמת בפחות אחוזים מכפי שזה היה בכל אחת מהשנים הקודמות ויגיע בסך הכל ל-1.4% - 1.5%. כלומר, הייצור גדל בשנה הסוספת בשיעור נמוך מאוד יחסית. אבל בחודש ינואר היו איזה שהם סימנים של התאוששות, כאשר, כפי שנמסר לי, ריכוז החלב גדל בשיעור של 6.4% לעומת החודש המקביל ב-1974. (קריאה: מ-4.6% ל-6.4%) מה שמסתמן, רבותי, הוא שבינואר יספח כאילו איזו שהיא התאוששות. ואכן, הגיע הזמן שתהיה התאוששות כזאת, לאחר שבענף הרפת הוסקעו במסך השנים האחרונות מאמצים מקצועיים לא קטנים וגם תקציבים לגמרי לא מבוטלים.

זהו המצב כצד הייצור בשנה האחרונה ובחודש ינואר, בעוד שבצד הריכה חלה איזו שהיא מסמעותית למדי, שהחלה באוקטובר, עם הנהגת הפיחות. אמנם, החברים הטובים שיושבים כאן, אשר גם שימשו, לצורך הענין הזה, יועצים באינפורמציה, חשבו וקיוו יחד אתנו, שהאטה הזאת תיעלם במסך הזמן. הסתבר, שהאטה לא כל כך נעלמת. חוץ מחלב השתייה, הרי ביחס לכל יתר מוצרי החלב האטה או הצימצום בצריכה לעומת תקופה מקבילה אסתקד הוא בשיעורים רציניים ביותר. מבלי לנסות לקבוע עכשיו את האחוזים במדויק, אנו יכולים להגיד שהם מתבטאים במינימום הבאים: 8%, 30%, 23% וכו'.

לא על יסוד הנתונים האלה, אלא על יסוד נתונים אופטימיים יחסית, הבאנו בחשבון (וזה נעשה באגף סקר כלכלי במרכז לתיכנון) גידול של 3% הכנסה פנויה בשנה הקרובה. זוהי תחזית, שאיבני כשוח אס מותר לבנות עליה. אבל בניחושן. הגיעו למסקנה שהצריכה של 1975/6 תהיה בסביבות 555 מיליון ליטר חלב (קריאה: פחות מאשר בשנה שעברה). ר.א.: נכון) את המספר הזה צריך לראות מול 578 מיליון ליטר חלב, אשר ניצרך בתשל"ד, וזה כולל כ-75 מיליון ליטר חלב שזה של אבקת-חלב בסווי של 85-90 מיליון ליטר. כלומר, ישנה פה, לפי התחזית, בהחלט האטה בצריכה.

ערכנו מאזן הסומן, ועל-פי התשובה של כל אותם המוצרים, אשר הם הנושא של הסומן, המספר שקיבלנו אותו באגף סקר יעוץ כלכלי הוא 635 מיליון ליטרים. כלומר, כדי שלא ייווצר עודף במאזן הסומן, ואם הצריכה היא באמת 555 מיליון ליטרים חלב, אז האופטימום סנקודת ראות זו הוא שצריך לייצר 555 מיליון ליטרים חלב באופן מלא ולהסתמס ביתרה של 30 מיליון ליטרים חלב באבקת-חלב במקביל למה שהיה בשנה שמסתיימת עכשיו - כ-75 מיליון ליטרים חלב. אלה הם הנתונים.

ישנן שתי הנחות בסיסיות. הנחה בסיסית אחת היא שיסנה למגדלי הבקר בארץ הזכות על השוק כולו. כלומר, גם אם 555 מיליון ליטר חלב צריכה יבואו מחלב מלא, ואם מאזן הסומן יראה עודף של כ-30

מיליון ליטר חלב, הרי שמסמעותו של הדבר הוא (ותקבו לי אם אני טועה) סגייץ לסביבת 900 טון חמאה מיותרים. במקרה כזה אנו רואים את עצמנו רטאים לייצר את מלוא הכמות הזאת של 555 מיליון ליטר חלב, למרות שתי העובדות, שאחת מהן כבר הזכרתי, ושאת השניה אתם יודעים יותר טוב ממני את מסמעותה (כי אני לא יכולתי להגיע לחקר האמת לגביה) מבחינת ההגנה על היצרן, כאשר משתמשים בחלב מלא במקום אבקת-חלב הטיעור הקודם. אני גם רוצה להתעלם מזה. אינני יודע אם זה 1, 2 או 3 גרוס לליטר חלב. אבל אני, כאמור, רוצה להתילם מהדבר הזה, כי אינני יכול להסכים שניכנס למיטת-סדום של 555 מיליון ליטר חלב, שזאת בסך הכל תוספת של 15-19 מיליון ליטר חלב צריכה לעופת הייצור של השנה הזאת, שזאת עליה של כ-3% בייצור, שאני לא חושב שאנחנו צריכים להסתפק בזה.

אבל, לעופת זאת, קיימת גם הנחה אחרת, וגם היא הנחה שצריכה להדאיג אותנו, והיא - שמעבר למה שאנחנו צורכים המונחים האלה שציינתי אותם (לא במונחים של סוכן, אלא במונחים של חלב, כולל החלב הרזה) ~~אסאמפצ~~ לא תהיה צריכה גבוהה יותר (וזאת התחזית היומית) אני חושב, שאנחנו איננו צריכים לייצר יותר.

אפשר לפרט את זה יותר, אבל אינני רוצה להיכנס לזה. במצבה של מדינת ישראל, נוכח מאזן התסלומים שלה ומחירי המספוא, יהיה זה עוול אם אנחנו נתכנן ייצור שהוא מעבר למה שאנחנו צריכים, ושאנחנו אחר כך נצטרך להתלבט בקשר ל-100 טון חמאה במחסנים. (קריאה: אבל זה כולל גם מאות טונות חמאה מייבוא!) על זה שזה כולל ייבוא של חמאה אני שומע רק עתה. הכמות של החמאה גדלה בטיעור של 30 טון לטבע, ולא יתכן שנצטרך להתלכט בכך מה עושים עם החמאה הזאת. (קריאה: עתה ישנם 630 טון חמאה!)

מה שאני רוצה להגיד, בעיקרו של דבר, הוא שאינני מעלה על דעתי, שאנו רטאים להחליט החלטה שמסמעותה תהיה תוספת של חמאה, שלא יהיה לנו מה לעשות בה, בלתי אם לייצא אותה חינם. אז ייווצר מצב שאנחנו נייבא מספוא תמורת תשלום במטבע זר, נייצר חמאה ונייצא אותה החוצה, ובא זה שהוא מקום מישהו יאכל חמאה ישראלית, שעבורה לא ישאר באוצר הישראלי שום דבר שהוא...

אנחנו מפילא חוטבים, שעלינו לעסוד, פחות או יותר, במסגרת הזאת. תכינו אותי, שאני אומר "פחות או יותר", כי אמר ~~במסגרת~~ של 555 מיליון ליטר חלב, שאנחנו נצרך, יהיו, על-פי מאזן הסוסן היומ, 900 או 1,000 טון חמאה נוספים, אשר אין מה לעשות בהם.

ישנו עוד נתון אחד שהוא קובע לא מעט והוא - שקיימת החלטה של מינהל התיכנון מסוף שנת 1972 האומרת שאם וכאשר נצטרך להיכנס לאיזה שהוא מסטר של תיכנון בהגבלות, הרי שהשנה האחרונה היא תהיה השנה, אשר עליה תתבטס השיטה של הנתונים, של המכסות. ז.א., שנת 1974/5, אשר מסתיימת ב-31 במאוס הבא עלינו לטובה.

אנחנו איננו חוטבים שהנתונים האלה שדיברתי עליהם הם נתונים אשר מחייבים אותנו כבר היום להיכנס למין מסטר של מכסות קשיחות, כמו שזה קיים, למשל, בענף הלול. איננו חוטבים שאנו צריכים

בכלל לדבר על מכסות. הדבר טאנו רוצים לדבר עליו הוא - שתחופש הזה בייצור, אשר יכול היה לסמס בסיס למכסות אחרות בעתיד, החופש הזה נגמר, ואנו צריכים להחזיר את עצמנו לאיזו שהיא מסגרת מתוכננת.

עד כאן מבחינת העקרונות, מבלי שתהיה לנו הצעה מגובשת מאוד. (אותה אנו רוצים לגבש יחד עמכם) לגבי המסמעות של חזרה למסגרת מתוכננת. אני יכול רק למסור לכם על כמה מחשבות שיש לנו בענין זה:

אנו חושבים, שצריך לקבוע רשימה של מסקים, שהם בחסבים למסקי-פיתוח. ז.א., שנכיר בהם כבמסקי-פיתוח. ולגבי מסקי- הפיתוח נקבע גידול אפסרי כזה על בסיס שנת 1974/5, אשר מסמעותו של סיעור הגידול האפסרי תהיה כזאת, שבעצם בו נגדיל את איצפה החלב במסק. זה יכול להיות במסגרת של 20% - 25% - 30%. ז.א., רק בסייעור זה מותר יהיה להגדיל להם. אנחנו עובדים על זה בתכנית התיכנון. אינני בא אליכם בתכנית מגובשת, אלא עם מסגרת חפשית מאוד, לא יותר מאשר עם מחשבות. כי אני חושב, שאת הפרטים של המסגרת אנחנו צריכים לעבד יחדיו. אם עיקרון זה יהיה מקובל לגבי מסקי-הפיתוח - כי אז סיעור הגידול שלהם יוכל להיות כזה שהוא, בעצם, לא יהיה מגביל.

לגבי מסקים אחרים, אשר הם אינם כלולים בתוך רשימת מסקי-הפיתוח, אנחנו חושבים על הגדלת הייצור בסדר-גודל של 6%-7%-8%. יתכן מאוד שבין 0% (אפס-אחוזים) ובין 8% יסנו עוד איזה מספר, אשר אולי יימצא מיטהו שיציע טנדרג בו את המסקים הללו. ז.א., לא כולם ב-8%.

אנו חושבים שגם לאחר שנקבע את הרשימות, אשר בהן יופיעו המסקים, לפני הקריטריונים שייקבעו - מסקי-פיתוח או מסקים שאפשר להגדיל את ייצורם בן 4%-ל-8% - צריכות תהיינה ועדות המכסות להיות מצויידות במסכות לדון במקרים מיוחדים. כי יכול להיות שיהיו מקרים מיוחדים שבהם צריך יהיה לדון במיוחד.

אלו הן המסכות האופרטיביות אשר קיימות ואשר אנו מתכננים להביאן למינהל התיכנון, להחליטה.

לפני שאסיים, אני רוצה להגיד, שאני והמסרד ערים לעובדה שענף החלב היא במסך 2-3 השנים האחרונות ענף, אשר לצבינו יכולנו להגיד - גם אתם וגם המסרד - שקיימות בו אפשרויות של פיתוח. כי גם אם היו 70-80 מיליון ליטרים חלב טבאו מהחוף - אף אחד לא ראה אותם כאיזה דבר מיוחד.

הסינוי שחל עקב מה שאמרתי, ואם אתם רוצים גם כתוצאה של הערכותי ושל עוד כמה חברים כיהם לצפוי לנו במסך השנה הקרובה בקטר לתקציבים, מחירים, סובסידיות וצימצום בצריכה, הוא מחייב אותנו להיות זהירים ולא ליצור מצב שבו נאבד את הטליטה וסלא תהיה לנו אפשרות לתת לאלה שצריכים באמת לפתח את הרפת, שזו תגדל, מכיון שמיטהו כבר תפס את המקום.

מאחר שלא מדובר פה על הכרעה בטום מקרה, אלא בגידול (ואלה סממעיטים חושבים, שזה גידול טבעי של 7%-8%) אינני חושב שאנחנו

פוגעים קשה. נדמה לי, שזאת תהיה גישה מאוזנת למדי, אשר מסרתת -
להערכתי - את מטרות התיכנון ויחד עם זה מחזיקה את האצבע על הדופק.
אינשאללה, אם המצב ישתנה והצריכה תגדל ואפשרויות
הייצור תגדלנה אף הן - מה טוב. ואם לא - אז לא נעמוד כעוד כמה שנים
במצב שלא חשבנו על מה שיכול לקרות...

היו"ר ס. יוספטל: שמעתם את דברי ראובן. אני רוצה להגיד לאלה שלא
השתתפו בפורום החלב על הסיכום שהיה בסעיף זה
בפורום החלב, כי זה קצת אחרת. אנו סיכמנו כך: "אין מקום לדבר כעת
על מכסות ייצור בחלב. הדיבור המיותר יגרום רק לנזק באופן שחלק
מהמסקים יגדיל את הרפת בצורה בלתי-טקולה, ואחרים יירתעו מפיתוח הענף.
יחד עם זה מוסכם, שיש להבטיח מכסת ייצור של אותן
הרפתות החדשות המוקמות ע"י השקעה של כסף ציבורי, - תקציב התיסבות של
הסוכנות, הלוואות פיתוח מסטלתיות" (זאת בערך ההגדרה מה זאת רפת פיתוח:
זו שמקבלת תמיכה ע"י תקציבים ציבוריים. ס.י.) ואנחנו הוספנו
"יש לעקוב אחרי התפתחות הענף בשנים הקרובות
בהגבלה מחד וחיסול מאידך, כדי לא להגיע לעודף ייצור חלב".

חברים רבים אמרו שיש, מצד אחד, פיתוח רציני:
הגדולים נעשים גדולים יותר. אבל, מצד שני, ישנו גם חיסול רפתות, כי
הרפתות הקטנות מתחסלות. על כן, לא חוששים מעודף ייצור. אבל אלו הן
הערכות. על הערכות צריך, כסובן, לדון. על כל פנים, רצוי שבגיע
להבנת המתוכנן.

בוריס גל: אנחנו מדברים על ייצור של 526 מיליון ליטר חלב
ותביעה ל-555 מיליון ליטר.

ר. איילנד: אני מדבר על ייצור של 555 מיליון ליטר חלב, שיש
בזה 1,000 טון חמאה מיותרים. אבל אינני מבטל
כמות זו של ייצור החלב. אם נגיע, בתוקף הקריטריונים שנקבעו לגבי
גידול המסקים, לתוצאה של 560 מיליון ליטר חלב, נביח, לא אטב "שבעה"
בשל כך. כי נקבתי במספר גמיש, שהוא בעצם המסך קו הפיתוח של השנה
האחרונה. אם אומר, שאם הייצור יהיה קצת יותר גדול - אז יהיה קצת
יותר. אבל אינני רוצה שבעבור את הכמות הזאת באופן בלתי-מאוזן.

י. לנדסמן: קשה להתוכח עם ראובן. כראשית דברי, הייתי מציע
להיזהר מהערכות לגבי היקף השיווק. אני מציע
להיזהר גם בהערכות לגבי היקף הייצור. בתנאים מסויימים יכול להיות,
שההגיון שלך, ראובן, הוא רלבנטי. אבל, נדמה לי, שאנחנו עומדים היום
במצב שאסור לנו עוד להחליט. לאחר שבינואר היתה עליה בייצור בשיעור
של 6%, ויכול להיות שגם בפברואר תהיה עליה בשיעור כזה (ואנחנו עושים
את החשבון לפי שנת הלוח העברי ולא לפי השנה המסטלתית) כי אז, הייתי
אומר, שדרושים לנו - לפחות - עוד מספר חדשים. כי עלולים להעלות את

המחירים בחדשים יוני-יולי. למרות כל אותן ירידות שדיברת עליהן, גם ה"פריגורט" לא ירד במחירו ב-45% למרות זאת שייצורו ירד מהסך של 350 אלף ליטר לחודש. אבל הגבינה הרכה עלתה בייצורה. לכן, כאשר אתה עושה את המאזן של עיבוד הנוזלים, וכאשר בינואר היה זה במצב של מיליון 1%, ואם בפברואר יהיה; כפי שנדמה לי, פלוס 1%, - הרי כמלאי הגבינות הקטנות גדל ב-150 טון. נדמה לי, שזה קצת מוקדם מדי לעשות הערכות לגבי הרפת, וביחוד לאחר תקופה ארוכה למדי שבה לא היה גידול בייצור. אני רוצה שלא נגיע למצב שהיינה לנו הערכות, כמו שהן יסגן אצלנו לגבי ענף הפסימים.

כל המטחק הוא מטחק קטן. אפשר להגיד שמיליונים - זה הרבה, ושזה גם - מעט. קודם כל, יסנו הנוטא של אחוז הסומן בחלב הסתיה. אסרתי גם בו עידת איגוד מגדלי הבקר, שתמיד היו לנו 5.8% וגם רק 3.2% סומן. אנו יודעים, שבכל העולם ישנם 6-7 סוגים של חלב סתיה, וחלק גדול בהם מפיל מעל ל-3% סומן.

אנחנו רואים, שחלב הסתיה הוא כן בגידול. דוקא בחדשים ינואר-פברואר נמסך הגידול בשיעור של 2%-3%. אז נשאלת השאלה: מה הסיכון הגדול שמסרד החקלאות או ממסלת ישראל יקחו על עצמם אם בייצר ב-3 מיליון ליטר חלב יותר? עוד 3%-4% - זה יכול לתת עוד 15-20 מיליון ליטר חלב. זה יכול לתת לך עוד כמה מאות טונות של חמאה. אתה מפסיד על חמאה, גם אם אתה מייצא אותה או אם תמכור אותה במקום מרגרינה, ב-12 אלף ל"י לטונה. ואם זה 500-700 או 300 טונות מיותרות, זה יכול להסתכם ב-300-400 אלף ל"י. זה לא כמו לגבי 10 אלפים טון פסימים, שאתה צריך להכניס 100 מיליון ל"י מיותרים. סדרי הגודל לגבי החמאה אינם כל כך מסמעותיים. אם אתה מסתמט ב-60-70 מיליון ליטר חלב המיוצרים מאבקת-חלב - אתה יכול לווסת את זה.

אם אנו רוצים שהענף יתן תשובה גם לגידול בצריכה בארץ עם הסיכון של עודפי סומן, שהם מסתכמים בכמה מיליונים, שמספרם אינו מגיע ל-10 מיליון ל"י, - כי אז זה בסדר. אם יהיו 6%-7% מיותרים אז זה 54 מיליון ליטר חלב, שזה 1,200 - 1,500 טון חמאה. וזה לא סיכון גדול.

אם אני מסכם לעצמי, הייתי אומר, שנדמה לי, שמוקדם מדי לעשות זאת היום, מה גם שזה עלול לגרום להיצע מצד אלה שיש להם יכולת לעשות את זאת יותר מהר מבחינה כספית והתארגנות וגם מבחינה מקצועית. לכן, הייתי מציע לא להחליט כרגע החלטות, הואיל ואיננו יודעים בדיוק את המציאות בטח ולכן טוביל אותנו הנוטא הזה.

אריק נחמקין: אני מאוד בעד הרעיון של מסרד החקלאות, ואנסה להסביר מדוע. ראשית, יצחק, אתם נותנים למחלבות הפרטיות מה שהן רוצות. הן אינן רוצות לייצר אף ליטר אחד יותר, ואינן רוצות להסתכן. עם אחד מבעלי המחלבות האלו ישבנו ודברנו, והוא אמר שהוא לא רוצה להסתכן יותר. (י. לנדסמן): אנחנו יכולים להחליט שאין אבקת-חלב! נכון. אבל אז נקפת לך הסכנה שתהיה כמות סומן גדולה יותר.

לדעתי, צריך המטרד לעשות את זה, היות וההחלטה שנתקבלה ב-1972 תעמיד אותו במצב כזה שהוא, לדעתי, לא יסבול, אם אני צודק. המסקים יהיו הרבה פחות עדינים. כאשר ישבתי בוועדת המכסות, אז קבוצת גבע הודיעה, שאם לא יתנו לה יותר מכסות - היא תלך לבג"ץ. בא גבתי ואמר, מבחינה אישית: "חסרות לי צרות עם האיחוד? תנו לגבע עוד 1,500 ליטרים, לבל ילכו אחריה עוד מסקים". כי כאשר נותנים כספי פיתוח למסקים בטביל הרפת - לא יכולים לא לתת להם להתפתח. איך שהוא זה נגמר עם גבע. זה יכול היה להדביק טורה שלמה של מסקים.

עד כמה שאני מכיר את הנעשה ברפת, המצב הוא כזה

טקצב הגידול קיים. מי שמסתובב במסקים לוחט באוזן חבר זה או אחר: "עשו את זה!". אצלנו ישנם מסקים שיכולים להגדיל את הרפת ב-40% בטנה. האם ישנה בעיה בבאר-טוכיה להוסיף עוד 3-4 מיליון ליטר חלב? החברים שם קונים היום רפתות שלמות. עד לפני כמה חדשים טחטו הרבה פרות, אבל אתה מגדילים את הרפתות. אותו דבר בקיבוץ. הולכים להגדיל את הרפתות הטובות. כולכם יודעים זאת. תבדקו בכל מקום שאתם מבקרים בו ותיוכחו לדעת עד כמה הרפתות שם גדלות.

הרפת היתה במטבר. ולא שהרפת היא במצב טוב יותר,

אלא שיתר הענפים ירדו אליה. זה אופייני מאוד למוטב. מסקי הרפת הם הטקטים ביותר לעומדת הלול והפרדס. הענפים האחרים ירדו אל הרפת ולא שהרפת עלתה. זאת ועוד. יהודים שהחזיקו פרות ועשו עוד משהו במסקם על יד הרפת - הם יעבדו עתה רק ברפת. כבר חולבים ומובילים חלב וקוצרים ירק.

כמה (והענין הזה הוא סטטיסטי מאוד)

אין צורך שהלסכה לסטטיסטיקה תיתן לך מספרים באחוזים. איבני עוסק בזה אם יסתו יותר או פחות חלב. מטרד החקלאות חייב להתכוונן בדרך הכי פשוטה, הגיונית וציבורית, ולומר: "צריכה היתה להיות טנה קובעת, ואנחנו קובעים אותה". הוא הגיע למסקנה שצריך לתת תוספת של 8%, ולתת למסקי-הפיתח חופס. אם מישהו מהם ישאל אותי אם לעשות זאת, אגיד לו: "8% נותנים לך. תוסיף עד 10% ואז גם כן לא יספכו את החלב. ואם יתברר שאין עודף חלב - אז יגידו בטנה הבאה "בואו, בלבין!". לא יטלסו לבית-הסוהר"...

המסקים צריכים לעשות היום את חטונם. אני חושב,

שלא יקטינו את הרפתות, אלא יגדילו אותן. אני - לפחות - אהיה טקט ואומר שאם יתברר שרוצים לעזור לרפתות הקטנות יותר - גם בקיבוץ וגם במוטב - ולדחוף אותן לפיתוח, - הרי כאשר הן תגענה לייצור החלב - יוכלו לקבוע להן מכסות. כי שנת הייצור האחרונה היא הקובעת. ואם לא בחליט מה שאנחנו רוצים להחליט היום - לא יהיה מה לתת להם. כי צריך יהיה אולי לקצץ לכולם ב-10%. אז זה הגיוני?

מה שמציע רואבן - זה לתת ולא לסכן. אני אומר

לכם, שאם מישהו ישאל אותי באופן אישי כיצד לנהוג, אני אומר לו שיפתח.

אני רואה טובי רב בין ענף הפטימים וענף הרפת.

היתה הצעה מטעם מינהל התיכונן לגבי פטימים כמו לגבי חלב. היו שאמרו:

"נר להגדיל את ייצור הבשר, והשנה האחרונה היא תהיה הקובעת". חסר היה ש"השנה הקובעת" תהיה השנה האחרונה. מה היו פני הדברים לגבי הפסימים? 5 שנים לא ישיגו את הצריכה. היום עומדות סככות עצומות ללא ייצור. אפשר קצת להקטין במדרגות או להכניס לבית-הקירור - והגדלת את הריוח בין גידול לגידול. אבל פרות אי-אפשר לא לחלוב אפילו יום אחד. לכן, זה הרבה יותר מסוכן. גם אין מחיר סינימלי בחלב, אלא מחיר מוכסח. המטלה נותנת את הסובסידיה, ועל החלב הנותר - תסבור לך את הראש.

"תנובה" צריכה לראות אם מותר לייצר יותר גבינות או שצריך להקטין את ייצורן, הואיל ואין אפשרות לסלם את מחיר שכר העבודה. לסיכום. חייבים ללכת לענין זה, כי כציבור סמייצג את החקלאים לא נסבך את החקלאים ללא מוצא. איננו יודעים בדיוק מה תהיה ההתפתחות של הייצור והצריכה בענף. והיה אם ההתפתחות תהיה חיובית ויטו הרבה חלב והייצור לא יספיק - אז נעמוד כולנו; אך אם לא יאכלו ולא יסתו - כי אז נעמוד ונאט את קצב ההתפתחות. אף איש רציני לא יפסיק את פיתוח הרפת, מפני שאין לו חופש, כי הוא יודע שאם יהיה ליטר ראשון עודף - אז יאמרו לו שצריך לבדוק כמה יש להוריד לו מהסיכסה.

סמי (התאחדות מגדלי הבקר): ראובן דיבר על המשקים הגדולים והמתפתחים, ואני לא מבדיל בין מסק מושבי וקיבוצי.

הוא לא דיבר על אותו סוג, שבעבר נפעעו מסקיו קשות ע"י המיכסה - המשקים שעוד לא הגיעו לרווחיות ישעוד לא הגיעו ליחידה הראויה להם, מסקים שעומדים להסקיע או כבר הסקיעו סכומים ענקיים למען הקמת הענף. לגבי מסקים אלה, אריק, לא נתת את התשובה (א. נחמקין: חופש!) אתה דיברת על המסק הגדול והמתפתח. למסק המתפתח אתה נותן לרוץ. אבל המסק הקיבוצי שעומד עם 200 חולבות או מסק שיש לו 20 פרות במושב - זה בקרא אצלך מתפתח? אני מדבר על המשקים עד גיל 10. לגביהם הבעיה היא הרבה יותר חמורה. אני זוכר את התקופה הזאת, כי אני חייתי אותה במסקי. לאותה גבע לא קרה אז שום דבר, והיא יצרה את 150 האלף ליטרים חלב מעל ומעבר לייצור סלפי המיכסה. אולם המסק המתפתח, אותו מסק שעומד בדילמה אם להסקיע או לא להסקיע, אותו מסק שעדיין איננו יודע אם לקיים את המסק או לא לקיימו - בסבילו פירוש הדבר חיסול הענף.

אני מרבה לטייל בטסה, ואני עד לכך שבטני הסקטורים

- הן המושבי והן הקיבוצי - קיימת המגמה הזאת. ואם מדובר על סיכסות - אז אומרים שלא יכנו סככות. בארצות-הכרית הגדולה מוצאים מכון או שני מכונים מסתובבים. בארץ-ישראל "גדולה" עומדים לגמור הקמתם או כבר מתוכננים 10 מכונים כאלה. (קריאה: לא יותר מאשר 2!) אני מדבר על דברים הרבה יותר כאובים - על אותם המשקים שעדיין לא הגיעו לרווחיות.

אריק, אתה דיברת על המשבר סקרה במסק הלול. אבל,

רבונו של עולם, אפילו אם אתה רואה את אותם הבנינים ריקים כרגע, כמה זה לוקח במסק לגדל גידול נוסף של פסימים? - 10 שבועות. אני לא מזריע את העגלה בגיל 8 חדשים, אלא רק במלואת לה שבתיים. בו ברגע טאתה אומר מיכסות - לא נוכל להתפתח!

היתה לי אפשרות לשבת בדיונים על התיכנון, והצעתי
מה שהצעתי. כרגע מוקדם עוד לדבר על מיכסות. אינני דוחה את הדברים של
מסרד החקלאות. צריכים להיות ערים לנושא. בו ברגע שיהיו כבר מאחורי
מספר חדשים שבהם נעבור את 5% המפורסמים הללו שמעל למתוכנן, כאשר יהיה
"אור אדום" - מטיל על המסקים האלה את המיכסות, והן תושלנה אז לפני סנת
1974-1975. (מ. אוגילבסקי: על זה אין ויכוח! אמרו קברגצ שתהיינה
מיכסות - זה יהיה לפי סנת 1974-1975.)

י. בר-לבב: אני מבין, שכל הכוונות הן טובות. רוצים להציל את
הענף, לחסוף כסף. אבל אני כבר למדתי סגם להגהינות
רצופה הדרך בכוונות טובות. אני מציע לכמססתוציאוא את הדיון שהתקיים
לפני 7 שנים במרכז התיכנון ואת ההמלצות שהיו אז. ומה היתה התוצאה? -
שהגענו לחיסול שוטאלי של הרפת בעטרות-עטרות של יסובים גם קיבוציים
(ובמוסכים - בודאי!) שאתה אומר שהם מסקי-פיתוח. הגענו למחסור בחלב
והמדינה נאלצה להגדיל את הייבוא של אבקת-חלב. ובסופו של דבר, החליט
המינהל שעכשיו צריך לתת לפתח את הרפת באופן חפסי. אני רוצה לבדוק למה
קרה ההיפך ממה שהתכוונו לעשות.

אני חושב, טיזחק צודק. בוכחתי בדבר מענין מאוד,
סאיט לא האמין כי הוא יתכן, אבל זה עלול לקרות גם במוצרי החלב. אחרי
ה"בוט" הגדול של הפיחות והמסים היה ויכוח גדול עם כלכלני האוצר: האט
יותר, בכלל, לפתוח את אתר החרמון? כי - שענו - שזה בזבוז של כסף.
מה מתברר? - אף אחד אינו יכול להטיב תמיכה מדוע מבקרים שם ומוציאים
כספיט על גבינות קשות? עטרות אלפי אנשים מבקרים שם מדי שבוע. אני
מודיע לך, שהחל מסבריה צפונה עלתה צריכת הגבינות פעל למסוצע הארצי.
המסקנה מזה: אל תסמוך על כלכלנים. אני ראיתי גם תחזיות לגבי המסק
גידול עצי-תפוח, ויסנו כבר מיטהו שהציע לעקור אותם. אני מציע להיות
זהירים.

אגב, אשר לפירסום כפי שהיה בקטר להודעתך בעתון.
קראתי ב"מעריב" שמסרד החקלאות החליט מיט להנהיג מיכסות. אני נפגסתי
עם אלה ששייכים למסקי הפיתוח, והם כבר טובלים מכמה צרות. וידועה
האיכרת שמסקי הפיתוח עד שהם מגיעים לפיתוח - נסמתם יוצאת. כי עד
שהמסולט הזה של הפקידים במסרד שמאטר ועד שנותנים את הכסף, צריך המסק
לחשוב פעמיים אם כדא לו להיכנס לפיתוח הזה. כי זה בעטה בצורה כזאת
שהביורוקרטיה פועלת במלוא יכולתה... והיה אם תוסיפו לזה שעכשיו תהיינה
גם מיכסות - וברור שלא יהיו לכם מסקי פיתוח... ראבן אמר שתהיה רטימה.
אבל במסס - זה לא יהיה. וטוב יתווסף חלב אצל המסקים הגדולים, והכל
יהיה "בסדר". אחר כך בחליט טוב שצריך לזרז פיתוח הרפת כי יהיה טעט
חלב.

אני מציע לקבל את החלטת הפורום של החלב של המרכז
החקלאי. אני מציע שנחכה 2-3-4 חדשים, נגמור את הטנה ונראה.

אני גם מציע שבסקום קבוע מיכסות בחלב יפעל המסרד
ויעודד את מתן תקציבי הפיתוח וההלוואות. בזה אתה יכול לכוון קצת,
ראובן. בצורה כזאת אינך חייב לסאול אף אחד. המססלה יכולה להחליט לפי

לתת עידוד ולמי לא. בזה יכול להיות אגרון יפה מאוד. אל נדבר הרבה על עניני מיכסות, כי זה יחמם מסקים רבים בכלל מלהחזיק ברפת, ודוקא באותם המסקים שבגללם אתם רוצים להנהיג את המיכסות.

בניסין טני:

נדמה לי, שהשאלה היא: האם אפשר להסתפק במה שהוחלט בפורום החלב או שיש ללכת להחלטות קצת יותר קיצוניות

על-פי החלטתו של ראובן? ואז אני חושב, שקודם כל, ישנם מסקים שיכולים להגדיל את הרפת שלהם ללא עזרה בהלואותפיתוח, ואלה הם דוקא המסקים החזקים ביותר, שבטבילם מספיק, בדיון הזה, בהחלטות פורום החלב, על-מנת לרוץ מהר ולהגדיל את הייצור בקצב מהיר מאוד. במקרה כזה, עקב המצב בטוק וכמות החלב, יצטרכו לפגוע לא מעט בהסקעות שכבר תיעטינה.

אם הגענו במסך 4-5 חדשים ממינוס מסויים בהיקף

הייצור לפלוס 6.5% בקירוב, הרי זה מצביע על איזו שהיא מגמתיות: שהייצור גדל והולך. ואינני בטוח שכבר הגענו לטיא. בפברואר יש יותר חלב מאשר בינואר, ובמאוס יהיה עוד יותר.

אני מוכן לקבל את ההנחות של יצחק, טעון לא ברור

מה יהיה גורלו של הסיווק. יכול להיות שהמצב ישתפר. אבל ברור לי דבר אחד: כל שינוי נוסף במחיר מוצרי החלב יפגע קשות בפיקוח, ואינני מאמין שאנחנו הולכים לקראת הוזלת במחירי מוצרי החלב. אני חושש מאוד שמכמה תהליכים, שבתוקפם אנחנו הולכים בכיוון הפוך ושהמחירים יעלו, ובעקבותיהם ירד הביקוש. על כן, אני חושב, שצריך להחמיר ולהגיד לאותם המסקים שיכולים - ורוצים - לרוץ, שהם יאישו קצת את הקצב. ואם נגיד להם זאת - אז לפחות לא יבואו אחר כך בטענות על שלא אמרנו להם. אם אף אחד לא מזהיר אותם - אז הדיון הזה יאטר להם ממש לרוץ.

אבל בנוסף לבעיה הזאת ישנן, נדמה לי, עוד 3 בעיות

שביב הענף, והן בוערות למדי:

(א) בעית מלאי הסומן (ומלאי זה עוד יגדל). אני

חושב, שחייבים לקבל מיד החלטה להעלות את אחוז הסומן בחלב הסתיה ולפתור על ידי כך בעיה של 500 טון חמאה בשנה. חבל על כל יום שעובר ללא מעשה.

(ב) אני חושש מאוד, שלקראת סוף מאי נגיע למלאי

בטווי של 60 מיליון ל"י, כאשר המיפון המובטח לזה יהיה רק בסדר גודל של 17 מיליון ל"י. אינני מאמין, שאפילו "תנוכה" הגדולה תוכל לסאת בזה. ערך המלאי של גבינות קשות וחמאה הוא עתה בסביבות 43 מיליון ל"י. קל מאוד לחסב שעד סוף מאי נגיע, לפי קצב גידול מלאי החמאה והגבינות הקשות, ל-60 מיליון ל"י ערך המלאי. לא נוכל לממן את זה, אם לא נקבל את העזרה הדרושה. פירושו של דבר, שלא נוכל לשלם ליצרנים כפי שילמנו עד עכשיו.

(ג) בתחשב במצב הענף, הגיע הזמן סמועצת החלב תקבל

החלטות ברורות של סימוס בחלב גלמי לפני הסימוס באבקת-חלב. אין למסור את זה לטיקול-דעתן של המחלבות הפרטיות, כפי שאומר אריק. אני חושב שלטובת הענף יש לקבל החלטה ברורה: אם יש מספיק חלב גלמי - אין להסתמס באבקת-חלב!

דב פלג:

נדמה לי, שלא סמים דגש מספיק על העובדה שהטלת מיכסות מקטינה את יעילות הרפת ומקטינה אותה בצורה חמורה למדי. אנחנו יודעים, שיש לזה הטלכות טובות. ברגע שהסיקול של הענף הוא לא סיקול כלכלי, אלא סיקול צדדי, הרי בענף כמו הרפת מופיעים נזקים מאחזקה בלתי-יעילה בצורות טובות לגבי סלקציה, לגבי סיווק, לגבי שיטת הממסק של הענף. אני גם מעריך שאי-היעילות הזאת הנגרמת ע"י הטלת המיכסות (הוא האיום בהטלת המיכסות) היא גדולה יותר מהסיכונים שאנחנו מדברים עליהם פה בקטר לאי-הודאות שיטנה לגבי הייצור והצריכה.

אמנם, האבן כבר נזרקה, ואינני יודע אם ניתן לעשות הרבה. אבל יכול להיות, שאם הדבר הזה לא יוגדר בצורה ספציפית, כפי שזה מוצע, אז הנזק יהיה מועט יותר.

את התוצאות אנחנו מכירים. אני גם חושב, שיטנה אטליה מסויימת לגבי הרווחיות של הרפת בטנה האחרונה. יטנה גם תוצאה מסויימת של אינפלציה כשחלק מהתוצאות מוגדר באופן היסטורי. אלא שפה ההיסטוריה היא רק של כמה שבנים. היתה עליית מחירים, אבל בחלקה היא אטליה רצינית למדי. אני מתאר לי שקיבוצים וגם מוטבים יחוטו בזה באופן מהיר למדי (ומי טעוטה - חט) אם קצב האינפלציה יואט קצת. בין היתר יטנה פה טאלה של יחסי מחירים מסויימים, כפי שבאשר, שהם יצרו גיטה מסויימת. גם הדבר הזה איננו חיובי כל כך מבחינת הענף.

אני חושב, שהתשובה לבעיה בקטר לטווח ארוך היא בכך איך לתכטיח את אפטרות הייצור למסגרת רחבה יותר של מסקים מקיבוצים וממוטבים, אשר זכותם ההתייבכותית היא להגדיל את הרפת במטקיהם, אם יהיה להם רצון בכך.

אני מעריך, מבלי שנעטה על כך חשבון, שאם נמנע הקמת ענפי רפת בגודל מוגזם במטק הקיבוצי ובמטק המוטבי כאחד (ויטנם רצונות כאלה) ואם כולנו נבין טאלה הם רצינות מוגזמים ובלתי-ריאליים גם מבחינת המסקים וגם מבחינת כוטר ההסקעה ומבחינת סיקולים כלליים, - הרי זה יספיק בכדי לענות על אותה בעיה שהועלתה בפורום החלב: הבטחת 2-3 טבים של אפטרות לייצר עבור אותם המסקים שמחליטים לייצר במסגרת המיבנה שלהם ולחזק את הענף. זאת, לפי הערכתי, עכטיו הכעיה הממטית.

אילו היינו עוטים חשבון נכון, במסגרת אי-הודאות שיטנה, על אפטרות של מלאי חוזר, על עודפים אפטריים ועל התכודות שהן גדולות מאוד במצב הנזיל הקיים, כי אז - להערכתי - לא היינו מגיעים למסקנה הזאת. הבעיה העיקרית שמדאיגה את החברים היא - סיכויי ההתפתחות. לכן, אני חושב, שאם מדובר בתיכנון - כי אז כדאי היה טיעבור עוד זמן מסוייט. בינתיים אטליית הרווחיות של הענף תפוג כודאי, ואנו נראה את המצב בצורה בהירה יותר מטפי שהוא הועלה כאן. אל נזדוק את האבן הזאת, שתגרום להתפתחות בלתי-רצויות בתוך הענף. יחד עם זאת, נחליט החלטה מתאימת שהן תאפטרנה להבטיח את אותה התפתחות שאנחנו מעוניינים בה מבחינת טובי המסקים הטובים

מ. אוגילבסקי: קצת לא ברור לי הענין שאנחנו אומרים כי עצם הדיון מזיק וכי ההחלטה כשלעצמה תמריץ את המסכים לרוץ. המסכים רצים לנושא של הרפת-מתוך ידיעה ברורה שיבוא יום ותהיינה מיכסות לרפתני, למרכזי רפת ולמרכזי מסכים יש ראש כטם שהוא ישנו לאלה היושבים פה. הם גם יודעים בדיוק מה כמות החמאה במלאי שבמחסני "תנובה", והם יודעים לחוט מה שקורה בדיוק כמונו. גבע, כנרת או באר-טוביה איבן זקוקות לעזרתנו כדי להעצר בפיתוח מסקן. הן יודעות בדיוק מה קורה עתה ב"תנובה", והן חסות מה הולך לקרות. חשוב לנו להיות אחראים במידה מספיקה כדי שלא נמצא את עצמנו ביום מן הימים במצב מביס על שנתנו לבאר-טוביה להתפתח כפי שהתפתחה, מבלי שהזהרנו אותה מראש וסאיפטרנו לנו לחיות בגן-עדן של שפטים. אחר כך לא נוכל לקחת פבאר-טוביה אף ליטר אחד של חלב ולתת אותו למיטהו אחר.

על עודף גדול אני מעדיף חוסר קטן. ואם יתברר, חס וחלילה, שבתכנית הזאת פיספסנו קצת ויהיה קצת פחות חלב, מה הנזק שייגרם לנו מזה? הנזק יהיה קטן יותר מאשר אם מחסני "תנובה" יהיו מלאים חמאה, כשחלק גדול מזה הוא על חטבוננו. בגלל מה אנו צריכים להסתכן בשיכון כזה? כאינטרסנטים, אנו צריכים לדאוג שלא ייגרמו לנו נזקים בגלל העודף. אם המספרים הם לא מספרים, למה לשכנע את היהודים? אבל אם יש סיכון דאם אומרים שלמסקי פיתוח אנחנו מבטיחים ושלכלל המסכים אנו מבטיחים 8% - אז אין כל סכנה.

אני יודע, שיטבם מסקי רפת שהם באיזה שהוא מקום באמצע. קיבוץ אינו יכול להתקיים על 100 חולבות ברפת, ומסקי במוטב על 5 פרות ברפתו. אך לא יכולים גם לומר לי שתהיה לי רפת כלכלית מאוד, אם יהיו לי מחסני חמאה גדולים. לכן, אני בא ואומר (ואמרת את זאת גם באסיפה של ההתאחדות, ואני לא חוזר ב) שאני חושב שמסרד החקלאות חייב להחזיק את היד על הדופק והוא חייב לתת הנחיות למסכים מה מובטח להם ומה לא, ובהתאם לזה לנהל את עניניהם.

אני רק מציע כיוונוסף ל-8% תוספת והתוספת למסקי הפיתוח יילקחו בחשבון גם אותם מסכים, שסמי הצביע עליה, ולתת גם להם פתרון ולהכביש גם אותם בקריטריונים. אם את זה ייטמו, נדמה לי, שתפקידנו כאינטרסנטים יהיה לדאוג לכך שההצעה הזאת תתקבל. טאם לא כן, אנחנו ניכנס למצב כזה שהפרה תיחשב טוב לאויב המדינה.

אני בעד זה שבכנים את הענין לאט-לאט למסגרת, שמצד אחד, מבטיח את עצמנו להיות גמישים במידה מספיקה; ומצד שני, אט יהיה מחסור - לתת אפשרות למסכים לרוץ או לא, כדי למנוע מסלות.

מיכה הרץ: המצב בענף הלול איננו דומה בכלל למצב בענף הרפת. המספרים הם מספרים, וההבדלים שביניהם הם טריליים. יכול להיות שהצריכה תהיה בהיקף של 555 מיליון ליטרים חלב, ומיטהו יעריך אותה אולי ב-560 מיליון ליטרים. הוא הדין לגבי המספרים של הייצור. הריכוז התעורר על כך: באיזו מידה נטיג מצב טוב יותר - ע"י מיכסות או ע"י אי-השלת מיכסות. מבחינה זו, אני במאה אחוזים

תופך בדעת אלה שחוטבים סאי הטלת מיכסות תסיג את הטטרה של מביעת זעזועים בענף, גם של הגנה על החלט וגם של הכשחת החלט באופן טוב יותר מאשר ע"י מיכסות. נסיוננו בענף החלב סוכיח, כי על-ידי מיכסות הטגנו את הדבר ההפוך. כך שהמסק החלט אומר: "אם ישנן מיכסות, אני לא אסקיע!" וסגר את העסק, ואילו המסק הגדול הרחיב את הרפת. גם כמויות החמאה הגדולות שהיו ב-1967 נעלמו תוך פרק זמן קצר מאוד.

גם בהערכות כאלו או אחרות לגבי הנוזלים אין עודף. יש חוסר. יש צורך בכמות מסלימה של אבקת-חלב בכל מקרה. אני מסתפק בייבוא מסלים בסייעור של 5%. ישנה בעיה ספציפית סקיימת בכל ארצות העולם. אצל כל יצרני החלב בעולם מקובל טאט חסרים נוזלים - אז יש עודף של טומן. בארץ הבעיה הזאת איננה חסורה. אם בארץ אוכלים 1 ק"ג חמאה לנפש בסנה, בצרפת - 8 ק"ג, בניו-זילנד - 14 ק"ג - אז יש עוד מקום לגידול הצריכה בארץ. בתורכיה ובישראל מכיל החלב הסטנדרטי 2.8% טומן, בכל ארצות העולם לא על 3.2% - 3.5%. 3.5% טומן בחלב יוצר כבר בכלל פחסור בחמאה. אנחנו מדברים סבועיים, "תנובה" זורקת את תוצרת החמאה לכור של הצרכנים. חלב בתכולת טומן בסייעור של 1% - הוא לא נעים. קיבלנו מכתבים מצרכנים, בהם הם שואלים: "למה נותנים בארץ לסתות מים במקום חלב?" לכן, אני בדעה, סבעית הטומן היא גם כן לא כה כבדה. ניתן לפתור אותה בקלות. באמצעות של מיכסות נסיג מטרה הפוכה.

אריה יוד נפרו ינד: אני לא סט כל כך ללכת למיכסות. יחד עם זאת, על-סמך המספרים שהיו קודם, ראינו שהמצב הוא על הגבול. אבל היום, לאחר סטמענו ספי ראובן את המספרים סססר אותם כאן, איבני חוטב סאפסר לקבל אותם כמסוה בדוק. צריך עוד קצת ללמוד את הבעיה. יחד עם זה, איבנו מעונינים ליצור עודפים. אין צורך ליצור אותם. אילו יכולנו היום, בכל סוגי התוצרת שלנו, לא ליצור עודפים, אלא ללכת על הגבול וליצור קצת פחסור - היה זה הרבה יותר מריא בטבילנו.

אנחנו צריכים לתת אטטרות למסקים הקטנים להתפתח. נחכה עוד חודס אולי. אם אנו יכולים להגביל את המסק שהוא כבר התפתח ולאפטר למסקים הקטנים להתפתח - כי אז היה זה רצוי מאוד. צריך להגביל קצת את ההתפתחות על ידי זה סנודיע: "זה הגבול!" ישנם גם מוטבים סייסנם בהם מסקים שלהם 50-60 ראס ברפת, ולעומתם מסקים סייט להם רק 12-15 ראס. אלה האחרונים צריכים להגיע ל-25 ראסים, והראטונים צריכים לא לרוץ יותר. מספיק לרוץ אחרי 350-400 פרות בקיבוץ. אבל אותם מסקים קיבוציים סייט להם רק 200 ממשות) - הם צריכים קצת לרוץ. אני כא גם לקיבוצים הטכנים שלי, ואני יודע את זה.

אנחנו יכולים - וצריכים - להגביל. למדינת ישראל זה לא יזיק. ע"י כך נטאיר קצת מקום גם לרפתות קטנות להתפתח. אבל בטביל זה צריך לבדוק את המצב בעוד זמן סה. אני חוטב, ספסרד החקלאות יכול היום להודיע למסקים הגדולים: "הגעתם עד כך וכך. תפסיקו בגידול אצלכם!"

בוריס טל:

נראה לי, שעל יסוד המספרים סקיבלנו כאן, ההצעה על הטלת מיכסות תיצור מצב של מחסור בחלב. אין בעיה של מחסור בחלב במדינת ישראל. ישנו ייבוא של אבקת-חלב. אין לנו בעיה. אני קצת תמה איך המרכז החקלאי, במדיניותו העקבית לייצר את המזונות, מתייצב מאחורי הצעה טאומרת: הבה נייצר חלק, וחלק בייבא. אט ניקח את המספרים שהובאו כאן הערב, נראה שהיה גידול בייצור החלב מסנת 1971 ואילך בצורה כזאת: 7.1%, 11.4%, ובסנת 1974-1975 - 1.5%. אם נגיע, כמצופה, ל-555 מיליון ליטר חלב הטנה, כדי למלא את הביקוש הצפוי, - הרי תהיה בכך תוספת של 9% לעומת הטנה שחלפה, טבה היה הגידול רק 1.5%. האם תהיה תוספת של 9% גם כאשר יהיה חופט מלא? אני בספק רב, אם המגמה שמסתררת היום תיתן לנו את 9% הללו. כלומר, כל מה שיורד מתוספת של 9% - זה יתמלא ע"י אבקת-חלב. כי אם מדובר על 508 מיליון ליטר חלב ייצור מקומי ו-70 מיליון ליטרים ייבוא - אז 578 מיליון ליטרים ב-1974-1975 ו-555 מיליון ליטרים תצרוכת ב-1975-1976 - מותר לי להניח, כי זאת איזו שהיא רצפה בלתי-סבירה.

מיסהו אמר כאן, שתהיה עליה במחירי החלב. המגמות הנוגות במחירים של התסוסות לרפת אינן מצביעות שתהיה עליה במחירי החלב, גם אם תהיה עליה כזאת או יותר גדולה מאשר לגבי מחירים למוצרים אחרים. אם אנחנו מדברים על הקבלה בעליה המחירים לחלב בהשוואה למחירים האחרים - אז אין הכדל. להיפך. הכל יחסי. לא נראה לי, שה-555 מיליון ליטרים חלב, שכאן דיברו עליהם כעל כמות מתוכננת לסנת 1975-1976, שהם יורדים בסדר גודל ב-20 מיליון ליטרים מסנת 1974-1975. נדמה לי, שיש לנו עוד איזו שהיא הטפעה שיקנו תוצרת מקומית ולא של ייבוא. כל עוד ישנה תוצרת מקומית - יש לקנות אותה ולא תוצרת ייבוא.

אני לא כל כך מודאג מהמצב שיתהווה ב-1975-1976. כל תיכנון עכשיו יגרום א) לעצירה. כי ענף שהוא חפטי בפיתוחו, שיש לו תחזית שאני יכול לפתח אותה - אני יכול להערים בטנה אחת בהיקף הייצור, ואחר כך להלבין את הייצור הזה. אז מתאים יהיה טיעון את הקפיצה, כי אני או אריק בטכנע את המסק לעשות את הקפיצה, מסוים שיהיה מחסור של חלב כארץ. אבל יהיו גם רבים מאוד שלא נצליח לסכנע אותם, והם יסארו עם הרפתות של 150-160 פרות בקיבוצים ובאותה הקבלה במסקים במוטביים. אין סוים חסט לגבי כמויות החלב שצפויים ב-1976.

דובר על עודפי סומן. כאן ישנה מערכת סנקראת הרפת. אינני מודאג מעודפי סומן, אט אנחנו יוצאים מההנחה שלא צריך לייבא אבקת-חלב. אם כן, מה יהיה במקרה הגרוע שבו אנחנו מייצרים 20 אלף טון סומנים מיותרים לפי המחירים המקובלים היום? - בואו ונמכור אותם במחירה של הסרגרינה. כי זה שבארצות אחרות צורכת האוכלוסייה הרבה קילוגרם חמאה לנפש, זה אצלנו מתמלא על ידי צריכת מרגרינה. אז יעלה לנו עוד 10 מיליון ל"י, אט נמכור את החמאה במחיר של הסרגרינה. (קריאה: זה הפרט של 32 מיליון ל"י) אנחנו יכולים ללכת לתרגילים טובים לגבי עודפי הסומן האלה כמו מסירתם בהוזלה לצ.ה.ל. וכו'. אפשר לסווא לזה פתרון, אט בחליט ללכת לזה.

אילו היה ענף החלב ענף טאינו מסובסד ושהוא עובד כולו על הבסיס הכלכלי של מחיר תרומות ומחיר תפוקה, ושהמסמלה איננה מתערבת במסחק הזה - כי אז היה המצב אחר. אבל זה לא עובד כך. אנחנו מקבלים סובסידיה ל-508 מיליון לישראלים חלב כפול סכום כזה וכזה, וכאן אנו מדברים על תוספת של עוד 7-10 מיליון ל"י. מי יאפוץ את זה? - המחסנים יספגו את ההפרס בגרוט או באיזו צורה אחרת. אני חסבתי שכל תכנית שתאמר היום הקפאה כזאת או אחרת - תוביל למחסור. אני מציע לדרוש מסדר החקלאות לא להטיל את המיכסות ולהודיע שתכנית המיכסות הקיימת טובה לכל הגורמים לסנת 1975-1976. אם נעמוד במצב טובה - נספיק להחליט על כך לגבני שנת 1976-1977.

כמה חברים העלו את ה"קרוסילה" כאויב המדינה. אל בחפס את אויב המדינה, ובעיקר לא בין הרפתנים!

ראובן איילנד: אינני חושב את ה"קרוסילה" לאויב המדינה.

רבותי, בעצם, יכולתי להסתפק כמעט במה שמוצע כאן, כ הוא לא בהרבה טונה ממה שסמיי הציע ושמתי הסכים לכך בקריאת-ביניים ומה שיודנפרו ינד אשר הכה נחכה, בתנאי ששנת 1974-1975 תהיה שנת הבסיס למיכסה. בעצם, כמעט אין צורך להחליט החלטה נוספת, כי מה שאני מציע לכם פה עמסיו הוא באמת כמעט לא יותר מזה.

כי מה אנחנו מציעים? איננו מציעים, בעצם, להגביל

את ייצור החלב באותם מסקים אשר אנחנו דוחפים אותם לייצור החלב. אני רוצה להגיד לכם, שביניהם יהיו הראשונים אשר יפסיקו לייצר או שייצרו או שיחטבו שזה לא כדאי להם. מבטים לעשות אנלוגיות עם מה שקרה לפני 7 שנים בניה, שאתה זוכר את זה. אבל הקו המבדיל בין מה שהיה אז ולבין התקופה הנוכחית הוא בזה שאנחנו הפעם דוחפים ב כ ו ח מ ס ק י מ ל פ י ת ו ח ה ר פ ת באמצעים גדולים מאוד. וכסף זה יהיה גם בטנה הבאה. אנו עושים ונעשה זאת במאמץ מקצועי גדול מאוד, עם פעולת ארגון גדולה מאוד. אנו נערכנו לעשות את הפעולה הזאת. בדמה לי, שבתקופה האחרונה יט לה גם תוצאות טובות.

מדוע אין הדבר הזה מתבטא בסך הכל של הייצור? -

ישנם בענין זה נתונים מעניינים מאוד, וחבל שלא הכאתי אותם עמדי. המדובר הוא במסקי הפיתוח במוטבים, שאותם אנחנו רוצים להביא, בסלב ראסון, ל-25 פרות במסק, ובסלב טני ל-30-35 פרות. ההתפתחות של אלה - הן במספר הפרות שהם מחזיקים וגם בתנוכה פר-פרה שהיא גם כן בעליה - מתקדזת ע"י ההיעלמות של האחרים טאינם בתכנית. וככונן, כתוצאה מזה, העליה של מסקי הפיתוח לא הורגשה עמסיו ביטובים.

אנחנו בהרגשה וכדעה (ויס לזה גם סיטוכין) שהננו

נמצאים באותו מצב שבו זה מתחיל להסתנות. כלומר, הצימצום במסקים טאינם בפיתוח - יהיה קטן יותר מאשר הגידול באותם מסקים שנמצאים בפיתוח. וזה הכלל.

המסקים האלה חסקיעו הרבה בטנתיים האחרונות. צדק

כל מי שביקר אותנו על כך שלא עמדנו עם חסיק המוכן. ישנה בזה דרך-יסורים

ארוכה. אבל בחדשים האחרונים הצלחנו לקנות קצת את המצב הזה, ולמטרה הזאת יש כסף מהבנק העולמי ויהיה גם כסף בטנה הבאה מאותו גורם. אנו רואים במסקים האלה - קיבוצים ומוטבים כאחד - באמת היחלצות גדולה. רפת אטר ע"ה את המאמץ הזה בטנה-טנתיים האחרונות - הפירות שלה יגיעו בטנת 1976-1975. ואני אינני רוצה להיות במצב שכלפי מסקים מטוג זה אצטרך להגיד "אדוני, סלח לי, אבל עכשיו אנחנו צריכים לעזור אותך מלהמסיך בכיוון שהלכת פו, מכיוון שטעינו, בתוקף ההחלטה שהיא קיימת"... כי מה שנקבע במינהל התיכנון בנובמבר 1972 הוא שכאשר יחליטו על חזרה לתיכנון - אז הטנה האחרונה בייצור היא תהיה הטנה הקובעת. כדי לטנות החלטה זו, אנחנו צריכים להחליט במסך השבועיים הקרובים טננת 1975-1976 היא הכסיס. אבל בעניין זה אין ויכוח. ואם זה כך, הרי בעצם, כל הו יכוחים האחרים הם לא ויכוחים בכלל. כי לגבי דברים אחרים לא הצעתי טום מסגרת נוקטה. לא הצעתי מסגרת נוקטה ביחס לייצור הכולל. ז.א., לא הצעתי קבייצר דוקא 550 מיליון ליטרים או 540 מיליון. יכול להיות, שאילו הלכנו באופן הכי טבעי, לא היינו מגיעים ליותר מאשר 540-550 מיליון ליטר חלב. זוהי, בעצם, ההערכה שלנו שאמרה, שאילו היינו הולכים לפי הקו של הטנה האחרונה - היינו מגיעים לכמות הזאת.

אני לא מציע להגביל את הייצור בכמות הזאת. ז.א., אינני מציע שבחליט או שנסכים שמטרד החקלאות יסלם למועצת החלב טובטידיה רק עבור 550 מיליון ליטר חלב. אינני מציע את זאת. כך סגם אם הצריכה תהיה נמוכה מ-550 מיליון ליטרים חלב, שזאת התחזית (ואומרים לי שזוהי תחזית אופטימית במידה מסויימת), ואם הייצור יהיה גבוה יותר והצריכה פחותה יותר - אז תהיה לנו בעיה.) אם הצריכה תהיה נמוכה יותר - גם אז אינני מציע להגביל את עצמנו למסגרת מצומצמת יותר. וזאת על אף מה שמארה אמרה שמוטב שיחסרו 10 מיליון ליטרים חלב מאשר יהיה עודף של 30 מיליון.

אנחנו מאפשרים מסגרת חפסית מאוד גם ביחס לייצור של המסך הבודד - של המאקרו. אין לי כרגע טום הצעה לגבי הקריטריון. אני קצת מפקפק אם הקריטריון של טנשה עונה לזה. אבל נגבט את הקריטריון יחד ויחד גם נקבע את המסקים בתכנית התיכנון ונקבע שהמסקים שהם מסקי-פיתוח בקיבוצים ובמוטבים - נקבע עבורם שיעור גבוה כזה שהיה יהיה בכחינת חסר מיגבלות. אותם מסקים שלא ייסצאו ברטיספה זאת - אנחנו באמת נגביל אותם בגידול הטבעי. "את, באר-טוביה - נגיד לה - אל תרוצי. אבל אם הגידול הטבעי שלך הוא כזה - הוא גם יהיה התיכנון שלך לטנה הקרובה!"

אני חושב, שזה לא רק לגטימי, אלא גם הכרחי. אני חושב, שזאת גישה חברתית נכונה, ואני בדעה שאם זאת אנחנו חבים אלה אטר אנחנו רוצים באמת לקדם אותם.

אריק סאל: האם זה יעזור לנו? אני גם כן יודע, שזה לא כל כך יעזור לנו. ז.א., אני גם כן מעריך שמסק שירצה לגדול מעבר לזה - הוא לא כל כך ייעצר בגלל מה שבחליט. ופה אנחנו צריכים לסאול את עצמנו לגבי האמצעים: מה קורה למסק, אטר קבעת לו שהוא יכול לגדול ב-8% והוא גדל ב-12%? אני מציע סגם את האמצעים נקבע יחדיו. הצעתנו היא שמינהל לתיכנון בהתייעצות עם מועצת החלב יקבעו את התיכנון.

איננו רוצים לקבוע פה איזה טהם דברים, אשר מיטהו יצטער עליהם אחר כך. אבל אנחנו חושבים לחובתנו להגיד היום את הדברים, כדי שבעוד חצי שנה, כאשר המגמה שבמחשבה תהיה חיובית ותתגסס, תרי אלה סצריכים לגדול - באמת יגדלו.

אני רוצה להעיר עוד הערה אחת ביחס למה שבאמר במסמך של פורום החלב ושל המרכז החקלאי. אתם אומרים דבר והיפוכו. מה שאתם אומרים בסעיף הטני - זהו בדיוק מה שאנחנו רוצים לעשות. אתם אומרים: "אין מקור לדבר כעת על מיכסות ייצור החלב בארץ: ייחד עם זה מוטב שיש להבטיח מיכסת ייצור לאותן הרפתות החדשות המוקמות ע"י הטקעה של כסף ציבורי וכו'". את זאת גם אנחנו רוצים לעשות. כלומר, אם אנחנו מעריכים, שהננו עלולים למצוא את עצמנו במצב שלא נוכל להבטיח למסקים אלה מה שבבטיחים להם גם המרכז החקלאי ופורום החלב - מיכסות חלב - בגלל הסיבות שתוארו כאן ע"י בני רגס ע"י יצחק, בסופו של דבר, בתיאורו את המצב (אם כי המסקנות שלו היו פחות חותכות) אם איננו רוצים למצוא את עצמנו במצב כזה, כי אז אנו צריכים לעשות את מה שאנחנו אומרים היום: בואו נגיד, שאנחנו חוזרים למסגרת של תיכנון הייצור! אנו חייבים לראות מה הולך להתרחש ולראות את שנת 1974-1975 כבסיס לאותו תיכנון.

עוד מספט ביחס לחשבונות בענין השומן. אני מסכים עם בני סצריך להעלות את/השומן בחלב. התנאי לכך: שיהיה לנו החלב השמן. אנו צריכים לדעת שהדבר הזה מחייב או ויתור על הכנסה (סאיבני מתאר לי שזאת הכוונה) או הגדלת הסובסידיה או הגדלת המחיר. אילו היינו רוצים להיות עקביים ביגתר, היינו צריכים להעלות את המחיר. אבל היום אני מפליץ על זה כבר בפחות בשחון, לא רק בגלל הצרות של רבינוביץ, אלא גם בגלל הצרות שלנו. אבל אז אתה צריך לבוא אל רבינוביץ, כי זה יחייב שתינתן לנו תוספת של 6 מיליון ל"י.

בויכוח הזה על הסובסידיה אני מרגיש את עצמי חזק מאוד. הטכנולוגיה הייתה לנהל ויכוח זה בהקטר אחר - בקטר להצעת מסרד מסחר ותעטיה על הורדת מחיר הבטר הקפוא. ביום ו' יהיה ערעור על ההחלטה. היום חלה ירידת-מה במחירי המספוא בעולם. כיום אנו מטלמים עבור המספוא לפי חישוב של 6.90 ל"י לדולר, בה בטעה שקודם קיבלנו אותו לפי חישוב של 6.40 ל"י לדולר. ז.א., המחיר שאנו מטלמים, כשהוא מתורגם ללירות, הוא גבוה יותר. היות והמחיר בטוק העולמי ירד במקצת, אז כדי "לקנות" אותנו שנכסים להפחית את מחיר הבטר הקפוא, אומרים לנו: "נוריד גם את מחיר המספוא באותו טעור". סירידת מחיר הבטר הקפוא מחייבת גם הורדת מחיר בטר אחר". עסינו חשבון, שפירוטו של דבר הוא להוריד בין 250 ל-270 ל"י לסונה. ז.א., להכניס אותנו בחזרה בסכום של 250-300 ל"י סובסידיה לסונה 250-300 ל"י סובסידיות לסונה בטביל להוריד בלירה אחת מחיר הבטר הקפוא - זה מין הלך-מחשבה מסונה. וזאת לאחר, שמצד טני, המטלה כבר עשתה את התרגיל האומלל הזה עם המסיט, לאחרונה. לא יתכן כאותו הזמן לסנוע מאת מסרד החקלאות את אותו המינימום הדרוש לו בטביל פיתוח. ואז מה קורה? - קורה שבמשב-רוח קצת טובה מזה סקיים היום, יגידו לך סצריך לבטל את הסובסידיות. לכן, אמרתי, רבותי, שהענין הזה נגמר.

אתם הרגלתם את הציבור לשתות חלב שהוא זול יותר מכל מסקה צבוע אחר. את הענין הזה אי אפשר לטנות במסך יום-יומי, כי הרגלתם את הציבור למחטבה טבעד חלב לא צריך כמעט לשלם. אנחנו במסך שנים הרגלנו את הציבור לכך טבעד חלב לא צריך לשלם - והרי לכם התוצאה. אבל אינני רוצה להחזיר את עצמנו למצב כזה שיותר מכל נהיה תלויים בטובסידיות. אני חושט מכל מיליון ל"י סמתרוסף לחטכון הסובסידיות.

אם מאזן הטומן צודק או לא צודק - זוהי טאלה של הערכה. 900 טון חמאה, לפי החטכון טעסה בני, ביחס למימון של 60 מיליון ל"י - זה דבר טגם כן "לא הולך ברגל". בניה, טיקרה איזה שהוא דבר שתודות לו נצליח בו ביותר - גט אז תקבל רק את המחצית מהטכום הזה. ההפרט טיטאר על חטכון היצרן גם כן יטפיע באיזה שהוא מקום. שלא לדבר על זה טמבחינת המסך העולמי אתה צריך לעטות דברים שהם מסודרים. מאז טאני עוסק במטריה הזאת נאמתי כבר כמה נאומים מדוע צריך להוריד את מחיר הטומן וגם על ההיפך מזה. אבל בסך הכל זה כסף.

אני בעד זה טאנחנו נחליט החלטה טהיא החלטה חפטיט מאוד וליברלית. ואין אנחנו מתכוונים למטהו יותר מזה. אני אומר את זאת לא מפני טאני רוצה "לקנות" פה את מיטהו. כלומר, אינני חוטב, טל יסוד הנתונים הקיימים יס צורך להגיד טאט תהיה פעט מיכסה - אז התיכנון הוא טל 1975-1974. חלק מהמטקים יתפתח באופן חפטי, חלק אחר יתפתח בצורה מוגבלת במידה מסויימת, ובאותם המקרים המסויימים טיתינ - יתפתח באופן טיוחד. אם יתברר טהתחזית היתה פטיטית מדי - אז לא מטמטיט בדבר הזה; אם התחזית תהיה, הט וחלילה, אופטיטית מדי - אז לפחות יצרת לכך את הכליט במה להתגונן. (קריאה: מה טיעור הגידול החזוי?) יכול להיות טהוא יהיה גדול יותר. לדעתי, זה לא יטפיע הנה או הנה.

היו"ר ס. יוספטל: אני אנסה לסכם:

- (1) מטרד החקלאות יכין יחד עם התנועות רת רטיטת מסקי הפיתוח טיזכו לעידוד בפיתוח הרפת. על זה כודאי אין ויכוח.
- (2) מטרד החקלאות יודיע טאין בכורנתו להטיל כעת מיכסות ייצור בחלב.
- (3) מטרד החקלאות יודיע ברבים טכמקלה וייווצרו בטתים-טלוט טטניט הקרובות עודפי חלב, המחייבים הטלת מיכסות, טטמט טנת הייצור 1975-1974 בטיט רק למטקים הנכנסים ברטיטות הפיתוח.
- (4) יוחלט על העלאת אחוז הטומן בחלב ל-3%.

א. פינקלטון: יט לי הצעה מאוד לא-אוריגינלית: טהנוטא לא יטוכט כעת, אלא יידון וייבחן מחדט בעוד חדטיים. אז גם נבחון אם הטגטות טמדובר בהן התאטמו או לא התאטמו.

היו"ר ס. יוספטל: פינקי, אינני חוטבת, טעל יסוד תקופה טל חדטיים, תוכל להחליט אחר כך.

בוריס טל:

פורום החלב בא הנה בהצעה מסויימת. ההצעה סלך היא טובה לחלמטין מזו טכא עמה פורום החלב. אני מציע שנחליט כי הננו מחזירים את הדיון לפורום החלב, ואם נגיע בו להצעה מטכמת - נביא אותה למרכז החקלאי.

היו"ר ס. יוספטל:

מזכירות המחלקה היא מעל לפורום החלב. הטובי היחיד בהחלט צמנצעה פה הוא בכך שאנחנו מסכימים טאם יטילו כעבור זמן מיכסות - יסתמו בשנת 1974-1975 כבשנת בסיס.

בוריס, למה אני חושבת שטוב לנו להסכים לכך? - כי

אף אחד מאתנו איננו רוצה לגרום לריצה מטורפת לקגדלת הרפת. אם ידעו שיכול לקרות דבר כזה - הרי טכל אחד יעטה את חטבונו המפוכח ויפתח את הרפת טלו בצורה הרגילה, הנורמלית ויעלה, נגיד, ב-5%-6%, כפי שהוא היה עולה בדרך הטבע. אני חושבת, שדבר אחד אפשר ללמוד מהעבר והוא: טוב טיודיעו מראש מה יהיה הבסיס, אם יהיה צורך במיכסות. אני כמעט בטוחה טלא יהיה צורך. הרי ההבדל בין הצדדים כאן הוא ב ה ע ר כ ה : אם יגדל הייצור או לא יגדל. אני כמעט בטוחה שהוא לא יגדל, ומסתי סיבות: (א) כפי שדכ אמר שהרפת היא לא כל כך רווחית טירוצו כל כך, וההסקעות הן יקרות מאוד; (ב) כפי שאנחנו רואים זאת בטנים האחרונות, הרי מול הפיתוח של הרפתות הטובות יטנה התקפלות של אחרות.

לכן, אני מציעה הצעה כזאת, כי אני חושבת שהיא לא

תהיה אקטואלית. אנו לא נגיע לעודפי ייצור גם תוך 2-3-4 שנים. אבל על-מנת טמצפוננו יהיה טקט, אני חושבת שמותר לנו להסכים טאם נגיע לעודפי ייצור - טנטמט בטנה הזאת כבסיס. אבל אם מיטחו מבקט לא לסכט - לא בטכט.

ראובן איילנד:

לגבי טני טעיפיט אין פה חילוקי-דעות, ואני מציע

טנקבל אותט. טעיף אחד הוא לגבי זה מי הט מסקי

הפיתוח. אנחנו רוצים טמינהל הטיכנון יתן לנו את זה, ואני רוצה טזה

ייעטה במטותף עם התנועות. (קריאה: זה אולי אחד הדכריט הכי מזיקים!)

הטעיף השני - אם וכאטר יהיה צורך לחזור למטגרת טיכנונית - הטטגרת

לתיכנון זה תהיה שנת 1974-1975. אני חבינותי טבטני טעיפיט אלה אין

חילוקי-דעות. (קריאות: גם בזה יטנמ חילוקי-דעות!)

א. פינקלטן:

נניח טיתכרר טיט גידול עצום בייצור וירידה בצריכה.

ב-5-1974 היו הרכה מאוד מסקים בטיקרו, טהתחילו

להטקיע. לא היה להט טום מסקל ב-5-1974, ואתה מראט מוציא אותט מהמטגרת

הזאת. (ר. איילנד: אם זאת באר-טוביה, אני באמת מתכוון לזה!) לכן,

אני חושב, טכדאי לבחון את הענין הזה בעוד מספר חדטים, או לבחון אותו

כפורום החלב, ואף זאת עוד לא פחר בכוקר, אלא בעוד כמה חדטים.

אריק נחסקין:

לצערי, אינני מבין. כל אלה טהתנגדו למיכסה אטרו

תחילה טכל ענין עודפי הטומן - זאת בעיה קלה. כאטר

הצענו כמעט להחלטה, הט אומרים: "מה אתט מדכריט?!" אינני מבין איך

אפשר להתיחס כך לענין. אחת טן הטטים: יכול להיות טיהיו אחר כך ערעור

לגבי מסקים מסוייטים של שנת 5-1974. מיטחו יאמר טזה היה טטק פיתוח או

לא או שהוא מסק פרובלמטי. ואם תהיה סם גמיסות - אז יהיה זה הגיוני.
אבל אז ברור צריך לקבל את ההצעה שהציעה סנסה: סבמידה ויהיה צורך - אז
המודד תהיה סנת 1978... הוה אוסר, סאז אין החלטה. אם חוסטים סיהיה
צורך לתכנן את הייצור ולהגבילו, חייבים לומר עכסיו שהסנה האחרונה היא
לפי החלטת מסרד החקלאות. אחרי זה - סלוט גמיסויות נוספות במסגרת הריוח
סיט לנו לייצור. אבל סום פסנט, סבו תנסה לרסות את עצמן, לא יועיל לצאת
מהמסגרת המחייבת, אסר אתה רק עכ. יו העלית, סיהיה עודף ייצור, ולא חסוב
אם בגלל זריכה נמוכה או בסל ייצור רב. ואז לא הגיוני שהמסק החזק יקבל
את הייצור של הסנה ואילו המסק החלט לא יקבל אותו. זאת סידת אחריות
גדולה מדי.

במקום ראובן, הייתי נוהג הרבה יותר כמתינות, והייתי
אומר סאני מוכרח להיות מכוסה מבחינה ציבורית. אחרי זה - אטכ אתכט חדטיים
ונבדוק איזה קריטריון דרוט כדי לעודד ולא לקפח וגם לאו פרוץ.

לסיכום. אם יהיה חוסר בחלב - לא תהיה סום בעיה.

ואם יהיה עודף בחלב - האפשרות היחידה היא סלא להפר את החלטות 1972.

אריק, אתה אומר סיהיה הסידור כפי סנקבע ב-1972.

אבל ההחלטה המוצעת היום אופרת סכיום סאתה מפעיל

סיכסות - הקריטריון הוה סל הסנה האחרונה. אם זה צריך יהיה להיות סחר -
כי אז זאת סנת 5-1974, ואם לא 5-1974 - אז סנת 6-1975.

אריק נחמקין:

אני סציע נוטח פסוט סאוד. ראובן איילנד, תפעיל
את הצעת 1972. כי, לדעתי, תעסה מיסגה אם לא תפעיל

אותה.

ראובן איילנד:

סום דבר לא יכרח. אם אתם רוצים לבחון את זה עוד
סבועיים - נחכה עוד סבועיים, ובלבד סלא יוכל מיסוהו

לסעון קהיות וסנת 5-1974 ככר מסתיימת, - הרי סזה ככר רטרואקטיבית. אבל
היום זה עוד לא רטרואקטיבית. ומה יקרה בעוד חצי סנה, אם יהיה, חס
וחלילה, עודף חלב רב יותר? כי מה סעטינו בלול הוה סאימללנו עטרות
יהודים שהסקיעו כספים רבים ועתה הם מסלמים ריכית סל 32% עבור ההלואות
סקיבלו.

היור"ס. יוספסל: חברים ביקטו לא לסכס ולהחזיר את הנוטא לפורום החלב.

ראובן איילנד:

אני רוצה להודיע, סאני רואה את מסרד החקלאות כזכאי
להפעיל את התיכנון אחרי גמר הסנה הזאת. זה הכל.

כלומר, אם יתברר סאין צורך - אז אין צורך. אבל במידה סיהיה צורך (ואני
חוסב סיט צורך-) לעסות את זאת כתיאום עם המרכז החקלאי, ואז לא יוכל איט
לסעון סבגלל זה סדחינו את הדיון זה לא נעטה. זה לא יסנה.

היור"ס. יוספסל: זה לא יסנה. לילה טוב!

היטיבה נסת ייסה.

פרטי כל מזכירות המחלקה להתישבות מ- 26/2/75

מחלקה
לתישבות
מחלקה

נוכחים : סנסה יוספטל; מ. מלחי; ש. גוטליב; נ. חובב; בן עמי הראל; ד. רביב; מ. שור;
ז. ארנון; א. גולדברג; י. כוכבא; א. יודנפרוינד; א. בן יעקב; ד. גל; ע. גורביץ;
י. סעדי; י. בר לבב; א. פינקלמן.

מוזמנים : ד. סדובסקי; י. פרייס; מ. סל; ד. שטנברג; א. פרלמן; א. בן ישראל; עובדיה איל;
ד. אגמון; מ. הררי; א. בן אהרון; מ. ליבנה; א. שטיין; י. מנואל (פירות);
י. הירש; א. גלבוע; י. רוזנברג; א. סדומי.

סדר היום : (1) אינפורמציה

(2) התארגנות יעילה של הארגונים המקצועיים.

סעיף א' - אינפורמציה.

סנסה יוספטל : אשראי חקלאי - קימנו מספר דיונים בנושא זה והופענו גם בפני ועדת הכלכלה של הכנסת. הועדה קבלה כמעט את כל התביעות שלנו והיא סכמה דלקמן :
הועדה קבלה את הסעפה שלנו שיש צורך ב 25% הון חוזר ליצור החקלאי והמליצה, כי החצי מזה יהיה בצורת אשראי מכוון.
דבר שני, המהווה חידוש לגבי הקיים - הועדה מבקשת ממשרד החקלאות למסור כעבור 3 חודשים דו"ח על ביצוע ההמלצות.
דבר שלישי, שהוא האופרטיבי ביותר - הועדה קובעת, שהממסלה חייבת לסלם את הסובסידיות למסווק לא יאוחר מחודש ימים. במידה והיא תפגר בתשלומים, יהיה עליה לסלם רבייה פגורים של 20%.

איני יודעת באיזו מידה יוגטמו כל ההמלצות, אבל את ההוראה האחרונה יצטרכו לממס. כולנו יודעים שהממסלה מפגרת בתשלומי הסובסידיות ונקוה, שהוראה זו תביא לזה שתעמוד בלוח התשלומים.

התנדבות לעזרת מסקי הספר - אחרי הדיון שקיימנו בפגמא זה פנינו אל הועה"מ של ההסתדרות ובקשנו לארגן התנדבות העובדים באמצעות המחלקה לאיגוד המקצועי. אני שמחה להודיעכם, כי ביום א' הקרוב תצא קבוצה ראשונה של מתנדבים למסקי הספר. הח' ד. רביב קבל על עצמו לספל בארגון הפעולה. עובדי מוסדות ההסתדרות יקבלו מהמוסד המעסיק אותו את המסכורת עבור השבוע שהם יוצאים למסקים. לגבי עובדי המדינה נעשה סידור, לפיו כל עובד מוסר יום עבודה לקרן חופשות וממנה לממנו את התשלום ליוצאים. בשלב ראשון, נבחשו עובדי המדינה לגייס יציאה 500 אנשים ב-10 מחזוריים.

פנינו, כמובן, גם אל עובדי המרכז החקלאי והם הביעו נכונותם לכך. היענות מירבית מולתה לדעה ועד העובדים בצירוף כל הנבחרים (קריאה ביניים : כל הנבחרים הם במסמר האזרחי!) גם העובדים נותנים את חלקם ע"י טירות במילואים ובנוסף לזה חלק מהם מצוי גם במסמר האזרחי. הם צודקים בתביעתם להסתחם הנבחרים ביציאה לספר ואין לי ספק, שהם יסתחפו במפעל זה. הח' ד. רביב יפעל לארגון יציאה חברים אלה.

סעיף ב' - התארגנות יעילה של הארגונים המקצועיים.

סנסה יוספטל : כולכם קראתם, או לפחות סמעתם על החוזר שהוציא הח' ד. שטנברג לפני כחדשיים, בעת היותו עריין פעיל בארגון עובדי הפלחה, בו הוא הציע לאחד כמה ארגונים מקצועיים, ע"מ להגיע לחסכון וליעול נוסף של עבודתם. הזמנו אותו לישיבה זו, בה הוא יציג את הקונצפציה שלו ואחכ"כ נחליף דעות על הנושא.

ד. שטנברג : לפני 12 שנים נחבשה ועדה, בראשות הח' אץ הכהן ז"ל, לדון ולבחון אם הארגונים המקצועיים הם נחוצים, לאור העובדה שבתקופה החיא התבססו שני ענקים בטטח השירות לחקלאי - שירות הדרכה למקצוע ומעצות הייצור והשיווק. רבים מחברינו, כולל חלק מהם היושבים כאן על יד השולחן הזה, חשבו שמוסדות אלה יקבלו על עצמם את התפקידים שהיו מוטלים על הארגונים המקצועיים זכי"למוצג ההיסטורי" הזה אין זכות קיום. בנוסח זה, הוגדרה אחת השאלות בפני הועדה. מתוך מסקנות הועדה, אשר הוצאו במסמך מ 9.7.63, אנו למדים, שכל חברי הועדה היו מאוחדים בדעה שנטארו עדיין מספר תפקידים לארגונים המקצועיים והמסקנות מפרטות תפקידו של כל ארגון וארגון ואח מי הם מפרחים. אולם לכל אורך המסקנות עוברת מסקנה ברורה, האומרת שהארגונים חייבים להעביר חלק גדול יותר מתפקידיהם בטטח ההדרכה, יעול ושירות כללי לידי המוסדות שהוקמו.

מה אנו למדים מתוך הנסיון של 12 השנים שעברו מאז הוצאו. המסקנות ? מחברר סדר חלק מהגופים שהוקמו, כדי לעסוק בטטח השיווק א"י בתחום ההדרכה ממלאים י את תפקידיהם והאחרים אינם עונים בכלל על הדרישות. כתוצאה מזה הצטרכו הארגונים להגביר בנתך 12 השנים את כח האדם מ 45 ל 100 ולהכפיל את מספר הפעילים ולהתעסק בנושאים שלא מצאו את פתרון ע"י הגופים שהוקמו, וגם לא במסגרת המצומצמת של הארגונים ההיסטוריים.

כאשר נשאלת השאלה, אם יש זכות קיום לארגונים המקצועיים, אז אני אומר שהם חייבים לאורך להמשיך להתקיים, אלא להתארגן כך, כדי שיוכלו לענות על כל אותן הבעיות, אשר הגופים הם לכחיים אינם מסוגלים עדיין לענות עליהן. אנה מדגיש את המילה עדיין, אם כי אני מסופק אם הם יוכלו לעשות זאת גם בעתיד. עלינו לזכור, כי בחור אנשי ההחייבות אין אנו יכולים להרשות לעצמנו את הלוקוס להגיד לחברינו שאין לנו פתרון לבעיות. אנו חייבים לתת את דעתנו לכל שאלה המוצגת בפנינו. לפעמים אנו מוצאים לה פתרון ה'ובי מלא ולפעמים רק חלקי, אבל אנו חייבים להתמודד עם הבעיות! זה הביא אותי לידי ההכרה שיש צורך בחיזוק הארגונים.

הפיצול הקיים של 18 ארגונים לא מאפשר לענות על צרכי השעה ולהתגבר על הבעיות הפיננסיות וכח האדם הדרוש לביצוע המשימות. נטיתי להעלות כמה הצעות פתרון, אבל ביטיבה מזכירות הארגונים המקצועיים, אשר נתקמה לפני 3 שבועות, העלו מספר חברים, בין היתר, שתי שאלות :

1) האם יש צורך לנהל את הויכוח באמצעות העתונות ?

2) האם הנתונים שפרסמתי הם נכונים ? לי אין ספק, שהנתונים הם נכונים, כאשר נשלח לכל ארגון וארגון שאלון ובמידה והוא לא ענה קבלה המזכירה שלנו את הנתונים באמצעות הטלפון. הסיכום מבוסס על ריכוז הנתונים האלה. לעומת זאת, אני יכול לציין שלא מסרתי כל הודעה לעתונות. להיפך! - אחרי שנתפרסמה הכתבה פנו אלי והודעתי להם, שאין לי מה להסתיר, אבל אני לא מנהל בירורים מסוג זה באמצעות העתונות.

מגטח ההצעות שלו איננה מכוונת רק להגדלת החסכון, אלא בעיקר ליעול עבודת הארגונים ולהרחבת השירותים, אשר הם חייבים לתת לחקלאי. אחס שמעתי לאחרונה על בעיות המחקר החקלאי ואח התביעה להסתתפות גדולה יותר מצד החקלאים. אלה המייצגים את הארגונים המקצועיים יודעים עד כמה ט.ה.מ. אינה מסוגלת לענות במגזרים מסוימים על בעיות השעה ובענפים אחרים רק באופן חלקי. ישנם רק כמה ענפים לגביהם נמצאו פתרון מטייע רצון. אנו חייבים, איפוא, לתת פתרון גם לאותן הנקודות, אשר המוסדות האחרים לא מסוגלים להתמודד אתן. אני מתרעם ונאבק נגד אותם החברים הקובעים במסקנות שלאחר 28 שנות קיום המדינה היא חייבת לתת את מלוא השירותים לחקלאים. אנו משוכנעים שגם החינוך חייב להיות כולו על חסכון המדינה - לא רק כיתות ח' וט', אלא גם עד יב' ואולי גם חינוך על תיכוני - אבל מאחר וישנם קשיים אובייקטיביים והמדינה לא מסוגלת להתגבר עליהם, האם לא נשלח את ילדנו ללמוד ?! אפשר לעשות הסלכה מזה גם השטח שלנו. האם לא נעשה דבר ונחכה עד המדינה תצליח לגייס את האמצעים הכספיים,

ולחסייר את כח האדם הדרוש, כדי סיוכל לענות על בעיות דהיום ואילו סיהיו בטוח ארוך בתחום של חכנון החקלאות ולהכנת הכלים הדרוסיס לחקלאות בטנות ה-80, או לטנות ה-2000! אני טוען שהמדינת עוסה כמיטב יכולתה. יתכן סהיא צריכה לעשות יותר. אני לא בא כאן לומר, סיט לוותר על האמצעים שהמוסדות מקדישים למטרות סאנו מסתמסים בהם. אבל אנו חייבים לגלות מעורבות יותר בכל המגזרים - במחקר, בהדרכה, ובחכנון העצפים לטוח ארוך. למה לנו להיות בחור נלויס לאותם המוסדות המחליטים ולא להיות נותני הטון!?

אני לא אומר שהצעותי הן הטובות ביותר הבאות בחכנון. יתכן שלמזכירי הארגונים וגם לחברים האחרים, הפעילים בתנועות ובמרכז החקלאי, יש הצעות טובות יותר. אבל אט הצעותי נראות לחברים, אזי צריכים להיות 3 ארגוני בג מרכזיים: 1) לגידולי סדה 2) לגידולי מטע 3) לבעלי חיים. 3 מזכירי ארגונים אלה יהוו ועדה מהמדת, אשר אליה יט לצרף 2 חברי המרכז החקלאי ומתפקידה יהיה לטפל בהדרכה, במחקר ולהקדיס חסומה לב מיוחדת בסיחוף עם האגף לחכנון של מטרד החקלאות לבעיות החכנון והסיחות החקלאי לטוח ארוך.

אני לא מקבל דעת אותם החברים החוטבים שהסיסה הקימה היא הטובה ביותר. מזכירות המחלקה להתייטבות צריכה, לדעתי, להקיס ועדה אשר תבדוק את הנחונים ואט היא תגיע למסקנה שקיטס 18 ארגונים הוא הפתרון האופטימלי לבעיותינו - אלה סיטנן ואלה סיהיו בעתיד - אזי ארים את ידי ולא: אנהל מערכות נגד החלטה זו באמצעים פסוליים. לי נראה סיט להקיס גוף, כפי שמזכירות הארגונים המקצועיים ממליצה, ע"מ לספר את הסיירות לחקלאים.

א. גלבוט : מזכירות הארגונים המקצועיים דנה בנוטא, בהקגסה לא הכי נוחה וזאת עקב הפרסומים בעתונות. אני כודה לחלק גדול מחברי המזכירות התרעמו מאוד על צורת הגשת ההצעה ע"י הח" ד. סטנברג. פרט לזאת, אף אחד לא ערער על כך שהיוזמה היא רצויה והקדטנו, איפוא, את החלק הטני של הדיונים על דרכי הביצוע.

מסקנות הועדה, בראשות הח" א. הכהן ז"ל, הודפסו מחדס ונטלחו לכל חברי המזכירות. הדו"ח הזה הוא רציני ומאלף מאוד ומוכיח טאין חדו מתחת פני תמט. הסאלה היא, איפוא, מה אנו עוטים כיום, לאור הדו"ח הקיים ולאחר סיקול בהצעות הח" ד. סטנברג. הגענו למסקנה סיט להקיס ועדה, אשר חנטה לייסם את הרעיון של יעול עבודה הארגונים המקצועיים ומסקנותיה תובאנה אח"כ לאיחורה של המזכירות המחלקה להתייטבות. אנו מציעים, כי 2 חברים יבחרו ע"י מזכירות המחלקה להתייטבות, 2 חברים ע"י הארגונים המקצועיים וחבר אחד ע"י תנובה. לרוב הארגונים יט קטר עם סינוק. היתה לי סיחה עם הח" י. לנדסמן והוא מעונין מאוד בסיחוף איס תנובה בוועדה זו, באטר לתנוצם יט מה להגיד ולתרום לנוטא זה.

מ. הררי : למרות דברי הח" א. גלבוט וחילומי הדברים יהוו במזכירות הארגונים המקצועיים, אני מוצא לנכון להביע כאן חסיחה חברי ארגונים בקטר לצורת הפרסום (סנטה יוספטל : כולנו מסוכנעים טלא צריך היה לנהל ויכוח באמצעות העתונות, ויט לראות בזה "פנצ"ר". אני מציעה שתקדיס את דברין לעצב הנוטא.) אני חוטב כי ל-18 הארגונים יט מה להגיד לפורום זה לא רק בקטר לחוכן המסמך, אלא גם לבני צורת הפרסום. אנו התרעמנו, באטר אט מטרת הח" ד. סטנברג היתה ליעל את עבודה הארגונים, מדוע הוא לא מצא לנכון להביא את רעיונותיו בפני חברי קזכירות הארגונים במטך כל תקופת כהונתו סמזכיר ארגון עובדי הפלחה! אני סבור שהמהומה מסביב למסמך הזה הזיקה לתדמית של הארגונים המקצועיים. אט מפרסמים מסמך כזה לחוך האוירה הקימה כיום בארץ טנוצרה עקב פרסומים תכופים על שחיתות, מחדלים וכו' ובו מציינים גודס של ארגונים, מסכירים וכלים - יכול הצבור הרחב וגם חקלאים טאינס מכירים את הכעיה להתרעם טכאן טמון הסוד הגדול של חכנון! אני כופר בזה.

אני רוצה לחזור על דברי הח' א. גלבוע ולהגיד - היו דברים מעולם! לפני 12 שנים בערך הוקמה ועדה ממלכתית, בראשות הח' א. הכהן ז"ל, והיא סכמה מה שסכמה לאחר דיונים רבים עם הארגונים. מה קרה מעטה בלעם. המציע את הקמת הועדה - הח' ד. כהנא - במסרו דעות חברי ועדת המטק ואח דעתו הוא לוועדה, דבר שצריך בעצם לחסל את הארגונים המקצועיים ולמסור את תפקידיהם לידי מוסדות הממשלה. הוא פרסם גם את דעתו זו ב"עיתון דבר". לבסוף קרה, שהועדה סכמה את עבודתה בסדר הלל על הארגונים המקצועיים. הסיעון על הצורך ביעילות חוזר גם הפעם אבל בהבדל מסוים. אז אמרו, כן לסמוך על הממשלה וכיום טוען הח' ד. שטנברג שאין לסמוך על הממשלה. אז אמרו, טיט לחסל את הארגונים וכיום אומרים טיט לרכז אותם ב-3 ארגוני ג, כדי לחסוך וליעיל את ההדרכה.

מבלי להיכנס לעצם נושא ההדרכה שהוא עיקר הדברים - זה יעשה בודאי ע"י הועדה שתיבחר - אני חושב עקרונית וקורא לחברים להתנגד לשחרר את משרד החקלאות, ט.ה.מ. ומוסדות אחרים מאחריותם למתן הדרכה. מה שהח' ד. שטנברג מציע הוא, שנקח את עצמנו את נושא ההדרכה ונגביר את הפעולה בחוות זה. זה משחרר, בעצם, את מוסדות הממשלה מאחריות.

עלי לציין, מחוץ נסיון שלנו עם ט.ה.מ., נציבות המים, משרד החקלאות ומוסדות אחרים, שלמרות העובדה שסגל העובדים אינו קטן, הרי כושר העבודה שלהם הולך ויורד בהתמדה. רק היבוע ספרו לי שני חברים שלנו, פעילים בוועדות חשובות, שגמל הכנת הדברים - סיכומי הצעות וחברות - מוטל, למעשה, על שכמנו. מדוע אנו צריכים לשחרר אותם!? כדי שיוכלו לנסוע לחו"ל! ? שתי תקלות שקרו לנו בפוסטאים מסוימים, נבעו אך ורק, מפני ששני האנשים אשר צריכים היו לטפל בהם, נסעו לחו"ל. נאלצנו לקחת זאת על שכמנו, לא בגלל זה טיט לנו עודף זמן - יש לנו תפקידים לרוב - אלא מפני שהמה לא עובדים מספיק! אם ניטול על עצמנו בהיקף גם את ההדרכה, אזי נשחרר אותם והם מחכים לזה!

אנו משמנים כיום בהיקף לא קטן את פעולות ההדרכה. למשל, מחצית ההוצאות של סירות החדה, המרכז קרוב ל 100 עובדים, מופקדות ע"י החקלאים. מצד שני, העבודה בסירות השדה נחלטה והולכת כמעט באופן טיטתי. מדוע רוצה הח' ד. שטנברג לשחרר אותם!? יש לדרכן אותם בכח שיעבדו יותר! מגיע לנו! - אנו משלמים עבור זה! אם אנו משלמים בחחום זה וגם בהדרכה וגם במחקרים, אזי אנו צריכים לתבוע תוצאות! הצעתי בהנהלת ענף המים, בה אני משתתף למחוק את ההקצבה לכל מחקר שהוא, במידה ואינו מגיש דו"ח בסוף השנה. הח' ד. מס, המרכז ועדה זו, סומר על ביצוע הדבר. כל הכבוד לחוקרים, אשר קדמו בהרבה את החקלאות הישראלית ועוד ידם נטויה. אולם אנו צריכים להוריד אותם קצה מהמחקרים הבסיסיים לכיוון של מחקרים שימושיים. מחקרים הנערכים 6-7 שנים - ויטנם כאלה - טעמט פג, באשר התוצאות אינן ידועות כבר את המציאות שהשתנתה.

בסיכום, עלי להגיד שאין לשחרר את המוסדות מאחריותם בעד מתן הדרכה. הצעה הח' ד. שטנברג טובילה לכך.

אני יודע לא מעט על הנעשה בארגונים ובפרט בארגון שלי, בו אני פעיל זה 20 שנה. אולי אפשר לחסוך חצי פקידה מה וטמה, אבל אני יכול להודיע לכם במלוא האחריות כי לחסכון מסמעותי לא ניתן להגיע. אמרתי במזכירות הארגונים המקצועיים ואני חוזר על זה, כי ריכוז יתר, למשל, של מטרדים יביא לזה שבנוסף למנהל המטרד יהיה גם עוזר וכו'. התיאורה המפורסמת ידועה. חסכון מזה לא אהיה.

הח' ד. שטנברג מפרט בדו"ח שלו, בין היתר, כי לארגונים המקצועיים יש 15 יועצים מספטיים. אם כי אני מסיל ספק ביהר הנחונים, הרי לגבי פרט זה אני ימאנה, שזה נכון. יר. מדוע יש לנו 15 יועצים? מפני שבבית הזה אין לנו יועץ מספטי! לכאורה יש, אבל אוי ואבוי ליעוץ הזה. לפני מספר שנים פניתי אל הח' י. וילן ואמרתי לו שהיועץ אינו יועץ ירי וואנו נואלץ להזדקק לעזרה מספטיה מהחוץ. הוא ענה לי - ואני מצטט מחוץ זכרוני - מי אומר לכם שאתם צריכים לפנות אל עו ד א. ירון!? כעבור מספר שנים הסברתי לח' א. גלבוע - 10 אגודות המים המסונפות לארגון שלנו זקוקות ליעוץ מספטי. לכולן יש בעיות עם נציבות המים ומוסדות אחרים. אמרתי לו, שאם היועץ המספטי אינו מכלא את תפקידו, אזי צריך לקרוא אותו לסדר. הח' א. גלבוע עשה זאת. בבירור הנתקיים דרשתי יעוץ

לבבי שני דברים - חוק המים וחב" מקורות הח"א. גלבוש הטיל עליו להגיש חוץ חדשיים את הצעותיו. מ ז עברו יותר משנתיים והוא לא עשה דבר. אבל לא רק זאת (סנטה יוספטל: זאת היע בעיה, אבל אינה שייכת לדיון זה. אני מטפלת בזה.) אני סומך עליך, אבל כאשר אומרים לנו במסמך שיטנם 15 יועצים, אזי זה עומד רוטם כלפי חוץ, אבל רוטם שלילי ביותר. המחל הוא לא באסמחנו, אלא במרכז החקלאי.

לדעתי, אין כל סיכוי ליעול עבודת הארגונים, כל עוד לא נרכז אותם בבית זה. נבנה אמנם בנין לתפארת, במבמה ברורה וחשובה של ריכוז כל המוסדות שלנו. אולם, מה יצא מזה? מחציתו נמסר לקונצרן התעסיתי הגדול של ההסתדרות. כיום מצויים 9 ארגונים מחוץ לבית זה, ויש לעשות הכל, ע"מ להביא אותם הנה! (קריאות בניניים: איך?) אני יודע שבעיה זו ממרידה גם כיום את מזכירות המרכז החקלאי, אבל ברור לי שבלעדי ריכוז הארגונים לא נגיע לכל הסכום.

הדו"ח של הח"א. הכהן הוא מאלף מאוד, אבל מאז עברו כבר 12 שנים. כפי שאמרתי במזכירות הארגונים המקצועיים - אדרבא, הבה נבחון את עצמנו. אם נסיג מעט, הרי גם זה לטובה. במאמר מוסגר, עלי להעיר, שאם ניתן כאן לחסוך כמה אלפי לירות, אזי בבית המרכז החקלאי ניתן לחסוך כמה מליוני לירות. אני מקווה שתנועת המוסבים תסייע לסיים איוש מוסדות המרכז החקלאי ואז נצליח להסדיר גם כמה עניינים צולעים, בגלל עומס עבודה המוטל על מספר אנשים. אני רק מתפלא שבשישואציה זו מצאה המזכירות זמן, כדי להתפנות לדיון זה על הארגונים המקצועיים. אבל אפשר לנסות. אנו בעד הקמת הועדה, אשר תציע חוץ פרק זמן את המלצותיה, חוץ קטר עם הנוגעים בדבר. לאחר זאת יהיה מקום לבחון אם אמנם ומה ניתן לעשות בנושא זה.

הוצע כאן להרכיב ועדה בת 5 חבריה. במזכירות הארגונים המקצועיים הצעתי ששני חברים יהיו מטעם המרכז החקלאי ו-3 מטעם הארגונים המקצועיים. איני מבין מה שייכות תנובה ל"סמחה" זו. אבל לא נילחם נגד זה.

בן עמי הראל : לדעתי, צורת הדיון חורגת מכל הנוהלים המקובלים וזה הרבה גרוע מצורת הפרסום, עליה התריעו חברים מסוימים. צריך לדון לגופו של ענין ולא חוץ רכילות וחשבונות נפש.

עלינו לזכור, שכל אחד מאתנו אינו יושב בזכות עצמו, אלא הוא שליח של מישהו. מחר יכולה תנועה זו, או אחרת להחליפו באחר. אין להתעלם מציאות זו, בין אם מסכימים לה, או לא.

זה שנים מדברים על הארגונים המקצועיים במקומות שונים וגם במסכים. הם טוענים, שישנם הרבה אבסורדים בחחום זה. ישנם כמה ארגונים החושבים שהם צריכים לקבוע מדיניות. הם טוחנים כי התנועות והמרכז החקלאי מייצגים את היטובים בכל החחומים - מכסות, מחירים וכו'. אני לא פוסל לחץ כלפי המייצגים לגמור מו"מ בנושא זה, או אחר. אולם על הארגונים לדעת שלא הם המייצגים את היטובים בענין זה. יש לראות אם אין כפילות בחחום זה ולהוציא מסקנות חד משמעיות.

לדעתי, על התנועות להקים ועדה עליונה שתחיה מורכבת מאנשים הבוחרים גם את הנציגים לארגונים המקצועיים. היא צריכה להיות בעלת סמכות ולפסוק על איחודים של ארגונים וחיסול במקרה הצורך.

י. הירש : פעילי הארגונים המקצועיים צריכים לזכור, שהם חברי מסכים, בהם קימים רוב הענפים ואין הם יכולים "לעשות סבת לעצמם" בענף אותו הם מייצגים. אני בטוח, שכולנו צריכים לעשות מדי יום את חשבון הנפש, אם אנו ממלאים את השליחות שהוטלה עלינו. אני גם מצטרף לדעה שלא חמיד אדם, העוסק בנושא מסוים, רואה אותו בצורה אובייקטיבית. לפעמים, אורח לרגע רואה כל פגע. צריך, איפוא, טגורם בעל סמכות ילמד את הנושא של כל ענף וענף ויוציא את המסקנות המתאימות. אני יודע, שאנו לא מצליחים להפוך עולס, אבל יחד עם זה אין להחליט החלטות סרידותיות, באשר לקלקל זה קל מאוד, אני תומך, איפוא, בהקמת ועדה מצומצמת בעלת סמכויות, אשר מתפקידה יהיה לבחון את הנושא ולהגיש את מסקנותיה, חוץ פרק זמן

מוגדר מראש. המסקנות יכולות להיות סוגות לגבי ענף זה. או אחר.

לדעתי, נפגע בענפים אם נצמצם את הארגונים המקצועיים וכו' בזמן נסאיר את הפרטנרים שלנו - מועצות היצור וכו' - במחזונתם הקימת. רוב העבודה שלנו היא לרוץ מיטיבה ליטיבה ולהיאבק על בעיות הענף אותו אנו מייצגים. אם לא נצמצם במקביל מוסדות קיימים, אזי נפגע בענף, מפני שלכל מוסד יש קצת סמכויות והם מקבלים החלטות המתיתסות לגבי הענפי בהם אנו עוסקים. למרות שאנו עובדים 16-18 שעות ביממה, אנו מחקטים להסתתף במלוא הפעולות הדרושה. חשוב, איפוא, לבדוק וליעיל את עבודת הארגונים המקצועיים, אם לא את כולם, אזי לפחות חלק מהם. במקביל יש לעטוק גם במועצות היצור, למשל, אני לא משוכנע טצריכות להיות טחי מועצות לאותה פרה ולאותה כבסה. בכל אופן, זה בודאי נושא לבדיקה.

הח"ד. שטנברג הזכיר את בעית העברת פונקציות מסוימות למסדר החקלאות. לדעתי, טוב טהן עברו, אבל לא איך טהן עברו. אחד הנושאים שנפגעו טכך הוא ההדרכה. אני מכיר את הנעטה בתחום זה בכמה ענפים הקרובים לענף, בו אני מטפל, וידוע לי טייס להם הרבה טענות. ברור טאין להגיע לכליל הסלימות, אבל מה קיים אינו מספק את אף כרי 50% מהדרוש. לדעתי, יש לבחון אפטרות טל הקמת רשות, אשר נושא ההדרכה יהיה בתחום טיפולו ובה טסתתף גם המטטלה. צריכה להיות, איפוא, הדרכה צנטרפוגלית ולא דה-צנטרפוגלית, כפי טזה קיים כיום. אני מאמין טה יחסוך הרבה ככח אדם וגם יקנה לנו הטפעה גדולה יותר באיוס ההדרכה באזורי הארץ הטונים, וגם ייעל את הטירות לחקלאים.

אני נתקל לא פעם בטעיה טל פרטומים חקלאיים. יש לנו "הסדה" ולכל ארגון יש, לפחות, טני בטאונים מקצועיים. לאר ון שלנו אין אף אחד. אנו נתקלים בקוטי טל הוצאת ירחון, או רבעון באטר אין, אנו יכולים להוציא חוברת ולכתוב טחומר זה נלקח מ"הסדה", וחומר אחר מתוך "המטק הבקר לחלב" וכו'. יש לחשוב אם לא רצוי לרכז את כל הפרטומים המקצועיים במטטלה "הסדה", או למצוא טיילוב בין ענפי החי הטונים.

ביכלתי לתח עוד דוגמא נוטפת לטיפולה טל הועדה. ענף הצאן טחלבט בטעיה טל יצוא. היה פיחות בארץ ומוצרי הצאן הם יקרים וזה מחייב להפטר עבורם טיווקים בחו"ל. אם יוצאת מטלחת לטורקיה למכירת פרות, מדוע לא ניתן טללב בה גם נציג ענף הצאן, ע"מ לנטות למכור גם צאן? הוא הדין לגבי טיווק מוצרי חלב בפרס. יוצא איט הסוכר פרות, בעף טבמחטני הנובה מתרכז מלאי גדול טל גבינה.

אני מטכט, איפוא, את הדבריו טלי. אני מצדד בהצעה טל הקמת ועדה מצומצמת להכנת הצעות לדיון, אחרי לימוד עבודה הארגונים כפי טהם קיימים. יש לתחזום את עבודתה בזמן ואט היא לא חסיים אותה עד אז, עליה להטיט לנו דו"ח ביניים. אם היא לא תגיע לדו"ח טופי, או לדו"ח ביניים, אזי נמנה ועדה אחרת במקומה. אני בעד זה טהועדה טהיה טורכבת טב"כ החנועות והמרכז החקלאי.

אני מציע, כי הועדה תבחון אפטרות טל הקמת רשות לענף, אשר חכלול גם את נושא ההדרכה והצעות לטיפור ויעול תחום זה, מבלי לסחרר את המטטלה מאחריות במטבתת החדטה. רצוי יותר להקים רשות לענף, מאטר לקיים הרבה ארגונים למטפר ענפים. יתכן טזה יכול להיות אחד השלבים להקמת ארגון כולל, למשל, טל בעלי חיים. אם אני לוקח דברים יקקורים בענף שלי, איני רואה צורך בטדריכים נפרדים למכונות חליבה בענף הבקר לחלב ולענף הצאן. זאת אותה מכונת חליבה. דבר שני, הוא ארגון שקילות חלב בכל הארץ. הענף שלו הוא קטן ואין באפטרותו להקים ארגן טל שקילות חלב. אנו לא רוצים להיות נתמכים ע"י התאחדות מגדלי בקר לחלב, אבל אפטר לשלב פעולות זו במטבתת אחידה. זה יהיה חסכוני ויעיל יותר. הוא הדין לגבי מחשב, טפר עדר וכו'.

הצעה שלישית מתיחסת לריכוז הארגונים, יכולות להיות הצעות שונות לענפים השונים. אפשר לרכז ארגונים ולהגיע לחסכון וליעול, בתנאי שיצומצמו הגופים המקבלים, כפי שהזכרתי קודם. הדבר החשוב ביותר הוא ריכוז הארגונים בבית המרכז החקלאי. בלעדי זה לא ניתן להפעיל את המגמות הרצויות של חסכון ויעול.

א. פתנקלמן : אני חמה על הסון שהוסמע בתחילת הישיבה. לא ברור לי, מדוע מאשימים את הח' ד' שטנברג על זה שלא העלה את הנושא לפני 4 שנים. קרה משהו במדינה זו והוא הגיע עתה למסקנה שיש צורך בטינויים מרחיקי לכת. יש בהחלט לברך אותו על היוזמה שנקט, ע"י העלאת הנושא, החייב גם, לדעתי, טיפול בלעדי ומקיף.

אני גם לא מתרגש מן העובדה שהענין הגיע לכלי התקשורת. הנושא הובא בפני מזכירות הארגונים המקצועיים וזהו אינו פורט סודי. היא גם אסרה את ההצעה פה אחד ופרטום המגמה הכלולה בה יכולה רק לטמט דוגמא לכלל הצבור במדינה.

אני מציע לקבל את ההצעה בדבר הקמת ועדה. יש רק להבטיח ש"ההר לא יוליד עכבר". אם הכוונה לגמור את הענין ע"י ועדה שתחב ותדון, מבלי להגיע ליטום מעשי של המסקנות המהחייבות, אזי לא עסינו דבר. הועדה צריכה להיות בעלת דרגי עליון, כדי שתהיה בעלת סמכות מטעם התנועות והמרכז החקלאי. אני מציע לא לקבוע היום את ההרכב, אלא להטיל על יו"ר המזכירות המחלקה להתייטבות לקיים החיצות, כשי לוודא שהועדה תהיה בעלת הרכב אפקטיבי עם יו"ר בעל מסקל.

לדעתי, צריכה הועדה לבדוק אם אין מקום לטינויים גם במרכז החקלאי. זה תואם את החלטות הועדה, אשר מגמתן היא - אינטגרציה בין המרכז החקלאי לבין השלוחות המסונפות אליו, כולל מועצות הייצור והסיווק. ואיני יכול להבטיח לח' מ. הררי שזה יחסוך מליוני לירות. אבל, אין ספק, שצריך לבדוק את הנושא במסולב עם יתר השלוחות הקטורות למרכז החקלאי. אני הייתי רואה לרצוי ביותר, כי יוטלי על הועדה דירקטיבה לבחון אפשרות של ריכוז הפעילות בתוך הבית הזה. אם נגיע לכך, אזי הוא יהפך לבית המרכז החקלאי ולא ל"בית כור" אם לא נצליח בכך, אני אראה בזה כשלון.

מ. שור : הסיפור אינו מתחיל עם החזכיר של הח' ד'.

שטנברג, אלא בוועדה המכינה לקראת הועדה החקלאית האחרונה. אנו דנו בוועדה זו על התדמית של החקלאות, ההתייטבות העובדת, שליחיה, המרכז החקלאי וכו'. כאשר מסתכלים בראי מחברר ס"הפרצוף" שלנו הוא קצת מעוות, או שהראי אינו בסדר. אמרנו שאנו רוצים לעשות מאמץ שההתייטבות העובדת, המרכז החקלאי וכו' לא יחקבלו בעיני הצבור רק כקבוצה אינסטרנסטית - כפי שמנסים להדביק לה - וכי החקלאות אינה רק מקור לפרנסה, אלא כאורה חיים המושחה על ערכים מסוימים. מתוך כך העלינו את הרעיון לבנות את המרכז החקלאי על בסיסי של חני אגפים - אגף אחד למטק וכלכלה ואגף שני כללי, אשר

מתפקידו יהיה ליטר קצת את ה"פרצוף" שלנו, כדי שנוכל להסתכל מחדש בראי וגם להשפיע על אחרים. לא רק אנו והתנועות רוצים בזה, אלא זה בא גם לידי ביטוי חזק ע"י חברים מהסורה. אולם לצערי, התחנות טוחנות לאס. נתקלנו בכמה טרות מוקסיטט אבל אני מקוה שתגבר עליהם, בסופו של דבר, ובהקדם האפשרי.

הועדה החקלאית קבלה גם החלטה האומרת, שהיא מטילה על המרכז החקלאי לבחון מחדש את צורת ההתארגנות של ההתייטבות העובדת וזה כולל גם את הארגונים המקצועיים וגם את מועצות הייצור והסיווק. אנו היינו מגיעים גם לזה. אבל ישנם אנשים המעדיפים לדבר על ה"איך", במקום לדבר על הענין עצמו. אני יודע שיסנה חסיבות גם לצורה ולו הח' ד'. שטנברג היה טואל את עצתי, הייתי נותן לו כמה עצות איך להגיש את הענין. אולם אין זה מצדיק את ההתקפה והטענות שהוטחו נגדו.

כאשר אומרים, שיש לבחון את הנושא, אין זה אומר שצריך לאחד את כל 18 הארגונים

ולעשות מהם "גוי" אחד. צריך לבחון את הדבר! אני גם לא מבדיל בין המרכז החקלאי לבין הארגונים המקצועיים. בעיני המרכז החקלאי והארגונים המקצועיים חד הם, ואנו צריכים לבחון את עצמנו! אני לא בטוח שהעיקר הוא קיום 3 ארגוני גג. צורת הארגון, נוהגי הארגון הם לא פחות חשובים! אני מחשיב מאוד, למשל, את ענין הרוטציה. לדעתי, שליחי ההתייחסות העובדת צריכים לכהן סתי קדנציות ולא יותר. אולי צריך לבחון איך עובדים ומה עובדים? האם אנו, כפי שהח"בן עמי אומר, שליחי ההתייחסות, אף לא!? האם אנו מהווים שליחים המגיעים רק על האינטרסים, או שאנו מגינים גם על הערך של הענין!? לדעתי, יש מקום לבדיקה כזו. אם לפני 12 שנים היתה ועדה בראשות הח"א. הכהן ז"ל, אין זה אומר שלא צריך עכשיו לבדוק. לכל תקופה יש הנושא משלו. אז חטבו, שהכלים העצמאיים של החקלאים הם מיותרים. התברר שסיר ההחלל של הח"א. הכהן על הארגונים המקצועיים היה מוצדק, כאשר אין כל חמורה לארגון העצמאי של החקלאים. עובדה היא, כי בשנים האחרונות מחזרים אחרינו מוסדות הממשלה ולא עושים כמעט דבר בלעדנו. אין מים? - אז באים אלינו ואומרים - חברה, העזרו לנו! וכו'.... דוקא בגלל החשיבות שלנו, אנו צריכים יותר לשים לב לענין הערכי, הארגונים וכו', כדי שנהיה, לפחות, מה שהיינו בעבר. הלואי רק שנצליח! לפעמים, אני שואל את עצמי - האם אתה מתיש חושב באמת שנצליח? נכון, שאיני בטוח בכך, אבל אין לי ספק ברצון ובצורך לבחון את הדברים.

אני גם חושב, שהק"ר בין המרכז החקלאי לבין הארגונים המקצועיים, אינו תקין. יש הרבה מה לסכלל בתחום זה. הארגונים המקצועיים צריכים להיות מעורבים יותר בקביעת המדיניות של המרכז החקלאי, ואילו אנו צריכים לעקוב יותר אחרי הנעשה בארגונים המקצועיים. יש איפוא מקום להידוק החוליות, לתיקון העיוותים וכו', ע"מ לשפר את התדמית שלנו וליעיל את עבודתנו. אני רק מתפלל, שהועדה שתיבחר תצליח בכך.

ד. בר לבב : מדברי הח"מ. שור יכול להשתמע שיסנה התנגדות לבדיקת נושא הארגונים המקצועיים. מאשר כולם מתנגדים לבדוק מהו, זהו טמון גרוע ביותר. למעשה, יהכך גם הפעם לא היינו מגיעים לדיון זה, לולא הפרסום העתונות לא מתענינה כל כך בנעשה בארגונים המקצועיים, והיא נתפסה לנושא בגלל הפירוס הפיקנטי של מספר המכונות, מזכירות, מכונת כתיבה ושכפול וכו'.

אני הייתי חבר במרכז החקלאי בעה בחירת הועדה בראשות הח"א. הכהן ז"ל. היו אז ויכוחים חריפים על תפקידי הארגונים. אני זוכר איך הח"ש. דייך ז"ל קם ואמר - שיסנה מדינה, ישנן מועצות יצור, ישנו משרד החקלאות וכו' וצריך לפזר את הארגונים המקצועיים. על סמך נאומים אלה באה הבדיקה של ועדה א. הכהן והיא קבעה שיש מקום לקיום הארגונים המקצועיים. עם התכנסות חלק מהארגונים לתוך הבית הזה התברר שאפשר הרבה מאוד ליעיל ולחסוך, לפחות, בחלק הסכני, הכרוך בהוצאות כספיות גדולות.

לדעתי, אין להסתפק בבחירת ועדה, אפילו כאשר מדובר על הרכב מכובד ביותר, ואלא יש לקבוע לה מגמה. ישנה הרגשה בצבור שקיים עודף שיפול בתחום המקצועי ואפשר לסמור על העיקר ובו בזמן גם לחסוך הרבו כסף. אם נבחנו את הקציב משרד החקלאות; הקציב הפיתוח וכו' ניווכח שהמדינה נותנת מליוני לירות לאותם הדברים שהארגונים המקצועיים עוסקים בהם. כאשר קימת כפילות בטיפול, אזי הנטל הזה נופל על החקלאים ומחובתנו, איפוא, לצמצם, לאחד וליעיל מה הניתן. הבעיה אינה רק על איחוד ארגונים. אנו יודעים שאפשר לאחד ובו בזמן להגיע להיקף גדול יותר. צריך לראות שלא תהיינה כפילויות בנושאים המקצועיים, במחקר השימושי, בהנהלות הענפיות, במועצות יצור וכו'. הכפילות הזאת עולה לנו סכומים גדולים ביותר. מצד אחד, אנו נאבקים על כל מליון ל"י, כאשר מדובר על מחירי הוצרת חקלאית ומצד שני, מותרים בקלות על סכומים עצומים. בס"ה הם באים מאותו ליטר חלב, ק"ג עגבניות, קרפיונים וכו'.

ש. גוטליב :

נדמה לי, שזה זמן רב לא התקיים כאן דיון הומוגוני, כפי שקרה לגבי הנושא שהועלה. אמנם כל אחד דבר בניאנס שונה, אבל המגמה הייתה אחידה. אני חושב, שאם צריך היה ב"דוב שיצא מן היער", כדי לעורר את הנושא, אזי טוב שזה נעשה ע"י הדוב הזה הקרוי דב שטנברג. מי שקרא את הדו"ח הזה יסכים, כי המגמה שלו הייתה - מה לעשות, כדי שיהיה טוב יותר ליהודים. צריך, איפוא, להקים את הועדה, אם כי יתכן שהיכוח הגדול יתחיל לאחרי שהיא תגיע למסקנות.

ד. שטנברג : עלי לציין, שאני מסכים כמעט עם כל הדברים שנאמרו ע"י הח"מ. הררי, פרט

לנסיון הלא מוצלח, לדעתי, לחפש את המתדל אצל האחרים. הוא הצביע על הכתובה הממשלתית וכפי שאמרת קודם, היא לא נוחתת מספיק מפני שאין ביכלתה לתת בתנאים הקיימים. הוא גם התייחס ליעוץ המספטי. עלי להעיר, שאני זוכר, כי בתקופה, בה עבדתי במסותף אתך ועם יתר הגורמים, העלית אתה, או מישהו אחר, הצעה בדבר התקדמות מרוכזת עם איזה שהוא יועץ מספטי. המרכז החקלאי בודאי לא היה מתנגד לכך. למה יש לחפש את המתדל אצל האחרים, בעת שהארגונים לא חסרו בעצמם דרך להתאחד, לפחות, מסביב לסוג זה של פעולות !?

למרות הדברים שנאמרו, אני מסכים שהדיון היה פורה. יש לעשות הכל כדי שלא

"נקבור את הנושא". אני מקווה שתבחר ועדה בעלת רמה, אשר תבחון את הדברים באופן יסודי ותגיע למסקנות הרצויות. אם כן, הדגש שלי לא היה כל כך בכיוון החסכון, אני מקווה שתגיע למסקנות גם בחחום זה ובעיקר, לגבי העמקת יעול השיחות לחקלאי. אני סוּען כי בגללנו ובגלל אלה המצפים שהממשלה תגאל אותם בשטחים מסוימים, כמו לגבי הסלמת חקני הדרכה, פתרון בעיות יצוא וכו' - הגענו כרבע לידי מצב שאין לנו פתרונות משיערי רצון. לכן, אני אומר, שהועדה המוצעת - עם נציג חנוכה, או בלעדין, אם כי לדעתי חשוב שהיא תהיה בפנים - צריכה להתוות לה הגדרות ברורות, לגבי החומי הבדיקה ולקבוע לעצמה זמן מוגדר לסיום עבודתה. איני נלחם נגד הצעה זו, או אחרת. אני מוכן לקבל כל שינוי, אשר מגמתו אחת - למנוע נפילת החקלאי הבודד בין שתי הכיסאות - בין הארגון המקצועי, אשר אינו מסוגל לתת כיום את מלוא השירות בהדרכה, במחקר, בחינוך ובהתווית דרכי פיתוח לעמיד ובין אותם המוסדות, אשר עדיין לא הצליחו להתגבר על קשיים אובייקטיביים.

הח"מ. הררי ציין את העובדה, עד כמה הדברים צולעים. האם אתה חושב, שלאחר

ההחלטה האחרונה של משרד החקלאות על פיטורי 2000 עובדים, יתחילו עתה בהסלמת חקני ההדרכה ? להיפך! לאור הנסיון הקצר שלי בארגון עובדי הפלחה אני יודע, שמחוך 8 מדריכים חזר אחד למסך והשני נפטר ועדיין לא הסלימו איוש תקנים אלה. בדף מס' 11 של מסקנות ועדת א. הכהן כתוב : " המרכז החקלאי צריך להתחיל בהעברת אותם התפקידים - טאחה מ. הררי העלית - אל המוסדות הממלכתיים". אני שואל אותך בפני כולנו - למה התפקידים האלה לא הועברו !? אני יודע שהארגון שלך עשה מאמצים נואשים, כדי להעביר חלק מהפעולות ולא הצלחתם בך, מפני שלא היו תקנים. בזמנו, השתתף משרד החקלאות בהחזקת 25 תקנים ולפני שנתיים בוטל הדבר. נלחמנו נגד זה והמרכז החקלאי עמד לימינו, אבל כאשר חסר לגוף ממשלתי אמצעים, אזי יכולים להיות צודקים ביותר מבלי להשיג דבר! לכן אני אומר שהחקלאים נושאים ממילא בעול זה. אין זה אומר, שאני מציע לשחרר את משרדי הממשלה מאחריות ומכיצוע עבודות שהן בחחום פעולותם. אני רק סוּען, שהיות והם לא בצעו זאת, מוטלת עלינו החובה לבצע את הדברים, מאחר ואנו חייבים לספק לחקלאים את השירותים הדרושים.

אני מברך, איפוא, על הדיון הנחקים ומקוה שהועדה תגיע לאותה מסקנה
שהיוצא יחר - ויניי מגדיר כעת את מספר הארגונים, אם זה 3 או 5, או 8 - תחרום ליעול ולהגברת
הסירות להקלאים.

א. גלבוע : נדמה לי, שאין זיכוח ביננו על זה, שיש צורך להקים ועדה ע"מ שהגיע
למסקנות על דרכי הייעול של אותן הפעולות שמינינו כאן. לדעתי, הצעת מזכירות הארגונים המקצועיים
היא שקולה ביותר. היא רוצה לקבל מהמרכז החקלאי שני חברים, אשר רואים את התמונה באופן כללי
יותר; שני חברים מטעם הארגונים המייצגים את הי - וכן איש תנועה, כדי לתרום מבחינת האספקטים
שלה. אני מציע, איפוא, כי המזכירות תאשר את ההצעה ותטיל על הח"סנסה יוספטל לקבוע את ההרכב
השמי של הועדה, תוך תיאום עם הגורמים הרלוונטיים.

סנסה יוספטל : ניתן לסכם, איפוא, שיטנה אחדות דעים על זה שאף אחד אינו מתכוון לחסל את
הארגונים, אלא ליעל אותם. צריך לבדוק כל ארגון וארגון, באשר יש שוני רב ביניהם, מבחינת
הפקידיהם. ישנם ארגונים הפועלים בענף, בו קימה גם מועצות ייצור וסיווק וישנם ארגונים שכולם
אין מועצות ייצור. זה בלבד מקנה שוני מבחינת התפקיד המוטל עליהם. כן ישנם ארגונים המתלבטים
בבעיות מיוחדות וישנם ארגונים שבעיותיהם הם מיוחדות.

אני גם מקבלת את הצעת הח"י. הירי שצריך לבחון לא רק את הארגונים, אלא
גם את מועצות הייצור. יתכן מאוד שנגיע למסקנה שיש מקום לאיחוד של 2-3 ארגונים ואזי יהיה
צורך להגיע לאיחוד של מועצות הייצור המקבילות. אחרת לא עטינו דבר. היות ואנו מהווים חלק נכבד
ובעל מטקל במועצות הייצור, אין ספק שנמצא גם אודן קטנה בממסלה, המהווה את החלק השני במועצות.
כן יש מקום לבדוק את הארגונים לא רק מבחינת מקצועית וארגונית, אלא
גם מבחינת חברתית, כפי שהח"ס, טור דבר עליהם.

לדעתי, אם נקבל מראש את ההצעה שהולכים לקראת 3 ארגוני גג, במקום 18
הקיימים, אזי אנו עלולים להיות במצב של "תפסת מרובה לא תפסת כלום". אני חושבת, שגם כאן נצטרך
להגיע לפתרונות בטלבים ולא ע"י קפיצות דרך.

בנוסף לבדיקת הארגונים, מועצות הייצור יש לבחון את המוסדות הממלכתיים
המקבילים, כמו ה.ה.מ. ומוסדות המחקר. אני מקוה שהועדה תגיע להמלצות גם לגבי חלוקת התפקידים
כדי למנוע כפילויות וכדי שכל ארגון יוכל לבצע בהתאם יכולתו, מרצו ותקציבו, את המוטל עליו.
בגלל הכפילות הקיימת כיום, מספל כ"א בהרבה דברים מבלי לבצע אותן באופן יסודי.

נאמרו בישיבה דברים בקשר לדיכוח הגיאוגרפי / לבית הזה. כדי להכניס
גופים חדשים צריך להוציא את הדיירים הקיימים. אני בהחלט מכינה שלו כל הארגונים היו יושבים
בבית, זה היה מסייע הרבה ליעול הפעולה. לא אכחיש שיטנן מחטבות כאלו, אבל זה לא עניין מהיום למחר.

אחד החברים דבר כאן על הפרסומים המקצועיים. נעשה הרבה בחוץ זה ע"י
"הסדה" בצורתו המחודת, המרכז כיום את החומר המקצועי והמדעי מכל הענפים. אני מקוה שזה יביא
במשך הזמן שכמה בטאונים מקצועיים יעלמו מהאופק והחומר שלהם יתפרסם באמצעות "הסדה".

כן יטנה הבעיה של יעוץ מטפטי. אני לא מסוכנעת, שהפתרון צריך לבוא ע"י זה, טיהיה יועץ מטפטי אחד לכל הארגונים. יהיה זה יותר יעיל, אם הארגונים יתקטרו עם מטרדים טונים לצורך בעיות מיוחדות, היות ויטנה התמחות גם ביעוץ מטפטי. האכזבה הקימה מהיעוץ המטפטי של המרכז החקלאי נובעת אולי מזה, שהכניסו עו"ד וכולם ציפו שהוא צריך לדעת לטפל בכל דבר. הוא לא יודע הכל ואיני יודעת אם יש בכלל עו"ד שיכול לענות על שאלות כל כך מגוונות, כפי שהן מתעוררות כאן. אני מטפלת בבעיה זו וחותרת לפתרון, לפיו לא יהיה יועץ מטפטי קבוע, אלא ניצוד קטר עם 2 - 3 מטרדים בעלי התמחויות טונות.

אין חילוקי דעות טיש צורך להקים ועדה וטהיא צריכה להיות ועדה בעלת סמכות. לדעתי, יש לקבוע טעליה להגיע למסקנות תוך 3 חדשים והן תובאנה אח"כ לדיון ולאיסורה של מזכירות המחלקה להתייכות. אני מציעה לא לסכם כאן לגבי ההרכב, לא מבחינה איטית ולא מבחינה מוסדית. אני חושבת, למשל, טאחד החברים צריך לייצג את מועצות הייצור, אטר יש להן נגיעה ישירה להרבה בעיות שהועדה תדון עליהן. יתכן טיש מקום לבחון אפשרות של צירוף נציג טטעה גוף ממלכתי, כמו ט.ה.מ.

אני מציעה, איפוא, לסכם על הקמת הועדה ולהגביל את טיום עבודתה ב 3 חדשים ואילו ההרכב יקבע לאחר התייעצות במסגרת מצומצמת. נקוה טע"י כך נצעד כמה צעדים קדימה, אם כי יתכן, טלא נגיע לאותה מטרה, אטר הח"ד. טטנברג התכוון בחוזר טלו. בכל אופן, יש לברך על יוזמתו ואני מקוה ^{טהיא תביא} הועלת לכולנו.

הצעות הטיכות נתקבלו

נוכחים :

סנטה יוספטל; ר. גרינקר; ס. גוטליב; מ. ארזי; צ. מגן; י. כוכבא;
א. גלבוש; נ. חובב; מ. מלחי; ד. רביב; ד. מירון; א. גולדברג; ד. פלג;
י. סעדי; ע. גורביץ; א. בן יעקב; א. יודנפרוינד; א. פינקלמן; מ. אוזילבסקי;
בן עמי הראל; א. כנעני; י. בר לבב; מ. חור.

מוזמנים :

מ. קנטור; מ. הררי; טע קנטור; ר. איילנד; מ. בן מאירי; י. פרלמוטר;
צ. גרטוני; ח. מולכו; ע. פינרמן, א. אפרת.

נעדרו :

ד. גל.

סדר היום : (1) אינפורמציה

(2) פיתוח מקורות מים נוספים.

סעיף א' - אינפורמציה.

סנטה יוספטל :

כזכור לכם, קימנו במזכירות המחלקה להתישבות לפני כמה שבועות דיון על מסקנות הועדה לטיווק מאורגן של בקר לבשר, בראשות ה"מ. אוזילבסקי. בעקבות הדיון קימנו פגישה עם סר החקלאות ובה העלינו את התביעה להוצאת צו לטיווק מאורגן והנהגת חמריצים כלכליים, אשר העיקר בהם הוא הקמת קרן משותפת למטלה ולמגדלים, לסם הבטחת חוספת מחיר למגדל. סוכס עם הסר שהחמריצים הכלכליים חסובים יותר מן הצו. מועצת הבשר חתן מעתה הון מוזר לגידול עגלים. זה יבטיח שהם יהיו רשומים במועצה ויטווקו באמצעותה. בשלב זה לא חוקם קרן משותפת, באטר מסרד האוצר הסכים להוספת קבועה למחיר לתקופה של מספר חדשים. אני מקוה שזה יקדם את הטיווק המאורגן וגם יספר את התמורה ליצרן.

סעיף ב' - תקציב פיתוח מים.

סנטה יוספטל :

לפני טכוע מטר כאן הח"ט. קנטור סקירה על תקציב הפיתוח ל 1975/76. הוסבר לנו, שלפי הצעה חב' מקורות יש להגיע ל 491 מליון ל"י ואילו הסמועות אומרות, כי בהצעת התקציב, המונחת על שולחן הכנסה, כלולות רק 235 מיליון ל"י. ז.א. טבטנה הבאה לא יווצר קוב מים נוסף. זאת היא גזירה שהצבור הזה לא יכול לעמוד בה, וע"כ הזמנו לדיון זה את חברנו בכנסה, כדי לסכס במטותף על דרכי המאבק בנוסא זה.

בנוסף לזה דווח לנו היום הח"י. פרלמטר על דיוני הועדה לפיתוח מים.

אשר הרכבה הוא"כדלקמן:

- ד"ר י. ארנון יו"ר
- שמחה לנדוי - האוצר
- פרופ' דוסטרובסקי
- ארנון גפני
- טמואל קנטור
- מנחם קנטור
- יוסף פרלמוטר.

הועדה הוקמה לפני כמה חזטים ע"י סרי החקלאות והאוצר ומתפקידה לבטט

המלצות לגבי חכניה 10 שנים שעובדה בקיץ 1974 לפיתוח מקורות מים בסך 2,4 מלירד לירות. לאור הדו"ח של י. פרלמוטר החלתי להבין שיט-אולי קצר בין הלך רוח הסורר בוועדה לבין זה הקים באוצר וכי הועדה מניחה את היסוד האידילוגי להכרעות הפיננסיות. בקטחי, איפוא, את הח"י. פרלמוטר שיטחתי עמנו בישיבה זו, ע"פ למסור אינפורמציה על דיוני הועדה ועל ההמלצות המתבטות.

י. פרלמוטר : הועדה מונחה בסוף ספטמבר 1974 ע"י שני השרים כועדה אד-הוק, אשר הצטרכה

לסיים את עבודתה תוך חדשים. טיוטת הסיכום של היו"ר הומצאה בימים אלה לחברי הועדה ותכנה חייב אחי לבקש את הח' סנטה יוספטל לקיים התייעצות עם החברים העוסקים בנושא המים. הקונצפציה הסמונה בהצעת הסיכומים לא נראית לי, ואם לא יחול שינוי מהותי, איאלץ להסתייג מסיכומי הועדה.

היו"ר סבור, כי במצב הקיים במדינה אי אפשר לטרייין מים לאף סקטור. במידה

וישנה דרישה למים נוספים עקב גידול האוכלוסיה ופיתוח תעשייתי, אזי העובדה שהחקלאות מסתמשת כיום במלירד ו-170 מליון קוב מים אינה צריכה להוות גורם מונע להפניית מים לצרכים חדשים. ההנמקה היא, לסקטור החקלאי יש "לובי" חזק, המבטיח את האינטרסים שלו בעוצמה, שהם לא תמיד לטובת הכלל. שמירה על מחיר מים היסטורי עבור החקלאות, פירושו של דבר, הבטחת רנטה מהמים לחקלאי והצבת הסקטור העירוני, הכולל בתוכו אוכלוסיה, בפני הצורך לשלם מחיר אגדי עבור מים טהורים כדי ליצור עבורם במיוחד, בעת שהמים הזולים נמצאים בידי החקלאים.

הוא מגיע, איפוא, למסקנה, שהכל פתוח ואילו הווסת לצרכים הטונים צריך להיות

מחיר המבוסס על עלות ריאלית. (צ. גרשוני: האם ניתנה לועדה לסמכות לבחון את מחירי המים?)

לא. כדי שתבינו את הקשר אקרא בפניכם פיסקא אחת מהמלצותיו :

" הועדה רואה בדאגה את הניתוק הקיים כיום בין העלות הריאלית הגבוהה של יצור מים בישראל לבין מחירי המים הנמוכים יחסית למשתמשים. הועדה (פה בא בדגש...) רואה בהצמדת מחירי המים לעלות יצורם תנאי הכרחי להמשך פיתוח מסך המים".

במלים אחרות, ההנחה היא שלא צריך להתחייב להכניות פיתוח ארוכות טווח.

באותו רגע שמחירי המים יהיו ריאליים, אזי זה יביא לשינוי הביקוש. חלק מהמים שהם בצריכה חקלאית לא ניתן יהיה להשתמש בהם בחקלאות, בגלל מחירם הגבוה, ואז אפשר יהיה להפנותם לצרכים אחרים, ללא כל צורך להטקיע כספים רבים, סאלנס מצויים כיום, לפיתוח מקורות מים נוספים.

מסמעות ההצעה היא, שלא יהיו מים נוספים לחקלאות. מה שחשוב יותר הוא - מאחר

ואין התחייבות לפיתוח כמות מסוימת של מים נוספים, וזה יעשה אך ורק לפי המטאבים הכספיים שיהיו, אזי מה שיחסר יקחו מהחקלאות. במידה ולא יפתחו מים בהתאם לגידול האוכלוסיה העירונית, איני רואה את ה"גבור" שיוכל להתנגד לאטפקט מוגדלת של מי שהיה לאוכלוסיה. מצד שני, ברור, כי במחירים הטוליים, כפי שמדברים כיום, לא ימצא גידול אחד שיוכל להשתמש בהם ולעמוד בהתחרות כלכלית.

היו"ר מחיחס גם לעיוותים, אשר הפירושים לגביהם מיותרים, ואני אקרא את הקטע:

" הטיקול הכלכלי מחייב קביעת מחיר המים על בסיס העלות הריאלית של פיתוח מקורות המים חדשים,

בחוספת דיפרנציאלית המבוססת על הוצאות הובלה לכל אזור ואזור. לו היינו בתחילה תהליך פיתוח.

רציונלי של המסך, היינו מציעים כי מחיר זה ילקח בחשבון בעת קבלת החלטות על הקמת מרכזי אוכלוסיה

והעסקה חדשים. הואיל ואנו דנים במבנה קיים, שהוקצו בו מטאבים יר אדיריט, גם כלכליים, גם

חברתיים וגם אנושיים, אנו סוטים מהטיקול הנ"ל".

יסנו חלק שני, המדבר על סדר עדיפויות של פיתוח. לדעת היו"ר, יש לפתח קודם

את מי הטפכים. זה נראה לי **לנכון**. מבחינה כללית, למרות שהם יותר יקרים ממים רגילים,

לפי ההצעה שהוגשה ע"י נציבות המים לחב' מקורות, אפשר לפתח 185 מליון קוב מים

טבעיים בהטקעה של 300 מליון ל"י. לעומת זאת יש צורך ב 1,2 מלירד לירות לטיפול ב 350 - 400 מליון

קוב מי טפכים, כאשר מסך זה מיועדים 300 מליון ל"י להסבת 250 - 300 מליון קוב מים למקור טפכים.

למרות שהמים הטבעיים יותר זולים, סבור היו"ר שיש ללכת בדרך של העדפת ניצול מי הכיוב, כאשר הם

מסכנים את איכות המים באקוויפרים, בנוסף להיותם מטרד חברותי ואקולוגי. מאידך, המחסור במים

מחוקים הופך את מי הכיוב למקור פוטנציאלי עיקרי למים נוספים בעתיד הקרוב.

הישיבה המסכמת של הועדה החקיים ב-3/3/75 וחשוב, איפוא, כי מזכירות המחלקה תקבע עמדתה להמלצות אלו. בישיבה האחרונה של הועדה, כאשר נסייתי לנמק את הסתייגותי להמלצות אלו, הודיע היו"ר שבמידה ואסתיג תירשם ההסתייגות, אבל אם ארצה גם לנמק אותה, אזי הבוא הנמקה נגדית. אני יכול להודיע לחברים בענוה, כי הסתייגותי לא תהיה בלתי מנומקת.

אני יודע מה יעשה שר החקלאות כאשר יקבל את המסקנות. סביר להניח, כי במצוקה הכספית של המדינה יטמט דו"ח זה לביסוס המענה נגד השקעת כספים נוספת לפיתוח מים. ברצוני לציין, כי הערת הח"ס. קנטור בישיבת הועדה ההיום, שכל מערכת העדיפויות תהיה במסגרת ההצעה הבסיסית האומרת, שצריך לפתח מדי שנה כ 50 מליון קוב מים - לא נתקבלה על דעת היו"ר, באשר פירושו של דבר, סגירת אותה אופציה שבמקום להשקיע כספים לפיתוח מקורות מים נוספים, אפשר להקטין את הצריכה בחקלאות ובסקטורים אחרים.

סנסה יוספטל : לא צריך להרחיב את הדיבור על יומרת המצב. אם לפני שבוע חשבנו שהתקציב הקטן לפיתוח מים נובע מחוסר כסף, הרי הדו"ח הזה מהווה סכנה של ביסוס אידיאולוגי שהפיתוח הוא מיותר. אם אין צורך להשקיע בפיתוח מים, אז בוודאי שלא יעשו זאת. לדעתי, יש לגייס את כל כוחנו הצבורי והמעשי, כדי לסתום את הגירסא הזאת.

נשמע עתה, איפואן מהי דעת שני חברי הועדה האחרים.

מ. קנטור : עלי להודות, שאני לא מרגיש טוב בדיון זה. זאת היא ועדה בהרכב יוצא דופן. חצי של הועדה מורכב מחברים שהגישה, למעשה, את ההצעה של פיתוח לטוח ארוך. וחצי השני של הועדה מורכב מכלכלנים של האוצר. מקובל על חברי הועדה שהם יושבים ועובדים לא כנציגי גופים, אלא כוחנים את התכנית לגופו של הענין. לפרות זאת, טבעי הוא שהסיוטא הראשונה של ההמלצות חוגט ע"י כלכלני האוצר.

אני לא צפיתי שהסיוטא הראשונה תהיה בעלה נוסח אחר מכפי שהוגשה. יסבחי הסבוע - ענת אחדון בביתו של ד"ר ארנון והוא אמר שאם ישנה התנגדות בואו ונכתוב סיוטא חדשה - בטביל מה אנו יושבים בוועדה?! אנו נחב, איפוא, הסבוע ואני חושב שיחולו שינויים בתוכן הסיוטא. אני במקום הח"י. פרלמוטר לא הייתי מציג את הענין כפי שהוא עשה. זאת היא דרכה של ועדה! לא היה זה טבעי, לו אנו היינו מהבקטים להציע סיוטא סיכום, כאשר הועדה צריכה לבחון הצעה שהוגשה על ידינו. אני לא רואה בזה דבר יוצא דופן. היו"ר מקובל עלי כאדם חכם, היודע יפה מאוד שפרסום שני דו"חים זה כאילו לא היה קימת ועדה. טום יו"ר לא חותר לכך. לכן לא הייתי ממהר להוציא מסקנות מרחיקות לכת מדיוני ועדה, אשר בק עתה החלה בניסוח מסקנותיה. במשך השבועיים וחצי תהיינה פגישות הדדיות, ע"מ להגיע לניסוח שונה באותם הנושאים שכבר הצבענו עליהם. נראה לי, שישנה הסכמה "לכבס" חלק גדול מהביסוס האידיולוגי, ויהיה ניסוח אחר לפחות לגבי סדר העדיפויות. אני בטוח שהח"י. פרלמוטר יהיה מאוטר מהתיקונים. גם אני לא אהיה מאוטר, באשר מטמעות הסכימה שלי היא, שאנו הולכים לממשלה לבקש חצי מלירד לירות לשנה. אני בטוח כי חברי הכנסת יחמכו בנו. אולם כאשר אלך לוועדת הכספים אצטרך להציג את עמדת הממשלה ולהסביר מדוע ולמה אני צריך את הכסף.

בכל אופן, מוקדם להגיב על נושא זה הנמצא עדיין בספול במסגרת הועדה. אני לא הייתי מעיר את ההערה לגבי מי הביוב, כפי שעשה הח"ס. פרלמוטר. הוא אומר - 300 מליון קוב מי ביוב צריכים לעלות 1,2 מלירד לירות, כאשר אפשר להפיק אותה בעלות מים טבעיים בהשקעה של 185 מליון ל"י! למה לא ללכת קודם לזה?! רבוחי, אין לשכוח, כי זהו תקציב שמתפקידו לטפל גם בבעיה הבסיסית של מי ביוב. האם נבוא ונגיד, שלא נטפל בנושא השפכים?! מסקיעים כיום עשרות מליוני לירות, כדי להוציא את השפכים מן הערים וזהו חלק מהתקציב שאנו מדברים עליו, כאשר רוצים לרכז השפכים אלה

ולטהרס ע"מ שאפשר יהיה לנצלם. אין לראות, איפוא, את זה רק באור שלילי. בתחילת דברי ציינתי שאני לא מרגיש טוב בדיון זה, משום שנכתבה טיוטא ראשונה ונתבקשנו להתחיל בסידרת סיכומים. זאת היא רק התחלה ואני אופטימי יותר מהח"י. פרלמוטר שיהיה דו"ח סביל. אני יכול לציין שמה שהועדה כבר המליצה כרוך בהרבה מאוד כסף. אפי חוזר, איפוא, ומרגיש שצריך "לקחת קצת אויר".

ט. קנטור : בניגוד לח"מ. קנטור אני יכול להגיד שאני מרגיש מצוין. את התרומות אני יכול למסור במחפט אחד. הח"י. פרלמוטר מסר התרומות נכונה וכנה. סמהלך הרוח של הועדה והלואי שהוא יופנה לאותו כיוון שהח"מ. קנטור תאר אותו. לדעתי, עלינו להיאבק בועדה על המסמך שהגשנו, גם אם יהיה צורך בעוד כמה ישיבות. אסור לנו לוותר בדברים הבסיסיים - יצור כמה מים שנתיים מינימלית וכל הכרוך בזה. אני חושב, שהתפקיד המרכזי שלנו בועדה הוא למסור על אותה רוח הכלולה בתזכיר של סר החקלאות שהוגשה לראש הממשלה.

א. גלבוע : אני מסבך את הח"י. פרלמוטר על זה, שהביא את הנוטא לדיעה ולדיון בפני צבור סולחיו. הוא יותר מדי חמורף מכדי לנתחשב בנוהלים ביורוקרטיים, או אפילו של חיים מסודרים. המסמך, כפי שהוגש ע"י היו"ר, נוגד לגמרי את הסקפתנו בנוטא זה, ואיני רואה אפשרות של חיבור הקצוות, כאשר הוא הונח בפני הועדה בישיבה אחת שלפני הישיבה המסכמת.

בהתייעצות טקיימנו היום הצעתי לפנות אל סר החקלאות ולהעיר לו לאן מכוונינו מסקנות הועדה, כאשר הן עלולות לסבך אותנו ובס אותו, בצורה כזו, שלא נדע איך לצאת מזה. בנוסף לזה עלינו להגיד ברורות, כפי שכבר ציינתי בהזדמנויות טונות, שאנו לא נסמס כרזרבואר של המים לכל מטרה שהיא, למרות שאני מכיר בחסיבות כל צורך וצורך. אני מציע שצודיע שלא ניתן אף קוב מים מתוך הכמות העומדת לרשותנו. אם יש צורך במים לצרכים נוספים, אזי יש לפתח אותם במיוחד לכך! עלינו להביא עמדה זו לא רק לידיעה הועדה, אלא גם בפני אלה הקובעים את המדיניות החקלאית ואת התכנון הכולל של המדינה. אחרת, נהיה מטרה לסחיטה מתמדת של מים.

פ. שור : בהתאם לתכנית 5 טנים, או 10 טנים, שהוכנה ע"י מקורות, מטרה החקלאות ונציבות המים, יש צורך בכל שנה כ-700 מליון ל"י, כדי לקדם את פיתוח המים, כאשר חלקה של חב" מקורות בזה הוא 491 מליון ל"י. מצד שני, מציעי לנו 235 מליון ל"י (ט. קנטור : 200 מליון ל"י). הזמנו לישיבה זו את חברי הכנסת, כדי להתייעץ איך להפך את רוע הגזירה ולהגיע, לפחות, ל-490 מליון ל"י. נוסף לצנטא זה התווספה לדיון גם הבעיה של סיכומי הועדה.

הייתי משוכנע והיום התחזקתי בדעה, שהבעיה אינה כספית. כאשר מגיע הנוטא לאוצר אומר לנו הח"מ. קנטור - מה אתם רוצים? ... אלה כלכלנים וזה התפקידם! - הם צריכים להוכיח שכל ה"ק אינו כדאי ואז לא צריך להשקיע כסף! ... לעומת זאת, הוא אומר שהם בעד סיהור מי טככים ובחביל זה יש כסף נוטא זה מדבר יותר אל לבם, כאשר אף אחד לא רוצה ל"י אין כלכלה! כאשר מדברים על מים לחקלאות מתחילים בחישובים כלכליים!

לפני כמה שבועות קיימנו כאן דיון בהסתתפות מ. זורע והוא סיפר לנו, שאם נבצע את התכנית של ריכוז סיכונים באזור החוף, אזי נגשים במו ידינו את "תכנית פיל" של ממשלת המנדט. האם מישהו מאתנו רוצה בזה?! אבל העובדות הן כאלו שזה יביא לכך. אפשר לעשות אותו דבר בענייני מים לחקלאות. מבלי לרצות, אפשר להגשים את התכנית האנטי ציונית ביותר, אם יתבססו אך ורק על טיקולים כלכליים! אפשר לערוך חשבון של עלות טולית לא רק לגבי מים, אלא גם לגבי תפוקה טולית של קרקע ואז לאן נגיע?! הח"מ. קנטור לא מרגיש טוב? גם אני לא מרגיש טוב, אבל הפוך. אני בטוח שהסיוטא שתתנה. אבל חטובה לי יותר מהי הרוח הנושבת במטרה האוצר. כאשר עושים חשבון רק לפי תפוקה טולית -

וזאת היא הרוח - אזי בוודאי שלא יהיו לנו 491 מליון ל"י.

נניח שנקבל את הקונצפציה, לפיה דרושים כל שנה 30 מליון קוב מים לצרכי העיר והתעסיה ויקחו אותם מהחקלאות, אזי פירוט הדבר צמצום 1/3 מסמך הסלחין ופגיעה ב-150 יטובים! אם ילכו לפי החפוקה הטולית, אזי יצטרכו לצמצם דוקא באזורי הספר ולא במרכז הארץ! סוירתי לפני שבוע בגליל והח"ט קנטור ספר לנו על ועדה של 2 כלכלנים אמריקאים, אשר באה לבדוק חכנית אספקת מים לגליל ע"י הובלת המים מראש פינה לצפת. הכלכלן האמריקאי אמר כי, לדעתו, יותר זול להוריד את צפת למטה, מאשר לדחוף את המים למעלה. זה נכון. אם זהו הלך הרוח, אזי אני דואה אותו בחומרה רבה, באשר פה מדובר על תדמיתה של הארץ הזאת! אנו לא נלחמים רק על 491 מליון ל"י, אלא על עוד מסהו! אנו עומדים, איפוא, בפני התמודדות רצינית ועל חברי הכנסת לסייע לנו במאבק זה.

צ. גרסוני : כפי שאני מחרטם, בודקת הועדה את יוקר המים ואילו אנו אומרים, שעליה לבדוק איך לבצע את החכנית של פיתוח מקורות מים.

לדעתי, החקלאות לא מופיעה בנושא המים כאינטרסנט, אלא כגורם חשוב בעל משקל המפתח את הארץ. הוא עשה זאת בעבר ועושה זאת כהווה ויעשה זאת גם בעתיד, עם כל היתרונות והחסרונות המתלוים לכך. זה כמה שנים אנו ערים לכך, שאם לא יהיה פיתוח מים, אזי תהיה נסיגה בפיתוח ההתיישבות. כפי שהבינתי, באשר החקלאות ומציע חכנית רצינית וטובה לקידום פיתוח המים. טרי האוצר והחקלאות מינו ועדה, אשר מתפקדה לבדוק חכנית זו. עליה לפעול, איפוא, בקונטקסט הזה ולא להפריע! המרכז החקלאי צריך לאמץ חכנית זו של שר החקלאות וליזום פעולה צבורית ענפה כדי שהיא תחבצע! הוא צריך להעמיד את עצמו לרשות ביצוע החכנית ולסתף בזה גם גופים חקלאיים אחרים.

כפי שהבינתי, מיועדת החכנית לכך שיהיה פתוח יבוא ויותר יצוא. אנו יכולים ע"י חוספת מים וע"י שינויים בגידולים להביא לצמצום יבוא מזון! (י. פרלמוטר : החכנית לא מדברת על חוספת מים לחקלאות!) (סנפה יוספטל : במידה ולא יבשימו את החכנית הרב שנתי, אזי תצטרך החקלאות להצטמצם! אין מדברים כעת על חוספת מים לחקלאות!) אם ככה, אזי צריך לעבוד חכנית של הגדלת כמות המים לחקלאות! ידוע שאין כסף לממטלה ואני בוודאי לא שייך לאלה שיציעו לעשות תקציב איצפלציוני. אבל גם במצב הקיים, האם לא מקציבים כספים לפיתוח חשמל, לקידוחי נפט ולפיתוח כבישים?! אני לא מתנגד לזה, אבל אני בעד זה שלא יסמיטו את נוסא פיתוח המים! אם נהיה מסתעפים בצדקת תביעתנו, ונערוך מאבק צבורי, אזי ימצא גם הכסף לכך.

בהזדמנות זו, ברצוני להאול את אנשי משרד החקלאות האם מסמכותה של הועדה הוא לקבוע את עלות המים? (ר. איילנד: שר החקלאות הודיע ליו"ר הועדה שאין זה מסמכותה של הועדה!) יתכן שיצטרכו פעם לדון על בעיה המפיר, אבל אין לקרור זאת עם פיתוח מים נוספים. קודם יש לפתח את המים, באשר אם לא יעשו זאת, יהיה זה אסון למדינה. הזנחנו את הנושא ב-2 השנים האחרונות וצריך, איפוא, לתקן אתה את המעוות באופן הדחוף ביותר. אני מציע, כי המרכז החקלאי יחליט היום על פעולה צבורית ענפה של כל הגורמים, כאשר הוא עומד בראשה. צריך לקיים פגישות עם ועדות הכלכלה והכספים של הכנסת ועם ראש הממשלה ולהתחיל במאבק צבורי לפני שמניחים את תקציב המדינה על שולחן הכנסת. אני מציע לא להיכנס לפרטים על דרך הפעולה, אלא לקבוע ועדה מצומצמת שתעבוד חכנית מפורטת של פעולה.

א. כנעני : ברצוני להזכיר לכם קיוס ישיבה של ועדת חכנון מים במשרדו של ל. אשכול ז"ל, בה דנו על הזרמת 30 מליון קוב מים, אשר לא היו מצויים אז, לשם קטוב הבטור. כלכלני האוצר, בראשות ד. כוכב, הוכיחו שאין כל חשבון כלכלי לכך. קם ל. אשכול ושאל אותם - האם את זה למדתי אותכם?! - פיתוח החקלאות, לשם אספקת צרכי הארץ הינו חישוב כלכלי מובהק! והוא החליט על העברת 30 מליון קוב והבטור הוקם. על יסוד הלך רוח זה הוקמה ההתיישבות לאורכה ולרחבה של הארץ. עתה באים כלכלנים וטוענים שהגורם הקובע הוא החישוב הכלכלי ולא קיומה של ההתיישבות, היוטבה מנוה אטיב עד נביעות! .

כלכלני נציבות המים מוכיחים מדי פעם כמה סובסידיות מקצבות למים. הבה

ונשוה כמה סובסידיות מקוצבות ליתר הסקטורים! בזמן האחרון ראיתי מה היתה עלות הדולר במוצרים חקלאיים - כמובן, על יסוד מחירי המים הקימים - וכמה היה מחיר הדולר ביצור התעשייתי. אני חושב, שהוא פחות מכפליים, לטובת החקלאות. כאשר ערך הדולר היה 3 ל"י הגיע המחיר הדולר של מוצרים תעשייתיים רבים ל-14 ל"י! 7 ל"י היה דבר מקובל. אם נקח את כל הסובסידיות הנ"ל, הרי וברדי הסובסידיה למים היא אפסית! אם רוצים לערוך הישוב כלכלי, בבקשה! - שיעשו זאת לא בקטע אחד, אלא לגבי כל המגזרים של המשק הישראלי!

ידוע, שיטנם הישגים גדולים לחקלאות אשר אינם מצויים באף סקטור אחר בארץ.

אבל זה אינו נכלל בחשבון הכלכלי של המים. אני מבין שרוצים לייקר את מחיר המים. אבל בין זה לבין קביעה המחיר על בסיסי עלות הטולית, המרחק הוא גדול!

ההתייבות כולה אמינה שהיא מבינה את צרכי המדינה ואנו בונים את ההתייבות

מחוך נקודת מבט זו. כאשר באו ואמרו שאין מים מתוקים, אמרנו שיש להפסיק אותם מתחת לאדמה! ואם לא נמצא מים מתוקים, אזי נעשה המרה במים פחות טובים, אשר יפותחו. ע"י כך אפשר יהיה לסמור על החקלאות ועל פיתוח המדינה כאחד. אבל אם לא רוצים לסמור על החקלאות, אזי קוב מים אחד לא תקבלו! אפילו אם זה כתוב וחתום בחוק המים! אנו יושבים על הקרקע והמים ומתפרנסים מהם. אם רוצים לקחת מאתנו מים, יהיה עליהם לשלם פיצויים סבין ותקילין בסכומים כאלה, העולים בהרבה על הדרוש לפיתוח מקורות מים נוספים! אני יודע איך וכמה משלמים פיצויים, כאשר רוצים לפגוע בנכס של מישהו.

לדעתי, יש לפסול מיד את הועדה! על סמך מה לוקח לעצמו ד"ר ארנון את הזכות

לפסול את ההליכה ומפרנסיה של מדינת ישראל?! האם אך ורק על יסוד כלכלי? בזמנו היתה ועדה לקביעה דמי הכירה, בראשות י. ויץ ז"ל ובה השתתף ד"ר ארנון. גם שמה הוא נקט אותה גישה - למכור קרקעות להתייבות לפי עלות. אני מציע לפסול את הועדה לפני שהיא מסיימת ומוציאה את מסקנותיה. זה עדיף מאשר להאבק אח"כ עם מסמך, שחוכנו הוא, לפי הערכתי, כלכלי ולא צבורי ציוני.

א. אפרת :

לא באי הנה לדבר, אלא לסמוע, ע"מ שהדברים ישמשו עבורנו כחומר בדיוני הכנסה. למעשה, התייבותנו כבר לנושא במליאת הכנסת, כאשר נצלנו אילתא של ח"כ סגח"ל על בעית המים מנקודת ראות אקולוגית. נציגי החקלאים עלו על הנושא והפכו את הדיון לחזרה כללית, לפי רוח הדברים ששמענו כאן הערב. כ"א מאתנו טאב חומר מן הבית הזה והצגנו את העניינים, כפי שהם תוארו כאן על ידכם.

טר החקלאות הופיע אתמול בצורה טובה והכין את האווירה, בהדגישו טיפ צורך להגדיל יצור חיטה, סלק סוכר וגרעיני מספוא. זה קולע! ההנמקה האידיולוגית לא משפיעה כיום, אני לא מציע להסתמך בנימוק שהעלה הח"א. כנעני - שאנו חיים מהקרקע ומהמים - כאשר יבידו לנו, שאנו חיים גם מתעשייה וגם מדברים אחרים. צריך לציין, כי מדובר על צמצום ייצור מזון הדרוש לאוכלוסיה, במידה ולא יהיו מים לחקלאות. צריך לרכז את תקומת הלב המירבית ואת כל התותחים האפשריים, לגבי 491 מלין ל"י הנחוצות עכשיו לפיתוח מים.

הצגנו בכנסת גם את ענין ההתפלה ואני חושב שהוא לא ירד כבר מן הפרק בכל האינטנסיונות האפשריות. זהו אמנם נושא יקר מאוד, אבל אסור, לדעתי, להזניח מעתה את התכנון וההכנות לראשית התפלה מי ים. יש, איפוא, ללכת בשני מסלולים - לדרוש את 491 מלין ל"י ובו בזמן להתחיל בפעולת התפלה מי ים.

ע. פינרמן :

לא אחדור על הדברים שנאמרו כבר בקשר לועדה ולגודל החקציב. ברצוני לנסות להתרכז בכמה משפטים לגבי הצעדים אשר יש, לדעתי, לנקוט וזאת תוך ידיעה שלא יהיה קל לבצעם.

אם יקוצץ החקציב מ- 491 מליון ל"י ל- 280, או 235 מליון ל"י, אז זה לא יבוא מתוך טרירות לב, ולא בגלל התפיסות הבאות לידי ביטוי בדו"ח הועדה. אלו האחרונות עלולות להשפיע במועד מאוחר יותר, כאשר יהפכו לבסיס על אידיולוגי. כיוס המצב הוא, שיש מעט כסף והוא מתנקז לאותם המקומות בהם כח היניקה הוא יותר חזק, או לאותם הצרכים הנראים כדחופים בעיני אלה המחליטים את הכסף. לפני שנה ביקר בארץ טר האוצר הגרמני וכידוע לכם, העם הגרמני הוא עם מסודר מאוד ושמה מחלקים תקציב לפי סדר קדימויות מסודר והוא מוצג בכתב בצורה מרשימה. יחד עם זה, הוא אומר, כי בנוסף לזה ישנו עוד גורם המשפיע על החלוקה ואלה הם הלחצים הקיימים באזורים טובים. אם זה קיים בגרמניה, אז זה קיים גם בארצות אחרות ובוודאי גם אצלנו.

לדעתי, פיתוח המים אינו רק צורך חקלאי. מצב המים של המדינה הוא כזה, שכל אדם ובפרט בדרג מקבלי החלטות, צריך להיות מודאג ממנו ולהתיחס אליו באמות מידה אחרות מאלו המסתמנות בוועדה, כפי שצוטטו "י. הח"י. פרלמוטר. כל הגורמים העוסקים במים צריכים לדאוג להקצאת המטאביט הדרושים לפיתוח מקורות מים נוספים ולמניעת בזבז של המקורות הקיימים. נוח לנו להיות קטוחים בענין זה, כאשר אנו יודעים שבזה אנו מטרטים לא רק את האינטרס החקלאי, אלא בעיקר את האינטרס הראשוני של המדינה. אני מציע שנהיה הפעם תוקפניים יותר ולפעול ב- 3 יעדים כדלקמן :

(1) יותר קל להגיע להסכם על ביצוע תכנית 10 שנים מאשר להגיע לסיכום חיובי על חוספת של מליוני לירות לשנה זו. ע"כ אני מציע לרכז את המאמצים בכיוון של הגדלת החקציב לשנה זו.

כאשר מדברים על תקציב לשנה זו, עלינו להציב בפננו כמטרה שכל חוספת צריכה במים צריכה להיות מסופקת מתכניות פיתוח. בטום אופן אין לקחת מים מהחקלאות לצורך זה. (י. פרלמוטר : לזה בדיוק מתנגד ד"ר ארנון) יכול להיות. אולם זאת צריכה להיות המטרה שלנו ולפיה להטיק מסקנות לגבי החקציב לשנה הקרובה ולשנים הבאות. אני מציע לאמץ את התביעה של 491 מליון ל"י, כאשר אנו רואים לעצמנו את הסכום של 350 מליון ל"י כמו נסיגה אחרון. על המרכז החקלאי לפעול במהירות וזאת לפני שמניחים את הצעה החקציב על שולחן הכנסת. אני מציע כי המרכז החקלאי, בשיתוף עם גורמים חקלאיים אחרים, יבקש פגישה דחופה עם שרי האוצר והחקלאות, ולהציג בה את התביעה שאין לקחת יותר מים מהחקלאות. אם יש צורך ב 30 מליון קוב מים נוספים לשנה, וזה צריך לעלות 350-400 מליון ל"י, אזי האוצר צריך למצוא את הכסף לכך. אם הפגישה לא תביא תוצאות חיוביות, אז יש לפנות אל ראש הממשלה.

(2) יש לערוך פעולת הסברה בצבור. אנו לא מתקבלים באהדה ע"י הצבור, כאשר באים בתביעות ובפרט בתקופה זו בה אנו מצויים. עם זאת יש לנו מה לומר לצבור וטרם עשינו זאת. חשוב שהמרכז החקלאי יארגן מסיבה עונאית וכן פעולת הסברה בכלי הקשורה אחרים, ע"מ להדגיש חשיבות המים לחקלאות וחשיבות החקלאות למיט המדינה ולאספקת מזון לאוכלוסייה, תוך גילוי נכונות לגמישות של שינוי בגידולים וכו'.

(3) אני מציע לאמץ את הצעת הח"צ. גרסוני, בדבר הקמת מטה מצומצם, אשר יספל בנושא זה ולסחף בה גם נציגי סקטורים אחרים ומספר חברי כנסת.

ד. איילנד : מאחר והדיון גלס מהנושא הספציפי תקציב המים לתוך הקונצפציות המנחות של אח הועדה, ברצוני להרחיב את המסגרת ולהתייחס לתקציב הפיתוח לחקלאות.

אנו נמצאים גם בתחום זה במצב לא מלבב ביותר. הקמפניה שהחלנו לפני כמה חודשים, בקטר למחסור המזון בעולם, נכונה לגופו של העניין. אבל, באה גם לטרה גם את העניין הזה, אם כי איני יכול להגיד שהצלחנו בהרבה, תקציב הפיתוח גדל אמנם ב 50%, בהטווא לסנה טעברה, אבל בהתחשב עם ההתיקרויות והחובות שהצטברו בתחילת האחרונות, הוא לא נראה לנו כמספק. לזה יש להוסיף גם את בעיית תקציב פיתוח מים.

עסקתי שנתיים בפיתוח כפרי במדינות דרום אמריקה. הרבה פעמים ברכתי את עצמנו שיכולנו לפתח את המדינה שלנו ואת החקלאות ללא תקציבים הבאים מסוכנויות בין לאומיות - הבנק העולמי, הבנק הבינלאומי, בנק דרום אמריקה וכו' - המחייבות סיום כל פרויקט ברווח. זה לא מסתדר תמיד. כאשר סוללים כבישים, מפתחים מים, מיסבים אוכלוסיה וכו', אפשר לטחוק במספרים, אבל בדרך כלל זה גרם להסתככות של מדינות אלו. כמובן, ישנן גם סיבות אחרות. אולם חלילה לנו לעלות על פסים כאלה, וזה מה שמסתמע מהקונצפציה המתגבשת בוועדה. להערכתי, יש לדחות גישה זו בכל התוקף.

כל הדיונים והמאבקים שהיו בכועות האחרונים נובעים מדרישת טר החקלאות לקיים דיון בממשלה על נוסח התקציב, כולל תקציב המים. הוא הודיע, שאם המדינה לא תמצא דרך להגדלת התקציב; לא יהיה המסדר אחראי למסקנות הנובעות מכך. הדיון נדחה בגלל ראש הממשלה, אשר ביקש שטר החקלאות ינסה להסתדר עם טר האוצר. נתקפה כבר פגישה אחת והיא נסתימה ללא תוצאות. מחר צריכה להתקיים פגישה בדרג משני, אבל אני מניח שגם היא לא תשא פרי. הפער בין שתי העמדות מסתכם ב 600 מליון ל"י, כולל נוסח המים. אין ספק, שהוא יובא לדיון נוסף בין שני הסדרים.

בעיה פיתוח מים נוגעת יותר לערים ולא לחקלאות. אם מישהו חושב כי בשנת 1985 נגיע להתפלת מים, אז גם מים אלה יהיו מיועדים לצריכה הגדלה של העיר ולא של החקלאות. אם התצרכת העירונית גדלה ב - 30 מליון קוב מים לשנה, אזי תוך 10 שנים יגיע גידול זה ל 1/3 מהתצרכת החקלאית. ויכוח זה דומה למה שקרה לגבי מס ערך מוסף. אני טענתי אז, כי דיון זה אינו נוגע לנו ועכשיו מתברר שההסתדרות היא "הבוועשה" ולדעתי, בצדק, כאשר המוצרים יתיקרו. אנו צריכים גם בנושא הנדון לטחף גורמים אחרים, כאשר זה יהיה לטובה העניין. האם המרכז החקלאי, הוא הגורם הציוני היחיד בארץ? האם רק לו איכפת שיהיה, או לא תהיה, התיסבות בפיתוח רפוא, או להתגדל באוכלוסיה, או לא, או שיהיו מוצרי מזון בכמות מספקת, או לא? אני חושב שאנו עלולים להחטיא את המטרה, אם נציג את הנושא כבלעדי של המרכז החקלאי.

כאשר הובא הנושא לידיעת ראש הממשלה והוסברה לו חומרת העניין, הוא הבין את זה. אבל מאחר ומדובר על תכנית של 7 מיליארד ל"י, טבעי הוא שהוא ביקש שהתכנית תיבדק. ההנחה הייתה שהוועדה תתן את הוועשנא לפיתוח מים. איש לא העלה על הדעת שהיא תעלה על אותם הפסים, כפי שהח"י פרלמנטר תאר אותם.

ד. גרינקר : אחרי דברי הח"ע פינרמן, אני עוד פחות מבינה את הקוטביות הגדולה שבין דברי הח"י פרלמנטר לבין אלה של הח"מ קנטור. בשבוע שעבר שמענו כאן את הח"מ קנטור והיום את הח"י פרלמנטר וכולנו הידעזענו. אני לא מכירה את הח"י פרלמנטר בתור שכזה העושה פניקה. ע"כ אני לא מבינה על סמך מה אפשר לנו הח"מ קנטור - "הטאפו אוויר" ... יש זמן...!

אני הבינתי, שאם התקציב יטאר בסדר גודל של 200 מליון ל"י, לא יתווסף קוב אחד של מים נוספים. כאשר יהיה מדובר על הקצבת מים לשתיה, ברור לי, שלא נוכל להיות "גיבורים" ולהתנגד לזה. ז.א. שאם לא יהיה פיתוח של מקורות מים נוספים, פירושו הדבר המטן קיצוץ מים מהחקלאות.

עלינו לדרוש, איפוא, שימצאו הכספים הדרושים לפיתוח נוסף של מים, אסור להגיע לזה שיכתב מסמך, כפי שהועדה עומדת להוציא. יש למנוע את הדבר לפני שהח"י פרלמנטר יצטרך להסתייג ממנו עם הנמקות. יש לדחות את הישיבה הבאה של הועדה, וכינתיים לעשות פעולה צבורית מקיפה, כדי שהיא לא תגיע למסקנות המתגבשות. הבעיה אינה נובעת רק לחקלאות, אלא היא חפצה בארץ כולה. ע"כ יש לנהל את המאבק יחד עם גורמים אחרים ובמיוחד יש לגייס לכך את ההסתדרות.

מ. בן מאיר : יסגם כאן 3 מיטורים ולדעתי, אין להתייחס אליהם במכלול אחד, אלא יש לקבוע סדרי עדיפות.

מיטור אחד הוא טקטי ומתייחס לפעולות בתוך הועדה. יש לנו 3 חברים בתוך הועדה, וזה אינו מיעוט מבוטל, ומטרה שלטתם כאחד היא התכנית של משרד החקלאות. איני יודע מהי דעתו של הח"א. וינר (מ. קנטור : הוא הגיש את הדו"ח יחד אתי!) אז בוודאי טוב. צריך, איפוא, לפעול ע"מ להגיע לדו"ח חיובי מסוים וזה עדיף מאשר דו"ח לא מוסכם. אני מציע שקבוצה של חברים יסכמו איך יפעלו נציגינו בוועדה זו.

המיטור השני הוא הממשלתי ואיני רואה צורך להוסיף על דברי הח"ע. פינרמן.

אני רוצה להתייחס בעיקר למיטור השלישי והוא - אופן הצגת הנושא בצבור הרחב. בכל פעם מדנית על נושא כזה, אנו נוקטים בסגנון המסתמע ממנו, שכאילו הסקעה כספים בחקלאות אינה עולה בקנה אחד עם כלכלה טובה. מיטהו אומר זאת ואח"כ אנו מבייטים הנמקות כלל לאומיות, ציוניות, ישוב הארץ, תשתית וכו'. אני חושב, שזה לא נכון ולא עשינו מספיק כדי לשנות דעה זו. מי הציע מגירת בית החרושת לסוכר? - החקלאים?! האם מיטהו נותן את הדין על כך? ולא מדובר כאן על פעולה מימית מחושלת. כאשר באים להגן על ענין מבחינה סקטוריאלית, או בשל אופיו הכללי לאומי, אזי ההגנה לא צריכה להתבסס רק על הנימוק על תשתית ופיתוח, אלא גם על החישוב הכלכלי.

לדעתי, ההשקעה בחקלאות היא הצד השני של המטבע במדיניות הממשלתית הנוכחית. יותר מזה, אין כאן מדיניות בכלל! אם המטרה היא להגיע למצב כלכלי מסוים, הרי הקיצוץ בתקציב המים יביא לבזבוז כספים על יבוא מזון ואיני בטוח אם נוכל מחר להשיגו גם בכספים רבים! במקום לבזבוז דולרים על יבוא מזון, מוטב להסקיע אותם ביצור מקומי וזה גם עדיף מבחינת בטחון האספקה. זאת היא הנמקה העשויה כיום להספיע יותר מכל הנמקה אחרת.

אין לחשוש גם מהצגת הענין כסקטוריאלית, אבל חשוב אך עושים זאת. אני לא

בטוח, אם טביחה אחת באיזה שהוא סקטור לא עולה יותר משה טרופים כאן לחסוך. במקרה כזה, לא חוקלים את ערך יום העבודה הטולי ואת ערך יום עבודה המיובא מחו"ל. את החשבון הזה עושים רק כאשר מגיעים אל הנושא של החקלאות ליצור מזון! איני בטוח, שאנו מוכרחים להציג את עצמנו אך ורק כמגיני האינטרס הכללי הלאומי. יש לעמוד גם על הצד האינטרסנטי הברור, באשר ההנמקה הזאת היא כיום טובה, ובאמצעותה גם משיגים חוצאות.

מ. קנטור : גם אני בדעה של הח"מ. בן מאיר שפיצוץ הועדה אינו לטובת הענין, באשר זה בדיוק מה שהאוצר מעונין. עלינו לחזור להוצאת דו"ח מתוקן לפי רוחנו ואפשר להגיע לכך, באשר אני לא חושב שאנו כל כך חלשים בוועדה זו.

כאשר אנו באים לכנסת ומדברים על מים, גולש הדיון על צוואת התפלה. אפשר להגיע להצבעה פה אחד בנושא זה של התפלה, אבל החלטות אלו אינן טווח הרבה, באשר אין אנו יודעים עדיין איך להזמין את כור הכוח הראשון. הענין הוא מסובך ביותר. צריך לעסוק בה ולעשות האפשרי, אבל עלינו לדעת שזהו חזון לטווח ארוך.

באותם הדיונים בכנסת אנו יכולים לטמוע מחברים שיש לנו הרבה מיס, שיש בריכות דגים וצריך להעביר מיס אלה לאחריהם. לפי מיטב הכרתי וידיעתי המקצועית, אין דבר כזה. אולם אם מישהו לוקח אינפורמציה שאנו מספקים לוועדת הכלכלה ופופץ אותה בפורום של הכנסת, זה לא תורם לקבלת תקציב לפיתוח מיס. אם מצהירים בכנסת על עטרת מליוני קובים של מיס המתבזזים, אין פלא, כאשר נשאלות שאלות מדוע יש צורך להטקיע כספים.

אני חושב, שר האוצר עשה חרגיל מחוכם, כאשר סכם לחכות למסקנות הוועדה. הוא ידע שהיא עוסקת במדיניות ולא בקביעת תקציב שנתי וע"י התרגלל הוא דחה בחבונה את הויכוח. לדעתי, אנו זקוקים לעזרה גדולה מצד משרד החקלאות כדי להציג נכונה את נושא המיס. אני לא חושב שנצליח לטכנע את פנחס אילון שהבעיה לטוח ארוך הינה של פיתוח מקורות מיס נוספים. המקום הנכון להצגת הבעיה היא הממשלה, אבל טרם הגענו לסלב זה. אני מעריך, כי זה יקח שבועות רבים עד שהוא יגיע לדיון בפורום זה. ראש הממשלה התרשם מחומרת הדבר ועלינו לפעול, כי הממשלה תגיע להכרה שזהו נושא לאומי ממדרגה ראשונה.

אנו נמצאים במצב לא טוב בקשר להסברה צבורית, מכיוון שהמאבקים שאנו עורכים הם בתוכנו, או בתוך ועדות הכנסת. אנו עושים טירות דב בהוכיחנו שיש עודפי מיס המתבזזים (סנסה יוספטל : מי עושה זאת ?) מי שמשתמש בניסוק של בריכות דגים הצורכות עטרת מליוני קובים של מיס (סנסה יוספטל : מי מחברינו טוען כך ?) אני יכול להראות לך פרטיכולים על הדיונים בוועדת הכלכלה של הכנסת בקשר להטלמה ל 70 - 80 אחוז ועל העברת מיס והיווכחי, כי הויכוח נסוב רק על זה. רק לפני שבוע דברו טוב על כך. למה צריך היה לעורר נקודה זו ? (סנסה יוספטל : אז מה אחת מציע לעשות ?) אני מציע להפעיל לחץ על מוסדות הממשלה, החל משר האוצר ועד ראש הממשלה ולסייע בזה למשרד החקלאות.

י. פרלמוטר : אנו מסלמים עתה עבור פיגור טקיים זה מספר שנים. כולנו אטמים בזה, כולל נציבות המיס, "חב" מקורות וכו". חשבנו שאין מיס וע"כ אין לחפש כסף. עכשיו נקלענו למצב שבאמת אין כסף ואנו זקוקים לאותם 6-7 לירד לירות לפיתוח הכרחי של מקורות מיס נוספים. זהו מצב קשה, אבל אנו מוכרחים להומוודר עמו.

אני לא חשוד בתור שכזה שרוצה ליצור פניקה. אני באמת חושב שישנו ויכוח על קונצפציה. במידה והיא חשונה, אזי אפשר יהיה להסתדר על הפרטים, אם כי כל מרכיב יכול להסתכם במי מליוני לירות. השתתפתי כבר בדיונים רבים והחמתי על מסמכים תוך ויכוחים נוקבעים עם החברים. אולם צריך להיות ברור, שהפעם לא אחתום על מסמך, שמטענותו כחנאים שנוצרו הוא, שיטנם 150-200 מליון ל"י לפיתוח מיס, בעת צריך כל שנה לפתח 30 מליון קוב מיס לצרכי העיר וההתעסיה ואז לא תהיה ברירה אלא לקחת אותם מהחקלאות! אני לא יכול להתום על מסמך שכזה ובפרט, כאשר הוא מצמיד את פיתוח המיס בביקוש שיווצר עקב שינוי מערכת המחירים על בסיסי טולי לפי הקוב האחרון שיווצר.

דבר נוסף. לו היו נכנסים לבדיקה הדברים ומגיעים למסקנה שההתפלה אינה מעשית - וזאת אני אומר לה"ח מ. קנטור וט. קנטור - אזי לא צריכים להכניס נושא זה בתכנית ! צריך להגיד ברורות שמקור זה אינו מעשי עד 1985. אם זה אינו מעשי, אזי למה לדבר על 700 מליון ל"י ?! אם זה מעשי, אז צריך לעבוד עליו ולהגיע להוצאות. (מ. קנטור : יש להתחיל בהסקעות, כדי לעשות את הצעדים הראשונים בתחום זה.) אם יש צורך להטקיע, אזי לא יכולים להגיד בוועדה, כי במחירי האנרגיה הקיימים כיום אין להחליט על התפלה! אין להגיד בו בזמן שני דברים מנוגדים. נכון שהטכנוס הדרוש להחפלה הוא גדול מאוד, אבל הויכוח אינו על גודל הסכום. כפי שאני חש, הקונצפציה של האוצר היא, שחלק מהכספים אינם דרושים ואפשר להסוך אותם ע"י זה שיקחו איקס קובים מהחקלאות ללא פיתוח נוסף. בהזדמנות זו, בהצוני להזכיר לכם שאנו היינו אלה אשר לחצו, בזמנו, על מטקי עמק הירדן להתארגן וולנטרית לקיצוץ פנימי של מיס, כדי לסייע לפתרון הבעיות הכלליות של החקלאות.

ישנה עוד בעיה שלא הוצגה בוועדה. לו היו באים אלינו בחוץ הועדה ואומרים,

שהיות ויש מים מזוהמים שאפשר להשקות בהם הבה נפנה אותם לחקלאות ובמקומם נקח מים טובים לשתיה. על זה לא היתה כל התמודדות.

יתכן שהח"מ. קנטור צודק ואפשר יהיה להסתדר ולהגיע לדו"ח מסותף. אבל ברור

שאני לא אחתום על מסמך שהוא חצי "מרוח" ולא אתן ידי לגוסטפנקא של קיצוץ מים מהסקטור החקלאי. דבר זה יפגע בעיקר בחוליה החלטה של ההתיישבות ויביא לצמצום של החתיכות בארץ. אני מבקש, איפוא, שהמזכירות תקבל החלטה ברורה, או שהיא תסיל על החברים העוסקים בנושא המים לעבד סיכום, אשר ינחה אותי בישיבת הסיכום של הועדה.

נספה יוספטל : לדעתי, אפשר לסכם את הדיון כדלקמן :

(1) אנו עומדים על ביצוע התכנית הרב שנתית כפי שהוגשה ע"י סר החקלאות לממשלה.

(2) תובעים הקצבת 700 מליון ל"י, מזה 491 מליון ל"י לחב" מקורות, כדי שאפשר יהיה לבצע את התכנית בקצב המהוכנן.

(3) אנו ניזום פגישה דחופה עם סרי החקלאות והאוצר, כדי להבטיח את המימון לביצוע התכנית פיתוח מקורות מים נוספים.

בהזדמנות זו, עלי למסור לכם, כי מחר מתקיימת פגישה עם סר האוצר במסגרת מינהלת חב" העובדים, בהקשר לביקורת שנמתחה עליו על הקציב המדינה. אני אנסה לשכנע את חברי במינהלת חב" העובדים שיעלו יחד אתי את נושא המים. לפני שבוע השתתף סר האוצר בישיבת מועצת מחוז האיחוד והוא הסיב לי על שאלתי, כי אני אמנם צודקת, אבל אין לו כסף.

(4) נקיים מסיבת עיתונאים ע"מ להסביר את עמדתנו לצבור הרחב. בו בזמן נקיים ועדת פעולה, אשר תארגן המסך הפעולה ההסברית והצבורית. אני אתיעץ עם החברים העוסקים בנושא המים בקשר לקביעת הרכב ועדה זו.

(5) אנו סומכים את ידי הח"י. פרלמוטר וכן את שני החברים האחרים בוועדה שילחמו נגד המגמה של צמצום המים בחקלאות, ע"י העלאת המחיר בהתאם לעלות הריאלית. ברור, שאין לחתום על סיוטת הסיכומים, כפי שהובאה ע"י היו"ר, היות ואין לנו רוב בוועדה, אני מציעה לקיים פגישה עם ד"ר ארנון, ע"מ לשכנע אותו כי התפישה הכלולה במסקנות המוצעות סותרת את ההשקפה הציונית וכי המגמה של חסכון בכסף לפיתוח מקורות מים ע"י העברת מים מהחקלאות לעיר ולתעשייה, עלולה להביא לחיסול יטובים חקלאיים ותפגע במדיניות של פיזור האוכלוסיה והבטחת מזון חיוני לאוכלוסיה. (מ. קנטור : אני מציע כי הפגישה עם ד"ר ארנון תתקיים לאחר ישיבת הועדה הקרובה) אבל הח"א. פרלמוטר טוען, שזאת היא ישיבה מסכמת! (מ. קנטור : היות וכמה חברים לא מסכימים לחוכן הסיוטא של היו"ר, אני מניח שלא יסכמו בישיבה הקרובה)

אני מציעה, איפוא, לקיים את הפגישה עם ד"ר ארנון לאחר ישיבת הועדה, בתנאי

שאם תדאגו שהיא לא תקבל סיכומים סופיים.

הצעות הסיכום נתקבלו

201

Handwritten signature or initials.

פרטי כל מזכירות המחלקה להתישבות מ 29/1/75

נוכחים : סנטה יוספטל; א. גלבוץ; י. בר לב; מ. מלחי; ד. פלג; ד. רביב; ש. גוטליב;
ר. גרינר; א. בן יעקב; צ. מגן; ע. גורביץ; א. גולדברג; מ. שור; ד. גל;
א. יודנפרוינד; ד. מירון; א. פינקלמן; י. כוכבא; י. סעדי.

מוזמנים : י. אדמוני.

סדר היום : (1) אינפורמציה - מס אחד

(2) תקציב המחלקה להתישבות לשנת 1975/76.

סעיף א' - אינפורמציה - מס אחד.

סנטה יוספטל : הבוקר הוזמנו לוועדת הכספים של הוועה"פ בענין מס אחד. כולם הכינו נאומי הסתה גדולים נגד ההתישבות על זה שהיא מטלמה מעט. גזלתי מהם את התענוג ופתחתי בזה טוענת המסים שלנו החליטה להציע לשלם את המס על בסיסי הטומא של הביטוח הלאומי המבוטסת, כידוע, על ההכנסה הכוללת. כן דרשנו להמשיך במתן ההנחה של 16%, בהתחשב עם ההוצאות המיוחדות שיש להתישבות בעקמת מרפאה; תשלום מטכורה לאחיות; נסיעות רבות לטיפולים ספציפיים וכו'.

ההצעה על תשלום לפי הבסיס של הביטוח הלאומי נתקבלה, כמובן, מיד ובהחלטה. לעומת זאת ניסו לשכנע אותנו שהתביעה על מתן הנחה אינה מוצדקת. נאמר רק שתהיה התחשבות מיוחדת עם מסקי ספר, מסקי עיסות ובעיות מיוחדות. לבסוף סוכס להעביר את הנושא להכרעה ועדה העוסקת במתן הנחות. הח"ח מ. רונן וי. הידיקר יוזמנו בפניה ויציגו את עמדתנו. אין לי בטחון שנקבל את מלוא ההנחה כבעבר. יתכן שהיא תוקטן בכמה אחוזים.

בכל אופן, חשוב לכולנו, שכתוצאה מהדיון הזה יפסק הרינון שההתישבות לא מטלמה מס אמת. אנו רוצים לשלם את המגיע מאתנו ושמים טאנו לא זקוקים להנחות מיוחדות, מפאת המצב הכלכלי.

סעיף ב' - תקציב המחלקה להתישבות לשנת 1975/76.

סנטה יוספטל : בקשתי את הח"י. אדמוני להשתתף עמנו בישיבה זו, ע"מ להציג בפנינו את תקציב המחלקה להתישבות לשנה הקרובה המתחילה, כידוע, בראשון לאפריל 1975. הדבר חשוב לנו מבחינת הרבה הבטים. קודם כל, מבחינת ההתישבות החדשה וגם מבחינת האספקט של דרכי קידום אותם היטובים הסמוכים עדיין על שולחנה של המחלקה להתישבות. הדיון יגלוש בודאי לנושא הביסוס, עליו דנו לפני כמה זמן. אני אקריא לכם את ההחלטה שלנו בענין זה אשר הועברה לידיעת המחלקה להתישבות, כדלקמן:

" בהנחה שתקציב הביסוס 1974/75 יתבצע במלואו עד אפריל 1975, כפי שאוטר,

יהיו דרושים עוד כ-120 מליון ל"י לגמר סידרה ב' ו-ג' של הביסוס.

המרכז החקלאי החליט להוציא סידרה נוספת של מסקים לביסוס בסנתה 1975, במידה ותקציב 1975/76 יעמיד לרשות ועדת הביסוס סכומים מעבר לאלה הדרושים לגמר הסידרות הקודמות תוך שנתיים "

אני מניחה שלא נסכם הערב לגבי השאלה האחרונה, באטר כמה תנועות רוצות, כפי ששמעתי, לדון עוד פעם בדבר. אחרי שנקבל מהח"י. אדמוני את כל הנתונים, זה יקל גם על התנועות להתיחס מחדש לנושא זה.

י. אדמוני :

תקציב המחלקה להתייבוח מורכב, למעשה, מסלוחה אלימנטים : (1) תקציב המחלקה להתייבוח עבור כל היישובים הנמצאים בחומי לקו הירוק. (2) תקציב חטיבת ההתייבוח של ההסתדרות הציונית המיועד ליישובים המצויים מעבר לקו הירוק. (3) תקציב להקמת יישובים חדשים. שני התקציבים הראשונים נקבעו כבר, ואילו התקציב לעלויות חדשות טרם נקבע. עם זאת, אחיחס בהמשך דברי, גם לגבי סדר הגודל המוצע, דרכי הטיפול וכו' של התקציב זה.

עלי לציין, כי התקציב שהועמד הסנה לרשותנו הוא תקציב גדול. הוא יותר גדול ממה שציפינו לנוכל לקבל בטנה כזאת, כאשר כולם טוענים שהוא צריכה להיות טנה של הידוק החבורה. אני לא יודע, כמובן, איזה התפתחויות תהיינה עוד במהלך הטנה. בטנה שעברה היה קיצוץ ראטון, מיד לאחר שהממשלה אטרה את התקציב. לאחריו היה קיצוץ נוסף ובמשך הטנה החליטו על קיצוצים נוספים. אשתד נהנינו מזה, (והחברים האמריקאיים של הנהלת הסוה"י לוקחים את העניין ברצינות, לא העיז אף אחד לבוא ולהגיד להם שהממשלה החליטה על קיצוץ כזה, או אחר, באטר היו אומרים סאוחם לא מעניין מה שהממשלה מחליטה, אמנם גם הסוה"י החליטה בסופו של דבר, על קיצוץ מסמעותי בתקציב שלה, אבל מבחינתנו, זה נתן לנו תקציב יותר גדול מזה לו היינו הולכים לפי הקיצוצים שהממשלה החליטה במהלך הטנה.

הטנה הגענו להסכם על דעת הממשלה ועל דעת יו"ר והגזבר של הסוכנות, אבל התקציב טרם אוטר ע"י ועדת התקציב של הסוה"י ולא ע"י הכנסת. חבר הנאמנים ישב הטבוע בירושלים והוא החליט מכיוון שהוא לא יודע עדיין מה תהיינה הכנסות הסוה"י במשך הטנה, לאטר בטלב זה תקציב פעולה ל 3 חדשים בלבד בסדר גודל של 1/4 מהתקציב המוצע ע"י הנהלת הסוה"י. הוא יחזור לדוון בנוכח רק בחודש יוני. יש לנו, איפוא, הצעת תקציב, אם כי טרם ברור טלא יחולו בו שינויים במשך הטנה. בכל אופן, היא מסמכת כיום בסיס לפעולות שלנו.

לפני שנבחנו לדיון על התקציב עם אנשי הכספים, ישבנו ביננו ונסינו לראוח מה תהיינה ההנחיות לתקציב הבא. אנו הדרכנו את מכיני סיוטת התקציב להנחיות כדלהלן :

1) פתוח בלתי מוגבל, למעשה, של ענף הרפת במשך הקיבוצי. אמנם הוא יהיה מוגבל מבחינת התקן, אבל אנו מוכנים לקבל הצעות על העברות תקציביות פנימיות, כדי לאפטר גידול הרפת במטקים הרוצים לחרוג מהמסגרת התקנית. למעשה, כמעט בכל היישובים הנמצאים כיום בטיפול של המחלקה להתייבוח ישנה רפת החריגה מהתקן ההתייבוחי והוא 150 חולבות עם כל המבנים והציוד הדרוש.

ההנחה כלפי המוטבים היתה - להטלים להם את הפיתוח של 600 יח" טבהן אנו עומקים כבר שנתיים ולהוסיף עליהן עוד 500 יח". מבחינת המחלקה להתייבוח זה אומר רק 300 יח" נוספות, באטר 200 הנוותרות מצויות ביישובי ביסוס ג' אטר עברו בינתיים לטפול מסדר החקלאות. אנו צריכים אמנם את ההסלמות התקציביות, ואני אחיחס לזה כאשר אדבר על תקציב הביסוס. היחידה התקנית במויטב הוא 3 חולבות עם מערכת מבנים ל-10 פרות.

2) חחלטנו להפסיק באופן מוקלט את פיתוח ענף הלול, פרט להסלמות ליישובים באזורי ההר. המדובר הוא רק באוחם היישובים בהם היינו בעצם תהליך רה-תכנון, קרי: הורדת הלולים היטנים והעמדת מערכת לילים חדשה. במקומות טרם החלטנו את רה-תכנון, כולל עבודות הכשרת קרקע, לא נתחיל בעבודות חדשות. הסארנו לעצמנו עוד יחתי אופציות קטנות : (1) הלול הדרוש לקליטה עולים חד ים במויטבים הקיימים. (2) הסארנו לנו אופציה מצומצמת לגבי יישובים מעבר לקו הירוק. אני מדגיש את המילה "מצומצמת", מפני שמדובר על מקרים יוצאים מן הכלל. (י. מעדי: אני מבין, טזה אינו כולל אציון התחיבויות מטנה קודמת ?)

אנו נפדה, כמובן, את כל ההתחייבויות מטנה קודמת, המסתכמות בסיכום של 35 מליון ל"י. זאת היחה, בעצם, ההנחיה הראשונה וניתן לה עדיפות ראשונה בחכניות שלנו.

3) לגבי שלחין אמרנו שאנו מוכנים ללכת להסלמת כל הסטת המגיע עדיין לישובים, מתוך מגמה לסייע בדרך זו ליצור החקלאי בגידולי דדה ואחרים שיכולים לתרום לכלכלת הארץ ולכלכלת הישובים. פיתוח סטת השלחין הוא בהתאם לחקן, היות והוא קטור גם לאפשרויות שימוש במים מבחינת הקצאת המכסות. טני הדברים האלה הולכים, פחות או יותר, ביחד.

4) לגבי המטע - הרטינו לעצמנו נסיעה קטנה מאוד בהדרים, רק במידה ומדובר על סוג בכיר. הכוונה לנסיעה בבקעת עמק הירדן ובית סאן. הנסיעה של סובטרופיים תהיה בעיקר בהתייבות החדשה בערבה ובפיתוח רפיה. כן יבוצע המטע פעולה הפיתוח של מטע נטירים באזורי ההר, בהתאם לתכנית הרב שנתיית שלנו.

5) החלטנו להתאים את הציוד למערכות השלחין, במידה ואנו מוסיפים שלחין.

6) כן החלטנו על מתן עדיפות לקליטת מטפחות של בנים במוטבים הקיימים. יש לנו עדיין במוטבים הקיימים כ-2000 יח" פנויות. מתוך הערכת מצב המשק בשנים הקרובות אנו צופים ללחץ גדול של בנים לקבלת היחידות הפנויות, היות וההזדמנויות של מציאה ועסקה ושיכון מחוץ לכפרים ההיינה פחות טובות, מכפי שהיו בשנים שעברו. אמרנו שנבוא לקראת קליטת הבנים, אבל הגבלנו את עצמנו בזה שנעמיד לרשותם בשנה הראשונה רק סטת שלחין; הציוד הדרוש להסקיית הסטת, מיכון וקצת הון חוזר כמקובל אצלנו. לעומת זאת לא ניגע בפיתוח מטע החצר ביחידות אלו.

הנחיה זו שלא לבצע הסנה בפיתוח מטע החצר, נובעת בגלל המגבלות הפיזיות ואחרות בפיתוח ענף הרפת ואי רצוננו להיכנס ליחידות לול נוספות.

ההנחיה של קליטת מטפחות בנים מהיחסה גם לישובי ההר. נקלוט בנים בישובים אלה ביחידות נוספות, כאשר אין בהם כמעט יח" ריקוח. העסקה הבנים תצטרך להיות, בעיקרה, על עבודות חוץ.

7) מתוך הסעיפים הנוחרים אזכיר רק אלה הנראים לי כחשובים ביותר. בחלק מהם יש הרמוניה עם מחשבות משרד החקלאות. אני חושב שנצטרך לתאם עמו בעיקר את הטפול במפעלי האזוריים. יש לציין כי ביתר הדברים התיאום כיום הוא לאין טיעור טוב יותר, מכפי שהיה בעבר.

אנו סבורים שיש להקנות עדיפות גדולה למפעלים האזוריים, כאשר אנו עלולים לעמוד באזורים מסוימים בפני שוקת שבורה. המדובר בעיקר על הקמת 3 מכוניות תערוכה בגליל; בנגב ובערבה. טני המכוניות הראשונות הם בסדר גודל של 120 אלף טון בהסעה טאנו אומדים אותה כיום בסכום של 40 - 50 מליון ל"י לכל מכוון.

כן יש צורך לפתח את המטפחות לסט קליטת תוצרת בטר. כמובן, יש להביא בחשבון גם מפעלים אחרים, אם אנו רוצים שהחקלאי יקבל חמורה הוגנת עבור התוצרת המיוצרת על ידו.

הנושא השני הוא התעטיה. קבענו סכום מסוים לסעיף זה, המהווה סכום מסגרת בלבד. במידה ותהיינה לנו הצעות קונקרטיות של הסקעה בתעטיה, והן תחרוגנה מהסכום שנקבע, נצטרך לעשות טינויים פנימיים בסעיפי התקציב. מדובר על תעטיה במטקים וכן על תעטיה במרכזים האזוריים, הבאה לתת פחרון לישובים שאין להם קיום מהחלקאות וכן לבנים שיקלטו במרכזים, או במטקיהם הם.

הנושא השלישי הוא התשתית - כבישים וחשמל. כאן הקצינו פחות מהנדרש וזאת משתי סיבות: חב' החשמל מפגרת בביצוע העבודות ב-30-40 משקים המצויים במרכז ובדרום, למרות שישנם חוזים חתומים. כושר העבודה של חב' החשמל הוא 1-2 משקים לחודש. ז.א. ישנו מרוח גדול מאוד על עבודות חב' החשמל צריכה אדיין לבצע, לעומת זאת לא קיים פיגור במחוז הצפון של חב' החשמל. במידה והתיינה עבודות נוספות, נפתום על החוזים בהתאם וזאת תוך ידיעה שאפשר יהיה גם לבצע אותם.

לא נענינו לכל החביעות בקשר לכבישים, אם כי כללנו בחקציב סכום לא מבוטל למטרה זו. אנו חושבים שלא נוכל לתת פתרון מלא לכעיה זו במסגרת המערכת החקציבית הקיימת.

אחרי שהיסברתי את העקרונות, ברצוני להראות לכם איך מחלק החקציב לפעולות יסירות במשקים המצויים בתחומי הקו הירוק:

(1) פיתוח ענף הרפת

31.0 מליון ל"י. הסכום הזה מתייחס לרפת הקיבוצית והמושבית - השלמה של 433 יח' פיתוח וביצוע 153 יח' נוספות. זאת היא הגדלה ניכרת בהשוואה לקציב שנה שעברה.

(2) פיתוח ענף הצאן

3.8 מליון ל"י. באן מדובר רק על פיתוח במסק המושבי. מסרד החקלאות יציג בודאי בפניכם את החקציב שלו. ישנם כמה אוביקטים, טלגביהם ידוע שהוא לא יכנס אליהם השנה וביניהם הוא פיתוח ענף הצאן. ההחלטה שלנו היא, שאנו לא נבצע סעיף זה, אם מסרד החקלאות לא יעמיד הלוואות פיתוח במקביל להשקעות שלנו. במקרה כזה, עשויה השקעה זו לעבור לסעיפים אחרים.

(3) פיתוח ענף הלול 44.6 מליון ל"י. מתוך הסכום הזה מיועדים כ-37,5 מליון ל"י לאותם הסעיפים שעליהם דברתי קודם, קרי: השלמת הביצוע של הקמת לולים באותם הישובים בהם התחלנו את רה-תכנון.

(4) מטעים: א) נסיעה חדשה של 3300 ד', כולל רשתות מים - 7.0 מליון ל"י
ב) החזקת 11,5 אלף דונם מטעים שטרם הגיעו לפוריות - 10.2 מליון ל"י

(5) גידולי יצוא 5.0 מליון ל"י

אבו נבטיח את החקציב הדרוש לסעיף זה בהתאם לאיסורים שיוצאו ע"י מסרד החקלאות. מערכת האיסורים שלנו היא אפשרות פיתוח בכ-200 יח' מסק. זה מתייחס לבתי צמיחה לעגבניות, צפורן, ירקות וכו'.

(6) שלחין וסידורי מים 10.7 מליון ל"י. הסכום מיועד להטקיות 12 אלף ד', כולל טחי שלחין פמיועדים לקליטה מטפחות חדשות.

(7) ציוד וכלים חקלאיים

7.9 מליון ל"י

(8) קליטה בנים - כ-400 מטפחות

" " 3.2

(9) הון חוזר וסגנות

" " 10.7

(10) מפעלי תעמיה בישובים - התחפוח

" " 7.4

(11) החזר הקידומים משנה שעברה למבני מסק, רשתות מים וכלים חקלאיים

" " 34.2

זאת היא התמונה על השקעות שלנו בפיתוח הענפים. השנה הוצאנו קודם את ההנחיות ואח"כ ברקנו בחבלים את אפשרויות הפיתוח ולבסוף קבענו את החלוקה הסופית של החקציב. אנו הלכנו לקראת מה שהחבלים חשבו לבר ביצוע, פרט לזה שהקטנו לחבל ירוטלים 10 מליון מענף הלול וכן צמצמנו את הסכום לשלחין, וזאת בהתחשב עם אפשרויות הפקת מים בטנה הבאה. אחרי שבנינו את המערכת הזאת ערכנו את החקציב הכולל של המחלקה להתייבות המסתכם ב-380 מליון ל"י. סכום זה אינו כולל את החקציב של חטיבת ההתייבות. ניתן לראות את פרטי החקציב במבלה הבאה, תוך השוואה עם החקציב דאחקד.

הצעת תקציב המחלקה להתישבות ל 1975/76
(במליוני לירות)

<u>תקציב 1975/76</u>	<u>תקציב 1974/75</u>	
22.0	17.6	חבל הצפון
25.0	19.4	" התיכון
43.0	29.5	" הנגב
35.0	27.4	" ירושלים
45.0	30.1	" הגליל
12.5	5.0	פיתוח ענף הרפה
7.5	-	הסת" בקרן להסקעות מסלימות
3.0	3.0	מסקים מודרכים
-	11.0	התיקרויות וקידומים
193.0	143.0	ס"ה פעולות יסירות בחבלים
16.0	5.0	מפעלים אזוריים
8.0	5.3	מפעלי תעשיה
4.0	2.8	חשמל
7.0	1.1	כבישים
2.0	1.0	מרכזים אזוריים
2.0	0.5	מפעלי קים
11.0	8.0	פרדסנות
7.0	3.0	מפעלי מים
3.0	2.7	טונות
5.0	3.0	התחיבויות מסקים קודמות
65.0	32.4	ס"ה מפעלים ופעולות אזוריות
70.0	41.8	ביסוסים
22.0	15.0	הסת" בפעולות הקק"ל
350.0	232.2	ס"ה תקציב פעולות
30.0	28	הוצאות מינהליות
380.0	260.2	ס"ה

ההסקעות הגדולות בן, איפוא, בחבל הנגב, בחבל הגליל ובמידה מסוימת זה בחבל ירושלים. כן יסנה עליה גדולה בסעיפים של מפעלים אזוריים, תעשיה, חשמל וכבישים, למרות מה שאמרחי קודם לגבי שני הסעיפים האחרונים. מכלל התקציב הקצינו 70 מליון ל"י לביסוס והוא עונה, פחות או יותר, על משאלות אנשי הביסוס שלנו ותואם את ההחלטה שנחקבלה בפורום זה, אשר הוקראה קודם ע"י הח' סנסה יוספטל.

ההוצאות המינהליות, המסתמכות ב 30 מליון ל"י, כוללות גם את חסיבת ההתישבות. זהו סכום יחסי לא גדול ומהווה כ 8% מסה"כ התקציב.

תקציב חטיבת ההתיישבות הועמד על 100 מליון ל"י. ז.א. בנוסף ל 380 מליון ל"י הקודמות הועמדו לרשותנו עוד 100 מליון ל"י לפעולות בישובים מעבר לקו הירוק. מתוך ה 100 מליון ל"י מיועדות 92 מליון ל"י לפעולות ישירות ו-8 מליון ל"י לפעולות הק"ל. בנוסף לסכום הקודם של 22 מליון ל"י אנו חורמים עוד 8 מליון ל"י לפעולות הק.ק.ל, אשר תקציבה לשנתי הבאה מתוכנן לסדר גודל של 80-85 מליון ל"י להכשרת קרקע בלבד. זאת היא הכשרה אשר משרד השיכון מזמין אצל הק.ק.ל. לביצוע החטיבה להקמת יישובים. זה מתייחס להכשרת קרקע, הכשרה רה תכנון בישובי ההר ומטמחים למבני המסך בכל הארץ.

טרם חלקנו את ה 100 מליון ל"י בין היישובים מעבר לקו הירוק. נדמה לי, שיהיה לנו קשה לחלק סכום זה בגלל מערכת לחצים כבדה יותר מכפי שזה קיים בתקציב הרגיל. בשנה שעברה התחלנו ב 78 מליון ל"י ובמרנו, למעשה, ב-85 מליון ל"י. אני מניח, איפוא, שגם השנה לא נגמור ב-100 מליון ל"י. בגלל רגישות הנושא יש לנו אפשרות להשיג תקציבים נוספים, מה שלא קיים לגבי התקציב הרגיל.

ברצוני להתייחס בכמה משפטים לגבי פעולות יתר המטרדים בישובים מעבר לקו הירוק. אנו מאוד מודאגים מכמה תקציבים של מטרדים אחרים המטפיעים על הפעילות בישובים אלה. כוונתי לתקציב משרד השיכון המכוון לבניית 300 וכמה יחידות דיור בלבד. זה לא נוחן פתרון לצרכי יישובים אלה. אני מתכוון גם לתקציב פיתוח למפעלי מים וזהו תחום בו אנו עומדים בינתיים בפני שוקת סבורה. הממשלה החליטה על תקציב בסדר גודל של 220-240 מליון ל"י בעת שחב" מקורות דורשת 490 מליון ל"י. אם התקציב יסאר במתכונת של 240 מליון ל"י, אזי ההתיישבות החדשה תימצא במצב קשה מבחינת בעיית המים. אני מקווה כי התקציב יתוקן ויועמד על סכום של 350 מליון ל"י ואז נוכל לענות, פחות או יותר, על הצרכים שלנו בנושא המים. אחד המרכיבים של תקציב המים הוא השתתפות בשלושה מפעלי חשמל גדולים לאזורי התיישבות חדשה: (1) צפון רמת גולן, הנמצא בטלב תכנון מתקדם. (2) מפעל לתגבור אספקת חשמל לדרום רמת הגולן. (3) הסלמה מפעל החשמל בבקעת הירדן. חב" מקורות הינה שותפה נכבדה ב-3 מפעלים אלה, כאשר החשמל מיועד בחלקו הגדול לצרכי קידוחים ומפעלי מים, אשר היא מבצעת באזורים אלה.

אנו מאוד מוטרדים גם לגבי התקציב לכבישי גישה ולכבישים אזוריים. היה לנו דיון עם אנשי האוצר, הנותן סיכוי שהדברים יסתדרו בחלקם. אולם בינתיים זה לא מובטח וע"כ ספק אם נוכל להבטיח כביש גישה לכל יישוב קיים.

ישנו סעיף נוסף המדאיג אותנו - המתייחס ליישובים שמעבר לקו הירוק וגם ליישובים בתחומי הקו הירוק - והוא כל מה שקשור לבטחון מטלים. נושא זה הוא עדיין "ללא אבא" ואפשר לטעון על כך ביישובים שלאורך גבול הלבנון וגם ביישובים מעבר לקו הירוק. היה הסכם בין הג"א לבין המועצות האזוריות, אבל לא כל המועצות פועלות בצורה אחידה. היו תקציבים אד-הוק, שאוסרו מדי פעם למשל, לכבישים בשדות, לדיפון טרקטורים, לציווד מקלטים וכו'. אבל אין תקציב קבוע ואחריות מצד גורם שהוא לנושאים אלה. אנו לא יודעים מה מצפה לנו לקראת השנה הבאה. נדמה לי, שזה "חור" במערכת התקציב הכוללת.

כפי שאמרתי קודם, ישנו תקציב נוסף המיועד לעלויות חדשות, שגודלו טרם נקבע. המחלקה להתיישבות הגישה הצעה תקציבית של 120 מליון ל"י להקמת 10 יישובים חדשים. היות והסעיף הזה של התיישבות חדשה לא מופיע בסום מקום סוכס בעקבות הדיונים שנתיקמו בממשלה: (1) הממשלה תקצה סכום כסף מתוך הרזרבה הכללית שתקציב לצורך הקמת יישובים חדשים בשנת 1975/76. (2) ההקצבה להעלאת יישובים חדשים תהיה פחותה מהדרישה הנ"ל של 120 מליון ל"י. אנו יכולים, איפוא, לצפות למהו בסדר גודל מ-5 עד 8 יישובים בשנה הבאה. לדעתי, זה לא עונה בהחלט על צרכי ההתיישבות בארץ; לא עונה על הלחצים הקיימים מצד גרעינים וחנועות וכל מי שרוצה לעלות להתיישבות. אני חושב, שזה יהיה עוול גדול, אם נימצא בשנה הבאה במצב, בו לא נוכל למצוא פתרון לגרעינים שרוצים ובכולים להתיישב.

ועדת השרים תקבל בשבוע הבא את התכנית שלנו ל 10 ישובים (מ. שור : למה רק 10 !? אתה הרי הצעתה. הקמת 15 ישובים!) אנו הגשנו לוועדה להתיישבות הצעה של 15 ישובים, אבל הוחלט להגיש רשימה של 10 בלבד. כפי שאמרתי קודם, אני מפתח שיגידו לנו לצמצם את הרשימה ל-5-8 משקים. יהיה זה עוול גדול, אם המדינה לא תמצא את הסכום החסר, אשר אינו גדול באופן יחסי, כדי לאפשר הרחבת ההתיישבות.

עכשיו אני רוצה להעיר שתי הערות לגבי אפשרויות פעולה נוספות בישובי המחלקה

להתיישבות.

הערה אחת מחזירה אותי לסעיף של קרן הסקעות מסלימות. המחלקה להתיישבות לא יכלה להעמיד לרשות המשקים המודרכים שבטיפולה - מוטבים וקיבוצים - את אותם המקורות הכספיים שיש למסד החקלאות עבור הישובים הכלולים במסגרת אשראי מרוכז. אנו פעלנו בהתאם לחקנים שלנו ואילו מסד החקלאות נתן הלוואות פיתוח וזה הלך בעיקר לקיבוצים. למוטבים הוא נתן יחסיה פחות והם גם יכלו פחות לנצל אותם. יצא שלא יכולנו לקיים דיון רציני ביטוב עם ראית מסגרת מימון כוללת. העלינו את הנושא לדיון לפני 3 שנים ולא הצלחנו "לטבור את הקרח". אני חושב שעכשיו הצלחנו בכך ע"י זה שהוסכם על דעת מסרדי האוצר והחקלאות ובנק ישראל על הקמת קרן להסקעות מסלימות בסכום כולל של 40 מליון ל"י. מסד החקלאות והמחלקה להתיישבות מסתתפים כ"א בסכום של 7,5 מליון ל"י והיתר ניתן ע"י הבנקים והאוצר. אני חושב זאת להישג גדול, אם כי הכסף ינתן בתנאי מימון פחות טובים מאלה של החקציב. טרם נקבעו התנאים הסופיים.

דבר שני הוא הון חוזר ומיוחד אשר בנק ישראל העמיד לרשותנו. זה יאפשר לנו לתת 8 מליון ל"י לגידול מסילות בישובי החרו-5 - 6 מליון ל"י לגידול הודיים בישובים מעבר לקו הירוק.

זאת היא, פחות או יותר, התמונה העומדת בפנינו. ז.א. חקציב פעולות בסך 480 מליון ל"י, קרן מסלימה הנוחנת לנו עוד 30 וכמה מליוני לירות והון חוזר מצומצם המתיחס אמנם לענף ולקטור מסויים, אבל הוא כשלעצמו דבר חשוב.

לאחר הדיון שנחקיים על חקציב המחלקה ונקבעה החלוקה הזאת כפי שנקבעה, קבלנו החלטות בכני נוראים ואני רוצה להביאן בזה לתשומת לבו של הפורום הזה.

(1) המחלקה להתיישבות קבלה על עצמה, תוך הסכם עם מסד החקלאות, את הפרויקט של הגליל העליון, מבלי להגביל ע"י כך את חקציב המחלקה להתיישבות. הפרויקט צריך היה לעלות 60 מליון ל"י, מזה 12 מליון ל"י ע"י מסד החקלאות. אנו לקחנו על עצמנו רק את חלקו של מסד החקלאות ולא של מסרדים אחרים. נצטרך לעשות מגביה פנימית מסעיפים סונים, כדי להעביר את 12 מליון ל"י למטרה זו.

(2) אנו חושבים שמדד גדול כזה של חקציב מחייב אותנו להוציא 40-50 ישובים נוספים לביסוס. פירוט הדבר, כי נעביר ישובים וחקציבים מתוך החקציבים של החבלים, כפי שמופיעים כאן, ונגדיל במקביל את מספר הישובים ואת החקציב לביסוס. אני יודע שנוכח זה קעורר מחלוקת גדולה וכי תנועת המוטבים היא הלווחמת הגדולה נגד פעולה זו. אולם אנו רואים בנוכח זה כעין חובת כבוד של המחלקה להתיישבות. במסך 3 השנים האחרונות אמרתי בכל הדמננות שלדעתי, אנו מקבלים חקציב מתקבל על הדעת. החקציב של השנה הוא ריאלי יותר גדול, פרט לזה המתיחס לישובים מעבר לקו הירוק. אני חושב שאנו חייבים חוב של כבוד להנהלת הטוה"י, לחברי ועדת החקציב של הטוה"י ולכל מי שסוכנע על ידנו שיש צורך בחקציב כזה. דעתי האישיה היא, שאם לא נעביר ישובים נוספים לביסוס, אזי נעמיד בספק את כל המאמץ הכספי שאנו דורשים, מתוך טענה שזה במילא הבית ללא תחתית שלא נוחנת כל הוצאות.

יש לי רשימה < סנסטיביבס > של ישובים מוצעים לביסוס, המונה למעלה מ 40 ישובים, אשר לדעתי וגם לדעת התנועות בשלים בהחלט לעמוד ברשות עצמם, לקבל את המימון ממשרד החקלאות וכו'.

אבל אליה וקוץ בה. במסגרת ה"לאוים" של משרד החקלאות הוא קבע "לאץ" משלו לגבי הוצאת ישובים נוספים לביסוס וקבלתם לטיפולו. אני חושב שנצטרך להגיע לסיכום משותף עם טולחן זה. הח" סנסה יוספטל ציינה, כי ניתן יהיה לקיים זיוון זה רק לאחר שהתנועות תדוטנה בענין. אני מבקש, איפוא, התיחסות מהירה לנושא כדי שאוכל להגיע גם לסיכום עם משרד החקלאות. בכל אופן, אני מטובנע שאין לוותר על הוצאות ישובים נוספים לביסוס.

אני חושב שהתקציב הזה מטמט כר נרחב ורציני לפעולות המחלקה להתיסבות ויהווה גם מנוף לפיתוח הישובים. אני מקוה שאוכל להציג בפניכם תוך 2-3 שבועות גם את החוליה החסרה, קרי : התקציב המיועד להקמת ישובים חדשים.

י. סעדי : התקציב של השנה הנוכחית היה בתחילה 288 מליון ל"י והוא קוצץ אח"כ ל-260 מליון ל"י. כל הקיצוץ מתרכז בסעיף אחד בלבד. תקציב הביסוס לשנה זו היה 66 מליון ל"י וכאן דרום. 41 מליון ל"י. ז.א. קיצוץ של 25 מליון ל"י. אני שואל, מדוע כל הקיצוץ התרכז בשנה זו רק בסעיף הביסוס ?

שאלה נוספת ביחס לסעיף מטקים מודרכים. בתקציב של השנה וגם זה של השנה הבאה כלול סכום של 3 מליון ל"י, בעת שיתר הסעיפים הוגדלו. מדוע ?

שאלה סליטית להבהרה. אמרת הקימות 2000 יח" פנויות במוטבים ולהן ינתן תקציב לבנים, האם זה מתיחס רק להתיסבות חדשה, או גם לוחיקה ?

א. גלבוע : מכרי הח" י. אדמוני יכול להתקבל כי תנועה המוטבים מתנגדת עקרונית לסדרה חדשה של ביסוס. אנו אמרנו שאין להוסיף השנה מטקים נוספים לביסוס, מאחר וטרם בוטטו יטובי הביסוס הקודמים. אני חושב שלא תהיה התנגדות לסידרה חדשה, אם יתברר שהתקציב מאפטר זאת, מבלי לפגוע בסידרות הקודמות.

שאסור לנו
דבר יני מתיחס לנושא של התיסבות חדשה. אני חושב לשתוק, מפני טאם נעשה זאת נגרום עוול לענין. ישנם גרעינים וישנן חכניות להתיסבות, ולא יתנן להם לא יטוטטו בגלל זה שחסרים כמה עטרות מליוני לירות, לדעתי, צריכה לצאת מכאן דרישה לממשלה להגדיל את התקציב לעליות חדשות.

א. יודנפרוינד : לדעתי, ישנם מטקים שהתקדמו ואפטר להוציאם לביסוס. אם יש כסף לביסוס, צריך קודם לבסס את הסידרות הקודמות ואת יחרת התקציב להקדיש לאוחט המטקים הבטלים ליציאה לביסוס.

אטר לעליות חדשות, אני מציע לא להסתכל כמה כסף יש למטרה זו. ישנם גרעינים המחכים להתיסבות ויט, איפוא; לבצע עליות חדשות בהחט לחכניה שאוטר. במידה ולא ניתן יהיה להגדיל את התקציב מעל 100 מליון ל"י, אז צריך לבצע את העליות החדות גם אם הבסיס המטקי יהיה בתחילה מטוטטם יותר.

י. בר לבב : יש לברך על גודל התקציב, המסתכם קרוב לחצי מליוד לירות. יש ערך לתקציב אם אפטר גם לבצע לפי הקצב הדרוש. ע"כ ברצוני לסאול את הח" י. אדמוני, מה דרוש לעשות לפיטוט הנוהלים, כדי שאפטר יהיה לבצע את הדברים? לפי הנוהלים הקימים. אני מטוטט שאפטר יהיה לנצל את התקציב הזה. החלק הקיבוצי מתגבר ביתר קלות על הנוהלים. לא כן הדבר לגבי המוטבים. אני הייתי מציע, טנטייע למחלקה להתיסבות לחשוב מה ניתן לתקן בתחום זה.

אין ויכוח ביננו, טאם יהיה כסף לביסוס, אז אפשר יהיה להוציא מסקים נוספים לביסוס. אני יודע שזאת היא גם עמדת חנועת המוטבים. אולם כאשר התקציב של השנה לסעיף זה קוצץ בשליש, ספק אם ניתן לדבר כעת על סידרה חדשה של ביסוס.

לשנה בעיה של קליטת מסקי הביסוס ע"י משרד החקלאות. כאשר אני נפגש עם מנכ"ל משרד החקלאות, אני טואל אותו תמיד, מה עיתים כדי שאפשר יהיה לקלוט את המוטבים? זה שנה שקימת מנהיגות חדשה במשרד החקלאות, אבל טרם נעשה דבר כדי לקלוט את מוטבים ביסוס ג'. אני מודיע לכם, כי תקציב הביסוס מהווה 80% מהשקעות המבוצעות ע"י מוטבי ביסוס ג'. הם לא מקבלים דבר ממשרד החקלאות! מישהו מועץ שהמוטבים אטמים בזה. אני אומר שזה ענין של נוהלים, שאפשר וצריך לשנותם.

אנו צריכים להתייחס גם לבעיה, איך יש לבצע את הביסוס לאור ההתפתחויות החדשות? האם התקן הקיים עונה על הצרכים, או לא? אני חושב שעלינו להצהיר שאנו מוכנים לדיון ולהחלטות מתאימות בנושא זה.

עכשיו לעצם נושא הביסוס. הסכום של 25 מליון ל"י ^{שקוצץ} השנה מתווסף לסכומים הקודמים המגיעים לביסוס א' ב' וג'. ז.א. חוב של 140 מליון, מבלי לקחת בחשבון היטובו החיקרויות שיסתכמו בוודאי למעלה מ-20%. אם התקציב לשנה הבאה יהיה רק 70 מליון ל"י, ז.א. שאפשר יהיה לסיים את הביסוס הקיים תוך שנתיים, במידה ולא תהיינה הפחעות חדשות. צירוף 50-60 יטובים נוספים לביסוס, מחייב תקציב התחלתי נוסף של 60-50 מליון ל"י. מסק שיחופי, או קיבוצי, המצטרף לקטיגוריה של מסקי ביסוס, נכנס מיד לטיפול אינטנסיבי של משרד החקלאות. אם ישנם מסקים קיבוצים המעוניינים בכך, בבקשה! המוטבים לא יכולים להיכנס, בטלב זה, לביסוס אם לא יהיה תקציב מתאים, או לפחות תיקון הנוהלים שיאפשרו להם קבלת טיפול ע"י משרד החקלאות.

א. גולדברג : ברצוני קודם לשאול, באיזו דרך חופעל הקרן להשקעות מסלימות? האם היא תופעל דרך החבלים, או דרך ההנהלה המרכזית?

והערה בהקשר לנושא זה. אם אמנם תצא סידרה חדשה לביסוס ומשרד החקלאות לא יוכל לקלוט את היטובים, אולי מן ההכרח להפעיל את הקרן הזאת בצורה אינטנסיבית ביטובים אלה. קבלתי החרעות מסקים שהתקציבים שאושרו להם ע"י החבלים הם זעומים, מתוך הנחה שבמילא יצא היטוב לביסוס ואז הוא יקבל חוספת לתקציב. אם לא נחליט על הוצאת יטובים לביסוס, צריך לקחת בחשבון שהחבלים מחכוונים להפעיל לגביהם תקציבים מוגבלים.

גם לגבי הקרן למפעלי התעשייה, לא ברור לי אם היא כלולה בתקציב של החבלים, או שהחבל מהווה רק צנור ואילו ההחלטה תהיה בידי המרכז.

המשאלה שלי היא, שסידרת המסקים שתצא לביסוס תהיה קטנה, ככל האפשר, וזאת על מנת לשמור על איזו שהיא אחדות בין היטובים. אמנם נערך דיון, לגופו של ענין, וישנו איזה שהוא קנה מידה לפיו בודקים כל יטוב. אם הסידרות הן גדולות זה מחייב הכללת יטובים שפשוט קשה למדוד אותם באותו קנה מידה. יצא, איפוא, שהמסקים המוכנים פחות ליציאה לביסוס יפגעו, למעשה, מקנה המידה שנקבע.

אני לא רוצה להתייחס בטלב זה לתקנים - באיזה תנאים וכיצד יצאו יטובים של הסידרה החדשה לביסוס. כאשר תיפול הכרעה על הוצאת סידרה נוספת, אני מקווה שיהיה לנו גם דיון על נושא זה.

ד. פלב :

אני רוצה להסלים כמה הערות. קודם כל, לגבי החלוקה הענפית. אני מבין, כי מתוך 31 מליון ל"י לענף הרפת יגיע להנועה הקיבוצית רק 5 מליון ל"י. מיותר לעטות חסכון מהו מסמעות סכום זה במחירי השקעות של היום. ענף זה כרוך בהשקעה גדולה והמסגרת הכספית המוקצבת לא מתקבלת פשוט על הדעת, מפני שזהו הענף החקלאי שאפשר כיום להרחיב אותו. מצד שני, ישנה פה הקצבה של 44.5 מליון ל"י לענף הלול, בעת שאנו יודעים שהמכסה אינה מכוסה ע"י הווק. אני מבין שיטנם גם סיקולים התייבותיים. אבל הפער לא יכול ^{להיות} גדול מדי.

אני בהחלט מסכים עם הערת הח"י. אדמוני בקטר לתעסיה הכובשת את מקומה בהתייבות. אבל לא נראה לי הסכום הקטן של 8 מליון ל"י למטרה זו. (י. אדמוני : זאת היא רק השתתפות עצמית!) אני חושב שאם רוצים ^{לשים} הסנה את הדגש ^{על} לנושא זה, אז המסגרת הכספית המוצעת, נראית לי כבלתי מספקת.

הח"א. גולדברג התייחס אמנם כבר לנושא הביטוח. ידוע שאנו בעד יציאה לביטוח, ואני מקבל את ההגדרה של הח"י. אדמוני שיטנם יחובים שהגיעו לפרקם. סמענו על ההחלטה של משרד החקלאות וכמובן, שהיא לא מתקבלת על הדעת, באשר אין להסאיר את המשקים באויר. דובר בזמנו, כי תהיה מסגרת ביניים מטופת. ההצעה הזאת לא היתה מקרית. יכול להיות שניתן לקטור אותה עם מה שהח"א אורה אמרה לגבי התקציב, הדומה לאשראי מרוכז. המוצע במסגרת הסוה"י.

עכשיו אני רוצה להתייחס לנושא שאולי לא כל כך נעים לטפוע אותו. אם מדובר על סדרה ד', ישנן בכל זאת בעיות של תקנים. הח"י. אדמוני הזכיר אמנם את 3 המפעלים האזוריים הגדולים ועוד נוסא אחד. אבל ישנה טורה של נושאים שאין להם כל כיוסי תקציבי. אני לא רוצה להיכנס לפרטים, אבל היו לנו מספר דיונים עם הח"י. אדמוני בשאלה זו. זהו חלק אינסברלי של המטק החקלאי ומוכרחים למצוא לזה כיוסי תקציבי. אחרת זה מוטל בעקיפין בצורות טונות על הקיבוצים ומסבך אותם בסעיף הידוע "כמניות והשתתפויות" ברמה שלא מתקבלת על הדעת. זהו נושא המוכחה לקבל סיפול! מה אפשר לעשות?! החקלאות עוברת בכל מקום תהליך של גידול השקעה לעובד ואנו בכל זאת מעונינים להוסיף מתייבבים חקלאים. יכול להיות שכיום ישנה פתיחות קטנה יותר לבעיות מסוג זה. אבל הבעיות ישנן ואי אפשר להתעלם מהן.

אני חייב לחזור לנושא התשתיה, עליו דברנו גם בפעם הקודמת. הח"י. אדמוני ציין, כי הנושא אינו מכוסה. יש בתחום זה דברים לא סבירים. קיבוצים שהם ממש התייבות חדשה, צריכים לממן על חשבונם סעיפי תשתיה במאות אלפי לירות ע"י מימון עצמי, או ע"י לקיחה אשראי. סעיפי הפיתוח החקלאי הם מכוסים, פחות או יותר, אבל סעיפי התשתיה הם לא פחות חשובים. עם כל ההערכה לתקציב שהוטב, שהוא מעבר למה ששערנו, צריך באותם מסגרת לחשוב גם על הבעיות האלה.

א. בן יעקב :

הסוכנות היהודית משקיעה מאות אלפי לירות, ולפעמים מליוני לירות, במבנים מסקיים, אבל בו בזמן מטאירה אותם פרוצים ללא גדר. זה גורם שהם מתחילים להתרוצץ למשרד הסיכון, הצבא וכו', מבלי שהדברים יסתדרו. לא מתקבל על הדעת שלא ימצא פחרון לחלק הבטחוני הפשוט הזה. דבר שני, הוא נושא הגנרטורים. במצב הבטחוני הקיים חייב להיות גנרטור גדול במטק, אשר יוכל לספק חשמל לצרכי המטק והיטוב. גם דבר זה הוא בהתרוצצות מהמדה בעיקר, באותם היישובים היישובים כבר מספר שנים על הקרקע. בישוב חדש איך שהוא מסתדר הפנין. במידה והמסודות לא ימי יסייעו במימון וגם בהטבה הגנרטורים, הבעיה לא מסתדר. גם נושא התחזוקה של גנרטור כזה, העולה הון רב עקב החיקרות הדלק, אינו בא לידי ביטוי בתקציב.

השתתפות של פאז"ה לצורך מקלטיט, בחדרי אוכל, במחסני בגדים וכו' היא קטנה ביותר ביחס לצרכים. נראה לי, טעריך גם לסנות משהו בנושא זה.

כן ישנה בעיה של בטחון מטלים. אנו נחקלים בתופעות של מסירת טרקטורים ע"י הסוה"י ליטובים כאלה טאטור למסור אותם ללא דיפון. אני יודע שיטנם תקציבים למסרה זו הניתנים ע"י מטרד הבטחון לסוה"י. אבל עובדה היא, שהטרקטורים נמטרים מבלי שיהיו מדופנים.

נושא ריהוט המקלטים התחיל איך שהוא להתמט ע"י מטרד הפנים אשר קבל את התקציב לכך מהצבא. אבל הצבא הפסיק בזה. כיום בונים ביטובים מקלטים והם חייבים לרדת אותם באופן יסודי. בטלב הראשון היה ריהוט מלא, ואילו כיום לא מטתפיה הגורמים האחרים אפילו כדי רכיטת מיטה. הבעיה נוגעת ליטובים החדשים ובמיוחד ליטובי העימות בהם בונים את מרבית המקלטים. נראה לי, שזה חייב לבוא על חיקונו.

תקציב מטרד הבטחון לבטחון שוטף מסתכם השנה ב 400 מליון ל"י. לא נראה לי שניתן יהיה להגדיל את התקציב. אם הסוה"י לא תכסה את אותם הדברים הנחוצים לבטחון השוטף, ספק אם נמצא לזה מימון ממקור אחר.

סנטה יוספטל : אני רואה כי ההשתתפות בקרן להשקעות משלימות מתקבלת מאוד על דעת החברים. ברצוני לשאול, אם לא ניתן להרחיב את בשיטה לכל מיני דברים שאין להם כיסוי ? אני יודעת שהבעיה כיום אינה ג'רס כספים בכנקים, אלא איך להבטיח את ההצמדה ולתת סובסידיה לרבייה. ז.א. עם מעט מאוד חמיכה אפשר לגייס סכומים נכבדים מאוד. אולי צריך לחשוב על הרחבת השיטה הזאת.

י. אדמוני : למרות החומרה של קיצוץ תקציב הביסוס, אני חושב שזה לא פוגע באופן רציני ביטובים. היו לחצים במקומות מסוימים ונסינו לפתור את הבעיות. אבל אני יודע שהלחצים האלה לא נבעו מתוך זה טראו שמהו מחוסט בתוך המערכת. אם ישנם מקומות בהם קורה משהו, אנו מרגישים בזה חיכך ומנסים לתקן מה שניתן.

הקיבוצים השיכים לביסוס מצויים זה 3 שנים מחוץ לפעולה של המחלקה להתישבות ומקבליט את הכספים במסגרת אשראי מרוכז. התקציב של המחלקה להתישבות הוא סולי לגביהם. הוא מוסיף להם כמה מאות אלפי לירות לשנה ותו לא. לכן נדמה לי, שזאת היא החוליה הפחות כואבת בכל המערכת של הפעילויות שלנו.

האמת היא שהנטייה שלנו הייתה לחוק בכלל את הסעיף של מסקים מודרכים. אנו חושבים טעריך להפסיק את הענין הזה. מה גם, שיש לנו עתה הקרן להשקעות מכלימות. היא צריכה לתת, למעשה, את רוב הפתרונות למסקים המודרכים. יתכן שהסעיף הזה יעלם כליל בשנה הבאה ונאחד את שני הדברים לפעולה אחת.

נאמרו כאן דברים בקטר להפעלת הקרן להשקעות משלימות, לגבי יטובים שיצאו מהמחלקה להתישבות, או למטרות שאין להן עתה כל כיסוי. הנטייה שלנו היא, להסתמט בקרן זו בעיקר להסלמת הכספים הדרוטים לפיתוח ענפים ותכניות משק, טעד היום לא היה לנו לכך מימון מלא. אני חושב, שלא ניגדר להשקעות צרכניות, או לבטחון מטלים, או לכל מיני דברים אחרים, אלא רק לאותם הדברים אשר התקציב למודרכים ענה עליהם. אני מניח, למשל, שפתרון בעיות כספיות, הקלה במצב הרבית ודברים מסוג זה, כן יכנסו למסגרת. אבל אין לנו כונה לקחת סכום כסף רציני ולהפנות אותו למטרות החורגות מחוסם הפעולה השוטפת שלנו.

נשאלה כאן שאלה בקשר ל-2000 היחידות הריקות. הן מצויות בישובי ביסוס ג' ואילך. כמעט מחצית של היחידות הן במושבי הנגב. באזור ההר אין כמעט יח' ריקות. בגליל, בכלל לא. באזור ירושלים, נדמה לי, כ-140 יח' כאלו, והיתר מתחלק בין הצפון והתיכון. אנו מדברים על אכלוס 400 יח' כאלה כבר בשנה הבאה.

השאלה של הח' י. בר לבב, לגבי ביצוע התקציב, היא בהחלט במקומה. אם יש משהו המסריד אותי, בסדר גודל כזה של תקציב, היא בעיה הביצוע. עשינו השנה כמה דברים המקדמים אותנו הרבה מאוד. השלמנו כמעט את כל התכנון הקשור בביצוע עבודות בשנה הבאה לגבי מים ובניה. פנינו בשבוע שעבר לגזברות הסוה"י, בבקשה לאפשר לנו להוציא כבר מכרזים, כדי שאפשר יהיה לסכם סופית עם הקבלנים עד לראשון אפריל על החוזים ולהתחיל מיד לאחר זה בעבודה. מבחינה זו, אנו עומדים השנה במצב, כפי שלא עמדנו אף פעם בתולדות המחלקה להתייבשות. אבל אני חושב, שאנו צריכים לעבור יותר ויותר לביצוע עצמי של כל הפרויקטים האלה. אנו יודעים מהו הרוח שעושים כיום קבלנים, וביחוד הקבלנים ההסתדרותיים הגדולים - מקורות וסולל בונה. המסקים יכולים לבצע את העבודה בחצי מחיר ולהטיב רוח גדול. שנית, זה גם יתן להם העסקה. שליטת, המסקים הם יותר אחראים וידאגו לביצוע לפי לוח זמנים מתאים.

למשל, אזור כמו ירושלים, שאיננו מן האזורים המתקדמים שלנו מבצע השנה בכוח עצמו את כל הלולים. 3 מפעלים! אחד במושב כסלון, שהיה אחד הכשלונות הגדולים של המחלקה להתייבשות, מבצע עתה בכוח עצמו 100 - 150 סככות לול מושביות. מפעל טריגים, הסיוף למושבים באזור ירושלים, מבצע בין 100 ל-150 סככות. 50 סככות נוספות יבוצעו ע"י מבואות ביחר. משתתפים בכל העניין הרבה קבלני משנה שכולם הם אנשי התייבשות מאזור ירושלים. אני שמח לציין שמושבים כמו דלחוף, עלמא, יערה ומרגליות קבלו על עצמם לבצע עבודות בהיקף גדול. מושב עלמא יכול לבנות חצי ארץ ישראל, עם הקבלנים הגרים בחוף המושב הזה. אנו צריכים, איפוא, לעבור יותר ויותר לעבודה בביצוע עצמי, מכל הבחינות שמינתי קודם.

בזה אני לא רוצה להרגיע את הח' י. בר לבב. כמו הוא מוטרד, גם אני מוטרד. אבל השנה אנו עומדים במצב טוב יותר מבחינת התכנון וגם מבחינת הנוהלים. כיוט אין כל קושי למסור למסק לביצוע כל עבודה שהוא רוצה. כל ההסתייגויות שהיו בעבר ירדו, מן הפרק.

אני רוצה להגיד כמה דברים בקשר לביסוס וקליטה בישובי הביסוס. ראשית, אנו הצענו לוועדת הביסוס העליונה להכיר בהתיקרויות שחלו מאז הפיחות ולאשר תוספת של 30% על כל היתרות שהיו רשומות בגזברויות של החבלים לראשון בינואר שנה זו. זה יחייב אותנו בתוספת של כמה עשרות מליוני לירות.

דבר שני, לגבי קבוצת הביסוס החדשה.

(א) התחשבנות עם היטובים שיצאו לביסוס תהיה על בסיס של תקן ולא כפי שהיה בכיסוס ג' לגביהם קבענו סכום מפורט.

(ב) בקטנו להכין את מערכות החוזים עם היטובים, כדי שלא יקרה מצב לפיו ישוב היוצא לביסוס יצטרך לחכות שנה עד להשלום מפרעות. אגף החוזים החחיל בהכנת החוזים לכל אותם היטובים המופיעים אצלנו כמועמדים ליציאה לביסוס.

ג) סכמנו עם משרד החקלאות על מערכת נוהלים של הכנה מטוחפת של תקציבי ביסוס ועל תהליך העברת היטובים לטיפול של המחלקה להתייבות לטיפולו של משרד החקלאות. היחה אז ועדה שעשתה עבודה לא יסודית בחחוס זה. בקטתי את מנכ"ל משרד החקלאות להפעילה מחדש, כדי שתפרט את הנוהלים ואת דרכי ההעברה. אני מקווה שועדה זו תוכל להמציא לנו בעוד חודש את המסקנות ואזי הדברים יהיו ברורים ופסודרים יותר. לא יקרה שהמחלקה להתייבות גומרת את הטיפול במסך ולא יהיה מיטהו שמקבל אותו להמסך הטיפול.

ללא כל ספק, הסדרת קליטת יטובי הביסוס ע"י משרד החקלאות היא החוליה החסרה וזאת הסיבה להתנגדות משרד החקלאות לקבלת יטובים. אני חושב שמשרד החקלאות יצטרך להיערך מהר בחחוס זה, כדי שנוכל להעביר בהקדם את היטובים וכדי שיוכלו לעבור לטיפול משרד החקלאות, בהתאם למערכת הנוהלים שהם בתהליך הכנה ואיטור.

גודל הסידרה החדשה יהיה קטן מאד בסידרות הקודמות. אמרתי שאנו חושבים להוציא הסנה 40 - 50 יטובים. לדעתי, ההומוגניות של קבוצה כזו תהיה גם גדולה יותר מאד ברשימה של 90-100 יטובים.

עדכנו את התקן ההתייבותי יותר מבחינת המחירים מאד מבחינת האובייקטים. אני לא רוצה לחזור על המספרים שקבלנו, כאשר חברי הנהלת המחלקה טרם ראו ואטרו אותם. אבל לצערי הרב, השינויים הם די מסמעותיים. אנו נתקן את התקן בהתאם ונפעיל אותו במתכונתו החדשה לקראת סנת התקציב הבאה, עם כל המסמעותיות שיש לדבר זה לגבי ההתייבויות שלנו לטוח ארוך.

התקציב לתעטיה יהיה תקציב החבלים. במידה ויחברר במסך השנה שהסכום שהוקצב אינו מספיק, אזי נעביר תקציבים לנושא התעטיה. בכל אופן, זה לא יהיה גורם שימנע הקמת מפעלים, אטר יוסכם עליהם.

בפעם הקודמת אמרתי שאנו בתהליך הכנת התקנים לגבי המפעלים האזוריים. בינתיים הספקנו לגמור את זה. אני לא יכול להגיד שהמסך הקיבוצי לא יוצא מקופת. אנו נותנים מימון שגודלו מוחנה במיקום היטובים. זה עלול לפגוע קצת במסך הקיבוצי היושב במרכז הארץ, או בגליל המערבי. שנית, ההסתתפות שלנו קטורה בפיתוח התקני של המחלקה להתייבות. ז.א. אם המחלקה להתייבות מאסרת לול של 200 טון פטימים למסך קיבוצי, אזי ההסתתפות שלנו במכוון התערובת מוחאמה ל 200 טון אלה. לזה יש לצרף גם את ההסתתפות למכוון התערובת אם מדובר גם על פיתוח ענף הרפת. (ד. פלב : בכל מקום בארץ?) כן, אבל בחנאי מימון טונים, בהתאם למיקום היטובים. יטובי הגליל והנגב שייכים לקטגוריה אחת ויחר המסכים לקטגוריה שניה. (סנסה יוטפטל : יצור התערובת שמה הוא יותר זול ?) לא. אבל אנו חושבים שיטובים היוטבים בספר היותר רחוק, צריכים לקבל תנאים טובים יותר.

ישנם 3 דברים, שדובר עליהם כאן, ואין לנו עדיין לגביהם פתרון, והם :

א) נושא הבטחון המטלים. אני איכות מאוד מוסרד מענין זה. הייתי בטובע עכד יחד עם הח"א. גולדברג במסך אדמית ושמענו מצד החברים דברים קשים מאוד ואנו סומעים אותם גם במקומות אחרים. התחלנו לקיים בירורים בנושא זה, אבל לא מייצינו אותם. לדעתי, צריך להגדיל את ה"עוגה", כדי שימצאו פתרון גם לנושא זה. אי אפשר להשאיר את היטובים היוטבים לאורך הגבול בלי פחרונות בנושא זה.

(ב) נושא השקעות צרכניות. אני מכיר שהתרומה שלנו בענין זה היא מזערית, אבל אין לנו ברירה. אנו לא יכולים לשכור את כל מערכת התקנים ולא יכולים לקבל עוד החיבויות נוספות. מה שקבלנו על עצמנו מתבטא כבר בסכומים אסטרונומיים. תיקון החישוב לגבי תקן הקיבוץ, הנובע מעלית המחירים, נוחן חוספת של 3 מליון ל"י למסק. אם תכפילו את הסכום במספר המסקים, תקבלו סכום נכבד ביותר. הוא הדין לגבי המושבים. (ד. גל : מהי דעתך להצעת הח' סנסה יוספטל?) אמרתי שאני לא נוטה שהקדן להשקעות משלימות חלול את הסעיפים האלה. (סנסה יוספטל: אפשר להקים עוד קרן! נניח, שניקח את 3 מליון ל"י של המודרכים ונעשה מזה קרן של 10 מליון ל"י) אני לא מתנגד לזה, אבל ספק רב אם נמצא טוחפים לזה. בכל אופן, לא מדובר כאן לגבי השקעות צרכניות. (סנסה יוספטל : אני דברתי על יצירת חוספת כסף לאותם הדברים שאין לך פתרון לגביהם.) גם אם ניחן ליצור חוספת כסף, אני מסופק אם אוכל לחת אותו להשקעות צרכניות. (סנסה יוספטל : אני לא מדברת על השקעות צרכניות!) הח' ד. גל חשב שאם מתכוונת לאוביקטים צרכניים.

(ג) עליות חדשות. אני בהחלט מוסרד וחוטב שתנופת ההתיסבות לא הובטחה בתקציב 1975/76. יהיה זה עוול גדול אם לא נגיע בנושא זה לעשייה מניחה את הדעת. שנת 1974 הייתה שנה, של "טב ואל תעטה" לא הקמנו אף יטוב אחד! פרט להיאחזות נח"ל בפיתחת רפיה. לדעתי, אסור סדבר זה יקרה גם בטנה הבאה. אני מאמין, כי בעמידה משוחפת אפטר יהיה להגיע לפחות, למימוש חכנית המינימום של 10 יטובים.

סנסה יוספטל : אנו מודים לח' י. ארמוני בעד האינפורמציה המאלפת וטהיא גם די מעורדת. לדעתי, עלינו לסכם הערב רק לגבי נושא אחד והוא - עליות חדשות. צריך להתריע על זה והכס וערב, אחרת נצא קרחים לגמרי בטטח זה. אנו ננסח החלטה מתאימה בנושא זה וניתן לה פרסום. לגבי יתר הדברים, נדון עליהם בבוא הזמן. תודה רבה.

היטיבה נסתימה.

פרטי כל מזכירות המחלקה להתישבות מ- 5/2/75

נוכחים : מנשה יוספטל; מ. שור; ד. פלג; ש. גוטליב; ר. גרינקר; א. בן יעקב;
ח. מלחי; צ. מגן; א. גולדברג; ד. מירון; י. סעדי; נ. חובב; ע. גורביץ;
י. כוכבא.

מוזמנים : ח. מולכו; ש. קנטור; ס. מצקביץ; מ. הררי; אחיפז דוד; מ. בן מאיר;
מרדכי יעקובוביץ.

נעדרו : ד. רביב; ד. גל; בן עמי הראל; י. בר לבב; מ. אוזילבסקי; א. יודנפרוינד.

סדר היום : תקציב פיתוח מיס.

מנשה יוספטל : הישיבה חוקדת לדיון על תקציב פיתוח המיס. הנושא הוא אמנם מכובד, בגלל חשיבות המיס כאמצעי הייצור, אבל לא היינו מעלים אותו כעת, לולא השמועה שהגיעו אלינו ממשרד החקלאות על גזירות של קיצוץ בתקציב זה. לכן הזמנו את הנהלת חב' מקורות ואני אמסור לש. קנטור את רשות הדיבור והוא יטביר לנו מהות ופרטי תקציב הפיתוח של חב' מקורות. בהזדמנות זו ברצוני לברך את הנהלת חב' מקורות המחודשת ומקוה כי ה"חוס המסולש" יצליח לא רק להשיג תקציב גדול, אלא יבצע גם מפעלים רבים שיוסיפו מיס לצרכי החקלאות בארץ.

ש. קנטור : לפני שאחיהם לתקציב הפיתוח, ברצוני למסור סקירה על מצב אספקת המיס בסנת 1974. ישנה חשיבות לסקירה זו, באשר היא יכולה להדריך אותנו לגבי המסך הפעולות הנדרשות. מתחילת אפריל 1974 עד סוף ינואר 1975 הסתכמה אספקת המיס לצרכנים כדלקמן :

סופקו עד סוף ינואר	851	מליון מ"ק.
הקצבה לאותו תאריך	877	" "
הפרש	26	" "

" שהם 2,8% פחות ממה שחזינו שזה ידרס.

ההפרש אינו מתוכנן אלא הוא חוצאה של בעיות אקלימיות ומתחלק לפי הסקטורים

כדלקמן :

העיר צרכה	9%	יותר
התעסיה "	17%	" "
החקלאות "	7%	פחות, בגלל זה שחודס אפריל של סנה שעברה היה

יותר גבוס. אין להסיק מזה, כי היתה השנה עציוה בגידול הצריכה של מיס בחקלאות.

אנו מחדירים עכסיו בקצב גדול מיס מהמפעל הארצי, כדי 800 אלף מ"ק ליום. הגענו כבר השנה להחדרה, בעיקר מהכנקה, של 60 מליון מ"ק מיס. לפי המתוכנן עלינו להגיע לכמות של 100 מליון מ"ק.

הסטפונות מבטאים את מצב הגסמים. בנחלי מנשה אנו מגיעים ל- 1,2 מליון מ3 שחדרו לקרקע. 1,5 מליון מ3 בטקמה ובקיסון רק 0,3 מליון מ3. ברמה הגולן אנו פועלים במרץ רב להגדלת כושר האספקה בקיץ מברוכת דס. אנו הספקנו עד כה להרים ע"י שאיבה את מפלס המיס ב 1,2 מטר וישנה לנו כבר רזרבה של 0,7 מליון מ3. אנו ממשיכים בשאיבה מנלל סער, העובר לא רחוק משמה וכאגור, איפוא, בבניכה זו קרוב ל 2 מליון מ3 מיס.

המצב במפעל הארצי הוא כדלקמן :

ס"ה השאיבה עד כה מהכנרת 267 מליון מ"ק (לחודש 31 מליון)

שאיבה לפי התיכנון עד סוף השנה " " 320

השאיבה בחדשים אלה היא בעיקר לצרכי החדרה.

מפלס הכנרת עומד נמוך - 210.91 מטר מינוס פתחת לפני הים. ז.א. 2 מטר

מתחת למפלס המקסימלי האפשרי. המפלס המינימלי הוא 211.01 - מטר מינוס ז.א. שעלינו מסוף הקיץ רק ב-10 ס"מ, וזאת היא עליה לא מטמעותית. יחד עם זאת, המליחות היא נמוכה - 239 מיליגרם כלור. בשנה שעברה באותה תקופה היא הגיעה ל 242.

מצב מאגרי המים הוא המפתח לבעיות הבעיות בשנים הבאות ומטמט גם רקע לבניית הקציב הפיתוח. מצב. אגבי המים בכל שכבות החר (סגרון) הוא טוב. חזרנו למפלס של שנות 1971-70 - 20 מטר מעל פני הים - ואיננו רואים כל מגבלה שאיבה מבחינה זו. המצב בשכבות החול צפונה לת"א (פליסטיקון) הוא בדרך כלל טפיר. לעומת זאת, מצב מאגרי המים בשכבות החול בדרום (פלוסטיקון דרומי) הוא פחות טוב, אבל סביל.

לאור כל זה, איני רואה שאנו סוטים במידה רצינית מהמצב שהיה ב 1971

ואפטר להגדיר את המצב שהיה ב 1975, ואולי גם ב 1976 כמסביע רצון. (סנסה יוספטל: האם נציב המים הינו בדעה דומה?) אני חושב שכן, באשר דעתי זו מבוססת על נתונים של הטיירות ההידרולוגי. כאשר אני אומר שהמצב הוא טוב, אין זה אומר שאפטר לחשוב על הגברת השאיבה, אלא לזה שהוא אינו מאיים על אספקת המים הטוטלת. המצב ההתחלתי כיום אינו גרוע. אמנם ציינתי קודם, כי בכנרת חסרים לנו 2 מטר, אבל זה אינו מטריד אותנו, כל עוד אנו דבקים במסקנה היסודית שאנו יכולים להגיע בכנרת לרום - מפלס יותר נמוך ב 2 מטר מהקיים כיום. ז.א. גם אם נשאב מהכנרת בשנה הבאה שאיבה מלאה, אזי נהיה עדיין מעל הרום המינימלי.

מסקנת הפתיחה היא, איפוא, שמצב המים אינו גרוע. יחד עם זאת, אין בו

סיפור דרסטי לעומת שנים קודמות. אנו יכולים לתכנן את האספקה ללא בהלה, אבל אנו חייבים לחשוב על פיתוח מקורות מים נוספים לשנים יוחר גרועות.

לאור כל זה ערכנו את עצמנו לקראת הקציב הפיתוח לשנת 1975/76, תכנית

הפעולה בנויה לפי 4 וריאנטים, באשר מדרד החקלאות טרם קיים דיון מסכם על החקציב ואין אנו יודעים: מהו הסכום הסופי שיעמוד לרשותנו. 4 האלטרנטיבות הן :

א) 235 מליון ל"י

ב) 280 "

ג) 350 "

ד) 491 "

מהו ההגיון בקביעת סכומים אלה? - הסכום של 491 מליון ל"י דרוש, לדעתנו,

כדי להחזיר את היעדים של תכנית פיתוח ל 5 שנים, אשר אושרה עקרונית ע"י המוסדות היעד העיקרי של תכנית זו הוא מניעת הקטנת הצריכה של החקלאות במים, למרות גידול הצריכה של העיר והתעשייה.

לעומת זאת, תקציב של 235 מליון ל"י בנוי על הסכום הרטום בהצעת תקציב המדינה, אשראי בנקאי

בהיקף של שנה שעברה ומימון עצמי של חב" מקורות. אלטרנטיבה ד' - 491 מליון ל"י - נרשמה, איפוא, על בסיס הצרכים ואילו א' - 235 מליון ל"י - מבוססת על הסכום המינימלי הרטום בסלב זה, בהצעת

תקציב המדינה.

אלטרנטיבה ג' - 350 מליון ל"י - מכוונת להראות, שאם נרד מתחת לחקציב זה, יהיו אזורים רביט שלא יקבלו את תוספת המים המינימלית הדרושה להם. הסכום של 280 מליון ל"י הוא מספר ביניים, כדי לראות את התפתחות הדברים.

לא אפרט את כל סעיפי החקציב לפי האלטרנטיבות הטונות, אלא אציין, כי הם בנויים מסני חלקים: (1) הוצאות שדה, אשר ניתן להחליט אם לבצע אותן. או לא, (2) הוצאות אחרות, אשר ההחלטות לגביהן הן נתונות כמעט מראש. הוצאות שדה מסתכמות לפי האלטרנטיבות הטונות כדלקמן:

- (א) 186.8 מליון ל"י
- (ב) 228.2 "
- (ג) 286.0 "
- (ד) 402.2 "

הוצאות אחרות :

	ד	ג	ב	א	
חכנון	32.1 מליון ל"י	18.1 מליון ל"י	18.1 מליון ל"י	18.1 מליון ל"י	
החזר חובות	" 13.2	" 10.8	" 3.1	" 3.1	
מימון	" 28.5	" 21.0	" 17.0	" 14.0	
פקוח וכלליות	" 15.0	" 14.1	" 13.6	" 13.0	
	88.8 מליון ל"י	64.0 מליון ל"י	51.8 מליון ל"י	48.2 מליון ל"י	

ניתן לראות, איפוא, כי גודל הסכום לחכנון הוא קבוע ב 3 הרויאנטים הראטונים והוא עולה מ 18.1 מליון ל"י ל- 32.1 מליון לפי אלטרנטיבה ד'. בהחזר חובות ישנה עליה לפי אלטרנטיבה ג' וד'. בפיקוח וכלליות אין שינוי מסמעותי. לעומת זאת עליה במימון לפי אלטרנטיבה ד'. הסכום של "הוצאות אחרות" לפי אלטרנטיבה א' מסתכם ב 48.2 מליון ל"י. ז.א. לפני שמחזילים לבנות את הצעת החקציב לשנה הבאה יש להוריד סכום זה של 48 מליון ל"י מתוך החקציב הכללי של 235 מליון ל"י. זה מכביד, כמובן, על מבנה הסעיפים האחרים של חקציב זה.

ערכתי ניתוח מה נוחנות 4 האלטרנטיבות בהסוואה לתכניות רב שנתיות, ביצוע מפעלים חדשים ויעוד הכסף. מפאת חוסר זמן, אערוך הסוואה כזו רק לגבי אלטרנטיבות א' וד'.

עם ביצוע התכניה לפי 235 מליון ל"י נקבל תוספת מים של 18,7 מליון מ"ק

דלקמן :

צפון הארץ	4.4 מליון מ"ק
דרום הארץ	14.3 "
	18,7 מליון מ"ק

כידוע, צריכת המים העירונית ושל התעשייה גדלה בהיקף של 25-30 מליון מ³ לשנה. ז.א. תכניה של 235 מליון ל"י נוחנת תוספת מים קטנה יותר מהגידול השנתי של הסקטור העירוני והתעשייתי והיא תכנים אותנו לגרעון גדל והולך - דבר העומד בניגוד לעקרון הבסיסי של תכניה 5 שנים. התכניה הזאת של 235 מליון ל"י נוחנת 7,5 מליון מ"ק המיועדים לאספקת מים עירונית; 2,3 מליון מ"ק להיאחזויות בדרום ובצפון ויוצא, איפוא, שלחלקאות ולצרכים אחרים נותרים רק 8,9 מליון מ"ק.

עם ביצוע התכנית לפי 350 מליון ל"י נקבל תמונה כדלקמן :

הוספת מים בצפון	12.0 מליון מ"ק
" " בדרום	<u>23,5</u> "
35,5 מליון מ"ק	

אם ננכה מזה 6,7 מליון מ"ק מים עבור היאחזויות, טזה מחוץ למערך הכללי של אספקת מים במדינת ישראל, אזי נקבל תוספת מים של 28,8 מליון מ"ק, המהווה כמות דומה לזו הדרושה כדי לספק את הגידול הכנתי של הצריכה העירונית והתעשייתית.

לפי אלטרנטיבה של 491 מליון ל"י אנו מקבלים תוספת מים כדלקמן :

בצפון הארץ	16,7 מליון מ"ק
בדרום הארץ	<u>30,8</u> "
מ"ה תוספת	47,5 מליון מ"ק

לאחר ניכוי 8,4 מליון מ"ק תוספת מים להאחזויות. אנו מקבלים תוספת מים של 39,1 מליון מ"ק.

תקציב פיתוח של 235 מליון ל"י מביא אותנו, איפוא, לפגור נוסף באספקת מים בהשוואה לנדרש לפיתוח לפי תכנית 5 שנים. ההיאחזויות מקבלות כמות מים אפסית נוספת. כאשר עוברים לתקציב של 350 מליון ל"י, אנו מגיעים לאיזון בפיתוח מקורות מים ומצפים את מאזן המים. כאשר אנו עוטים קידוחים באזור מסוים, אנו מפחיתים כושר אספקה שנתי, אבל לא מגדילים בזה את מאזן מי החווט. לעומת זאת, פיתוח כושר אספקה רב שנתי מאפשר מיצוי גדול יותר של מאזן המים. לפי תכנית של 350 מליון ל"י אנו מגיעים למיצוי מאזן של 24,5 מליון מ"ק ואת זה יש לעטות אם אנו לא רוצים להיכנס לפיגור לפי תכנית 5 שנים. לעומת זאת, התכנית של 491 מליון ל"י מאפשרת להגיע למיצוי מאזן של 31,2 מליון מ"ק וזה מהווה צעד גדול קדימה בחוספת מים.

עכשיו אעשה ניתוח נוסף, בהקשר לשאלה של אפשרות ביצוע עבודות חדשות, תוך הסוואה בין אלטרנטיבה א' לבין ג'.

לפי תכנית של 235 מליון ל"י, אנו זקוקים ל 113,1 מליון ל"י להשלמת עבודות שהחלנו ב 1974, כגון: קידוחים והנחת קווים וכו', אשר יש להטלימן ב 1978. לאחר ניכוי 48,2 מליון ל"י הכלולים בהוצאות אחרות שאין לנו שליטה עליהן, אזי נותר לנו סכום של 73,7 מליון ל"י לביצוע עבודות חדשות. בתוך 113,1 מליון ל"י כלולים שני סכומים גדולים כדלקמן :

עבור היאחזויות	29,6 מליון ל"י
מפעלים אזוריים שונים	<u>50,0</u> "
79,6 מליון ל"י	

והיחרה של 33,5 מליון ל"י לסעיפים שונים שגם לבניהם אין לנו כל אפשרות של תמרון. הסכום של 73,7 מליון ל"י המיועד כאילו לעבודות חדשות הוא נכון מבחינה מאזנית. למעשה הוא קטן יותר, באטר הסכום של 161,3 מליון ל"י (113,1 + 48,2) אינו כולל את התשלום ההכרחי של 20 מליון ל"י לחב' החשמל, כדי שתספק חשמל לאזורים חדשים בשנים 1976 ו-1977. אם נסאר, איפוא, בתקציב של 235 מליון, אזי נחיה במצב של עמידה על המקום מבחינת ביצוע מפעלים חדשים.

כאשר מדובר על חקציב של 350 מליון ל"י, אנו זקוקים ל 199,8 מליון ל"י להשלמת עבודות קודמות, מזה הוצאות אחרות 64 מליון ל"י. נוכל איפוא להקצות 150 מליון ל"י לפיתוח מפעלי מים חדשים. זהו סכום מתקבל על הדעת.

נעשה ניתוח מנקודת מבט של יעוד הכסף לגבי סחי האלטרנטיבות הנ"ל. לפי התכנית של 235 מליון ל"י החלוקה היא כדלקמן :

פיתוח מקורות מים	80,2	מליון ל"י
חקלאות	25,3	"
עיר	29,8	"
מסותפים	<u>51,5</u>	"
186,8	מליון ל"י	
הוצאות אחרות	<u>42,2</u>	"
235,0	מליון ל"י.	

חלוקה כזו, מקצה את הכסף בעיקר לפיתוח מקורות מים ולאספקה עירונית. החקלאות היא בסדר עדיפות משנית.

לפי חקציב של 350 מליון ל"י מתקבלת החלוקה הבאה :

פיתוח מקורות מים	134,8	מליון ל"י
חקלאות	47,9	"
עיר	43,1	"
מסותפים	<u>60,2</u>	"
286,0	מליון ל"י	
הוצאות אחרות	<u>64,0</u>	"
350,0	מליון ל"י	

אנו יוצרים, איפוא, כמות מים מתקבלת על הדעת. החקלאות מופיעה בסכום גדול פי שניים. העיר גדלה, אבל בפחות.

לפי ניתוח זה ניתן לראות מגרעות התכנית של 235 מליון ל"י והסבירות המחבלת על הדעת של תכנית 350 מליון ל"י.

מבלי להיכנס לפרטים רבים, הייתי מסכם שאם נשאר במסגרת חקציב של 235 מליון ל"י, עלינו לזכור 3 נחונים :

(1) אנו זקוקים להוצאות אחרות	48.2	מליון ל"י
(2) " " להשלמת עבודות שנה קודמת	<u>113.1</u>	"
(3) תשלום לחב" החשמל	161.3	מליון ל"י
	<u>20.-</u>	"
	181.3	מליון ל"י

אם נוסיף לזה אלימנטים שאין לנו לגביהם כל שליטה כגון :

בגרסנרים לאספקה מים לשעת חרום	8	מליון ל"י
גטס פלאכותי	4	"
חידושים וטיפורים	<u>14</u>	
	<u>26.0</u>	
207.3	מליון ל"י	

אם מדובר על סכום כזה של 207 מליון ל"י להוצאות שאין לנו לבגיהן שליטה, אזי אין אנו יכולים להשלים, בשום אופן, עם הקציב של 235 מליון ל"י.

ח. מולכו : אולי הפרט את כושר התפוקה לפי האלטרנטיבות השונות.

סנטה יוספטל : האם לא נכלל בהקציב באשתקד הסכום של 160 מליון ל"י ?

ש. קנטור : הופעתי בטנה טעברה צפני ועדת הפיתוח, כאשר הח" סנטה יוספטל שטטה עדיין בחפקיד יו"ר שלה, והודעתי כי תקציב 1974 הוא דו שנתי, והמגמה היא לבצע מקסימום פעולות עם הקציב מינימלי וזה יחייב אותנו בטנה הבאה. בינתיים היה בראשית 1974 קיצוץ בהקציב, כדי 20 מליון ל"י ואח"כ קיצוץ נוסף של 5,1 מליון ל"י ולפני שבועיים קיצוץ שלישי בסך 7,8 מליון ולזה הצטרפה עלות נוספת כתוצאה מהפיתוח בסך של 25 מליון ל"י. כל זה יצר לנו את העובדה של דחיית ביצוע עבודות בסך 160 מליון ל"י.

אשר לשאלת הח" מולכו :

לפי 235 מליון ל"י לפי 350 מליון ל"י

		במסגרת המפעל הארצי
ע"י קידוחים בבית נטופה	—	2,5 מליון מ"ק
במסגרת היאחזויות בצפון	0.7 מליון מ"ק	" " 1.7
טספונות	" 1.0	" " 2.0
טפכים	" 7.0	" " (14.0)

לקחנו בחשבון רק 7 מליון היות ולא נגמור הטנה את כל הפעולות.

סכמנו תכנונית ביצוע הטוית מים מהירמון לכיוון הכנרת, כאשר ישנה רק התחלה של פעולות לפי 3 הוריאנטים הראשוניים. לפי הוריאנט הסליסי ישנה רכישה ציוד ובנית חנות טאיבה לשם הטיית 40 מליון מ"ק מים. יש לנו הכנות של קידוחים בטסחים חדשים בדרום רמת הגולן, אבל הם כלולים רק באלטרנטיבה האחרונה. לא קיימת כל תוספת מים לפי אלטרנטיבה א' למפעל הגליל התחתון. פחות ממליון ל"י לפעילות נוספת בבית שאן. פיתוח מקורות מים מלוחים באזור הר הנגב - קידוח רכיבים לפי אלטרנטיבה א' וב' ורק לפי אלטרנטיבה ג' נכנסים עם קידוחים נוספים.

י. סעדי : מהו כושר הביצוע לפי תכנית של 491 מליון ל"י ואם ישנן תכניות לביצוע הפעולות במסך הטנה הטוטפת ? טנית, ציינת 4 סוגי מים חדשים - תקלאות, עיר, מטופים ופיתוח מקורות מים. למה התכוונת בסעיף האחרון ?

ש. קנטור : הכוונה ליצירת המים - קידוח וחיבור למערכת - כאשר את המים ניתן ליעד לכל צורך שהוא. כאשר אנו מדברים על הקצבת כסף לתקלאות, אזי תכוונה לקוי חלוקה לטסחים תקלאיים חדשים.

אשר לשאלה הראשונה - אם יוצרים כלים בזמן, אפשר לבצע גם ב 500 מליון ל"י. במידה ונדבר כיוו על 200 מליון ל"י ונרצה באמצע הטנה להגדיל את התקציב, לא נוכל לבצע, מפני שצריך להזמין מבעוד מועד מכונות קידוח, ציוד וכו'. אם נקבל בזמן את ההנחיות, יש בכוחנו להכין את הכלים לביצוע. אני לא אומר שמקורות צריכה לבצע את הכל בכוחות עצמה. ישנם עוד גורמי ביצוע בסוק.

מ. הררי : באיזו מידה תשפיע חוספת מים חדשים על מאזן המים הקיים ? אמרת שהקידוחים לא יספיעו. האם הירמוך, או פיתוח מים שוליים הם מחוץ למאזן המים ?

ש. קנטור : הנתונים שמסרתי מבטאים את פיתוח כושר ההפקה של חב' מקורות. פיתוח כושר ההפקה אינו מגדיל את מאזן המים, אלא מהווה ביטוי לאפשרות אספקת המים. ציינתי בראשית דברי את מצב מי החוות ואני אומר, כי כושר ההפקה של חב' מקורות יכול להיות כפי שהיה בשנה שעברה. את כושר ההפקה אני ממיין לשניים : אלימנט אחד הבא להגדיל אספקת המים בחודשים מסוימים, אבל לא יוצר מיצוי נוסף של מאזן המים. לעומת זאת, האלימנט השני של קידוחים באזורים בהם יש מי תהום, מגדיל את מצוי מאזן המים. לפי תכנית 350 מליון ל"י אני מגיע למיצוי מאזן של 31,2 מליון מ"ק מים. זה אינו כולל את ההיאחזויות, מפני שהן ניוזנות ממים שאינם כלולים במאזן המים הישראלי. הירמוך, למשל, לא נמנה על המאזן הרשמי של המים בישראל, שהוא 1500 מליון מ"ק מים.

סנטה יוספטל : מחוץ הסכום המיועד לעבודות חדשות, כמה מזה הולך לחלוקת מים וכמה ליצור מים ?

ש. קנטור : אני לא יכול להשיב על שאלה זו, באשר אין לי כאן מיון כזה.

פ. טור : נהניתי מהסקירה הכללית ובפרט מהנימה האופטימית של הח' ט. קנטור. יחד עם זאת, עלינו לדון ברצינות לגבי עתיד המים בארץ ואיך לזעזע את הצבור ובמיוחד את האוצר, שאין אנו רוצים בפיתוח לשם חוספת מים לחקלאות, אלא בעיקר כדי לשמור על הקו האדום שמחמת לו יטנה סכנה להמטך יצור המזון הדרוש לאוכלוסיה.

מה שיזענו מפי הח' ט. קנטור הם, לדעתי, 4 קני נסיגה. אני מחרטט, כי באופן פסיכולוגי ויחרנו על 491 מליון ל"י והוא רואה זאת כ"חזון". אם מציעים לנו 235 מליון ל"י, אזי הוא רואה את 350 מליון ל"י כסכום סביר. לפי תכנית זו של 350 מליון ל"י נגיע, אליבי דטמואל קנטור, למיצוי המאזן. במידה ולא יהיו תקלות נקבל לכל היותר 24,5 מליון מ"ק מים נוספים. גם אז נימצא בפגור, אם לוקחים בחשבון את גידול הצריכה העירונית של 30 מליון מ"ק מים.

נציבות המים ואחרינו טוענים שאנו מגיעים לניצול יתר של האקוויפרים כדי 150 מליון מ"ק מים, וכי תוך 10 שנים נגיע לניצול יתר של 700 מליון מ"ק. אנו מנסים להרגיע את עצמנו ואומרים שאף אחד אינו יודע בדיוק מה נעשה בתוך מאגרי המים. אולם אם תחזית זו הינה נכונה, אני חושש מאוד שיום אחד יאשימו אותנו כמחדל בחחום זה.

התכנית של 350 מליון ל"י מאפשרת פיתוח מים נוספים בכמות המספיקה בקוטי למלא את הגידול בצריכה העירונית. אם לא נפתח מים נוספים אנו עלולים להגיע, חס וחלילה, לזה שירצו לקחת מהחקלאות 300 מליון מ"ק מים וז.א. ממוצע של 1,5 מליון מ"ק למטק. או צמצום טטח הטלחין, כדי $\frac{1}{3}$ ממשח המוטקה האם אנו מתארים לעצמנו מטמעות הדבר לגבי החקלאות וגורל הארץ הזו !? נחאלת, איפוא, השאלה, האם אנו פועלים למניעת סכנה זו !? ההטקעה הסנתית הגדולה בעת הקמת המפעל הארצי הגיע ל 2,5 אחוז מהתוצר הלאומי. כאשר מדברים על 491 מליון ל"י, אזי סכום זה מהווה בס"ה $\frac{1}{4}$ אחוז מהתקציב הממשלתי! האם זהו סכום מופרז !? פיתוח מקורות מים נוספים היא גם בעיה בטחונת מדרגה ראשונה. יתכן שעלינו להודיע מפורשות שאנו לא נרשה יותר הקצאת מים לצרכי העיר והתעשייה מאותה כמות העומדת כיום לרשות החקלאות. אולי זה יעורר מיטהו למחשבה רצינית לצרכי פיתוח מקורות מים נוספים. לדעתי, אין להטלים אפילו עם הסכומים של 350 מליון ל"י, אלא עלינו לתבוע את הסכום של 491 מליון ל"י שהוא המינימום שבמינימום הדרוש כיום, כדי שאפשר יהיה להמטיך לקיים את הייצור החקלאי.

חץ מולכו :

אני מסכים בהחלט עם הח"מ. טור וחוטב, כי המרכז החקלאי לא צריך להסכים עם תקציב פיתוח למים קטן יותר מ 491 מליון ל"י.

אם מסתכלים על פרטי התקציב, אפשר לראות דבר אבסורדי - זיק סאנו מבצעים

אוביקטים שלא צריכים להיות מוטלים ישירות על חב' מקורות. מצד אחד, מוקצים סכומים גדולים להתקנת הסמל בבקעה, בגולן ובסיני ורק אח"כ באות ההתחפזות מצד גורמים אחרים. חב' מקורות מהווה, איפוא, הגורם הדומיננטי בהתקנת הסמל לאיזורי ארץ חדשים. מצד שני, אנו מקציבים סכום גדול עבור פיתוח מקורות מים להיאחזות. זה צריך היה להיות, למעשה, כלול בתקציב ההתייבשות. מצד שלישי, אנו חייבים לדאוג ליצירת מים נוספים לצרכי העיר והתעשייה. אם לא ניצור מים בסדר גודל של 25-30 מליון מ"ק לשנה, אזי יבואו בשנה שלאחריה ויקצצו כמות דומה מהחקלאות.

לפני שנתיים הוכנה ע"י הח"ל, מקורות ומשרד החקלאות תכנית חומש לפיתוח מים,

אשר התבססה על הנחה, שאין אפשרות לפיתוח נוסף של מים קונבציונאליים. להחרוז בפיתוח מים שוליים. תכנית זו הייתה מכוונת ליצירת 360 מליון מ"ק מים נוספים, כאשר היא כוללת בתוכה החחלה של התפלה. אם התקציב ידוהיה בסדר גודל של 235 מליון ל"י, לא נוכל בכלל להתחיל בנושא זה של התפלת מים. למעשה, תקציב בסכום של 235 מליון ל"י מהווה ריאליזציה חצי מהתקציב דאשקד.

הנושא מובא מחר לדיון מטעם בהנהלה משרד החקלאות. מטרה האוצר דרש מאתנו למסור

לו הצעה של חלוקה לפי סעיפים על בסיס זה של 235 מליון ל"י. לא עשינו זאת, באשר לא רצינו למסור נתונים לפני הדיון המסכם. כאשר שר החקלאות נכנס להפקידו הוא טאל אותנו - מה עשינו במסך השנים האחרונות? הרי נגיע למחדל! הוא ער לבעיה ומתכוונן להיפגש עם שר האוצר ואם יהיה צורך הוא יביא אותה לדיון גם בממשלה. במידה ולא נצליח בכל המהלכים האלה, נצטרך לגייס את כחות הלחץ שלנו בכנסת, כדי להביא לסינוי העמדה.

נציב המים מדבר בכל פעם על קיצוץ במים. בו בזמן, זורמים מליוני קובים של מי

ביוב לים שהיינו יכולים לנצלם - לו הנקצב הכסף לכך - ולהטלים לכל מטק את מכסת המים החסרה להם. במקום לדבר על קיצוץ, יש לדבר איך ליצור כמויות מים נוספות.

נסתה יוספטל : ידוע לכולנו על תכנית 5 שנים ומאחר ווהיא לא הסתיקה דובר אח"כ על תכנית

ל 11 שנים. כאשר החחילו לחלק את התכניות לשנות פיתוח דברו על תקציב פיתוח שנתי של 400 מליון ל"י, במחירי 1973. שר החקלאות הביא את הנושא לדיון בממשלה וכפי שנמסר לנו, התרשם ראש הממשלה מאוד ממנה. בינתיים נכחו מכל העניין. אם נקח בחשבון את ההתיקרות שחלה מאז, יש צורך כיום ב 700 מליון ל"י, כדי לבצע מה שכולם חשבו שזה החבתי (ס. קנסור : 491 מליון ל"י מחיטם רק לתקציבה של חב' מקורות. הסכום נגזר מתוך ה-700 מליון ל"י) האם 200 מליון ל"י הנוספים מובטחים? (ס. קנסור : לא!) אזו אני צודקת (ס. קנסור : בודאי!) אין כל בטחון, איפוא, שיטנו תקציב לקולחים ולכל היתר הסעיפים של חה"ל וכו'. ז.א. ישנה נסיבה רצינית מאוחה תכנית שכולם חטבו אותה להכרחית.

במסך השנה היה לנו ויכוח קשה עם נציב המים, בקשר לקבלת 14 מליון מ"ק

מים, כדי לתקן עיוותים לגבי מסקים שלא הגיעו ל 70 אחוז מהמכסה, ע"ס טיובלו להתקיים מהחקלאות. אמרנו לו שהוא חייב למצוא כמות זו ולא איכפת לנו מאיפה. התחייבנו בפניו טאם יוכיח שלא יוכל לגייס כמות זו, אזי נקצה אותה מתוכנו. לפי התקציב המוצע כיום, אינו רואה אפשרות ביצוע הבטחה זו של 14 מליון מ"ק ונצטרך לקחת אותה מההתייבשות הקיימת. כ"א יודע מה פירוט הדבר לקחת מים ממיטחו. אין לי גם ספק, שבהדמנות זו יכינו תכנית של קיצוץ לא של 14 מליון, אלא 50 מליון מ"ק ויותר.

אני חושבת, שעלינו לגייס את כל הכחות הצבוריים למאבק בנושא זה, באשר כאן מדובר על צורך חיוני ביותר. לא יתכן שמצד אחד, ילך סר החקלאות והמנ"ל שלו מכנס אחד למטנהו ויתריעו על הסכנה של מחסור במזון, בגלל צמצום מקורות מכירה בחו"ל, ומצד שני, לא יקציבו כספים לפיתוח מים, כדי למנוע לקיחת מים מהחקלאות אשר צריכה להרחיב יצור מזון בארץ! כולנו מסכימים, שיש לעשות מאמץ להגברת יצור מזון, אבל בלי מים לא נוכל לעשות זאת. לו הייתי חושבת, שאי אפשר למצוא לצורך זה עוד 200 מליון ל"י מתוך התקציב הממשלתי של 57,3 מיליארד ל"י, אזי הייתי מסתכנתת. אבל אף אחד אינו מסוכנע בכך. זהו ענין של סולם עדיפויות ואני חושבת, כי הצורך בעדיפות זו לא חדרה להכרת מכיני התקציב הממשלתי המכובד והגדול וזה עלול בהחלט לפגוע ביצור החקלאי.

ההפרט של 141 מליון ל"י הנובע מתכנית של 491 מליון ל"י בהסוואה לזו של 350 מליון ל"י נותן לנו רק 7 מליון מ"ק נוספים וז.א. 20 ל"י לקוב מים! (ש. קנטור : זה נותן למיצוי המאזן רק 7 מליון מ"ק, אבל ע"י תקציב של 491 מליון ל"י אנו מפתחים 12 מליון מ"ק נוספים, מגדילים כושר הקליטה בעוד 7,5 מליון מ"ק לשימוש בעונה שחונה וכן מגדילים את כמות המים להיאחזויות) (פ. שור : הקובע הוא הגדלת מיצוי המאזן!) (ש. קנטור : נכון, אבל כאשר עושים חשבון של הסקעה לקוב מים, אזי צריך לצרף הכל ביחד). נכון. אולם אין דבר יותר מדאיג מזה, שע"י תוספת 141 מליון ל"י אנו מגדילים את מיצוי המאזן רק ב 7 מליון מ"ק. לא במקרה שאלתי את הסאלה, אשר הח"ט. קנטור לא יכול היה קודם להטיב עליה. קיים ויכוח מתמיד ב"מקורות" ובכל הפורומים שונים על מים, האם אנו צריכים לפתח את רשתות החלוקה, כדי להמריץ את הביקוש, או שיש להטקיע את המסטימום מתוך התקציב לפיתוח מקורות מים חדשים לסוגיהם השונים? אני שאלתי את הח"ט מולכו איפה מופיע קו זוהר - צאליט? הוא הטיב לי, כי זה כלול בתוך ה 160 מליון ל"י. אני לא הייתי מכניסה נושא זה בסדר עדיפות ראשונה, כאשר מדובר על תקציב בסדר גודל כזה! באשר זה לא יוסיף אף סיפה של מים למאפן המים. (ח. מולכו : בלעדי קו זה, אי אפשרות לדבר על פיתוח פיתחה רפיח!) הסתמסתי בדוגמא זו, כדי להראות שיש מקום לבדוק כמה כסף יש להטקיע באוביקטים להובלת מים וכמה כסף יש להקצות למים חדשים, בעת שתקציב הפיתוח הוא מצומצם בלאו הכי.

ט. מצקביץ : דובר כאן על מערכת התקציב ועל קביעת סדרי עדיפות. במקרה הייתי בתוך הענין של קביעת התקציב החדש ואני יכול להעיד, שאין כאן ענין של סדרי עדיפות. הקביעה היא סרירותית לחלוטין. קובעים קודם את הסכום לתקציב הבטחון ואח"כ מחלקים את היתרה.

לצעתי, אין להטלות את עצמנו ולמרות כל הסענות, נהיה קרובים יותר לתקציב של 235 מליון ל"י, מאשר ל 491 מליון ל"י. היות וכולנו מסוכנעים שצריך להטיב יותר, אזי הייתי מציע מבחינה טקטית לא לבוא בחביעה ישירה בלעדית להוסיף כך וכך כסף לתקציב פיתוח מים, אלא להביא תכנית הלוקחת גם בחשבון דברים שאינם כל כך נעימים לנו. אנו נצטרך לעמוד בסנים הקרובות לפני קיצוץ במים, או לפחות בפני צורך של המרת מים מחוקים במים פחות טובים, כן נצטרך לעמוד בפני חביעה של העלאת מחיר המים, בהתחשב עם הצורך שיש להכניס את מחירי המים החדשים בתוך מערכת המחירים. ע"כ נראה לי, שרצוי יותר להציג את החביעה לחוספת תקציב פיתוח מיסבמסגרת תכנית כוללת הלוקחת בחשבון נכונות לקיצוץ ולהעלאת מחירים.

י. סעדי : כל 4 האלטרנטיבות שהוצגו מהווים, למעשה 4 קוי נסיגה. יש לזכור, שתכנית 5 סנים מבוססת על פיתוח של 360 מליון מ"ק מים, שנה אחת עומדת כבר מאחורינו וז.א. שיהיה צורך לפתח 85 מליון מ"ק מים לטנה, במקום 70 מליון מ"ק. 491 מליון ל"י מאפשרים לפתח רק 47 מליון מ"ק מים. ליתר הדברים, כמו שפכית וכו' לא הוקצבו בכלל כספים. גם לפי האלטרנטיבה של 491 מליון ל"י, אנו נמצאים בפיגור בהסוואה לתכנית 5 סנים (ח. מולכו : התכנית מכוונת ליצור 360 מליון מ"ק במסך 10 סנים וז.א. 36 מליון מ"ק לטנה. כאשר דנו על 491 מליון ל"י, העלה הח"ט וינר אותה סאלה ואז הח"

ש. קנסור ענה לו, כי סכום זה עונה, מבחינת פיתוח מקורות מים חדשים, לצרכי שנה שניה של חכניה החומס).

לדעתי, כולם דוגלים בתפיסה שישנה קופה, אשר ממנה אפשר לקחת מים לצרכים שונים. אם יש צורך לקלוט עולים, לבנות טיכונים, הלקים מחנוה צבא, לפתח רשת החטטל וכו', אז מוצאים את הכסף, למרות שהוא מוגבל. לעומת זאת מחקשים למצוא את הנחוץ לפיתוח מים, באשר כולם חיים במחטבה - וזוהי התפיסה בה דוגל גם כיום נציב המים - טאצל החקלאים ישנה קופה של מים שאפשר למסוך ממנה. אם מקציבים לחקלאות רק 25 מליון מתוך הקציב של 235 מליון ל"י, אזי אפשר לוותר על כל הקציב פיתוח הזה ולהשיג את הכסף באמצעות הקציב פיתוח הרגיל של מסד החקלאות.

עלינו לדאוג, איפוא, לטינוי התפיסה של קיום קופה ולדרוש כי יוקצבו האמצעים

הדרושים לפיתוח מים נוספים. במקביל לפעולה שתיעשה ע"י מסד החקלאות להגדלת התקציב, יש צורך לדעתי, להזמין את שר האוצר ואולי גם את ראש המטלה לישיבת מזכירות המחלקה להתייטבות, ע"ס לשכנע אותם בחשיבות פיתוח מים חדשים.

ט. קנסור : כאשר מדברים על קו זוהר - צאלים, יש לדעת, שהוא אינו מיועד להוסיף מים למסקי הנגב, אלא מוקם לצורך טחי מטרות :

(1) לספק מים להעמיה ההולכה ומתפתחת בנגב, כדי שלא יהיה צורך להקטין את כמות המים העומדת כיום לרשות ההתייטבות הקיימת.

(2) דבר שני, שהוא הכי חשוב. אספקת המים לנגב הדרומי והמערבי מבוססת על קו אחד של 6⁰ המחיל מאסקלון ויורד דרומה למבטחים, פיתחת רפיה וסיני, עם שלוחות מזרחה לאזור טובל; תקומה ודימונה. הקו קיים למעלה מ-20 שנה ובנוי מצינורות לא כל כך טובים. כל פיצוץ בו מסתק את אספקת המים לכל האזור, כולל מי שתיה. חב' מקורות הודיעה שאינה מוכנה לקבל על עצמה אחריות לספק מים לגוש גדול כזה ללא קו אלטרנטיבי. ע"כ יש לראות בקו זוהר - צאלים תחליף למקרה של תקלה בקו הישן, ולא כמקור מים נוספים לנגב.

למרות חשיבות קו זוהר - צאלים ניאליץ לבצע אותו, לפי אלטרנטיבה של 235 מליון

ל"י במשך שנתיים ולא בשנה אחת. לן הייתי צריך לעמוד על מה שאני חושב להכרחי, בהתאם למסקנות הועדה אשר אוטרה ע"י שר החקלאות הקודם, הייתי צריך לקצץ בדברים אחרים. כללנו, איפוא, מחצית מסכום הדרוש בתקציב, אבל אמרנו שלא נקטין את קצב יצור הצנורות, כדי שאפשר יהיה להשלים את הקו בשנה הבאה.

התקציב של 491 מליון ל"י חופף בדיוק את האוביקטיב שיש לבצע לפי חכניה 5 ו-10

שנים. התייחסתי רק למה שקטור לרשת המרכזית טבידי חב' מקורות ולהתפתחותה וזה בדיוק מה שכלול בחכניה 5 שנים וגם בחכניה של 10 שנים. לא הצגתי את הדברים הטיכיים לגורמים אחרים, כגון : ביוב, יעול הטימוט במים, החלפת רשת המים בערים וכו' טצריכים לעלות לדעתי, ב-200 - 250 מליון ל"י. (סנסה יוספטל: מהו התקציב העומד לרשות יתר הגורמים?) איני יודע. לעומת זאת, התקציב של 491 מליון ל"י אינו מדביק את הפיגור של 1974 לפי חכניה 5 השנים, בגלל אי קבלת הסכום של 100 מליון ל"י.

אני רוצה בהזדמנות זו להזהיר את עצמנו מחטבונות של חילוק כמות הכסף לכמות

הקובים והנה לך חישוב ההטקעה לקוב מים. בחוך 491 מליון ל"י ישנם סכומים המיועדים לסעיפים שונים הבאים להוסיף מים, כגון :

מפעל הירדן	9	מליון ל"י למקרה של הקלה
מל"ח	9	" " תוס' מיט לטעת הירוש
אילת	9	" "
הגברה מטר	4	" "
טיפורים	19	" "
הוזר חובות	13	" "
הוצ' מימון	29	" "
	<u>91</u>	מליון ל"י

כן כלולים בתוך 491 מליון הסכום של 160 מליון ל"י להשלמת עבודות משנה קודמת.
כן ישנם סכומים להסקעות שלא תושלמנה השנה. ללא ניתוח מדויק של הסקעות ביחס למיט, סמפתחים
באותם שנה, אין לעשות הסבון של עלות מדויקת.

יחד עם זאת, אני מסכים שההסקעות הן גדולות בהרבה ממה סמיטהו כאן מתאר לעצמו.
במרבית האזורים אנו מסקיעים 4 - 5 ל"י ליצור קוב מיט. קידוח בבקעה הירדן עולה 4 מליון ל"י
עד לחיבור המיט. יש לקדוח בעומק של 800 מטר באזור סדרך הגיטה צריכה לעלות כ 1 מליון ל"י והקו
המחבר 2 מליון ל"י. קידוח רביבים יעלה לנו 2 מליון ל"י, כולל סיוד וחטמל. לטט פיתוח מקורות מיט
קטנים באזור פיתחה רפיח, אנו צריכים השנה ל 20 מליון ל"י.

י. סעדי : רמת החפוקה ב 1974 היתה מליירד ו-640 מליון קוב מיט. תוספת חפוקה עד 1979
היתה צריכה להגיע ל 360 מליון מ"ק (ש. קנסור : נכון). כדי שאפשר יהיה לפתח 80-90 מליון קוב
מיט לשנה עד 1979, יש צורך בנוסף להקציב של 491 מליון ל"י של חברת מקורות עוד 200 מליון ל"י.

סנטה יוספטל : מסכמת : אין ויכוח ביננו, שהתקציב המוצע כיום אינו עונה על צרכי פיתוח
מקורות מיט נוספים. אנו נמתין להתפתחות הדיונים במסדר החקלאות בנושא זה ונעמוד במצב הכן,
כדי לגייס את העתודה הצבורית שלנו למאבק להטגת תקציב גדול יותר לפיתוח מקורות מיט.

9.9

נוכחים : סנטה יוספטל; נ. חובב; אן עמי הראל; צ. מגן; ר. גרינקר; ש. גוטליב;
ס. ארזי; א. ברום; א. פינקלמן; ס. שור; א. גולדברג; ד. מירון; ד. רביב;
י. סעדי; י. בר לבב; א. בן יעקב; מ. אוזילבסקי; א. יודנפרוינד.

מוזמנים : פרופ' ועדיה יואש; יאיר גוראון; אלחנן מרגלית; רענן קציר; א. בן ישראל;
א. שטיין; א. בן אהרון; י. הירט; א. פרלמן; ד. שטנברג; ד. אגמון; מ. סל;
א. ליט; מ. הררי.

הנושא : מינהל המחקר החקלאי.

סנטה יוספטל : בקרתי בשבוע שעבר במינהל המחקר החקלאי. ועלי לציין, שיש שמה מה לראות
ואפשר לשהות בו הרבה יותר זמן ממה שאני הצלחתי לעשות. חטבתי, איפוא, לנכון כי השולחן יטמץ
מהן תכניות המינהל ותוך כדי כך נתייחס גם לפניית משרד החקלאות על הגדלת הסתתפות החקלאים
בחקציב המינהל. פידוע לכם, קוצצו החקציבים הממלכתיים כבר פעמיים וזה השפיע גם על החקציב
של המינהל. קיימת, איפוא, סכנה רצינית שהצוות הקיים יטאך בלי חקציב פעולה. ז.א. יוציאו
הרבה כסף, אבל לא יוכלו לבצע אותן העבודות החשובות כל כך לחקלאות.

אני מניחה כי השולחן הזה יתייחס גם לבעיה הטנויה במחלוקת, באיזו מידה
צריך המינהל להתמקד במחקר מדעי לשמו ובאיזו מידה הוא צריך לעסוק במחקר שימושי, אשר משרתו
לקדם את החקלאות.

פרופ' ו. ועדיה : אני יודע סיטנה טאלה, אם המחקר של המינהל חורס עניינית לחקלאות, או שהוא
יותר מדי מדעי. ישנם חוקרים, הסוענים שהמחקר הוא יותר מדי לשמו, וישנם כאלה החושבים שאינו
מספיק מדעי. לדעתי, זהו ויכוח שטחי. השאלה העיקרית היא, באיזו מידה תכנית העבודה המגובשת של
מינהל המחקר מכוונת - במיטב הידע הקיים, כולל הסעויות והשיקולים הטונים - לענות על בעיות
קימות ואלו הצפויות בחקלאות הישראלית. אני יכול לענות על כך בצורה חד משמעית, כי מינהל המחקר
החקלאי נחון לבעיות החקלאיות לאין שיעור יותר מאשר כל מערכת מחקר חקלאית הקיימת באיזה שהוא
מקום על כדור הארץ. הקטר שלנו עם הצרכנים הוא הדוק ביותר. ישנו מיסוד וקומיניקציה בעלי אופי
כה, שאינם קיימים בטוב מקום בעולם, למרות הקשיים שהם גורמים לכל אחד מאתנו.

אנו מטפלים בבעיות טונות ומנסים לענות על כל הדרישות, וזאת על חשבון ריכוז
המאמץ בפתרון בעיות הנראות לנו כחשובות ביותר. אנו עובדים כיום על 900 פרויקטים, לא מפני שאנו
רוצים בכך, אלא מפני שאנו נדרשים לכך ע"י החקלאים.

כאשר אתם באים ושואלים אם המינהל עושה עבודה לטובה או עבודה משמעותית בסטח,
הבה נבדוק! לדעתי, המינהל אינו עושה מספיק עבודה במחקר החקלאי לטוב ארוך. זהו המחדל שלנו! אני
אומר זאת תוך אחריות והבנת הנושא. כדי להבטיח תרומה גדולה יותר לחקלאות יש צורך במחקר! אתן לכם
דוגמא מחוס פיתוח זני חיטה. המינהל המחקר החקלאי ספח 60% מזני החיטה בארץ. לפי חישוב כלכלי
בדוק, הנעשה ע"י יורם כטליו, מסתכמת התרומה השולית של זן מחליף כדי 100 מליון ל"י הכנסה לטנה.
ישנם כיום עוד 15 גידולים טגם לגביהם אפשר לעשות חשויבים כאלה. אם פעם יהיה חשוב לחקלאי לדעת
כמה לזרוע, כמה לדחן וכו', הרי היום חשוב יותר לטפח זנים מובחרים ואח זה לא ניתן להשיג בלי מחקר
לטוב ארוך.

כרצוני עתה להציג בפניכם את האתגר שיש לנו בחקלאות הישראלית ואת סדרי העדיפויות במחקר החקלאי בעתיד הנראה לעין. מתוך כך הראו גם, כי במצב שנוצר במדינת ישראל ב 1974, לא נוכל לבצע את הדרוש. לפי הערכתי, הגענו לזה כי המינהל למחקר החקלאי יהיה סגור בסוף השנה, מבחינת אפשרות של ביצוע עבודות.

לפי ההתפתחות ב 25 השנים האחרונות ניתן לראות, כי החקלאות צמחה קודם עקב הגידול בחטומות הון, קרקע, מים ועבודה ולאחר 1960 היא ממשיכה להתפתח מבלי שחל גידול בחטומות אלה. להיפך, גמרנו פחות או יותר ניצול פוטנציאל הקרקע ומים ואילו נכח העבודה חלה ירידה נכרת. הנתונים מצביעים על סיעור גידול יחסי של היצור החקלאי בשנים האחרונות, כדי 6%, בטעה שהגידול הממוצע בחטומות הוא בסדר גודל של 2.5%. הגידול בייצור החקלאי, למרות הגידול היחסי הקטן של החטומות, נובע מטיכון ויעול המערכת בצורה זו או אחרת, אשר משמעותו העיקרית היא - יותר ידע והדרכה בתחום החקלאי. הפיתוח והגדלת היצור החקלאי מותנה בעתיד בעיקר בטיפור הזמנת הידע והטיפול. לא נגיע לזה, אם לא נקדיש כבר מעתה את מיטב תשומת הלב והאמצעים הדרושים לכך. המחקר החקלאי הוא חלק אינטגרלי מהמאמץ הזה, הכולל יעול מערכת היצור ע"י טכנולוגיות משופרות. אני לא רואה, איפוא, עתיד לגידול היצור החקלאי, אלא אם נביא גם לשיפורים ניכרים במערכת המחקר. הדוגמא דלעיל של החיטה היא הוכחה מאלפת לשיפור אפשרי ורציני בהגדלת היצור ללא הטקעה גדולה בהון, בקרקע, במים ובכח עבודה.

כאן אני עובר למה שנראה לי כבעל עדיפות ראשונה של המחקר החקלאי, כיום ובעתיד הנראה לעין, לגבי החקלאות הישראלית. אני חושב שהנושא הראשוני שעליו אנו צריכים לשים את הדגש הוא שיפור מערכת חומר הריבוי, אשר אנו משתמשים במסך החקלאי. כאשר מדברים על אבוקדו, או פרחים, או חיטה, אזי אנו מחיחסים לשאלה ספציפית שיש לפתור אותה במגוון הכולל של הדברים. אולם הידע המוסג אינו הולך לאיבוד. המערכת הכלכלית מצביעה אמנם על הפסד במקרה של אי יטום. אתן לכם דוגמא של נושא העומד בפני סיקולים מסוג זה. עבדנו בחחנת הנסיונות על פיתוח סורגום והגענו להיטיגי יבולים מהרציניים ביותר בעולם. פתחנו את הידע אבל לא מגדלים הרבה סורגום מאותן הסיבות למה אנו לא זורעים הרבה חירס. לפני שנתיים, אמר מי-הו שהולכת להיות בעיה של סוכר והוצע לבחון אפשרות של יצור סוכר מסורגום. לאחר בחינה כלכלית מדוקדקת של הנושא ע"י צוות משולט, גם שלכם, הוברר מסורגום לסוכר יכול להיות גידול מאוד מאוד משמעותי. הוא מכניס כמו כותנה וסלק סוכר, אבל בהנדל אחד - התמורה שלו לפי חישוב של 400 דולר לטונה סוכר מגיעה ל 4 דולר לקוב מים. בכותנה זה פחות מדולר. אני לא בא כאן להציע לגדל סוכר מסורגום, אלא להראות שגם אם לא מיישמים ידע מסויים, אין הוא הולך לאיבוד.

מה שהתחלתי להגיד הוא, כי העדיפות הראשונה שלנו היא פיתוח חומר ריבוי בעל תנובה פוטנציאלית גבוהה; מחוסן נגד רגיטנות למחלות, הינו יעד מרכזי לטוח הנראה לעין. אני מתכוון לטוח של 10 שנים ויותר. לפי הידע הקיים ניתנות הבעיות, שיטתן כיום במסך, לקידום מהיר יותר ובצורה מסודרת. יש הרבה מה לעשות בין המצוי ברמת היצור במסך לבין האפשרי מבחינה טכנולוגית ע"י ניצול הידע הקיים. הבואו ותגידו - הדרכה לא בסדר,,, המחקר לא בסדר... רבותי, גם אתם החקלאים אינם בסדר! מפני שבכל ענף וענף ניתן לספק חומר ריבוי טוב יותר; ניתן לספק אגרוטכנולוגיה מדויקה יותר עם הטקעות שהן אפשרות ביחס לנושא. אתם באים ואומרים שאם נעשה יותר הדרים, אזי לא נוכל למכור אותם. גם את זה אנו לומדים ובודקים! אבל אני חושב שנקודת המוצא שלנו בכל הגידולים צריכה להיות ריכוז המחקר בנושא של פיתוח חומר הריבוי. אני מעריך את זה כחרומה הכי גדולה והכי זולה שאפשר לתת לחקלאים.

החקלאות שלנו היא, בסופו של דבר, מתקדמת מאוד ביחס לכוטר שלנו לפקח על

הסדה והפוטנציאל שלו. ישנם חקלאים היודעים לגדל טוב הרבה דברים. ישנם כאלה שלא יודעים ואינם מיצרים את המקסימום וצריך להדריכט. קיים גם פוטנציאל של ידע בארץ המנוצל להטבת יבולים מקסימליים ע"י הסקה נכונה, ניצון נכון של גידולים, פחות או יותר, מתאימים. אולם ידע זה הינו מפוזר בניסוי סדה כאלה או אחרים, טעוטים אותם לפעמים יותר מדי ומקבלים סיפול א'; סיפול ב'; סיפול ג'; וסיפול ד'. אחד מסיג 4.8 לדונם, השני 4.81 טון והטליטי 4.82 טון והרביעי 4.89 טון. האם ניתן לבחור מתוך זה את הסיפול הנכון? ישנם ניסוי סדה רבים כאלה. רבותי, אנו מפסידים ע"י כך כסף רב! אני אומר לכם את זה ואחם יכולים להפנות טענה זו גם אלי. יש מה לעשות בנו אים של אגרוטכניקה, אבל לא ניתן למצוא אותם ע"י הקמת חלקות ניסוי בכל מקום בארץ. אם אתם רוצים להגיע לדיוק המקסימלי בנושא הזה, אזי אני יכול להגיד לכם, כי המדע החקלאי אומר בצורה מפורשת, שאין דיוק מקסימלי בנושא זה. ישנו חוסר דיוק בסדר גודל מסויים הניתן להגדרה. ואנו מנסים להגיע אליו כדי 10% מהאופטימום

בתוך הנושאים בעלי עדיפות ראשונה, אני כולל גם את הנושא של הגנת הצומח.

החטומות בהדברה גדלות והולכות בצורה ניכרת. ישנן אפשרויות לפתח שיטות של הדברה זולה יותר. ישנן אפשרויות לפתח עמידויות כאלו, או אחרות, גידולים אשר יסחררו אותנו במידה רבה מהדברה. אפשר לפתח הדברה ביולוגית, או מטולטת שהיא זולה יותר. אבל זה מחייב ריכוז המאמץ שלנו ולא ניתן להשיג זאת ע"י מקציב פה ומקציב שמה. זה אינו מאפשר לרכז את המאמץ בכיוון הדרוש.

מערכת הנדסת יצור מהווה נושא בעל חשיבות מסמעותית ביותר. לפני שנתיים - שלוש

פתחתי כנס של מכון הנדסה ואמיתי שהאתגר של המהנדס, בתנאי חקלאות מתקדמת, מתמקד בבעיה איך לנצל את האנרגיה בצורה הטובה ביותר. הבאתי שמה נתונים סטטיסטיים, אשר הדהימו גם אותי כשראיתי אותם לפני כואי לכנס. למשל, חימום פרח בקרה אחד מחייב שימוש בחצי ליטר נפט! חששו חשבון כמה זה עולה לגבי 50 אלף פרחים לדונם. עכשיו אומרים שיכולים להגיע ל 250 אלף פרח לדונם. אולי! אבל גם אז, אם חששו חשבון כמה נפט נחוץ לפרח, או כמה עולה להפעיל טרקטור של 200 כוח סוס, אזי היווכחו שיש מקום להרבה שיפורים בתחום זה של יעול ניצול האנרגיה.

לא התייחסתי לנושא של בעלי חיים. עלי לציין רק, כי ישנן בעיות חמורות מאוד

במגוון ההזנה. ישנה תרומה גדולה מצד המחקר בתחום זה. לפני 6-7 שנים עשינו חישובים כספיים וכמותיים לגבי מכוני תערובת והתברר שהתרומה הנובעת בין הנוהג הקודם לבין החד שווה מליוני לירות לטנה. הבעיה של הזנה נכונה מהווה, איפוא, אתגר רציני, מפני שבחורף זה ניתן להגיע לשיפורים טכנולוגיים ניכרים. לצערי, נערכנו בנושא זה לגבי משק ההודיים רק עתה ולא לפני 3 שנים. איני יודע מתי זה יבמר ומתי נוכל להפעילו. בכל אופן, זאת היא פעולה חשובה מאוד שנעשה בעזרת הבנק העולמי והיא נמצאת אצלנו בהקמה בעדיפות ראשונה.

אני לא רוצה לפרט את כל הנושאים בהם אנו עובדים ואת חשיבותם. מאחר ואין לי

זמן, כי הועלה כאן שאלת המים, אציין רק שאנו יודעים לנצל את המים טוב יותר מכל אחד אחר בעולם. תרומת המחקר בתחום זה שווה עשרות מליוני לירות בטנה. מה שתרמנו עד כה הוא, קודם כל, הגברת הידע וההבנה בנושא ההסקייה לפי הגידולים השונים. במסגרת המחקרים במים מהווה השימוש במים שוליים נושא מרכזי. כאשר עורכים חישוב של תרומת המים, אנו מבחינים בין מים שולאים לבין מים טבעיים. מתברר שתורמת המים השוליים היא שלילית לגבי החקלאות. אנו עושים על זה הרבה עבודות ובין היתר כלולה העבודה שעשינו במטאבי סדה ובנחלי עוז. עם זאת אני לא רואה את הצורך הדחוף בעבודה מחקרית מקיפה בנושאים אלה. יש לנו ידע בסיסי על הניתן לעשות בכל הארץ, אבל אין לנו ידע ספציפי לגבי כל מקום ומקום. כל זמן שלא עושים שמה חקלאות איך צורך לערוך נסיונות. חייבים לעשות אותם רק כאשר מחליטים שהיילים לעשות שמה חקלאות.

עכשיו ברצוני להגיד מסהו לגבי התקציב. הבקשה אינה שהחקלאים יגדילו את
הסתחפותם, אלא שהם יקימו את רמת הסתחפות שהיתה בשנת 1970. אני אחץ לכם נתונים המדגימים את
התקציב הכולל והסתחפות הגורמים השונים בהוצאות החקלאי בארץ כדלקמן.

1974	1973	1972	1971	1970	
					<u>הקציב ממסלתי</u>
29,700	26,510	21,139	16,340	13,980	<u>במליוני לירות</u>
72.3%	68.9%	67%	65.7%	62.6%	באחוזים
4,209	4,809	4,325	3,692	3,588	<u>השת" גורמי חוץ</u>
9.9%	12.5%	13.7%	14.8%	16%	באחוזים
7,513	7,154	6,067	4,844	4,774	<u>הכנסות מיבולים</u>
18.2%	18.6%	19.3%	19.5%	21%	באחוזים
42,568	38,486	31,531	24,876	22,349	ס"ה
92.1	107.4	108.5	100	-	<u>הקציב במחירים קבועים</u>
					יצור חקלאי
116.6	107.6	107	100		במחירים קבועים

התקציב הממשלתי היה, איננו, כ 14 מליון ל"י בשנת 1970, שהם 62.6% מס"ה
התקציב ואילו ב 1974 הסתחפה המסללה ב 30 מליון ל"י, שהם 72.3%.

לעומת זאת גדלה הסתחפות גורמי חוץ בצורה מועטה ביותר, ויחסית קטנה מ-16%
ל 10% בערך.

הכנסות מיבולים ב 1970 הסתכמו ב 21% מהתקציב הכולל ואילו בשנת 1974 הן
ירדו ל- 18% בערך.

התקציב הריאלי, לפי מחירים קבועים, עלה בסגסם 1972 ו 1973 וירד דרסטית
ב 1974. בו בזמן, עלה ערך היצור החקלאי במסך כל השנים, כאשר העליה הגדולה ביותר חלה ב-1974.
מכל הנתונים האלה, חשוב לראות, כי הסנה ישנה ירידה ריאלית ניכרת בתקציב
הפעולות. עלי להדגיש, כי מערכת כח האדם לא גדלה מאז שאני התחלתי לכהן בתפקיד. לצערי, תקראו
מחר בעתון שפטרנו 60 עובדים. (מ. שור : האם אתה יכול לציין מהו הסכום החסר לתקציב?) חסרים לנו
7 מליון ל"י, אבל סכום זה יעמיד אותנו במקום יותר נמוך מאשר בשנה שעברה, משום שהתיקרויות שלנו
הן גדולות יחסית יותר מאשר התיקרויות לפי האינדקס. אם תבואו ותגידו שאנו מבזבזים את זמננו
ב-80%, אזי אני מציע לכם לחפש מנהל אשר ידע להבחין יותר טוב ממני בין ה-80% שאותם אנו מבזבזים לבין
ה-20% שהם החלק היצרני שלא ניתן להגיע אליו ללא עבודה מחקרית וכן תציעו לו דרך כיצד מצמצמים
מערכת ולהגיע לתקציב פעולות סביר.

אני חושב, שאין לנו בעיות מידיות רציניות לגבי הצד העקרוני של ניהול מערכת
מחקר. עלי לציין גם, שיש לנו הרגשת סיפק, מבחינת התרומה שלנו למסק ואנו חושב שזאת היא באווה
מוצדקת. אבל אני לא שייך לאלה הגורסים שחוסכים רק ע"י צמצום. החסכון כשלעצמו אינו מטמעותי, אם
אין לך ממה לחסוך. אפשר לחסוך הרבה, כאשר יוצרים יותר. הכעיה התקציבית, ללא התיקרויות וללא דיונים
על סעיפי התיקרויות, היא איך לעמוד, לפחות, במצב בו עמדנו בשנה שעברה, אשר להערכתי לא היתה מספקת

מבחינת השגת המטרות, אנו נמצאים כיום במצב של יחס-כר פעולות המחקר לסדר גודל של 80%-20%. הנודמה הסבירה במערכת מחקרית היא בסדר גודל של 45-55% אחוזים, אם לא נפתור בעיה זו, אני מעריך שנפסיד מערכת טובה, אינס לגנטית וחורמה, המעסיקה כיום 1323 עובדים. מהם 1208 עובדים קבועים וזמניים ו-115 עונתיים. ג. העובדים, בדרך כלל, במסגרת 1208 כלולים 350 חוקרים, המאורגנים ב-7 מכונים ו-600 טכנאים. היתר הם אנשי שירותים. (א. פינקלמן: כמה אנשים במדינת ישראל מועסקים במחקר?) בנוסף לחוקרים של המינהל ישנם עוד כ-150 חוקרים, אשר מרביתם הם חוקרים של הפקולטה לחקלאות. החקציב הממשלתי כולל גם את ההתחנות הממשלה בחקציב של הפקולטה לחקלאות והטכניון. חלקם של החקלאים מופיע בחוץ הסעיף של ההתחנות גורמי חוץ.

סנטה יספסטל : ידוע, כי במדינת ישראל מסקיעים במחקר חקלאי באופן יחסי הרבה יותר מאשר באיזה שהוא ענף יצרני אחר. זה גם נתון תוצאות. לא לחינם מקנאים החקיקה בין היתר בחקלאות, בגלל זה שהיא עונה מחקרים ומסקיעה בהם כספים ומגיעים גם לפוצאות החקלאים גם יודעים, בדרך כלל, מה הם רוצים מהמחקר. ברצוני לשאול רק, מי קובע את מהות המחקר והחקציב הדרוש לכך ?

פרופ' יצ וועדיה : לכל ענף יש כמה שבה ניתן לכ"א המבין, או חוטב שמבין, להתווכח ולגבש במשותף מסגרת כוללת של חכנית עבודה. על יד השולחן הזה יושבים מספיק אנשים המסתחפים בכל המקומות האלה. הכמות ממוסדות והן עובדות וטיב עבודתן מותנה במסגרת עצמה. עלי לציין כי חלק ניכר מהן אינו עובד כלבכי. לא בכדי קבלתי על עצמי מטלה רצינית, לפי דעתי, לשמש הסנה כיו"ר הנהלת ענף ההדרים. מטוס שאני רוצה לנסות ולהדגים שהחחום בו עוסקת הנהלת הענף הוא הרבה יותר עמוק ממה שהאנשים באמה עוסקים.

כאשר אני מחאר בהרצאות בחו"ל את המערכת הקיימת, האנשים נשארים עם פיות פעורים. מאשר אני יורחב בבית ומנסה לשפר אותה, אזי הפיות לא כל כך פעורים.

מבחינת סדר הדברים אנו פועלים כך : המסדר מציג מגמות כלליות. הנהלות הענפים מציגות את הבעיות בענפים ואת היעדים הענפיים. כל זה מהפרסם בחוברת "יעדים מטרדיים" המופצה במערכת המחקר וההדרכה. הפרויקטים המוגשים עוברים שיפוץ מדעי כדי לבחון באיזו מידה הם תואמים את היעדים, לפי כשר היעדים. החכניות המטופצות והמגובשות לפי חתך ענפי מובאות לחוות דעה הנהלת הענף ולאחר זאת הן מועברות להנהלה המקצועית של המסדר לאישור סופי.

זהו התהליך הספציפי של קבלת החלטות. בתוך התהליך הזה יש מי שרץ עם חיק קטן יותר של כסף ויש מי שרץ עם חיק גדול יותר של כסף. ישנם חריגים וישנם דברים שאינם תואמים את צורת העבודה המוגדרת הזאת.

לדעתי, אפשר לשפר בהרבה את המערכת הזאת של קבלת החלטות. מטוס שהנהלת הענף יוצרת פחות הגדרה ברורה של יעדים ומפעילה יותר לחצים להגדלת היקף העבודה בחקציב המצומצם שיסנו. התוצאה היא, שקיים מספר גדול יותר של פרויקטים ממה שניתן לבצע. זהו אחד החסרונות של המערכת, כאשר אין לה האפשרות, לפי התנאים הקיימים, להיענות לכל האתגרים.

אני היתי רוצה שהנהלות הענפים תגדרנה יותר את המצב הנוכחי בענף ואת המצב הרצוי ואת הסיכוח לפער הקיימם במיסורי המימון, מחקר והדרכה. כאשר יהיה לנו חומר כזה נוכל להגיע ביתר קלות לחכנית עבודה של המסגרת המטולבת של החקלאים, מדריכים ואנשי המחקר. כיום אין לנו הערכה בדוקה על האפשרי בענף ואין לנו טום הערכה על הגורמים לפער. יש לנו דעות, שחלק זורק אותן בקול רם יותר וחלק זורק אותן בקול פחות רם. חלק מהם הם בעלי הטפעה יותר גדולה וחלק הם בעלי הטפעה קטנה יותר. אני חותר להגיע לזה שהנהלות הענפים תגדרנה את המצוי ואת הרצוי ומה מונע מאתנו להתגבר על הפער הזה. כאשר יהיה לנו מסמך כזה, נוכל לבצע את העבודה בפחות ויכוחים מהסוג אשר הח' סנטה התכוונה אליהם.

מ. טור : ברצוני לשאול, האם מצוי אצלך ידע על גודל הסקעות מקובלות בחברות אחרות, או במדינות אחרות? מתוך נסיון שלי בהנהלת חב" מקורות אני יודע שאנו נאבקים על זה שהקציב המחקר יגיע, לפחות, ל 4% מחקציב ההסקעות. אם אני לוקח את התקציב למחקר בסך 50 מליון ל"י, אזי הוא מהווה חצי אחוז מערך הייצור החקלאי (קריאות ביניים : זאת אינה הקוואה נכונה). אני מחפש אינדיקטור לגבי הרצוי והמקובל בסטוריס אחרים או במדינות אחרות.

פרופ' י. ועדיה : קשה לי לדיר מהו המפתח, לפיו ניתן לקבוע כמה כסף רצוי להקדיש למחקר במסק. אני יכול רק לאשר את העובדה, שאנו מגיעים עכשיו לחצי אחוז מהיצור החקלאי, אם אעשה חשבון לפי שנים, אזי התקציב הממוצע היטיר למחקר מסתכם בסדר גודל של 6.2 פרומיל.

לדעתי, לא סביר כיום לבוא ולהגיד שאנו רוצים להגדיל את כח האדם, למשל, ב-20%. אין אנו באים לדרוש הגדלת מצבה כח אדם. אנו רוצים להחזיק את המערכת הקימת, ע"מ שנוכל לבצע את המסימות שמחבקטות מחקלאות מודרנית מתפתחת. אם נגיע ל 1% מערך הייצור החקלאי, נוכל לקיים את המערכת בצורה יפה מאוד.

אשר להסוואה לארצות חוץ - אני יכול רק לציין, שאנו לא בין המפגרים ביותר ולא המתקדמים ביותר.

סנסה יוספטל : קימות שתי אפשרויות של הפעלת מכונים חקלאיים. מכון יכול לעבוד על בסיס תקציבי, או על בסיס של הזמנות קונקרטיות. למשל, נציבות המים רוצה להגיע כעמק זבולון לאופטימום של מיהול מים מ וקים עם מי ביוב של חיפה, עכו ונהריה. היא פונה אליכם בהזמנה להכין עבודה כזו ואתם קובעים לאחר בדיקה את העלות של הזמנה כזו. ברצוני לשאול, האם הייתם מוכנים, בשעת מצוקה כספית, ללכת בדרך כזו של קבלת הזמנות?

פרופ' י. ועדיה : חרטו לי להיכנס קצת לפילוסופיה בקשר לסאלה זו.

שדה בר טונה מהסדה החקלאי בנה, ולא קיים לחץ הייצור עלהמכלול הנמצא בתוך אותה פינה אקולוגית. הכוונה לחתיכת יער בטבע, בה האדם אינו מעורב, החיות מתחרות זו בזו, צפורים עפות, ארנבות נאכלות ע"י שועלים וכו'. אותה פינה בר מנהלה נפלא. אין בה התערבות חוץ, פרט להכבדה של הטרומודינמיקה והגנטיקה של המערכת, אשר מנהלת את עצמה תוך יחסי גומלין בין החברים שבחוכה.

בצד השני של המסגרת מצוי, אימנא, השדה החקלאי. זו חלקה, אשר הייתה פעם שדה בר, אבל האדם ניקח אותה וגדל עליה, למשל, גזר. הוא רוצה להגיע ליכול גדול, מפני שעבוד הגזר הוא מקבל חמורה טובה יותר והוא מעוניין בהכנסה מקסימלית. האדם למד, איפוא, מה הוא צריך לעשות כדי להגיע למה שהוא רצה. זאת הייתה פעולה מכוונת של האדם.

אני רוצה לתת את האנלוג משני הדברים, שאנו מכירים מחיי יום יום, לגבי המחקר. החלטתי שאני רוצה להקים מכון למחקר. למה? - ככה! אני לא יודע מה צריך לחקור, אבל אני יודע שאם יהיה לי מכון כזה יחטבו אותי לגוף חשוב. איך אני עושה מכון למחקר שיהיה לי שם טוב? - אני לוקח את האנשים הכי טובים, אשר החוקרים אומרים לי שהם הכי טובים, ומכניס אותם בין 4 קירות ונותן להם כל מה שהם רוצים, ע"מ שיעשו מחקר מדעי צרוף. אני מבודד אותם ע"י כך שכל מיני הספעות טליליות אקסטרניוה, מתוך האספקט של מה יגידו החוקרים האחרים. בדרך כלל, עובדים החוקרים בגלל שתי סיבות. אחת, מפני שהנושא מעניין אותם וטניה, כדי לטמוע מה יגידו חוקרים אחרים על העבודה שלהם.

הצד השני של המערכת - אני כותב סדרה של מכתבים ואומר חברה - חנו לי מכרזים על אספקת זיפזיף ואם אתם רוצים אנלוגיה מעשית - קומביין לעגבניות, ניתן לעשות את זה, אם הנך יודע מה אתה רוצה להזמין, אם אתה רוצה להקים גשר, אתה יכול להזמין אותו אצל מי שיוודע לתכנן גשר.

במחקר חקלאי, שבו אנו עוסקים, אין אנו נמצאים בצד הזה של ארנובות, שועלים וכו', אבל גם לא לגמרי בצד השני. ארגנו את המערכת באמצע, בהנחה שהידע הבסיסי על מה שקורה בעולם חשוב לנו להבנה, כדי שנוכל לתת חטובות על המטרה המוצבת בפנינו. מכאן אני מגיע לשאלה הקונקרטית - אם אני מוכן לעבוד בצורה חוזית - אזי החטובה היא חיובית, בתנאי שיגידו לי מה מבקשים ממני. וזה אינו פשוט כל כך.

א. בן ישראל : לדעתי, הגדיר פרופ' י. ועדיה בצורה נכונה, כי המטרה המוצבת בפני המחקר והחוקרים היא - פתרון מדעי של הבעיות המרכזיות הקיימות כיום בחקלאות שלנו. אני גם מסכים שקימת מערכת טובה הדואגת לעניין. ישנן הנהלות ענפיות, בהן יושבים החקלאים, המדריכים והחוקרים ולכ"א מהם יש הידע, האחריות ויכולה לספוט לגבי החחום שלו. אני לא מסכים רק לדבר אחד. הלחצים האובייקטיביים הקיימים באים לא רק מצד החקלאים, אלא גם מצד החוקרים (פרופ' יצ' ועדיה : אני לא אמרתי שהחקלאים לוחצים, אלא שישנם לחצים. זה גם טבעי כאשר מדובר על מערכת דמוקרטית).

עכשיו בקשר לאפשרות של הזמנת עבודה. זה קיים, למעשה, באשר בנוסף להכניית המחקר המוגדרת ל"י הנהלת הענף, ישנן הזמנות הבאות מכל ענף וענף. צריך רק לדעת מה להזמין. מובן באליו, שבמקרה כזה ההסתתפות הכספית צריכה לבוא בהלקה הגדול מצד החקלאים ובאופן קטן יותר ע"י מסדר החקלאות (פרופ' י. ועדיה : מהי התרומה הספציפית של החקלאים בהנהלת הענף לפרחים?) 150 אלף ל"י. (פרופ' י. ועדיה : כמה הסקיעו בפועל ברנה 1973/74?) 760 אלף ל"י. אבל בנוסף ל 150 אלף ל"י אלו, ישנה הסתתפות שלנו להזמנות של מחקרים מיוחדים. (פרופ' י. ועדיה : ס"ה התקציב למחקר בענף שלך הוא 1.6 מליון ל"י ולא 760 אלף ל"י) בתוך זה כלול גם התקציב של מרכז החחנות, עליו אין לנו כל שליטה. הנהלת הענף שולטת רק על סכום של 800 אלף ל"י.

לדעתי, אנו חייבים להמשיך במחקר, אבל עלינו להשתדל, מי בחלקו הגדול יבוצע באמצעות הנהלת הענף. אם החקלאים ידאגו לזה, יוכלו גם להשפיע על מהות המחקר ולערער על מה שמינהל המחקר לא רוצה להכיר. חלק מהמחקר חייב להיות בצורה הזמנות מיוחדות ואז צריך לקבוע את גודל ההסתתפות שלנו.

פרופ' י. ועדיה הציג בפנינו שאלה - כמה יש ביכולתנו לחרוס יותר. כמה שחרטנו עד כה? לצערי הגדול, אני לא יכול לתת לך תשובה, בדיוק כמו שאהה לא יכול לתת תשובה על זה מה תעשה מחר עם האנשים אם לא תקבל יותר כסף. כולנו נמצאים כיום במצב של מבוכה כספית וכלכלית ואיני חושב שמישהו מסוגל לתת לך תשובה מידית. אני יודע רק דבר אחד - על החקלאים לסמור על הנכס של המחקר. גם המדינה מעונינת בזה וזה נותן תקווה שאפשר יהיה לסגור את הפער הנוצר. אבל אני לא מקבל את הדעה, שאם התקציב הממשלתי לא יגדל בהסואה ל 1974, אזי צריכים החקלאים להסלים את החסר. יש צורך, איפוא, שכל ענף וענף ידון בדבר ויחשוב איך לקסור את שתי הקצוות.

פ. ארזי : הרצאת פרופ' י. ועדיה הייתה אמנם מרתקת, אבל אני מבין שמטרת ההתכנסות לא הייתה רק כדי לשמוע על המרחש במחקר החקלאי. אני רואה ביטיבה זו המטח לדיון שנתקיים במזכירות המחלקה להתישבות לפני 3 שנים, אשר כחוצאה ממנו נחקבל סיכום על הגדלת המעורבות והשפעת החקלאים בהנהלות הענפים. אני לא יודע מה נעשה ביהר הענפים, אבל כחוצאה מהדיון הנ"ל הגענו לריכוז של קרנות המחקר בענף הבקר, ע"מ שיהיה לנו בקורת והכוונה על יעדי המחקר. בתור יו"ר הנהלת קרן זו, נוכחתי לדעת

שישנם ויכוחים והתנגשויות חריפות בתוך הנהלת הענף לבקר על כיוון המחקרים. הוברר שקיים לא פעם ניגוד בין צרכים אקדימאיים לבין צרכים קונקרטיים של החקלאים. לפני שנה וחצי הועמד נושא זה לדיון עקרוני ונמצא איזה שהוא מודוס וידנטי. ניתן ללמוד מזה גם לגבי ענפים אחרים.

החקציב של המינהל כולל בתוכו 3 מרכיבים ברורים - חקציב להשקעות; חקציב קבוע וחקציב למחקרים. החקציב למחקרים המופיע בהנהלות הענפים אינו כולל את החקציב הקבוע של החזקת מבנים, מסכורות וכו'. עד לפני שנזחיים היתה מקובלת השתתפות של החקלאים לירה מול לירה. לאחר זאת הופר האיזון והשתתפות החקלאים בקרן לבקר הסתכמה ב 600 אלף ל"י וזו של משרד החקלאות הגיע ל 400 אלף ל"י. אני חושב שהליכות אז לא היה כל כך על עקרון של השתתפות שווה, אלא בלטה כאן המגמה שלנו למנוע מהמטלה הקטנה ההקצבה שלה למחקרים.

מה קרה השנה? השתתפות החקלאים גדלה מ-600 אלף ל"י ל 725 אלף ל"י ואילו ההקצבה של המטלה נשארה במתכונת הקודמת. ז.א. הפער גדל והשתתפות החקלאים עולה כיום על 60%.

החקציב של גורמי חוץ מסתכם בשנת 1974 בסך של 4,2 מליון ל"י. לפי האינפורמציה שבמסרה לנו, חלקם של החקלאים במחקר הוא 70%. אני תוהה קצת לגבי המיספרים האלה. ידוע לי מהי השתתפות ענף הבקר והצאן. לפי מה שמסר לי מזכיר ארגון עובדי הפלחה, מסתכמת השתתפות של ענף הפלחה ב 2 מליון. שמענו כאן מהו חלקם של הפרחים. בנוסף לזה ישנו חקציב של פירות, לול, ירקות וכו'. נשאלת, איפוא, האלה, האם המספר הזה של 4,2 מליון ל"י עומד במבחן המציאות מול העובדות של הוצאות מחקר בענפים הנונים?!

החקלאים מפריטים כספים רבים למטרות מחקר. יש לי הרגשה שמאמץ זה מבוזבז בחלקו. טרם השכלנו לרכז עד כה את כל הכספים בקרן אחת, לפי הענפים הנונים. יתכן שישנם חוקרים המנצלים זאת בצורה שקולה ומחוכמת. מצד שני, טרם השכלנו להתכנס יחד ולברר מהי ההפרטה היטירה שלנו למחקר החקלאי. אני מציע, איפוא, לרכז קודם את הנתונים וכאשר נדע מהו החלק שלנו בהוצאות מחקר נוכל לסכם אם זה מספיק או לא.

פרופ' י. ועדיה : המספר של 4,2 מליון ל"י הוא נכון. חלקם של החקלאים בתוך זה הוא כ-2/3.

א. פינקלמן : בזמן האחרון הופיעו בעהונים מאפרים המדיטים את מטלה הגדול של החקלאות בהוצאות מחקר, שאין לו דוגמא במגזרים אחרים, פרט למגזר הבטחוני. זאת היא פעולת בסיסית הנובעת מאי הבנת מהות המגזר החקלאי. התעסיה נהנית מידע רב הבא בעיקר מחו"ל. אני עוסק בכדיקה פרויקט מסוים שצריך לעלות 4 מליון דולר. המפעל האמריקאי שרוצה לתת לנו את הפנסט דורש חצי מליון דולר עבור הידע. אם נעשה חשבון כולל של התעסיה, אזי איני יוצע איפה מוציאים יותר כסף למחקר (פרופ' י. ועדיה) : המטלה מוציא בשנה התקציבית הקרובה למחקר תעסיתי הרבה יותר מאשר למחקר חקלאי).

עלינו לזכור נקודה זו ולהדגיש אותה בעת שמציגים בפני המטלה את התביעה שעליה להשפיק את המחקר, לפחות, באותה רמה שהיתה עד כה. בגלל הדלדול השולי של המקורות היסודיים - קרקע, מים וכח אדם - צריך להקיע יותר מאמץ בהקציב לידע.

אני לא מקבל את סדרת העדיפויות לגבי הכיוונים הבסיסיים של המחקר, כפי שפרופ' י. ועדיה הזכיר אותם. אמצעי היצור היסודיים התדלדלו אמנם, אבל נדמה לי שלמחקר יש עדיין תפקיד בהגברת הפוטנציאל שלהם. אני מתכוון בעיקר למים ובמידה קטנה יותר לקרקע, ולערוך כח אדם בחקלאות. הגענו להיטיגים חשובים בתחום שימוש המים בחקלאות אולם אני מסופק אם המחקר נערך במידה מספקת להטגת ידע, כדי להתמודד עם הבעיה של שימוש במי ביוב.

ברצוני להתייחס גם לנקודה עליה דבר הח' מ. ארזי, וכאן אני בא בטענה לא אל מינהל המחקר, אלא לעצמנו. למזכירות המחלקה להתיישובות אין כיום רפרנט למחקר. אין לה אדם, אשר מתפקידו יהיה לשבת ולעלות על העצבים של י. ועדיה וכותפיו ולטאול את הסאלות המתאימות לא בהקטר הענפי, אלא מתוך היבט כללי יותר. לא מצוי אדם, אשר ינצח על הקרנות הענפיות ויורד מה קרה, כי למחקר הגיע רק סכום של 4,2 מליון ל"י, בעת שהענפים גבלו 7 מליון ל"י. אני בטוח שהם הוציאו את הכסף לדבר הדומה למחקר, אבל אני לא בטוח שזהו בדיוק המחקר המתאים לנו.

אני מציע, איפוא, לקיים במזכירות המחלקה להתיישובות דיון מיוחד, אשר מטרתו להביא ליחר אינשגרציה בטיפול של מערכת המחקר החקלאי. בשלב זה צריכה המזכירות לסכם, כי המרכז החקלאי יפעל יחד עם הממשלה להגדלה התקציב למחקר חקלאי.

א. ברוס : לחקלאות שלנו אין מספיק קרקע ואין לה מספיק מים, אבל לעומת זאת היא מצטיינת ברמת הידע. תוך 3 שנים האחרונות שעלינו ריאלית ב 16% את התפוקה החקלאית ללא חוספת מים וקרקע. לפי מיטב שיפוטי, צריך לדרבן את המחקר שיסחב אותנו למעלה. אם נסתגל, אזי אני חרד, כי החקלאות תוקפא והיא תרד מהרמה הבינלאומית אליה הצליחה להגיע. ע"כ חשוב, איפוא, להחזיק את המחקר, לפחות, על הרמה הקיימת.

אני מציע לא להיכנס כאן לפרטים בקשר לחשבונות כספיים. צריך שמספר אנשים יתלבשו על הנושא וילמדו אותו באופן יסודי. קיים בחתום זה סיבוך גדול. כדי לקבל הרבה תקציבים סבכו את העניין עד כדי כך, שגם אלה הנותנים את התקציבים לא יודעים בדיוק את החמונה ואז קורה שמישהו יוצא גם מקופה.

לעומת זאת, אין לקבל את כל התיאוריה כפי שהיא מובשת. ישנם ענפים היודעים מה שהם רוצים לעסוק וזה מגיע לכמה אינסטנציות, שיש להן מה להעיר וזה כולל את י. ועדיה והחקורים. כאן מקור הויכוחים המתמידים. לחוקרים יש לא רק נסיון, אלא גם רצונה. ישנם חוקרים שהיו רוצים יותר להתקדם, אבל לא תמיד התקדמות זו של החוקר, החשובה כשלעצמה, נחוצה לנו בעת שקיימת מצוקה כספית. כדי לפתור בעיה זו אמר פרופ' י. ועדיה בדיון שנתקיים במסגרת החקלאות שהוא היה רוצה להגיע לחלוקה - כך וכך אחוזים למחקר בסיסי ואחוזים אלה, או אחרים, למחקר שימושי. גם פה התחיל ויכוח - מה זה מחקר בסיסי ומה זה מחקר שימושי.

ברצוני להחזיק את המחקר על רמה. אבל אני חרד שאם פרופ' י. ועדיה ירתום את הבית זה לנושא אזי, כדרכנו בקודש, אם אנו נרחמים אנו גם הולכים. זה יכול לגרום לזה שהממשלה תתחרר יותר ויותר מהתקציב למחקר.

אני בעד זה, כי המרכז החקלאי יהיה מעורה יותר בנושא המחקר, במטרה להבטיח שהמחקר יהיה על רמה נאותה. יש לקבל את הצעה הח' א. פינקלמן, בדבר מינוי חבר שיעסוק בנושא. לאחר שילמד אותו הוא יוכל גם להשפיע. יחד עם זאת, מעורבות זו מחייבת, לדעתי, גם שותפות מלאה של הגורמים הממשלתיים.

בן עמי הראל : אין כל ספק, שהחקלאים צריכים להיות מעוניינים במחקר ובקידומו. אין להתעלם מזה שכתוצאה מהמחקר עלתה היעילות במסך והיבולים גדלו. המחקר מעביר אלינו ידע והוא דוחף אותנו להשיגים נוספים. עלינו להיות שותפים בהוצאות המחקר, אבל אין לשחרר את הממשלה מאחריותה לנושא זה.

כאשר עושים מחקר אין להגבילו רק לטוח קצר. בגלל המבנה של החקלאות הישראלית
אנו יכולים להרויח בעקיפין ממחקר לטוח ארוך. סוג זה של מחקר נעשה אמנם לטמטט אבל הוך כדי כך
ממציאים פטנטים הנותנים רוה טוב. התעשייה בארצות הברית מחזיקה הרבה חוקרים לטמ מחקר לטמו,
הוך תקוה שפטנט אחד יכסה את כל ההוצאות שהוטקעו במסך שנים. אצלנו כאשר ממציאים משהו ומגיעים
ליבולים עקב ידע ויעול, בא האוצר ואומר - הגדלת את היבולים וע"כ יש לקזז מהמחיר את הפיריון.
זה יכול לטמט לנו כנימוק, למה אין לשחרר את האוצר מהסתתפות מאוהה במחקר.

אלינו לזכור, כי חלק מהמקטור החקלאי טרם יטם בפועל את כל היטיבי המחקר
החקלאי. הגדלת הסתתפות החקלאים חייב גם סוג זה של מתייבים להסתתף בהוצאה זו. לכאורה זה ענין
פשוט. אבל זה שהגיע רק ל-3000 ליטר חלב יטען שאין להסיל עליו עומס כספי כל עוד לא הגיע
ל-6000 ליטר. למרות כל זה אנו צריכים להיות מעונינים במחקר, וזאת מסיבה נוספת. עלינו להקטין
את החלות בעבודה אדם ע"י פיתוח טכנולוגי. הבעיה אינה של סכר עבודה גבוה, אלא פשוט בגלל מחסור
בכח אדם בחקלאות. שכלול הטכנולוגיה הוא חיוני לקיומנו ובעיקר למח היעיל.

ד. ששנברג : אני מעריך מאוד את המחקר הבסיסי, אשר מכין לנו את הבסיס ממנו אנו יכולים
להגיע לפתרון בעיות טונות בחקלאות שלנו. הד.ט. הומצא כבר במאה ה-18, אבל הוא לא היה בטימוס
עד המאה ה-20, מפני טעד אז לא היחה חקלאות מפותחת. רק ב 1938 נזכרו בפטנט הזה לאחר הטמדת ששחי
תפו"א גדולים באירופה עקב מחלות. אני לא מחכוון בזה, שעלינו לערוך מחקרים, אשר יתרמו רק לדורות
הבאים. אין לי ספק שאנו יכולים להפיק מהמחקר הבסיסי גם תועלת מידית.

לדעתי, עלינו להתקדם הן במחקר הבסיסי והן במחקר הטימוסי. אולם יש לסנות
את יחס ההטקעה בין שני החומים. עלינו לזכור, שכתוצאה מקיצוצים בתקציב המינהל, יטנם ענפים
חקלאיים שהעבירו את נחל המימון הזה על כתפיהם, כאשר הם היו מעונינים בהמשך ביצוע המחקרים. לכן
צורך הח"מ. ארזי בטענתו, כי הסתתפות החקלאים עולה על זה הרכוס בתקציב המינהל. אולם לא זה
הדבר החשוב ביותר. אם תוצאות המחקר הן טובות, אזי כדאי גם להטקיע.

אני מצטרף לדעתו של הח" ברום, שמעמסה זו חיפול בסופה על שכמנו, כאשר אנכי
הממטלה יודעים שאנו מעונינים להתקדם בכל הענפים שלנו וע"כ לא נוותר על המחקר. קימת, איפוא,
סכנה שחלקו של פרטנר זה ילך ויקטן. אנו לא אמרנו אף פעם, כי יחס ההטקעה ביננו לבין הממטלה בת
התקציב הכולל המורכב מתקציב רגיל ותקציב הטקעות, צריך להיות לירה מול לירה. אמרנו שאנו שוחפים
ביחס זה רק בתקציב הפעולות. אין ספק, שיחס זה הופר. אולם אני אומר שאין זה אסון. הוא לא הופר
ע"י זה שנאלצנו לשלם ולא היינו מעונינים במחקרים. אני אומר שנטקיע גם בעתיד בדברים הנחוצים לנו.
אבל לא יתכן לנהוג בתקציב מחקר כפי שנהגו השנה. אין לשכוח שמטרה החקלאות צמצם את חלקו בתקציב
המחקר ב-20% כחדטיים לפני טיום שנת התקציב 1974/75. זה חייב אותנו לטקול איפה לתקן ובמקרה שלא
יכולנו לעטות זאת, נאלצנו גם להוסיף כסף.

המסקנה שלנו צריכה להיות, כי המרכז החקלאי יקום גוף אשר יתעסק בבעיות אלו
שהוא גם יקבע סדרי העדיפויות ואיך לקדם אותן מהר יותר מאשר נושאים אחרים. בד בבד עם מגמה זו,
שמטמעותה הצורך לקחת יותר בהוצאות ביצוע המחקר ככל שנעמיק את הטיפול שלנו, עלינו לפנות אל מטרה
החקלאות שיסתתף באוהה מידה.

אני שמח כי פרופ' י. ועדיה הדגיש שהיו גם כשלונות. אם לומדים מכשלונות, אזי הם יהיו לברכה. אין לי ספק שישנם בעולם נוסאים מסוימים שאינם רחוקים משטחי ההתענינות שלנו שאפשר ליטש אותם בארץ עם הסקעה קטנה יחסית. למשל, פתוח המיכון החקלאי. אם ניתן למצוא בעולם קומביין לעגבניות, או מיכון למטרות אחרות, אפשר וצריך להסתמך בידע זה וליטשו ע"פ שינויים מתאימים קלים לצרכים שלנו. ואין צורך להסקיע מאמצים בפיתוח עצמי של מכונות. לעומת זאת, עלינו להמודד באותן ^{הבעיות} שאין אנו יכולים ללמוד מאחרים, כמו הגדרת זנים והתאמתם לתנאי האקלים שלנו. יסנו דבר אחד המדאיג אותי ביותר והוא חוק הקטפחים. לאחרונה ישנם ויכוחים לא רק עם מינהל המחקר, אלא גם עם מכון ויצמן, הטכניון, האוניברסיטה העברית וכו'. אנו טוענים שהחקלאים מסתתפים בתקציב הפעולות של המחקר, לפחות ב 50%, ולא מקבלים את התגמולים המתאימים. כאשר ישנם כשלונות בנסיונות הנמכים שונים רבות, הרי הכשלונות הם "יחומים". לעומת זאת, אם מצליחים וממציאים איזה שהוא דן, או מכונה, מיד נמצאים "ההורים" והם אשר מקבלים את התגמולים המסתמכים בסכומים גדולים. אם אנו נוסאים במעמסה הכספית הכרוכה בכילוף נסיונות שונים, אין כל הצדקה שלא נהנה גם מן הפירות במקרה של הצלחה.

פ. טור : הרצל אמר טבעית הציונות מחמקת בטרנספורט - אין להעביר עם בלי ארץ לארץ בלי עם. הוא כנראה לא ידע שהבעיה היסודית של עם היושב כבר בארץ היא - אין ליטב מקסימום של יהודים על מינימום שטח ומים. אני חושב שזהו התפקיד הבסיסי של המחקר והיתר רוצה לראות את המחקר כאונית הדגל של החקלאות. ככל שהמגבלות הן גדולות יותר, ניצב המחקר בפני אתגרים גדולים יותר.

המרכז החקלאי צריך בהחלט להזהיר ולתבוע מהממשלה לא לקצץ בשום אופן מחלקה בתקציב המחקר. בעת מו"מ על מחירי התוצרת החקלאית מנכים לנו מדי פעם 3% עבור פרויון הייצור. אני מחקום כל הזמן נגד זה. החקלאים הוכיחו בארץ זו יותר מכולם את יכולתם בהגברת הייצור, אבל בכל פעם באים וטוענים כי הפריון טיך לאוצר. אני מוכן לפשרה, כי חלק מפריון הייצור ילך למחקר.

מזכירות הארגונים המקצועיים דנה בפניה הח"ר. איילנד בקטר להגדלת הסתתפות, לאחר שמסרד החקלאות נאלץ לצמצם את חלקו. המזכירות החליטה להיענות לזה, אבל היא רוצה קודם לדעת את הנעשה. הטלנו, איפוא, על אחד מחברי המדור הכלכלי לרכז את החומר וביטיבה הקרובה של מזכירות הארגונים המקצועיים נתיחס אליו ונגבט גם הצעה על חלקנו בתקציב למחקר. עם זאת, אני אומר שצריכה לצאת קריאה מטעם המרכז החקלאי אל הממשלה לא לקצץ בשום אופן את חלקה בתקציב המחקר.

א. ליט : אני מברך על ההצעה, כי המרכז החקלאי ילמו את הנושא, כדי לדעת כמה מסקיע כל ענף וענף. ברצוני רק להזהיר, שלא נשלה את עצמנו, שעם ריכוז כל התקציבים נקבל גם יותר כסף. להיפך! ככל שהנושא מפורי בידי הענף קל יותר לחוקרים ולאנשים המעוניינים בקידום נושא מסויים להוציא כספים. אני מכיר את הנעשה בענף שלי. כאשר אנו רוצים להיכנס למטבח הכללית עונים לנו בטלילה, היות ואנו מרויחיה מספיק והענף יכול לשאת בעצמו בהוצאות מחקר. כאשר יוצו לגבות כספים, אזי יכניסו אותנו כשותפים. אני מעדיף ללכת בדרך הנאמנה עלינו. אם אנו רוצים להסקיע כסף בנושא מסויים ומגיעים יחד עם החוקרים למסקנה שזה טוב, אזי קל לנו יותר להעביר החלטה ולגייס את הכסף. כאשר זה ילך ל"פול" כללי, כ"א ימשוך למטהו אחר ומזה לא יהיה בקרה, גם לא שותפות ובודאי שזה לא יביא לתוספת כסף.

אני חושב, איפוא, כי מהוך החומר שירוכז ע"י המרכז החקלאי נוכל ללמוד היקף התרומה של החקלאים למחקר וזה יחזק את התביעה שלנו מהממשלה שלא תצמצם את חלקה.

פרופ' י. ועדיה : הצגתי כאן את הבעיות הכלליות של המחקר החקלאי, מבלי לומר מילה שאני רוצה שאתם תחרמו 7 מליון ל"י. תארתי את התמונה המדגימה יחסית את הירידה המתפתה של גורמי חוץ ועל המפולח הצפויה הסנה. מפולח זה אינה מטחפת כל כך במספרים שהובאו בפניכם, כמו שהיא נראית מעשה בשטח. אני חרד מכך, באשר כל יום מביא עלינו רעות נוספות.

הגישה הכוללת של הממשלה אינה מספיק סלקטיבית כיום, כדי למנוע פגיעה בדברים חיוניים. אספר לכם קוריוז. לפני חודש וחצי קצצנו ביוזמתנו אנו 10% מהקילומטרז', כדי ליעל את המערכת ולהשאיר לנו חקציב פעולה גדול יותר במסגרת הכללית. לפני שבוע קבלנו הודעה על קיצוץ אוטומטי לכולם בגובה של 10%. מדוע? - מפני שההוראות הן כלליות ללא שיקול סלקטיבי, המתחשב עם נסיבות יעול פנימיים. הקיצוץ ירד עלינו בצורה כזו, מבלי לבדוק אם ניתן להסתדר עם זה.

מערכת המחקר החקלאי שלנו אינה גדולה תקציבית ביחס למוצר, אבל היא מהווה מערכת גדולה מרוכזת בהשוואה לקיים בעולם. בעת שהוחי בחו"ל שמעתי הערכות חיוביות על זה אין מדינת ישראל היתה מודעת לזה שצריך לעשות מחקר חקלאי, למרות כל הקשיים שלה והמלחמות הכלתי פוסקות. יתר על כן, פליאה בעינייהם איך הוקם היסוד לכך שנים רבות לפני קום המדינה. אני לא חי, איפוא, בהרגשה שמדינת ישראל הסתכלה על הנושא בצרות עין. אני רק חושש שעתה אין זמן לאף אחד לסיים לב למשהו שהולך לקרות. וזאת היא הסיבה, מדוע אני נמצא כאן ולא משום שבאתי להגיד לכם - חברה, תנו לי כך וכך מליוני לירות! אין לי כל כוונה לוותר על הפעילות במסגרת הממשלתי וכל סיוע שתבוא מכם החקבל כברכה.

לדעתי, אתם חייבים לתת את הדעת לנושא מתוך מבט כולל, משום שיש לנו בעיה חמורה מבחינת יעילות הוצאת הכסף. יש לנו 98 חחנות איזוריות במדינת ישראל! חלקכם בזה ידוע, וחאמינו לי שלו הייתי צריך להסתמך רק על זה, אפשר היה לסגור חלק מהחחנות. אם אתם לא הביאו לגבוס עמדה כוללנית כפי שהח"א. פינקלמן הציע, אזי יהיה לנו הרבה יותר קשה להתקדם. אני חושש מאוד מפעולה שלכם שתביא רק להגברת השתחפות הענפים. אני לא יודע מהו התקציב הכולל שאתם מוציאים למחקר. ידוע לי הנעשה באותם הענפים לגביהם אנו שוחפים במסגרת זו, או אחרת. ישנם הרבה "כיסים" ועליכם לדעת מה נעשה בהם. אני לא חושב כי "כיסית" אלה נמצאים בוודו...

האינטרס שלי אינו כל כך באטפקט הכספי, אלא בעיקר בביצוע מדיניות בהכוונת המחקר. אני רוצה להביא לידי ניצול מלא של אוהו כח אדם המיומן והמעולה, אשר בחלקו מסתובב כיום ללא מעטה. עלי להביא לידיעתכם כי מכוון הדריס וגם מכוון הקרקע ומים הם סגורים כיום. גם המכוון לנחירינ הולך לקראת סגירה. אנו נמצאים כעת בגרעון של 2 מליון ל"י בגלל התיקרויות ואיני יודע איך נסתדר עד ל 1/4/75.

הח"ב. יציב ואנוכי יושביו במועצה הלאומית למחקר ופתוח ונוכחנו לדעת, שהיא למדע מהר מאוד שיש בארץ זו מספיק מחקר חקלאי. למה יש מספיק? עובדה! - ישנם 350 חוקרים וישנו חקציב מעל 40 מליון ל"י וכו'. מועצה זו החייבת, לכאורה, לעצב מדיניות מחקר לאומית הגיעה למסקנה שאין צורך במחקר חקלאי.

ישנה גם קרן דו לאומית - ישראל אמריקה - של 12 מליון ל"י לסנה. המכוונת למחקר בסיסי. במועצה הנגידית של קרן זו ישנה נציגות לחקלאים. אבל היא יצרה פורמט נהדר איך לא להעניק כספים למחקר חקלאי. לכל היותר מקבלת החקלאות הלואה מקרן זו לתקופה של 8-9 חדמים.

בשנה שעברה שהיתי בארה"ב בשנת שבתון, והסתחפתי בהכנת מחקר על יעדי המחקר בחקלאות האמריקאית. מטרה הדו"ח הזה הייתה לתקן את הנזק שגרם הדו"ח אחר שנכתב לפני 3 שנים ואשר הגיע למסקנה שאין צורך במחקר חקלאי בארה"ב. הדו"ח הזה היה מבוסס על אותו ויכוח, שאני מציע לכם להיזהר ממנו - על צרכים אקדימאטיים ועל צרכים קונקרטיים. המסקנה שלו הייתה, כי מחקר חקלאי אינו ככלל מחקר. זהו סתם פעילות בטוח, ע"י כל מיני חובבים שלא מבינים במדע סוג דבר, וע"כ לא צריכה ארה"ב להטקיע במדע של חובבים. בין אלה שכתבו את הדו"ח הזה היו כמה מדענים בולטים, שהיו במסגרת סירות המחקר החקלאי האמריקאי ולא קבלו חקציב למה שהם חשבו שנחוץ לעשות. לפי הערכת מנהל המחקר החקלאי האמריקאי, גרם הדו"ח הזה נזק לארה"ב בזה שהוא דחף את המחקר החקלאי האמריקאי 10 שנים אחורנית. הוא אמר לי, שהוא נמצא כעת על רמה של 1964 בגלל הדו"ח הזה. הדו"ח שנכתב השנה, מכוון היה לאעץ את התמונה.

אנו יכולים, איפוא, לגרום לנזק גדול לנושא ע"י זה שנקבל את הגירסא שאפשר לעשות לפריטים נוחים ופשוטים. אנו נזיק לנושא ע"י ויכוחים ביננו, או ע"י מיקוחים ביננו. נדמה לי, שהמערכת שלנו עובדת מבחינה ארגונית כך שהיא מבטיחה את הרתימה שלה. יסבחי אחמול עם המדען הראשי של מסו"ת בקטר לפרויקטים מטוחפים שאנו רוצים לעודד במחקר חקלאי הקטור לתעסיה. הוא אמר לי, יואש - לך יש בעיות בכלל!? אצלנו התעשיינים טוענים כל הזמן שיש לסגור את המכון לסיבים. האם מישהו יגיד לך לסגור את מינהל המחקר החקלאי!? אני לא כל כך בטוח בזה. אבל הערב הרגשתי את עצמי קצת יותר טוב, מבחינה זו. אני רק חושש, שאם לא נתארגן כך, שהמודעות הכוללת שלנו לחשיבותו של המחקר, לא תהיה מגובשת, אזי נזיק לאותה פעולה שאני חושב שעלי לבצע במסגרת הממלכית של העניין.

היתה כאן התייחסות לגבי חשיבות המחקר למיס, אין ספק, שמים זה נושא חשוב. אולם לא כל מה שכואב ניתן לפחור ע"י מחקר. לפעמים אפשר לפתור את העניין גם בלי מחקר. אנו מרימים בקלות דגלים ומפריחים סיסמאות ורצלום אחריהם כאילו הם האמת לאמתה. הערכתנו לנושא אינה מבוססת על רגשות, אלא על סיקול מקצועי. אני חושב שנושא מיהול מסמך המיס דורש הרבה תשומת לב. מה שאנו לא מבצעים בטוח, גובל בחוסר אחריות במצב של עכשיו. וע"כ המלצתי בהנהלת המשרד להקים צוות לנושא המיס, כדי להרים את המה הביצוע. (מ. סור : עכשיו אני מבין למה סגרת את המכון לקרקע ומיס...). העברנו אצל : את כל המאמץ בנושא המיס למחקר בנושא של שופכין. נאלצנו בגלל התקציבים הקימים, להפסיק את הפעילויות האחרות, פרט לנסיונות מסוימים בטיחות השקיה. אני חושב שיש למחקר מה לעשות בנושא השופכין. אולם ישנם כאן הרבה מאוד רעיונות, אשר רצים אליהם בגלל "הדגל של מיס" ללא כל בחינה מדוקדקת. אני לא בא, איפוא, להגיד שמים זה לא חשוב, רק הבוקר דנו בהנהלה ענף המיס על קביעת היעדים והיא התמקדה באותם הנושאים שאתם העליתם כאן. זהו, איפוא, אחד הנושאים, אבל לא המרכזי שבהם.

אבא שטיין ואני עשינו פעם עיסקא, אשר היתה ריזיקנטית ביותר ולגמרי בלתי אחראית, אבל ההחלטה היתה שלי. חשבנו איך להרכיב מכונה לקטיף תפוחים. אני מעלה זאת, מפני שמישהו דבר כאן על קומביין לעגבניות והסתמע מדבריו וזה היה כסלון. הקומביין לעגבניות אינו מדגים הוכחה שהיו מכונות והביאו אותן, אבל הן מונחות כגרוטאות.

הגענו, איפוא, למסקנה שצריך להקים מכונה שתחאים לתנאים שלנו ופתחנו מכונה כזו עם רמה מסוימת של תחכום, אז עומדת גרוטאה של קומביין שהסקיעו בו הרבה כסף, אבל יש בו פוטנציאל, אשר בית החרושת האמריקאי המיצר את ג'ונסון רוצה לקנות ממנו אלימנטים מסוימים. אני לא רואה בזה מחדל, באשר אין אנו בית חרשת ברמה בינלאומית. לו היה לנו בית חרשת כזה, הינו יכולים לעשות נפלאות בטוח של עיבודים חקלאיים. אנו לא מקבלים החלטות על ניסויים גדולים, משום שאנו יודעים שלא נוכל

למטא את המיכון המיוחד שנצטרך לפתח. אני אוהב לקחת ריזיקו וחסרב לקחת ריזיקו כזה. אם כי אנו מסופק שאוחו פרויקט אמביציוני של קטיף תפוחים יצליח, הרי יחד עם זה, יש לנו מכונה שהיא יחידה בעולם, העובדת אמנם לאט ופוגעת בפרי, אבל היא עובדת יותר מהר ויש גם פחות מכות בפרי מכפי שזה היה בטנה טעברה.

הייפוי הטנה במיצ'גן שהיא ארץ התפוחים, ויטבתי שמה במחלקה למיכון חקלאי.

הם נשארו פעורי פה, כאשר שמעו על הרעיונות שיטנס בתוך המכונה הזו. אני מניח, איפוא, שאם כי זו אינה עדיין המכונה לקטיף תפוחים, הרי נלמד ממנה ויצא מזה מסהו.

אני לא רוצה להתיחס לנושא התמלוגים שהועלה כאן. זהו נושא הקטור, למעשה, לכל התסבוכת התקציבית. אני יכול רק לומר, שאם ישנו חוסם בו מגיעים לתוצאות, אזי יש להבטיח למסקיעים את התמלוגים לפי יחס ההסקעה שלהם.

ברצוני להתיחס במספט אחד לבעיה של השתתפות טוה של לירה מול לירה. לכם יש

אולי הרגשה שאני מסדר אותכם. מספיק את אגיד לכם, שהחקציב הרגיל של המינהל אינו מכסה כיום את הוצאות הסכר. לפני טנה העליתי בהנהלה המסדר הצעה, איך לשנות את ההגדרה התקציבית, כדי לסייע בהתרת אי ההכנות שנוצרו. זה לא הסתדר. אולי נצליח הטנה לשנות מסהו בנושא זה.

אני מצטער ידוהי רק הפעם הטניה שאני מופיע כאן. האמת היא, שאף פעם לא

העמדתי את הצד התקציבי בנושא ראשון לדיון. אולם עלי להדגיש שאם לא נצליח להתגבר על המצב, כפי שהוא מסתקף בנתוני וכפי שהוא קיים בפועל בטטח, אזי נברוט נזק לא רק לחקלאות, אלא גם לכלכלה הלאומית. אני מבקש, איפוא, את עזרתכם במיזור זה בכל דרך אפשרית.

טנה יוספטל : מן המפורסמות הוא, כי היהודים בישראל הצליחו בעיקר בטני טטחים - חקלאות

ובטחון - בהם לא היה להם כל ידע ונסיון קודם. לא במקרה מפותח המחקר בטני החחומים צאלה יחסית יותר מיתר המגזרים. אני חושבת שאין ויכוח ביננו על הצורך בהמסך מחקר חקלאי. אם יש ויכוח, אזי הוא נטוב רק על נושא המימון. אנו לא רוצים להוציא את עצמנו מחובה זו, אבל חושבים, כי הממסלה צריכה לתת את החלק הארי.

החקלאות הישראלית הגיעה להיסגים עצומים. כל עוד היא היתה בדרגת התפתחות

נמוכה, היה לה יותר קל להתקדם. לאחר שהיא הגיעה לרמה גבוהה יותר, אזי זה מחייב יותר ידע ומחקר, אם אנו רוצים להוסיף הצלחות. התפתחות החקלאות הישראלית אינה מפגרת אחרי הארצות המתקדמות בעולם. אולם עלינו להתקדם עוד יותר ולעבור אותן, היות ואנו פסאיים במצב מיוחד.

ישנה התפתחות בכלכלה בינלאומית, אשר השלכותיה יכולות לסייע גם לנו. אם בטנים

האחרונות אפשר היה לטמוע כי החקלאות שלנו היא די מפותחת ואין צורך להסקיע בה מטאבים רביט מדי,

הרי מחסור המזון בעולם והאמרת המחירים ממחייטט יותר מכל ההוצאות שיש צורך עוד להסקיע בחקלאות

ולקדם אותה. אנו לא יכולים לסמוך יותר על עודפי המזון הגדולים של ארה"ב. ידועה הבדיחה המפורסמת :

בצורה אצלנו ? - מילא! אבל חס וחלילה טהיה בצורת בארה"ב! הגענו לכך טגם בלי בצורת בארה"ב

אנו לא יכולים להיות בטוחים שהעודפים יעמדו לרשותנו. הסימואציה הזאת עוזרת לנו, כדי להחדיר למוחות, עד כמה חשוב לקדם את החקלאות הישראלית.

כמה חברים העלו טאלה, מה קיים במחקר מחוץ למינהל המחקר. לדעתי, הועדה טחוקט

על ידנו צריכה לבחון לא רק את הנעשה במינהל המחקר החקלאי, אלא גם מה נעשה ביטח הממסלתי, בארגונים המקצועיים וכו'. רק לאחר שנדע את כל הצרכים של הבעיה נוכל לסכם לעצמנו קו פעולה. המידע הזה יסייע

לנו להחליט מה חשוב יותר ובהתאם לזה לכוון את התקציבים. אנו נחיעץ ביננו על הרכב הועדה ומי שירכז אותה יטמט גם כפרנס מטעם המרכז החקלאי לעניני מחקר.

אין ויכוח ביננו שאנו לא רוצים להקל את המעמסה מעל הממשלה, באשר קיצוצי

תקציב המחקר הממשלתי עלולים לפגוע קשות בעבודת מינהל המחקר. כתוצאה מהדיון שנחקיים נפרסם בעתונות קומוניקט המדיטי, בין היתר, גם את עמדתנו זו. שמענו מהח"מ. טור, שמזכירות הארגונים המקצועיים יושבת על המדוחה והיא תציע גם הצעה ממשית. אני רוצה רק לציין כי פרופ' י. ועדיה יכול לצאת מישיבה זו בידיעה, שאנו מעונינים שהמחקר ימך וכי המינהל יוכל להתקיים, ע"מ שיוכל לסרת את החקלאים תוך קטר הדוק עם נציגי הענפים הטונים.

תשיבה נסתימה

להלן נוסח הקומניקט שפורסם בעתונות בעקבות הדיון :

קיצוצים בתקציב המחקר הממשלתי יפגעו קשות במחקר החקלאי

המרכז החקלאי יפעל כדי להבטיח המסך תקין של עבודת המחקר החקלאי, על-ידי עזרה בגיוס האמצעים הכספיים, קודם כל ממקורות ממשלתיים, אבל גם מהחקלאיטעצמטץ על כך החליטה אמט מזכירות המחלקה להתייטבות של המרכז החקלאי.

המזכירות דנה על המחקר החקלאי בהשתתפות הפפרפ' יואט ועדיה, העומד בראט מינהל המחקר החקלאי של מטרד החקלאות.

הורגט, שיש לחקלאיט המאורגנים במרכז החקלאי ענין רבגהמטך עבודת המחקר, מתוך הכרה טרק חוטפת ידע יוכל לקדם את החקלאות, המוגבלת בקרקע ומיט. המחטור במזון בעולם והאמרת המחירים של חיטה, מטטוא, וטוכר, ממחיטיט מחדט את החטיבות בהגברת הייצור החקלאי וניצול כל מקורות הידע טניחן לגייט להטגת המטרה.

מזכירות המחלקה טמעה בדאגה, שקיצוצי תקציב המחקר הממשלתי עלולים לפגוע קשות בעבודת מינהל המחקר, כטרוט התקציב יוצא למטכורות העובדיט, מבלי שיטמוד לרטוחט תקציבי פעולות. על כן הוחלט להקיס צוות מטעם המרכז החקלאי טילמד את כל הבעיות הכרוכות בהמטך התקין של עבודת המחקר החקלאי במגמה לעזור בגיוט האמצעים הדרוטיט.